

SATURS

Skolotāja profesionālā darbība	2
Izglītības psiholoģija	9
Pedagoģiskā prakse i.....	15
Pedagoģiskā prakse ii.....	20
Diplomdarba izstrāde	30
Matemātikas jomas	35
Mācību metodika.....	35
Dabaszinātņu jomas un bioloģijas mācību metodika	42
Dabaszinātņu jomas un fizikas mācību metodika	49
Dabaszinātņu jomas un ģeogrāfijas mācību metodika.....	56
Dabaszinātņu jomas un ķīmijas mācību metodika	63
Tehnoloģiju jomas un datorikas mācību metodika	70
Tehnoloģiju jomas un dizaina un tehnoloģiju mācību metodika.....	77
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas un vizuālās mākslas mācību metodika	84
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas un teātra mākslas mācību metodika	92
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas un mūzikas mācību metodika	100
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas un literatūras mācību metodika	107
Latviešu valodas un literatūras mācību metodika.....	114
Svešvalodas un otrās valodas mācību metodika: angļu valodas un latviešu valodas kā otrās svešvalodas mācību metodika	120
Svešvalodas un otrās valodas mācību metodika: angļu valodas un vācu valodas mācību metodika	128
Svešvalodas un otrās valodas mācību metodika: angļu valodas un krievu valodas mācību metodika	135
Svešvalodas un otrās valodas mācību metodika: angļu valodas un spāņu valodas mācību metodika	142
Svešvalodas un otrās valodas mācību metodika: angļu valodas un franču valodas mācību metodika	149
Svešvalodas un otrās valodas mācību metodika: angļu valodas un zviedru valodas mācību metodika	156
Sociālās un pilsoniskās jomas mācību metodika	163
Veselības un fiziskās aktivitātes jomas mācību metodika	171
Valsts, civilā un vides aizsardzība	181
Uzņēmējdarbība un projektu izstrāde	187
Izglītības vadība	193
Pedagoģiskā procesa tiesiskie aspekti	198

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES

STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	SKOLOTĀJA PROFESIONĀLĀ DARBĪBA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4001
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	48
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., asoc. prof. Ieva Margeviča-Grinberga (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., doc. Ilze Šūmane (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Baiba Kaļķe (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča, PhD, vad. pētn. Ilona Fjodorova, Dr. paed., Mg. psych., vad. pētn. Mārīte Kravale-Pauliņa	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir sekmēt studējošā pedagoģiskās kompetences pilnveidi un gatavību skolotāja profesionālajai darbībai, veidojot izpratni par iekļaujoša mācīšanās procesa būtību, izglītojamā mācīšanās vadību, pamatojoties uz Latvijas un starptautisko pieredzi, jaunākajiem starpdisciplināriem pētījumiem, kā arī darba vidē balstītu studiju atziņām.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt izpratni un pedagoģiskās kompetences attīstību skolēncentrēta mācību procesa plānošanā, īstenošanā, vērtēšanā, ievirzot izglītojamās pašvadītā, viņu izaugsmi veicinošā mācīšanās procesā. 2. Veicināt gatavību iekļaujošas, intelektuāli rosinošas, drošas, tiesiskas, sadarbībā balstītas mācību vides veidošanā skolas kā organizācijas ietvaros, piedalīties tās izvirzīto mērķu sasniegšanā un attīstības plānošanā. 3. Sekmēt studējošā spēju refleksiīvi izvērtēt savu profesionālo darbību, pilnveidojot mācību procesu atbilstīgi situācijai, plānot un strukturēt personīgo profesionālo izaugsmi un pedagoģiskās darbības pilnveidi. <p>Studiju kursa mērķa un definēto rezultātu sasniegšanai tiek izmantotas inovatīvas studiju metodes un formas, piemēram, Vasaras skolas nodarbību laikā tiek izmantots darbs miksētās starpuniversitāšu studējošo grupās, pedagoģiskā supervīzija. Inovatīvu izglītības risinājumu izstrādei un kopdarbības modelēšanai studiju kursa īstenošanā sadarbojas Latvijas Universitātes, Daugavpils Universitātes un RTU Liepājas Akadēmijas mācībspēki.</p>	

<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads izglītības zinātnēs, pedagogijā. Izglītības mūsdienu paradigmas (L2, S8, Pd16). 2. Izglītības jomas rīcībpolitikas un stratēģiskie mērķi, politikas dokumenti. Skola kā mācīšanās organizācija (L2, S6, Pd16). 3. Pedagoģa kompetences, ētika skolotāja profesionālajā darbībā (L2, S6, Pd8). 4. Mācīšanās lietpratībai mūsdienīgā pedagogiskajā procesā. Mācību procesa plānošana, īstenošana, izglītojamo snieguma vērtēšana. Atgriezeniskās saites sniegšanas teorētiskie principi, mācību stratēģijas, metodiskie paņēmieni un mācību satura atlase (L6, S16, Pd40). 5. Iekļaujoša, bērncentrēta, droša, ergonomiska mācību vide (L2, S6, Pd8). 6. Klasvadība. Klases audzinātāja darbs (L2, S6, Pd8). <p><i>L – lekcija</i> <i>S – seminārs</i> <i>Pd – patstāvīgais darbs</i></p>
<i>Studiju rezultāti</i>
<p>ZINĀŠANAS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izprot izglītības zinātņu un pedagogijas pamatjēdzienus un pamatprincipus, izglītības mūsdienu paradigmas un pārzina pedagoga darbību regulējošo normatīvo dokumentāciju. 2. Izprot un izskaidro mācību procesa plānošanas, īstenošanas, izglītojamo snieguma vērtēšanas, atgriezeniskās saites sniegšanas teorētiskos principus, mācību stratēģijas, metodiskos paņēmienus un mācību satura atlases principu. <p>PRASMES</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Prot formulēt un kritiski izvērtēt aktuālās pedagogiskās problēmas, analizēt izglītības jomas rīcībpolitikas un stratēģiskos mērķus. 4. Identificē savas profesionālās pilnveides vajadzības, sekojot līdzi profesionālās jomas aktualitātēm un inovācijām. <p>KOMPETENCE</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Kritiski izvērtē un prot izmantot pedagogiskajā darbībā izglītības jomas politikas dokumentus, pamatzinātnes un vispārējās vidējās izglītības standartus. 6. Integrēti lieto teorētiskās, faktoloģiskās, likumsakarību un tehnoloģiju zināšanas izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem atbilstoši un dzīves situācijām pietuvināta mācību procesa īstenošanai.

<i>Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums</i>
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teorētiskās literatūras un dokumentu analīze par izglītības zinātņu terminoloģiju, izglītības mūsdienu paradigmām, to pamatnostādņēm (Pd16). 2. Teorētiskās literatūras un dokumentu analīze par izglītības jomas rīcībpolitikas un stratēģiskajiem mērķiem un izglītības politikas plānošanas dokumentiem, standartiem (Pd16). 3. Teorētiskās literatūras, dokumentu analīze par pedagoga kompetences komponentēm, ētiku skolotāja profesionālajā darbībā (Pd8). 4. Teorētiskās literatūras, dokumentu un darba vidē balstītu situāciju analīze par mācību procesa plānošanu, īstenošanu, izglītojamo snieguma vērtēšanu. Atgriezeniskās saites sniegšanas teorētiskie principi, mācību stratēģijas, metodiskie paņēmieni un mācību satura atlase (Pd40). 5. Teorētiskās literatūras, video un foto materiālu analīze par iekļaujošas un drošas vides veidošanu (Pd8). 6. Darba vidē balstītu situāciju analīze par klasvadības jautājumiem (Pd8).
<i>Prasības kredītpunktu iegūšanai</i>

Studiju kursa gala vērtējumu summatīvi veido starppārbaudījumu (patstāvīgo darbu) un eksāmena vērtējums. Studējošajiem obligāti ir jāpiedalās Vasaras skolas mācībās. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārto tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumu vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 85%, bet eksāmenā iegūtais vērtējums – 15%.

Starppārbaudījumi:

1. starppārbaudījums (20%).

1.1. Darbs ar "Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai", digitālās domu kartes izveide (<https://www.xmind.net> u.c.)-10%.

1.2. Skolotāja profesijas standartā noteikto kompetenču analīze "Padlet" vietnē-10%.

2. starppārbaudījums (65 %).

2.1. Vadošā mācīšanās stila/-u un uztveres veida/-u noteikšana, <http://www.voki.com> izveidots „avatars” (15 %).

2.2. Atlasītas 10 metodikas starpdisciplināra/integrēta mācību darba organizēšanai. Mācīšanas un mācīšanās stratēģiju un metožu apkopojums pārskata kartē (20 %).

2.3. Caurviju prasmes, to pilnveide mācību procesā, 3 mācību situāciju apraksts (10 %).

2.4. Formatīvās vērtēšanas darba izstrāde aplikācijā *nearpod.com* (20 %).

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens. Diskusija par kādu aktuālu klasvadības un/vai klases audzinātāja darba jautājumu, piedāvājot priekšlikumus tā risināšanai - 15 %.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.starppārbaudījums	X		X	X	X	
2.starppārbaudījums		X		X	X	X
Eksāmens	X	X	X	X	X	X

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (loti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. IEVADS IZGLĪTĪBAS ZINĀTNĒS, PEDAGOĢIJĀ. IZGLĪTĪBAS MŪSDIENU PARADIGMAS (L2, S8, Pd16).

Izglītības zinātņu raksturojums. Izglītības un pedagoģijas pamatjēdzieni, pamatprincipi, likumsakarības. Audzināšana. Socializācija. Vides un audzināšanas mijiedarbība personības veidošanās procesā.

Izglītības mūsdienu paradigmas, izglītības vadlīnijas, globālie mērķi. Pētījumi un tendences izglītībā. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai. Inovācijas izglītībā. Stratēģiskie mērķi izglītībā (Latvijā, Eiropā, pasaulē)

Patstāvīgais darbs: teorētiskās literatūras un dokumentu analīze par izglītības zinātņu terminoloģiju, izglītības mūsdienu paradigmām, to pamatnostādņēm (Pd16).

2. IZGLĪTĪBAS JOMAS RĪCĪBPOLITIKAS UN STRATĒĢISKIE MĒRĶI, POLITIKAS DOKUMENTI. SKOLA KĀ MĀCĪŠANĀS ORGANIZĀCIJA (L2, S6, Pd16).

Izglītības jomas rīcībpolitikas un stratēģiskie mērķi. Izglītības politikas plānošanas dokumenti. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai", to saturs, struktūras un sasniedzamo mērķu analīze.

Valsts pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības standarti-struktūra, obligātais saturs, tā apguves plānotie rezultāti mācību jomās un īstenošanas principi, skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas pamatprincipi un iegūtās izglītības vērtēšanas kārtība, plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti caurviju prasmēs.

Skolvadības pamatprincipi. Skolas darbu reglamentējošie dokumenti. Bērnu tiesību aizsardzības sistēma, tiesiskie pamatprincipi Latvijā. Skolas kultūra.

Skolotāju savstarpējā mācīšanās. Skolas vadības atbalsts skolotāja profesionālajā izaugsmē. Skolas darba vērtēšana. Skolas attīstības mērķi. Pārmaiņu procesu vadība skolā. Izglītības iestādes tēls. Pedagoģa iesaiste izglītības iestādes attīstības stratēģijas veidošanā un īstenošanā.

Patstāvīgais darbs: teorētiskās literatūras un dokumentu analīze par izglītības jomas rīcībpolitikas un stratēģiskajiem mērķiem un izglītības politikas plānošanas dokumentiem, standartiem (Pd16).

3. PEDAGOGA KOMPETENCES, ĒTIKA SKOTĀJĀ PROFESIONĀLAJĀ DARBĪBĀ (L2, S6, Pd8).

Skolotāja profesijai nepieciešamās kompetences. Skolotāja profesionālā pašrefleksija, pedagoga karjera, profesionālās pilnveides vajadzības un iespējas. Skolotāja snieguma vērtēšana un profesionālās pilnveides plāns.

Pedagoģiskās ētikas principi, kategorijas. Pedagoga lojalitāte. Skolotāja darbības ētiskie aspekti skolas pedagoģijas praksē.

Patstāvīgais darbs: teorētiskās literatūras, dokumentu analīze par pedagoga kompetences komponentēm, ētiku skolotāja profesionālajā darbībā (Pd8).

1. starppārbaudījums (20%).

- 1.1 Darbs ar "Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai", digitālās domu kartes izveide (<https://www.xmind.net> u.c.)-10%.
- 1.2 Skolotāja profesijas standartā noteikto kompetenču analīze "Padlet" vietnē-10%.

4. MĀCĪŠANĀS LIETPRATĪBAI MŪSDIENĪGĀ PEDAGOĢISKAJĀ PROCESĀ. MĀCĪBU PROCESA PLĀNOŠANA, ĪSTENOŠANA, IZGLĪTOJAMO SNIEGUMA VĒRTĒŠANA. ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANAS TEORĒTISKIE PRINCIPI, MĀCĪBU STRATĒGIJAS, METODISKIE PAŅĒMIENI UN MĀCĪBU SATURA ATLASE (L6, S16, Pd40).

Pedagoģiskā procesa likumsakarības. Mācīšanās teorijas, mācīšanās vadīšana. Mācīšanās iedziļinoties. Mācību metodes. Mācību organizācijas formas. Mācību procesa posmi. Plānošana, īstenošana un izglītojamā snieguma vērtēšana, atgriezeniskā saite.

Izglītojamo pašvadīta mācīšanās. Tehnoloģijām bagātināta mācību vide. IT izmantošana mācību procesa plānošanā un analīzē. Kompetence kā mācīšanās rezultāts. Starpdisciplināritāte un komplekss mūsdienīgā mācību procesā. Individualizēts mācību process, mācību stratēģiju un metožu izvēle. Formatīvās vērtēšanas veidi un iespējas mācīšanās atbalstam. Tehnoloģijas un mediji kā rīki mācību procesā.

Patstāvīgais darbs: teorētiskās literatūras, dokumentu un darba vidē balstītu situāciju analīze par mācību procesa plānošanu, īstenošanu, izglītojamo snieguma vērtēšanu. Atgriezeniskās saites sniegšanas teorētiskie principi, mācību stratēģijas, metodiskie paņēmieni un mācību satura atlase (Pd40).

2. starppārbaudījums (65 %).

- 2.1. Vadošā mācīšanās stila/-u un uztveres veida/-u noteikšana, <http://www.voki.com> izveidots „avatars” (15 %).
- 2.2. Atlasītas 10 metodikas starpdisciplināra/integrēta mācību darba organizēšanai. Mācīšanas un mācīšanās stratēģiju un metožu apkopojums pārskata kartē (20 %).
- 2.3. Caurviju prasmes, to pilnveide mācību procesā, 3 mācību situāciju apraksts (10 %).
- 2.4. Formatīvās vērtēšanas darba izstrāde aplikācijā *nearpod.com* (20 %).

5. IEKĻAUJOŠA, BĒRNCENTRĒTA, DROŠA, ERGONOMISKA MĀCĪBU VIDE (L2, S6, Pd8).

Mācību vides būtība, komponenti. Mācību vides iekārtošana, daudzfunkcionalitāte. Multikulturāla mācību vide. Virtuāla izglītības vide. Bērncentrēta, uz izglītojamā mācīšanos orientēta izglītības vide.

Iekļaujoša mācību vide. Atbalsta sistēma izglītojamā individuālajām vajadzībām. Izglītojamā mācību sasniegumus veicinoša mācību vide. Iekļaujošas mācību vides problemātika izglītībā.

Patstāvīgais darbs: teorētiskās literatūras, video un foto materiālu analīze par iekļaujošas un drošas vides veidošanu (Pd8).

6. KLASVADĪBA. KLASES AUDZINĀTĀJA DARBS (L2, S6 Pd8).

Klasvadība. Pētījumi klasvadībā pasaulē un Latvijā. Klasvadības teorijas. Klases audzinātāja profesionālā darbība. Klasvadības situāciju analīze.

Audzinašanas darba plānošana un īstenošana skolā, klasē. Klases audzinātāja darbības saturs un aktuālie aspekti skolas praksē. Sadarbība ar izglītojamo ģimenēm. Skolas un ģimenes pozitīvas sadarbības nosacījumi. Skolas un ģimenes sadarbības formas.

Patstāvīgais darbs. Darba vidē balstītu situāciju analīze par klasvadības jautājumiem (Pd8).

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens. Diskusija par kādu aktuālu klasvadības un/vai klases audzinātāja darba jautājumu, piedāvājot priekšlikumus tā risināšanai - 15 %.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54427/skolotaja_profesionala_darbiba.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.-121.lpp. Pieejams: <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
4. Oliņa Z., Namsone D., France I. (2018) Mācīšanās lietpratībai./ LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, 93.-145., 189.-231.lpp., Pieejams: https://www.siic.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Ansgar, A. (2017) Education and philosophy : an introduction. 1st edition. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications
2. Fadels, Č., Bialika, M., & Trilings, B. (2017). Četru dimensiju izglītība. Rīga: Lielvārds.
3. Hattie, J., & Clarke, S. (2019). Visible learning: feedback. London & New York: Routledge.
4. Kravale-Pauliņa, M., Iliško, D., Oļehnoviča, E., Fjodorova, I., & Belousa, I. (2023). TEACHER EDUCATION IN LATVIA: EDUCATING TEACHERS TO BECOME GLOBAL CITIZENS. In Kowalczyk-Walędziak, M., Valeeva, R.A., Sablić, M., & Menter, I. (Eds.), The Palgrave Handbook of Teacher Education in Central and Eastern Europe (pp. 395-431). Palgrave Macmillan, Cham. Online ISBN 978-3-031-09515-3, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-09515-3_17
5. Kravale-Pauliņa, M., Ļīvitina, O., Oļehnoviča, E., & Fjodorova, I. (2023). ATTRACTIVENESS OF THE WORKPLACE ENVIRONMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT. Journal of Teacher Education for Sustainability, 25(2). <https://doi.org/10.2478/jtes-2023-0024>

6. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
7. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>
8. Oļehnoviča, E. (2019) Mācību satura un valodas integrēta apguve kompetenču pieejā: kritiskā diskursa aspekti /CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: ietvari, pieredze, izaicinājumi Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. M. Burima, Nr. 5. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 19.-38.lpp.
9. Pāvulēns J. (2019) 100 metodikas karjeras attīstības atbalstam, VIAA. Pieejams: <https://euroguidance.viaa.gov.lv/mod/book/view.php?id=64&chapterid=981>
10. Pipere, A., Kravale-Pauliņa, M., & Oļehnoviča, E. (2022). PRESENT AND FUTURE OF TEACHER EDUCATION ADMISSION: PERSPECTIVES FROM EUROPE. Journal of Teacher Educations for Sustainability, 24(1), 145-168. DOI: <https://doi.org/10.2478/jtes-2022-0011>, <https://sciendocom/article/10.2478/jtes-2022-0011>
11. Purēns, V. (2017). Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
12. Redfern, A. (2015) The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning. Routledge.
13. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC .

Periodika un citi informācijas avoti

1. Discourse and Communication for Sustainable Education: <https://content.sciendocom/view/journals/dcse/dcse-overview.xml>
2. Domāt. Darīt. Zināt” Ziņu izdevums skolotāju atbalstam pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanai. Skola2030 (e-avīze)
3. E-laikraksts „Izglītība un Kultūra”, “Skolas vārds”
4. Izglītības un zinātnes ministrijas vietne www.izm.gov.lv
5. Journal of teacher education for sustainability <http://ise-lv.eu/publications.php?show=39&pub=3>
6. Journal of Teacher Education for Sustainability: <https://content.sciendocom/view/journals/jtes/jtes-overview.xml>
7. Projekta “Skola2030” vietne www.skola2030.lv
8. The Australian Journal of Teacher Education <http://ro.ecu.edu.au/ajte/>
9. Valsts izglītības satura centra vietne www.visc.gov.lv
10. Vietnes www.soma.lv, www.skolo.lv, www.tavaklase.lv, www.digiklase.lv, www.startit.lv, <https://cilvecigipartehnologijam.lv>, www.uzdevumi.lv

Piezīmes

Pirmā ciklā profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	IZGLĪTĪBAS PSIHOLOĢIJA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4002
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa autors(-i)	
Dr. psych., asoc. prof. Baiba Martinsone (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., Mg. psych., vad. pētn. Mārīte Kravale-Pauliņa, PhD, prof. Dzintra Iliško, Dr. psych., doc. Aļona Korniševa	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir sniegt strukturētas zināšanas un veidot izpratni par psiholoģijas teorijām un principiem, to praktiskās izmantošanas iespējām atbilstoši lietpratības pieejai izglītībā.</p> <p>Kursa ietvaros studējošie iegūs zināšanas par pedagoģiskās psiholoģijas pamatjēdzieniem un teorijām, veidojot izpratni par izziņas procesu un kognitīvās darbības īpatnībām, problemātiku un cēloņsakarībām.</p> <p>Kursa uzdevumi ir veicināt studējošo radošā potenciāla un pedagoģiskās meistarības pilnveidi, izprotot pedagoga grupvadības, sociāli emocionālo prasmju, profesionālo vērtību, pašrefleksijas un atgriezeniskās saites nozīmību mācību procesa norisē.</p>	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Psiholoģijas zinātne un tās pētīšanas metodes. Mūsdienu izglītības psiholoģijas idejas kompetenču izglītības kontekstā. Vecāku audzināšanas paņēmieni saistība ar bērna psiholoģisko attīstību. Attīstības psiholoģijas teorijas par bērnu un pusaudžu kognitīvās, emocionālās, sociālās, identitātes attīstības īpatnībām (L2, S2, Pd 6). 2. Mācīšanās psiholoģija. Mācīšanās definīcijas, mācīšanās teoriju (biheiviorisms, kognitīvisms, konstruktīvisms) saistība ar bērna/ skolēna vecumposma īpatnībām, skolotāja profesionālo pašefektivitāti un mācīšanās/mācīšanas stiliem un paņēmieniem klasē, izaugsmes domāšanas saistība ar mācīšanās motivāciju (L2, S2, Pd 9). 3. Izglītojamo izziņas spējas, attīstības un individuālās atšķirības, kuras nosaka dažādi faktori vide, kultūra, dzimums utt. (L2, S2, Pd 6). 	

4. Sociālp psiholoģiskie procesi grupā. Lomas, grupas veidošanās fāzes, grupas psiholoģiskā klimata veidošanās nosacījumi, konfliktu un tiranizēšanas situāciju risināšanas iespējas klasē (L2, S2, Pd9).
5. Sociāli emocionālo prasmju attīstība un nozīme mūsdienu kompetenču attīstības pieejā stundā, atgriezeniskās saites un pašrefleksijas metodes un paņēmieni (L2, S2, Pd 6).
6. Uzvedības grūtības un traucējumi izglītības kontekstā, pedagoģiskās korekcijas paņēmieni un risināšanas iespējas skolā (L2, S2, Pd 6).
7. Izglītojamo sasnieguma apkopošanas veidi, formatīvās un summatīvās vērtēšanas psiholoģiskie aspekti (L2, S2, Pd 6).
8. Skolotāja dzīves spēks, stresa vadības un pozitīvās domāšanas saistība ar profesionālo pašefektivitāti (L2, S2, Pd 6).

L – lekcija

S – seminārs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Izprot galvenos jēdzienus, teorijas, pētījuma metodes pedagoģiskās psiholoģijas un attīstības psiholoģijas jomā.
2. Identificē mācīšanas, mācīšanās un vecāku audzināšanas paņēmieni un sadarbības procesu ar bērnu un skolotāju ietekmējošos psiholoģiskos faktorus.
3. Izprot izglītojamā un pedagoga personības vērtības un sociāli emocionālo prasmju pilnveidi pedagoģiskajā procesā.

PRASMES

4. Analizē psiholoģiskos faktorus, kas nosaka izglītojamo iesaistīšanos un sasniegumus.
5. Izvērtē pedagoga personīgo pieredzi, vērtības, sociāli emocionālās prasmes grupvadības un lēmumu pieņemšanas kontekstā.
6. Izvērtē un reflektē par pedagoģiskā procesa norisi, kritiski analizējot psiholoģiskos procesus.
7. Apzināti izmanto stratēģijas attiecību veidošanai ar dažādām grupām un indivīdiem izglītības iestādē.

KOMPETENCE

8. Integrē psiholoģijas zinātnes nostādnes pedagoģisko procesu vadīšanā un profesionālā darbībā.
9. Plāno savu pedagoģisko darbību, izmantojot gūtās zināšanas, izpratni un prasmes, respektējot izglītojamo vecumposma īpatnības un individuālās attīstības specifiku.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs ir saistīts ar studiju kursā apgūstamām tēmām, kā arī ar darba vidē novēroto un ietver literatūras avotu analīzi, gadījumu izpēti, prezentācijas sagatavošanu.

*Visi semināra materiāli tiek likti vienā Google mapē ar piekļuvi visiem grupas dalībniekiem.

1. Atrast un apkopot dažādus informācijas avotus par psiholoģiju kā zinātni un tās pētīšanas metodēm. Izprast un izteikt viedokli par mūsdienu izglītības psiholoģijas idejām kompetenču izglītības kontekstā, kā arī izvēlēties vismaz vienu pētījumu par vecāku audzināšanas paņēmieni saistību ar bērna psiholoģisko attīstību. Iepazīties ar projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" pieeju caurviju kompetenču integrēšanai mācību saturā. Gatavoties starppārbaudījumam: Mācīšanās teoriju analīze. (Pd 9)

2. Izlasīt un veidot pārskatu par mācīšanās psiholoģijas pētījumiem, teorijām. (biheiviorisms, kognitīvisms, konstruktīvisms) saistībā ar bērna/ skolēna vecumposma īpatnībām, skolotāja profesionālo pašefektivitāti un mācīšanās/mācīšanas stiliem un paņēmieniem klasē, izaugsmes domāšanas saistību ar mācīšanās motivāciju (Pd 6).
3. Apkopot dažādus literatūras avotus par izglītojamo vecumposma un izzinās īpatnībām. Gatavot prezentāciju semināram par vides, kultūras, dzimuma utt. faktoru atspoguļojumu izglītojamā personībā. Gatavoties starppārbaudījumam- Personības un attīstības teoriju analīze(Pd 9).
4. Lasīt zinātniskus rakstus un veidot pārskatu par sociālpsiholoģiskajiem procesiem grupā, tiranizēšanas situāciju risināšanas iespējām klasē, akcentējot skolotāja pedagoģiskās korekcijas iespējas tiranizēšanas prevencijā un intervencē klasē (Pd 6).
5. Apkopot informāciju par sociāli emocionālo prasmju attīstību, atgriezeniskās saites sniegšanas/ saņem un pašrefleksijas paņēmieniem.
6. Izpētīt un apkopot literatūru par uzvedības grūtības un traucējumiem izglītības kontekstā(Pd 6).
7. Pamatojoties uz teorētiskajām atziņām veikt savu kā pedagoga profesionālās darbības pašizvērtējumu, īpaši fokusējot uz Izglītojamo sasnieguma vērtēšanas psiholoģiskajiem aspektiem (Pd 6).
8. Veikt izpēti un apkopot studiju materiālos pieejamos jaunākos pētījumus par skolotāju psiholoģiju, izvēloties kādu konkrētu problēmu no skolotāja profesionālās vai personīgas jomas. Uzrakstīt pārspriedumu un ar to iepazīstināt grupas biedrus seminārā, veidojot diskusiju (Pd 6).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu summatīvi veido starppārbaudījuma, patstāvīgo darbu un eksāmena vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtot tikai tad, ja ir sekmīgi veikti visi patstāvīgie darbi un nokārtots starppārbaudījums

Starppārbaudījuma "Mācīšanās teoriju analīze/ personības un attīstības teoriju analīze" vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 60%,

Noslēguma pārbaudījums: rakstisks eksāmens (praktiska gadījuma analīze, integrējot kursa laikā apgūtās teorētiskās zināšanas, prasmes un attieksmes) - 40 %.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	x	x	x	x			x		
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Studiju procesā tiek izmantoti IT vērtēšanas un atgriezeniskās saites rīki: <https://classkick.com/>, <https://www.sli.do>, <https://www.menti.com/> u.c.

Kursa saturs

1. PSIHOLÓGIJAS ZINĀTNE UN TĀS PĒTĪŠANAS METODES. Mūsdienu izglītības psiholoģijas idejas kompetenču izglītības kontekstā. Vecāku audzināšanas paņēmieni saistība ar bērna psiholoģisko attīstību. Attīstības psiholoģijas teorijas par bērnu un pusaudžu kognitīvās, emocionālās, sociālās, identitātes attīstības īpatnībām (L2, S2)

Patstāvīgais darbs. Atrast un apkopot dažādus informācijas avotus par psiholoģiju kā zinātni un tās pētīšanas metodēm. Izprast un izteikt viedokli par mūsdienu izglītības psiholoģijas idejām kompetenču izglītības kontekstā, kā arī izvēlēties vismaz vienu pētījumu par vecāku audzināšanas paņēmieni saistību ar bērna psiholoģisko attīstību (Pd 6).

2. MĀCĪŠANĀS PSIHOLOĢIJA. Mācīšanās definīcijas, mācīšanās teoriju (biheiviorisms, kognitīvisms, konstruktīvisms) saistība ar bērna/ skolēna vecumposma īpatnībām, skolotāja profesionālo pašefektivitāti un mācīšanās/mācīšanas stiliem un paņēmieniem klasē, izaugsmes domāšanas saistība ar mācīšanās motivāciju (L2, S2).

Patstāvīgais darbs. Izlasīt un veidot pārskatu par mācīšanās psiholoģijas pētījumiem, teorijām. (biheiviorisms, kognitīvisms, konstruktīvisms) saistībā ar bērna/ skolēna vecumposma īpatnībām, skolotāja profesionālo pašefektivitāti un mācīšanās/mācīšanas stiliem un paņēmieniem klasē, izaugsmes domāšanas saistību ar mācīšanās motivāciju (Pd 6).

3. IZGLĪTOJAMO PSIHOLOĢISKAIS PROTRETS. Izglītojamo izziņas spējas, attīstības un individuālās atšķirības, kuras nosaka dažādi faktori (vide, kultūra, dzimums utt.) (L2, S2).

Patstāvīgais darbs. Apkopot dažādus literatūras avotus par izglītojamo vecumposma un izziņas īpatnībām. Gatavot prezentāciju semināram par vides, kultūras, dzimuma utt. faktoru atspoguļojumu izglītojamā personībā (Pd 6).

4. SOCIĀLPSIHOLOĢISKIE PROCESI GRUPĀ. Lomas, grupas veidošanās fāzes, grupas psiholoģiskā klimata veidošanās nosacījumi, konfliktu un tiranizēšanas situāciju risināšanas iespējas klasē (L2, S2, Pd 6)

Patstāvīgais darbs. Lasīt zinātniskus rakstus un veidot pārskatu par sociālp psiholoģiskajiem procesiem grupā, tiranizēšanas situāciju risināšanas iespējām klasē, akcentējot skolotāja pedagoģiskās korekcijas iespējas tiranizēšanas prevencijā un intervencē klasē (Pd 6).

5. SOCIĀLI EMOCIONĀLO PRASMJU ATTĪSTĪBA. Atgriezeniskās saites un pašrefleksijas metodes un paņēmieni (L2, S2, Pd 6).

Patstāvīgais darbs. Apkopot informāciju par sociāli emocionālo prasmju attīstību, atgriezeniskās saites sniegšanas/ saņem un pašrefleksijas paņēmieniem (Pd 6).

6. IZGLĪTOJAMO UZVEDĪBAS IZAIČINĀJUMI. Uzvedības grūtības un traucējumi izglītības kontekstā, pedagoģiskās korekcijas paņēmieni un risināšanas iespējas skolā (L2, S2)

Patstāvīgais darbs. Izpētīt un apkopot literatūru par uzvedības grūtībām un traucējumiem izglītības kontekstā (Pd 6).

7. VĒRTĒŠANAS PSIHOLOĢISKIE ASPEKTI. Izglītojamo sasnieguma apkopošanas veidi, formatīvās un summatīvās vērtēšanas psiholoģiskie aspekti (L2, S2)

Patstāvīgais darbs. Pamatojoties uz teorētiskajām atziņām veikt savu kā pedagoga profesionālās darbības pašizvērtējumu, īpaši fokusējot uz Izglītojamo sasnieguma vērtēšanas psiholoģiskajiem aspektiem (Pd 6).

8. Skolotāja dzīvēsspēks, stresa vadības un pozitīvās domāšanas saistība ar profesionālo pašefektivitāti (L2, S2, Pd 6).

Patstāvīgais darbs. Veikt izpēti un apkopot studiju materiālos pieejamos jaunākos pētījumus par skolotāju psiholoģiju, izvēloties kādu konkrētu problēmu no skolotāja

profesionālās vai personīgas jomas. Uzrakstīt pārspriedumu un ar to iepazīstināt grupas biedrus seminārā, veidojot diskusiju (Pd 6).
<i>Obligāti izmantojamie informācijas avoti</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kalvāns, E. (2018) Attīstības psiholoģija http://books.rta.lv/index.php/RTA/catalog/view/7/6/20-2 2. Mārtinsons, K., Miltuze, A. (red.). (2015). Psiholoģija Rīga: Zvaigzne ABC, 288.-342.lpp. 3. Svence, G. (2020). Psiholoģija jaunajam skolotājam, LU Akadēmiskais apgāds, mācību līdzeklis.
<i>Papildus informācijas avoti</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) Eiropas Sociālā fonda projekts Nr. 8.3.4.0/16/l/001 "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai", lai mazinātu to izglītojamo skaitu, kas pārtrauc mācības. http://www.pumpurs.lv/lv/par-projektu 2. Martinsone, B., Niedre, R., & Vilciņa, S. (2018). Sociāli emocionālā mācīšanās. VISC. Projekts: https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/rokasgramata_met_pan_se_m.pdf 3. Nīmanīte, D. Klasvadība. Rokasgrāmata skolotājiem. https://jvg.edu.lv/media/2809/klasvadiba.pdf 4. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatzglitiba-standardu-un-pamatzglitiba-programmu-paraugiem 5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. https://likumi.lv/ta/id/309597 6. Šteinberga, A. (2013) Pedagoģiskā psiholoģija.- Rīga: RaKa. 7. Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija: https://www.bti.gov.lv/lv
<i>Periodika un citi informācijas avoti</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Discourse and Communication for Sustainable Education: https://content.sciendo.com/view/journals/dcse/dcse-overview.xml 2. <i>Journal of Educational Psychology</i> 3. Arens, A. K., & Morin, A. J. S. (2016). Relations between teachers' emotional exhaustion and students' educational outcomes. <i>Journal of Educational Psychology</i>, 108(6), pp. 800–813. 4. Romanovska, A., Presnakova, I., & Kravale-Pauliņa, M. (2021). Learning outcomes achievement: teaching excellence in higher education during a pandemic. In <i>Proceedings of ICERI2021 Conference</i> (Vol. 8, p. 9th).4558-4562 doi: 10.21125/iceri.2021.1045 5. EC (2021) A formative, inclusive, whole-school approach to the assessment of social and emotional education in the EU, https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2021/01/NESET_AR3_2020_FULL_WITH-IDENTIFIERS-1.pdf 6. The Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (2019). www.casel.org
<i>Piezīmes</i>
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/l/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.</p> <p>Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

Studiju kursa nosaukums	PEDAGOĢISKĀ PRAKSE I
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4003
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	10
ECTS kredītpunkti	15
Kopējais kontaktstundu skaits	16
Lekciju stundu skaits	-
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	384
Kursa autors(-i)	
Mg. paed., pasn. Aira Kumerdanka (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. chem., pasn. Ilze Gaile (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Ieva Margeviča-Grinberga (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., Mg. psych., vad. pētn. Mārīte Kravale- Pauliņa, Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. paed., doc. Sandra Zariņa, Dr. paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča, Mg. sc. comp., lekt. Andris Vagalis, Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Mg. philol., lekt. Karolīna Hrapāne, Dr. philol., prof. Maija Burima, PhD, prof. Dzintra Iliško, Dr. philol., prof. Elīna Vasiljeva, Dr. math., asoc. prof. Ināra Jermačenko, Dr. math., asoc. prof. Anita Sondore, Ph.D, Mg. izgl. vad., Mg. chem., doc. Pāvels Pestovs, Dr. paed., doc. Jeļena Badjanova, Dr. paed., asoc. prof. Sergejs Čapulīšs, Dr. philol., doc. Inna Dvorecka, Dr. philol., asoc. prof. Elvīra Isajeva, Mg. math., lekt. Valentīna Beinaroviča, Dr. psych., doc. Aļona Korniševa, Mg. biol., vieslekt. Irēna Kuņicka, Mg. hist., lekt. Andris Kupšāns, Mg. philol., lekt. Sergejs Poļanskis, Mg. philol., lekt. Inguna Teilāne, Mg. edu., vieslekt. Andrejs Zaičenko, Dr. paed., pētn. Gaļina Zavadska, Dr. philol., viesdoc. Jeļena Tretjakova, Mg. sab. pārv., vieslekt. Sandra Dimante, Mg. hist., vieslekt. Signita Gabrāne, Mg. biol., vieslekt. Tatjana Baranovska, Mg. paed., vieslekt. Ināra Jasvina, Mg. math., Mg. paed., vieslekt. Jeļena Azareviča, Mg. art., vieslekt. Žanna Vērđiņa, Dr. sc. soc., viesdoc. Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
Pedagoģiskās prakses I mērķis ir, praktiski strādājot izglītības iestādē, iegūt profesionālajai pedagoģiskajai darbībai un skolotāja kvalifikācijai nepieciešamo kompetenci.	
Pedagoģiskās prakses I vispārīgie uzdevumi:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. vērot un analizēt citu pedagogu vadītās mācību un audzinātārstundas; 2. atlasīt un plānot mācību saturu; 3. plānot mācību procesu saskaņā ar izglītojamo vecumposma vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem attiecīgajā izglītības posmā; 4. īstenot sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem, izglītojamo individuālās attīstības vajadzībām atbilstošu un dzīves situācijām pietuvinātu mācību procesu; 5. vērtēt izglītojamo mācīšanās sniegumus un izaugsmi; 6. formulēt problēmas skolotāja profesionālajā darbībā un veikt to izpēti; 7. patstāvīgi strukturēt un virzīt personīgo mācīšanos un profesionālo pilnveidi; 	

8. kritiski analizēt informāciju par pedagoģisko procesu, izglītojamo sniegumu un izaugsmi, savu profesionālo darbību un pieņemt lēmumus, rodot inovatīvus un efektīvus risinājumus mainīgās vai neskaidrās situācijās skolotāja profesionālajā darbībā; 9. pamatoti izvērtēt, plānot un pilnveidot profesionālo kompetenci un sadarbību ar citiem pedagogiem, ievērojot profesionālās ētikas prasības, lai mērķtiecīgi bagātinātu pedagoģisko praksi izglītības iestādē.
Studiju kursa kalendārais plāns
1. Pedagoģiskās prakses ievadseminārs. Plānotā temata un stundas realizācija. Sava darba analīze un pašvērtējums (S2). 2. Summatīvās vērtēšanas darbu veidošana un vērtēšana. Darbu kvalitātes izvērtējums un rezultātu analīze (S2). 3. Praktisku prasmju mācīšana. Stundu modelēšana un analīze (S2). 4. IT formatīvajā vērtēšanā. Kā skolēniem mācīt prasmi dot un saņemt atgriezenisko saiti? (S2) 5. Diskusijas plānošana un vadīšana (S2). 6. Mācību uzdevumi stundā sadarbības prasmju veicināšanai. Sadarbības kā caurviju prasmes apguve stundā (S4). 7. Prakses uzdevumu īstenošanas rezultātu un secinājumu prezentēšana (S2). <i>S – seminārs</i> <i>Pd- patstāvīgais darbs</i>
Studiju rezultāti
ZINĀŠANAS 1. Nosauc mācību satura un mācību procesa plānošanas, īstenošanas un novērtēšanas principus. 2. Raksturo iekļaujošas, bērncentrētas, drošas, ergonomiskas un attīstošas mācību vides likumsakarības. PRASMES 3. Plāno, īsteno un novērtē mācību procesu atbilstoši izglītojamā individuālajām vajadzībām un izglītojamo sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem. 4. Izmanto mācīšanās rezultātā atbilstošu mācību saturu un metodes. 5. Analizē, vērtē savu darbu un pilnveido pašefektivitāti. 6. Formatīvi un summatīvi vērtē izglītojamo mācīšanos un tās rezultātus. 7. Identificē izaicinājumus skolotāja profesionālajā darbībā un rod tiem risinājumus. KOMPETENCE 8. Kritiski analizē un izmanto informāciju par pedagoģisko procesu, skolotāja profesionālo darbību un radoši risina mainīgas vai neskaidras situācijas. 9. Argumentēti izvērtē, plāno un pilnveido savu profesionālo kompetenci, ievērojot profesionālās ētikas prasības.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazākās darba grupās. PATSTĀVĪGIE UZDEVUMI, KAS JĀVEIC PIRMS KĀRTĒJĀ PRAKSES SEMINĀRA: 1. Veikts viena temata plānojums un stundu plānojums tajā. 2. Izstrādāts 1 temata summatīvās vērtēšanas darbs. 3. Sagatavots 1 stundas plāns, kurā izglītojamie apgūst praktiskā darba prasmes. 4. Sagatavoti 3 stundu fragmentu plāni, kuros mācību procesā tiek izmantotas IT. 5. Apkopot materiāli, ko var izmantot diskusijas plānošanai. 6. Apkopot materiāli par mācību uzdevumiem/metodēm, kas sekmē izglītojamo sadarbību. 7. Apkopota darba pieredze prakses pārskatā atbilstoši prakses uzdevumiem.
Prasības kredītpunktu iegūšanai

Pedagoģiskās prakses I uzdevumu sekmīga īstenošana, prakses pārskata izveide un darba sekmīga aizstāvēšana noslēguma konferencē.

Prakses kopējo vērtējumu veido:

1. prakses vadītāja:skolotāja-mentora vērtējums par ikdienas mācību procesa plānošanu, vadīšanu un analīzi – 50%,
2. DU prakses vadītāju vērtējums par prakses pārskatu un dalību semināros – 40%,
3. pašanalīzes un prezentācijas vērtējums noslēguma konferencē – 10%.

Kursa vērtējumu studējošais iegūst, tikai izpildot visus prakses uzdevumus.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Noslēguma konference (eksāmens)	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsauksmās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -10 (izcili).

Kursa saturs

1. PEDAGOĢISKĀS PRAKSES IEVADKONFERENCE. SATURA PLĀNOŠANA (S2).

Temata plānojums un stundu sasniedzamie rezultāti praksē realizētajam vienam tematam. Sava darba analīze un pašvērtējums.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Veikts viena temata plānojums un stundu plānojums tajā.

2. SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA MĀCĪBU PROCESĀ (S2).

Summatīvās vērtēšanas darbu veidošana un vērtēšana. Darbu kvalitātes izvērtējums un prakses laikā iegūto skolēnu rezultātu dinamikas analīze.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Izstrādāts temata summatīvās vērtēšanas darbs.

3. PRASMJU APGUVĒ MĀCĪBU PROCESĀ (S2).

Prasmju apguve stundā. Spēles, modeļi, vizualizācijas. Stundu modelēšana un analīze. Praktisku metožu realizācija mācību prakses laikā. Secinājumi un iespējamie uzlabojumi.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Sagatavots stundas plāns, kurā izglītojamie apgūst praktiskā darba prasmes.

4. INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJAS MĀCĪBU PROCESĀ (S2).

IT formatīvajā vērtēšanā. Kā izglītojamiem mācīt prasmi dot un saņemt atgriezenisko saiti? Mērķtiecīgi izvēlēti IT rīki izglītojamo rezultāta sasniegšanai.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Sagatavoti 3 stundu fragmentu plāni, kuros mācību procesā tiek izmantotas IT.

5. DISKUSIJA KĀ MĀCĪBU METODE MĀCĪBU STUNDĀ (S2).

Diskusijas plānošana un vadīšana. Dažādi diskusiju veidi, to realizēšana stundā.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopoti materiāli, kurus var izmantot diskusijas plānošanai.

6. MĀCĪBU UZDEVUMI/metodes SADARBĪBAS PRASMJU VEICINĀŠANAI (S4).

Mācību uzdevumi/metodes stundā sadarbības prasmju veicināšanai. Sadarbības kā caurviju prasmes apguve stundā. Uzdevumi, kas attīsta izglītojamo sadarbības prasmes.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopots teorētiskais materiāls par mācību uzdevumiem, kas sekmē izglītojamo sadarbību.

7. PEDAGOĢISKĀS PRAKSES NOSLĒGUMA KONFERENCE (S2).

Prakses uzdevumu īstenošanas rezultātu un secinājumu apkopošana un prezentēšana.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopota darba pieredze prakses pārskatā atbilstoši prakses uzdevumiem.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams:
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54427/skolotaja_profesionala_darbiba.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams:
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y

<p>3. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.-121.lpp. https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/</p> <p>4. Oliņa Z., Namsone D., France I. (2018) Mācīšanās lietpratībai./ LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, 93.-145.,189.-231.lpp., www.siic.lu.lv</p>
<p>Papildus informācijas avoti</p> <p>1. Daniela, L. (2021) Kā skolotājam būt tehnoloģiju bagātā pasaulē? https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/ka-skolotajam-but-tehnologiju-bagata-pasaule 25.02.2021.</p> <p>2. Ehler, U.D. (2020). Future Skills – Future Learning, Future Higher Education. Pieejams: https://nextskills.org/wp-content/uploads/2020/03/Future-Skills-The-Future-of-learning-and-higher-education.pdf</p> <p>3. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” Ministru kabineta rīkojums Nr. 436, https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitiba-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam</p> <p>4. Logins J., Birziņa R., Dudareva I., Kalvāne G. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.</p> <p>5. Namsone D., Čakāne L., Butkēviča A. (2018) Kompetenci attīstoša mācīšanās./ LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, www.siic.lu.lv</p> <p>6. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitiba-standartu-un-pamatizglitiba-programmu-paraugiem</p> <p>7. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. https://likumi.lv/ta/id/309597</p> <p>8. Oļehnoviča, E. (2019) <i>Mācību satura un valodas integrēta apguve kompetenču pieejā: kritiskā diskursa aspekti</i> /CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: ietvari, pieredze, izaicinājumi Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. M. Burima, Nr. 5. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 19.-38.lpp.</p> <p>9. Purēns, V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga:RaKa.</p> <p>10. Redfern, A. (2015) <i>The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning</i>. Routledge.</p> <p>11. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC .</p>
<p>Periodika un citi informācijas avoti</p> <p>1. E-laikraksts „Izglītība un Kultūra”, “Skolas vārds”</p> <p>2. Dabaszinātņu un matemātikas projekta materiāli www.siic.lu.lv</p> <p>3. Domāt. Darīt. Zināt” Ziņu izdevums skolotāju atbalstam pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanai. Skola2030 (e-avīze)Vietne uzdevumi.lv www.uzdevumi.lv</p> <p>4. Izglītības un zinātnes ministrijas vietne www.izm.gov.lv</p> <p>5. <i>Journal of teacher education for sustainability</i> http://ise-lv.eu/publications.php?show=39&pub=3</p> <p>6. <i>The Australian Journal of Teacher Education</i> http://ro.ecu.edu.au/ajte/</p> <p>7. Projekta “Skola2030” vietne www.skola2030.lv</p> <p>8. Valsts izglītības satura centra vietne www.visc.gov.lv</p> <p>9. Vietnes www.soma.lv, www.skolo.lv, www.tavaklase.lv, www.digiklase.lv, www.startit.lv, https://cilvecigipartehnologijam.lv</p>
<p>Piezīmes</p> <p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai" ietvaros. Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

Studiju kursa nosaukums	PEDAGOĢISKĀ PRAKSE II
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4004
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	10
ECTS kredītpunkti	15
Kopējais kontaktstundu skaits	16
Lekciju stundu skaits	-
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	384
Kursa autors(-i)	
Mg. paed., pasn. Aira Kumerdanka (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. chem., pasn. Ilze Gaile (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Jānis Mencis (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Ieva Margeviča-Grinberga (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., Mg. psych., vad. pētn. Mārīte Kravale- Pauliņa, Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. paed., doc. Sandra Zariņa, Dr. paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča, Mg. sc. comp., lekt. Andris Vagalis, Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Mg. philol., lekt. Karolīna Hrapāne, Dr. philol., prof. Maija Burima, PhD, prof. Dzintra Iliško, Dr. philol., prof. Elīna Vasiļjeva, Dr. math., asoc. prof. Ināra Jermačenko, Dr. math., asoc. prof. Anita Sondore, Ph.D, Mg. izgl. vad., Mg. chem., doc. Pāvels Pestovs, Dr. paed., doc. Jeļena Badjanova, Dr. paed., asoc. prof. Sergejs Čapulīšs, Dr. philol., doc. Inna Dvorecka, Dr. philol., asoc. prof. Elvīra Isajeva, Mg. math., lekt. Valentīna Beinaroviča, Dr. psych., doc. Aļona Korniševa, Mg. biol., vieslekt. Irēna Kuņicka, Mg. hist., lekt. Andris Kupšāns, Mg. philol., lekt. Sergejs Poljanskis, Mg. philol., lekt. Inguna Teilāne, Mg. edu., vieslekt. Andrejs Zaičenko, Dr. paed., pētn. Gaļina Zavadskā, Dr. philol., viesdoc. Jeļena Tretjakova, Mg. sab. pārv., vieslekt. Sandra Dimante, Mg. hist., vieslekt. Signita Gabrāne, Mg. biol., vieslekt. Tatjana Baranovska, Mg. paed., vieslekt. Ināra Jāsvina, Mg. math., Mg. paed., vieslekt. Jeļena Azareviča, Mg. art., vieslekt. Žanna Vērdiņa, Dr.sc.soc., viesdoc. Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Izgl4003 Pedagoģiskā prakse I, Izgl4001 Skolotāja profesionālā darbība, Izgl4002 Izglītības psiholoģija, profesionālās specializācijas kursi	
Studiju kursa anotācija	
Pedagoģiskās prakses II mērķis ir, praktiski strādājot izglītības iestādē, iegūt profesionālajai pedagoģiskajai darbībai un skolotāja kvalifikācijai nepieciešamo kompetenci.	
Pedagoģiskās prakses II vispārīgie uzdevumi (veicot profesionālo pedagoģisko darbu izglītības iestādē):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. vērot un analizēt citu pedagogu vadītās mācību un audzinātārstundas; 2. atlasīt un plānot mācību saturu; 3. plānot mācību procesu saskaņā ar izglītojamo vecumposma vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem attiecīgajā izglītības posmā; 4. īstenot sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem, izglītojamo individuālās attīstības vajadzībām atbilstošu un dzīves situācijām pietuvinātu mācību procesu; 5. vērtēt izglītojamo mācīšanās sniegumus un izaugsmi; 6. formulēt problēmas skolotāja profesionālajā darbībā un veikt to izpēti; 7. patstāvīgi strukturēt un virzīt personīgo mācīšanos un profesionālo pilnveidi; 	

<ol style="list-style-type: none"> 8. kritiski analizēt informāciju par pedagoģisko procesu, izglītojamo sniegumu un izaugsmi, savu profesionālo darbību un pieņemt lēmumus, rodot inovatīvus un efektīvus risinājumus mainīgās vai neskaidrās situācijās skolotāja profesionālajā darbībā; 9. pamatoti izvērtēt, plānot un pilnveidot profesionālo kompetenci un sadarbību ar citiem pedagogiem, ievērojot profesionālās ētikas prasības, lai mērķtiecīgi bagātinātu pedagoģisko praksi izglītības iestādē.
Studiju kursa kalendārais plāns
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagoģiskās prakses ievadseminārs. Satura pēctecība. Mācību satura plānošana dažādos apguves līmeņos (vispārīgajā, optimālajā, augstākajā). Atpakaļvērstā plānošana (S2). 2. Temata pārbaudes darba plānošana dažādos apguves līmeņos (vispārīgajā, optimālajā) (S2). 3. Ārpusklases nodarbības, to mērķis un organizēšana (S2). 4. Stratēģiju mācīšana stundās. Vispārīgu un mācību jomai specifisku mācīšanās stratēģiju mācīšana. Stundu vērošana un analīze (S2). 5. Miniprojektu plānošana starp dažādu jomu skolotājiem (S2). 6. Mācību procesa diferenciācija. Stundu plānošana un modelēšana ("stacijas", diferencēti uzdevumi, iespēja izvēlēties). Satura un uzdevumu diferencēšana (S4). 7. Prakses uzdevumu īstenošanas rezultātu un secinājumu prezentēšana (S2). <p><i>S – seminārs</i> <i>Pd- patstāvīgais darbs</i></p>
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izskaidro mācību satura un mācību procesa plānošanas, īstenošanas un novērtēšanas atšķirības pamatzināšanās un vidējās izglītības dažādos līmeņos. 2. Pamatoti izvēlas personalizēta mācību procesa īstenošanas mācību stratēģijas un metodes. <p>PRASMES</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Plāno mācību procesu saskaņā ar izglītojamo attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem. 4. Plāno un īsteno izglītojamo dzīves situācijām pietuvinātu mācību un audzināšanas procesu. 5. Vērtē izglītojamo mācīšanās sniegumu un izaugsmi, paredzot dažāda apguves līmeņa sasniedzamos rezultātus. <p>KOMPETENCE</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Izstrādā konstruktīvus priekšlikumus izglītības iestādes un izglītības jomas attīstībai patstāvīgi vai sadarbībā ar izglītības procesā iesaistītajiem partneriem. 7. Patstāvīgi veic skolotāja profesionālo darbību, veidojot atbalstošu mācību vidi, reflektējot un izvērtējot sava darba rezultātus pašefektivitātes uzlabošanai.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazākās darba grupās.</p> <p>PATSTĀVĪGIE DARBI, KURUS STUDĒJOŠIE VEIC PIRMS PRAKSES SEMINĀRIEM:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Shematiski attēlota satura apguves pēctecība skolā. 2. Izveidots pārskats par saturiski radniecīgu mācīšanās rezultātu apguvi vispārīgajā, optimālajā un augstākajā pakāpē. Izstrādāts 1 temata pārbaudes darbs vispārīgajā vai optimālajā līmenī. 3. Sagatavots ārpusklases nodarbības plāns. 4. Apkopoti piemēri par dažādu mācīšanās stratēģiju izmantošanu. 5. Apkopoti projektu darba piemēri, ko var izmantot mācību procesā. 6. Apkopoti piemēri, kur stundās ir veikta satura un uzdevumu diferenciācija. 7. Apkopota darba pieredze prakses pārskatā atbilstoši prakses uzdevumiem.
Prasības kredītpunktu iegūšanai

Pedagoģiskās prakses II uzdevumu sekmīga īstenošana, prakses pārskata izveide un darba sekmīga aizstāvēšana noslēguma konferencē.

Prakses kopējo vērtējumu veido:

1. prakses vadītāja: skolotāja-mentora vērtējums par ikdienas mācību procesa plānošanu, vadīšanu un analīzi – 50%,
2. DU prakses vadītāja/-ju vērtējums par prakses pārskatu un dalību semināros – 40% (20% metodika vērtējums par prakses pārskatu; 20% dalība semināros),
3. Pašanalīzes un prezentācijas vērtējums noslēguma konferencē – 10%.

Kursa vērtējumu studējošais iegūst, tikai izpildot visus prakses uzdevumus.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Noslēguma konference (eksāmens)	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā

studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -10 (izcili).

Kursa saturs

1. PEDAGOĢISKĀS PRAKSES IEVADKONFERENCE. SATURA PLĀNOŠANA (S2).

Satura pēctecība apgūstot vidējās izglītības standartu. Mācību satura plānošana dažādos apguves līmeņos (vispārīgajā, optimālajā, augstākajā). Trīs līmeņu plānošana izvēlētajos prakses tematos.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Shematiski attēlota satura apguves pēctecība skolā.

2. TEMATA PĀRBAUDES DARBU PLĀNOŠANA. SATURISKI RADNIECĪGU MĀCĪŠANĀS REZULTĀTU APGUVE (S2).

Temata pārbaudes darba plānošana dažādos apguves līmeņos (vispārīgajā vai optimālajā). Saturiski radniecīgu mācīšanās rezultātu apguve vispārīgajā, optimālajā un augstākajā pakāpē.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Izveidots pārskats par saturiski radniecīgu mācīšanās rezultātu apguvi vispārīgajā, optimālajā un augstākajā pakāpē.

3. ĀRPUSKLASES NODARBĪBAS MĀCĪBU PROCESĀ (S2).

Ārpusklases nodarbības, to mērķis un organizēšana.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Sagatavots ārpusklases nodarbības plāns.

4. MĀCĪŠANĀS STRATĒGIJAS. MĀCĪBU STUNDAS ANALĪZE (S2).

Mācīšanās stratēģiju apguve stundās. Vispārīgu un mācību jomai specifisku mācīšanās stratēģiju apguve. Stundu vērošana un analīze.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopoti piemēri par dažādu mācīšanās stratēģiju izmantošanu.

5. PROJEKTU DARBS. SKOLOTĀJU SADARBĪBA MĀCĪBU PROCESA ĪSTENOŠANĀ (S2).

Miniprojektu plānošana starp dažādu jomu skolotājiem. Skolotāju sadarbība skolēnu prasmju un mācību satura apguves veicināšanai.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopoti projektu darba piemēri, kurus var izmantot mācību procesā.

6. MĀCĪBU PROCESA DIFERENCIĀCIJA (S4).

Mācību procesa diferenciācija. Stundu plānošana un modelēšana ("stacijas", diferencēti uzdevumi, iespēja izvēlēties). Satura un uzdevumu diferencēšana.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopoti piemēri, kur stundās ir veikta satura un uzdevumu diferenciācija.

7. PEDAGOĢISKĀS PRAKSES NOSLĒGUMA KONFERENCE (S2).

Prakses uzdevumu īstenošanas rezultātu un secinājumu apkopošana un prezentēšana.

Patstāvīgais darbs (veic pirms semināra). Apkopota darba pieredze prakses pārskatā atbilstoši prakses uzdevumiem.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

5. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams:
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54427/skolotaja_profesionala_darbiba.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams:
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilzemuzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y

<p>7. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.-121.lpp. https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/</p> <p>8. Oliņa Z., Namsone D., France I. (2018) Mācīšanās lietpratībai./ LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, 93.-145.,189.-231.lpp., www.siic.lu.lv</p>
<p>Papildus informācijas avoti</p> <p>12. Daniela, L. (2021) Kā skolotājam būt tehnoloģiju bagātā pasaulē? https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/ka-skolotajam-but-tehnologiju-bagata-pasaule 25.02.2021.</p> <p>13. Ehler, U.D. (2020). Future Skills – Future Learning, Future Higher Education. Pieejams: https://nextskills.org/wp-content/uploads/2020/03/Future-Skills-The-Future-of-learning-and-higher-education.pdf</p> <p>14. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” Ministru kabineta rīkojums Nr. 436, https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitiba-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam</p> <p>15. Logins J., Birziņa R., Dudareva I., Kalvāne G. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.</p> <p>16. Namsone D., Čakāne L., Butkēviča A. (2018) Kompetenci attīstoša mācīšanās./ LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, www.siic.lu.lv</p> <p>17. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitiba-standartu-un-pamatizglitiba-programmu-paraugiem</p> <p>18. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. https://likumi.lv/ta/id/309597</p> <p>19. Oļehnoviča, E. (2019) <i>Mācību satura un valodas integrēta apguve kompetenču pieejā: kritiskā diskursa aspekti</i> /CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: ietvari, pieredze, izaicinājumi Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. M. Burima, Nr. 5. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 19.-38.lpp.</p> <p>20. Purēns, V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga:RaKa.</p> <p>21. Redfern, A. (2015) <i>The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning</i>. Routledge.</p> <p>22. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC .</p>
<p>Periodika un citi informācijas avoti</p> <p>10.E-laikraksts „Izglītība un Kultūra”, “Skolas vārds”</p> <p>11.Dabaszinātņu un matemātikas projekta materiāli www.siic.lu.lv</p> <p>12.Domāt. Darīt. Zināt” Ziņu izdevums skolotāju atbalstam pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanai. Skola2030 (e-avīze)Vietne uzdevumi.lv www.uzdevumi.lv</p> <p>13.Izglītības un zinātnes ministrijas vietne www.izm.gov.lv</p> <p>14.Journal of teacher education for sustainability http://ise-lv.eu/publications.php?show=39&pub=3</p> <p>15.Projekta “Skola2030” vietne www.skola2030.lv</p> <p>16.The Australian Journal of Teacher Education http://ro.ecu.edu.au/ajte/</p> <p>17.Valsts izglītības satura centra vietne www.visc.gov.lv</p> <p>18.Vietnes www.soma.lv, www.skolo.lv, www.tavaklase.lv, www.digiklase.lv, www.startit.lv, https://cilvecigipartehnologijam.lv</p>
<p>Piezīmes</p> <p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/l/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai" ietvaros. Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	DIPLOMDARBS
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4005
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	10
<i>ECTS kredītpunkti</i>	15
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	-
<i>Lekciju stundu skaits</i>	-
<i>Semināru stundu skaits</i>	14
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	386
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., vad. pētn. Rīta Birziņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. ģeogr., doc. Gunta Kalvāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. phys., lekt. Inese Dudareva (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Jānis Mencis (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Ieva Margeviča-Grinberga (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., Mg. psych., vad. pētn. Mārīte Kravale- Pauliņa, Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. paed., doc. Sandra Zariņa, Dr. paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča, Mg. sc. comp., lekt. Andris Vagalis, Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Mg. philol., lekt. Karolīna Hrapāne, Dr. philol., prof. Maija Burima, PhD, prof. Dzintra Iliško, Dr. philol., prof. Elīna Vasiļjeva, Dr. math., asoc. prof. Ināra Jermačenko, Dr. math., asoc. prof. Anita Sondore, Ph.D, Mg. izgl. vad., Mg. chem., doc. Pāvels Pestovs, Dr. paed., doc. Jeļena Badjanova, Dr. paed., asoc. prof. Sergejs Čapulīšs, Dr. philol., doc. Inna Dvorcecka, Dr. philol., asoc. prof. Elvīra Isajeva, Mg. math., lekt. Valentīna Beinaroviča, Dr. psych., doc. Aļona Korniševa, Mg. biol., lekt. Irēna Kuņicka, Mg. hist., lekt. Andris Kupšāns, Mg. philol., lekt. Sergejs Poļanskis, Mg. philol., lekt. Inguna Teilāne, Mg. edu., vieslekt. Andrejs Zaičenko, Dr. paed., pētn. Gaļina Zavadskā, Dr. philol., viesdoc. Jeļena Tretjakova, Mg. sab. pārv., vieslekt. Sandra Dimante, Mg. hist., vieslekt. Signita Gabrāne, Mg. biol., vieslekt. Tatjana Baranovska, Mg. paed., vieslekt. Ināra Jasvina, Mg. math., Mg. paed., vieslekt. Jeļena Azareviča, Mg. art., vieslekt. Žanna Vērdiņa, Dr.sc.soc., viesdoc. Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Skolotājs” visu studiju kursu sekmīga apguve.	
Studiju kursa anotācija	
Diplomdarbs ir studējošā patstāvīgā skolotāja profesionālo kompetenci pilnveidojoša pētījuma izstrāde studiju noslēguma posmā skolotāja kvalifikācijas iegūšanai, absolvējot Daugavpils Universitāti. Diplomdarba izstrādē studējošais apliecina savu profesionālo kompetenci, patstāvīgi veicot pētījumu izglītības zinātnē un mācību priekšmeta saturā un metodikā.	
KURSA MĒRĶIS ir sagatavot studējošo zinātniski pētnieciskā darba izglītības zinātnēs veikšanai.	
UZDEVUMI	
Pilnveidot studējošā prasmi:	
<ol style="list-style-type: none"> meklēt, izvēlēties, analizēt un apkopot nepieciešamos izpētes avotus un zinātnisko literatūru, sistematizēt iegūto informāciju un datus; analizēt un kritiski novērtēt teorētisko materiālu; 	

3) izstrādāt un aprobēt izveidoto metodisko mācību līdzekli/materiālu/portfolio konkrētā mācību priekšmetā; 4) plānot un veikt empīrisku pētījumu, analizēt un interpretēt pētnieciskā darba rezultātus; 5) noformēt darbu pareizā literārā valodā un zinātniskā stilā, formulēt un pamatot secinājumus un vispārināt iegūtās atziņas, publiski prezentēt un diskutēt.
Studiju kursa kalendārais plāns
1. Diplomdarba tēmas izvēle un saskaņošana ar darba vadītāju/-iem. 2. Pētījuma tēmas un aktualitātes pamatošana, veicot problēmsituācijas analīzi. 3. Diplomdarba mērķu un uzdevumu izvirzīšana. 4. Darba plāna sagatavošana. 5. Zinātniskās literatūras analīzes veikšana. 6. Diplomdarba satura izstrāde. 7. Metodiskā mācību līdzekļa/materiāla/portfolio izveidošana un aprobēšana. 8. Pētījumu metožu izvēlēšanās, pētījuma veikšana, datu ievākšana un apkopošana. 9. Diplomdarba sekmīga izstrādāšana. 10. Darba aizstāvēšana Valsts pārbaudījumu komisijā. Diplomdarba izstrādes procesā, līdztekus augstskolas mācībspēkiem, var tikt iesaistīti arī skolotāji-mentorī. <i>Pd- patstāvīgais darbs</i>
Studiju rezultāti
ZINĀŠANAS 1. Demonstrē teorētiskās zināšanas izglītības (pedagoģijas, psiholoģijas, izglītības vadības u.c.) zinātņu nozarē un konkrētā mācību priekšmeta saturā un metodikā. 2. Pārzina izvēlētais pētījumu tēmas aktualitātes un problēmjautājumus. PRASMES 3. Prot izstrādāt un aprobēt izveidoto metodisko mācību līdzekli/ materiālu/portfolio konkrētā mācību priekšmetā. 4. Prot veikt pētniecisko darbu, izvēloties atbilstīgas pētījuma metodes un izmantot tās datu vākšanā. 5. Prot iegūt statistiski ticamus pētījuma datus, tos apstrādāt, interpretēt un analizēt. KOMPETENCE 6. Spēj analizēt savu profesionālo darbību, izvēloties atbilstīgus pierādījumus un pierādīt savu profesionālo kompetenci. 7. Spēj izstrādāt praktiskus ieteikumus, pamatojoties uz sava pētījuma rezultātiem.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
Studējošā patstāvīgais darbs tiek organizēts, sadarbojoties ar darba vadītāju/-jiem. Studējošajam diplomdarba izstrādes gaitā patstāvīgi: <ol style="list-style-type: none"> 1) jāmeklē, jāizvēlas, jāanalizē un jāapkopo zinātniskā literatūra un citi avoti diplomdarba teorētiskajam pamatojumam. 2) jāsystematizē iegūto informāciju un kritiski jāizvērtē teorētisko materiālu. 3) jāizstrādā un jāaprobē metodisko mācību līdzekli/materiālu/portfolio konkrētā mācību priekšmetā. 4) jāplāno un jāveic empīrisku pētījumu. 5) jāanalizē un jāinterpretē pētnieciskā darba rezultātus. 6) jānoformē darbu pareizā literārā valodā un zinātniskā stilā. 7) jāizdara un jāpamato secinājumi.
Prasības kredītpunktu iegūšanai

Izstrādāts un publiski sekmīgi aizstāvēts diplomdarbs (vērtējums 4-10) pēc pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Skolotājs” visu studiju kursu sekmīgas apguves un prasību izpildes (100%).

1. Lai studējošais tiktu pielaists pie diplomdarba aizstāvēšanai, viņam ir jāiegūst vērtējums “ieskaitīts” par a) diplomdarba teorētiskās daļas un pētījuma sadaļu; b) diplomdarba empīriskās (praktiskās) daļas sadaļu.

2. Sekmīga diplomdarba aizstāvēšana. Diplomdarba vērtējumu veido darba vadītāja/-ju un recenzenta/-tu vērtējums, kas tiek iesniegts Valsts pārbaudījuma komisijai un studējošā prezentācijas un atbilžu vērtējums aizstāvēšanā, ko sniedz Valsts pārbaudījuma komisija. Diplomdarba gala vērtējuma atzīmi izliek Valsts pārbaudījuma komisija.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Diplomdarba izstrāde un aizstāvēšana	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsauksmās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (loti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -**10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievadseminārs/sadarbībā ar darba vadītāju/-jiem: diplomdarba izstrādes mērķi un uzdevumi, izstrādes kārtība, vērtēšanas kritēriji.
2. Atgriezeniskās saites saņemšana (no citiem studējošajiem, diplomdarba vadītāja/-jiem, docētājiem) un sniegšana - par diplomdarba ideju, struktūru.
3. Diplomdarba teorētiskās daļas sekmīga izstrāde.
4. Diplomdarba empīriskās daļas sekmīga izstrāde.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Mārtinsone, K., Pipere, A. (red.) (2019). Pētniecības terminu skaidrojošā vārdnīca (elektroniski) <https://www.rsu.lv/en/petniecibas-terminu-vardnica> Rīga: RSU.
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-71., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” diplomdarba izstrādāšanas metodiskie norādījumi (2024). Daugavpils Universitāte, Humanitāro un sociālo zinātņu fakultāte.
4. Puriņa-Biezā, K. E., Ozoliņa, L., Anohina-Naumeca, A. u.c. (2024) Mākslīgais intelekts augstākajā izglītībā. Vadlīnijas. Rīga, RSU, 27.-32.lpp.
5. Zinātniskā rakstīšana un pētījumu rezultātu izplatīšana (2018) /K. Mārtinsones un A. Piperes zin. red. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte.

Papildus informācijas avoti

1. Howitt, D. (2016) Introduction to qualitative research methods in psychology. Third edition. - Harlow, United Kingdom: Pearson Education.
2. Laiveniece D. (2015). Zinātniskās rakstīšanas skola. Liepāja: LiePA.
3. Namsone, D., Greitāns, K., Burgmanis, Ģ., Butkēviča, A., Lazdiņa, S., France, I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>
6. Pētniecība: teorija un prakse (2016). K. Mārtinsones, A. Piperes, D. Kamerādes zin. red. Rīga: RaKa.
7. Singh, A. (2017) Successful academic writing: a complete guide for social and behavioral scientists / A. Singh, L. Lukkarila. - New York: The Guilford Press.

8. Swaminathan, R. (2017) Critical approaches to questions in qualitative research. New York, NY: Routledge.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Cambridge Journals Online, www.cambridge.org
2. Discourse and Communication for Sustainable Education, <https://doaj.org/toc/2255-7547>
3. EBSCO, search.ebscohost.com
4. Journal of Teacher Education for Sustainability, <https://sciendo.com/issue/JTES/7/2007>
5. Letonika, www.letonika.lv
6. Mācību plānošanas e-vide MAPE, <https://mape.gov.lv/>
7. Skola2030. Pieejams tiešsaistē <https://www.skola2030.lv/>
8. Science Direct, www.sciencedirect.com
9. Scopus, www.scopus.com
10. Web of Science, www.webofknowledge.com

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 “Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	DIPLOMDARBA IZSTRĀDE
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4006
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	10
ECTS kredītpunkti	15
Kopējais kontaktstundu skaits	-
Lekciju stundu skaits	-
Semināru stundu skaits	14
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	386
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., vad. pētn. Rita Birziņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. ģeogr., doc. Gunta Kalvāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. phys., lekt. Inese Dudareva (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Jānis Mencis (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Ieva Margeviča-Grinberga (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., Mg. psych., vad. pētn. Mārīte Kravale- Pauliņa, Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. paed., doc. Sandra Zariņa, Dr. paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča, Mg. sc. comp., lekt. Andris Vagalis, Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Mg. philol., lekt. Karolīna Hrapāne, Dr. philol., prof. Maija Burima, PhD, prof. Dzintra Iliško, Dr. philol., prof. Elīna Vasiljeva, Dr. math., asoc. prof. Ināra Jermačenko, Dr. math., asoc. prof. Anita Sondore, Ph.D, Mg. izgl. vad., Mg. chem., doc. Pāvels Pestovs, Dr. paed., doc. Jeļena Badjanova, Dr. paed., asoc. prof. Sergejs Čapulis, Dr. philol., doc. Inna Dvorecka, Dr. philol., asoc. prof. Elvīra Isajeva, Mg. math., lekt. Valentīna Beinaroviča, Dr. psych., doc. Aļona Korniševa, Mg. biol., lekt. Irēna Kuņicka, Mg. hist., lekt. Andris Kupšāns, Mg. philol., lekt. Sergejs Poļanskis, Mg. philol., lekt. Inguna Teilāne, Mg. edu., vieslekt. Andrejs Zaičenko, Dr. paed., pētn. Gaļina Zavadska, Dr. philol., viesdoc. Jeļena Tretjakova, Mg. sab. pārv., vieslekt. Sandra Dimante, Mg. hist., vieslekt. Signita Gabrāne, Mg. biol., vieslekt. Tatjana Baranovska, Mg. paed., vieslekt. Ināra Jasvina, Mg. math., Mg. paed., vieslekt. Jeļena Azareviča, Mg. art., vieslekt. Žanna Vērdiņa, Dr.sc.soc., viesdoc. Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Skolotājs” visu studiju kursu sekmīga apguve.	
Studiju kursa anotācija	
Diplomdarbs ir studējošā patstāvīga skolotāja profesionālo kompetenci pilnveidojoša pētījuma izstrāde studiju noslēguma posmā skolotāja kvalifikācijas iegūšanai, absolvējot Daugavpils Universitāti. Diplomdarba izstrādē studējošais apliecina savu profesionālo kompetenci, patstāvīgi veicot pētījumu izglītības zinātnē un mācību priekšmeta saturā un metodikā.	
KURSA MĒRĶIS ir sagatavot studējošo zinātniski pētnieciskā darba izglītības zinātnēs veikšanai.	
UZDEVUMI	
Pilnveidot studējošā prasmi:	
<ol style="list-style-type: none"> meklēt, izvēlēties, analizēt un apkopot nepieciešamos izpētes avotus un zinātnisko literatūru, sistematizēt iegūto informāciju un datus; analizēt un kritiski novērtēt teorētisko materiālu; izstrādāt un aprobēt izveidoto metodisko mācību līdzekli/materiālu/portfolio konkrētā mācību priekšmetā; 	

4. plānot un veikt empīrisku pētījumu, analizēt un interpretēt pētnieciskā darba rezultātus; 5. noformēt darbu pareizā literārā valodā un zinātniskā stilā, formulēt un pamatot secinājumus un vispārināt iegūtās atziņas, publiski prezentēt un diskutēt.
Studiju kursa kalendārais plāns
1. Diplomdarba tēmas izvēle un saskaņošana ar darba vadītāju/-iem. 2. Pētījuma tēmas un aktualitātes pamatošana, veicot problēmsituācijas analīzi. 3. Diplomdarba mērķu un uzdevumu izvirzīšana. 4. Darba plāna sagatavošana. 5. Zinātniskās literatūras analīzes veikšana. 6. Diplomdarba satura izstrāde. 7. Metodiskā mācību līdzekļa/materiāla/portfolio izveidošana un aprobēšana. 8. Pētījumu metožu izvēlēšanās, pētījuma veikšana, datu ievākšana un apkopošana. 9. Diplomdarba sekmīga izstrādāšana. 10. Darba aizstāvēšana Valsts pārbaudījumu komisijā. Diplomdarba izstrādes procesā, līdztekus augstskolas mācībspēkiem, var tikt iesaistīti arī skolotāji-mentori. <i>Pd- patstāvīgais darbs</i>
Studiju rezultāti
ZINĀŠANAS 1. Demonstrē teorētiskās zināšanas izglītības (pedagoģijas, psiholoģijas, izglītības vadības u.c.) zinātņu nozarē un konkrētā mācību priekšmeta saturā un metodikā. 2. Pārzina izvēlētais pētījumu tēmas aktualitātes un problēmjaudājumus. PRASMES 3. Prot izstrādāt un aprobēt izveidoto metodisko mācību līdzekli/ materiālu/portfolio konkrētā mācību priekšmetā. 4. Prot veikt pētniecisko darbu, izvēloties atbilstīgas pētījuma metodes un izmantot tās datu vākšanā. 5. Prot iegūt statistiski ticamus pētījuma datus, tos apstrādāt, interpretēt un analizēt. KOMPETENCE 6. Spēj analizēt savu profesionālo darbību, izvēloties atbilstīgus pierādījumus un pierādīt savu profesionālo kompetenci. 7. Spēj izstrādāt praktiskus ieteikumus, pamatojoties uz sava pētījuma rezultātiem.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
Studējošā patstāvīgais darbs tiek organizēts, sadarbojoties ar darba vadītāju/-jiem. Studējošajam diplomdarba izstrādes gaitā patstāvīgi: <ol style="list-style-type: none"> 1. jāmeklē, jāizvēlas, jāanalizē un jāapkopo zinātniskā literatūra un citi avoti diplomdarba teorētiskajam pamatojumam. 2. jāsystematizē iegūto informāciju un kritiski jāizvērtē teorētisko materiālu. 3. jāizstrādā un jāaprobē metodisko mācību līdzekli/materiālu/portfolio konkrētā mācību priekšmetā. 4. jāplāno un jāveic empīrisku pētījumu. 5. jāanalizē un jāinterpretē pētnieciskā darba rezultātus. 6. jānoformē darbu pareizā literārā valodā un zinātniskā stilā. 7. jāizdara un jāpamato secinājumi.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
Izstrādāts un publiski sekmīgi aizstāvēts diplomdarbs (vērtējums 4-10) pēc pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Skolotājs” visu studiju kursu sekmīgas apguves un prasību izpildes (100%).

1. Lai studējošais tiktu pielaists pie diplomdarba aizstāvēšanai, viņam ir jāiegūst vērtējums "ieskaitīts" par a) diplomdarba teorētiskās daļas un pētījuma sadaļu; b) diplomdarba empīriskās (praktiskās) daļas sadaļu.

2. Sekmīga diplomdarba aizstāvēšana. Diplomdarba vērtējumu veido darba vadītāja/-ju un recenzenta/-tu vērtējums, kas tiek iesniegts Valsts pārbaudījuma komisijai un studējošā prezentācijas un atbilžu vērtējums aizstāvēšanā, ko sniedz Valsts pārbaudījuma komisija. Diplomdarba gala vērtējuma atzīmi izliek Valsts pārbaudījuma komisija.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Diplomdarba izstrāde	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -**10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievadseminārs/sadarbībā ar darba vadītāju/-jiem: diplomdarba izstrādes mērķi un uzdevumi, izstrādes kārtība, vērtēšanas kritēriji.
2. Atgriezeniskās saites saņemšana (no citiem studējošajiem, diplomdarba vadītāja/-jiem, docētājiem) un sniegšana - par diplomdarba ideju, struktūru.
3. Diplomdarba teorētiskās daļas sekmīga izstrāde.
4. Diplomdarba empīriskās daļas sekmīga izstrāde.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Mārtinsons, K., Pipere, A. (red.) (2019). Pētniecības terminu skaidrojošā vārdnīca (elektroniski) <https://www.rsu.lv/en/petniecibas-terminu-vardnica> Rīga: RSU.
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-71., 102.-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” diplomdarba izstrādāšanas metodiskie norādījumi (2024). Daugavpils Universitāte, Humanitāro un sociālo zinātņu fakultāte.
4. Zinātniskā rakstīšana un pētījumu rezultātu izplatīšana (2018) /K. Mārtinsons un A. Piperes zin. red. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte.

Papildus informācijas avoti

1. Howitt, D. (2016) Introduction to qualitative research methods in psychology. Third edition. - Harlow, United Kingdom: Pearson Education.
2. Laiveniece D. (2015). Zinātniskās rakstīšanas skola. Liepāja: LiePA.
3. Namsone, D., Greitāns, K., Burgmanis, Ģ., Butkēviča, A., Lazdiņa, S., France, I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcības politikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
4. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatzglitibas-standartu-un-pamatzglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>
6. Pētniecība: teorija un prakse (2016). K. Mārtinsons, A. Piperes, D. Kamerādes zin. red. Rīga : RaKa.
7. Singh, A. (2017) Successful academic writing: a complete guide for social and behavioral scientists / A. Singh, L. Lukkarila. - New York : The Guilford Press.
8. Swaminathan, R. (2017) Critical approaches to questions in qualitative research. New York, NY: Routledge.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Cambridge Journals Online, www.cambridge.org
2. Discourse and Communication for Sustainable Education, <https://doaj.org/toc/2255-7547>
3. EBSCO, search.ebscohost.com
4. Journal of Teacher Education for Sustainability, <https://sciendo.com/issue/JTES/7/2007>
5. Letonika, www.letonika.lv
6. Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
7. Skola2030. Pieejams tiešsaistē <https://www.skola2030.lv/>
8. Science Direct, www.sciencedirect.com
9. Scopus, www.scopus.com
10. Web of Science, www.webofknowledge.com

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 “Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	MATEMĀTIKAS JOMAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4007
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
Kursa autors(-i)	
Mg. paed., pasn. Aira Kumerdanka (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. sc. edu., lekt. Inese Briška (<i>Liepājas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. math., lekt. Valentīna Beinaroviča, Dr. math., asoc. prof. Ināra Jermačenko, Dr. math., asoc. prof. Anita Sondore	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir sekmēt studējošo - topošo matemātikas skolotāju teorētisko un praktisko sagatavošanu pedagoģiskajam darbam skolā: iepazīstināt ar matemātikas mācību metodikas pamatjautājumiem, mācību satura normatīvajiem dokumentiem, mācību procesa organizāciju, mācību sistēmas izveidi.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi</p> <p>Studiju kursā studējošie apgūst matemātikas skolotāja profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetenci. Studējošie gūst izpratni par matemātikas mācību procesa organizēšanu, modelē un analizē mācību procesu, attīsta radošo un kritisko domāšanu, attīsta izpratni par izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas un pašizvērtēšanas veidiem. Studējošie apgūst matemātikas mācību metodikas pamatjautājumus, lai īstenotu pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības valsts standarta prasības matemātikas jomā.</p>	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Matemātikas mācību procesa pamatnostādnes. Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas un īstenošanas pamatprincipi, didaktikas kategorijas, normatīvais regulējums (L2, S2, P4, Pd16). 2. Mācību mērķi un mācību saturs. Skolēnam plānotie kompleksie sasniedzamie rezultāti matemātikas jomā, to formulēšana, dinamika. Pašvadīts mācību process (L2, S2, P4, Pd16). 	

3. Mācību didaktiskās pieejas un modeļi. Mācību metodes un sadarbības modeļi, to raksturojums, izvēles pamatojums matemātikas mācību procesā. Mācīšanās vajadzības (L2, S2, P6, Pd16).
4. Mācību procesa diferenciacija un individualizācija, izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts, caurviju prasmju pilnveide (L2, S2, P6, Pd16).
5. Problēmrisināšana un pētniecība matemātikā. Procesu modelēšana, digitālo rīku izmantošana. Izglītojamo pētniecisko prasmju pilnveide. Skolotāja personīgās profesionālās kompetences pilnveide (L4, S4, P6, Pd16).
6. Mācīšanās snieguma vērtēšanas veidi un to noteicošie kritēriji matemātikas mācību procesā. Diagnostificējošā, formatīvā un summatīvā vērtēšana, sasaiste ar mācību mērķi un rezultātu. Diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšana. IKT rīki vērtēšanā (L4, S4, P6, Pd16).

L – lekcija

S – seminārs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Pārzina matemātikas mācību saturu noteicošos normatīvos dokumentus, atpazīst izglītojamo mācīšanās pamatprincipus matemātikā un pārzina didaktiskās pieejas.
2. Izprot mācīšanās snieguma vērtēšanas veidus un to noteicošos kritērijus.

PRASMES

3. Formulē sasniedzamos rezultātus izglītojamiem, izvēlas atbilstošus mācību un sadarbības modeļus un metodes, ievērojot izglītojamo mācīšanās stilus un daudzveidīgās spējas.
4. Plāno, vada un analizē mācību aktivitātes, izmanto daudzveidīgas izglītojamā snieguma vērtēšanas metodes.

KOMPETENCE

5. Plāno un analizē mācību procesu saistībā ar mācību mērķiem un plānoto sasniedzamo rezultātu, ievērojot izglītojamo mācīšanās vajadzības un diferencējot mācību procesu.
6. Pamato formatīvās un summatīvās vērtēšanas sasaisti ar mācību mērķi un rezultātu.
7. Pieņem atbildīgus un faktos balstītus lēmumus par personīgas profesionālās kompetences pilnveidi.

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (patstāvīgo darbu) un eksāmena vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja sekmīgi ir nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumu vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 70%, bet eksāmenā iegūtais vērtējuma īpatsvars ir 30%.

Starppārbaudījumi:

1. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.
2. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens, kas ietver: 1) darba mapes (e-portfolio) matemātikas mācību metodikā prezentāciju, 2) diskusiju un argumentāciju par kādu no matemātikas kursa satura jautājumiem -30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x	x	x		x		
2. starppārbaudījums		x	x	x	x		
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. MATEMĀTIKAS MĀCĪBU PROCESA PAMATNOSTĀDNES. MĀCĪBU PROCESA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS, TĀ PLĀNOŠANAS UN ĪSTENOŠANAS PAMATPRINCIPI, DIDAKTIKAS KATEGORIJAS, NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (L2, S2, P4, Pd16).

Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas pamatprincipi. Mācību priekšmeta metodoloģija. Matemātika kā zinātnes nozare un kā mācību priekšmets. Matemātiskās izglītības attīstība. Didaktikas kategorijas matemātikā. Mūsdienīga mācību procesa principi matemātikas apguvē. Zināšanu sistēma matemātikā. Induktīvā un deduktīvā pieeja. Konstruktīvisma pieeja. Kontekstuālā pieeja. MK noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem. MK noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. Matemātikas programma 1.-6. klasei, programmas paraugs pamatskolā priekšmetā "Matemātika" un mācību saturs priekšmetā "Matemātika I", "Matemātika II" vidusskolā.

2. MĀCĪBU MĒRĶI UN MĀCĪBU SATURS. SKOLĒNAM PLĀNOTIE KOMPLEKSIE SASNIEDZAMIE REZULTĀTI MATEMĀTIKAS JOMĀ, TO FORMULĒŠANA, DINAMIKA. PAŠVADĪTS MĀCĪBU PROCESS (L2, S2, P4, PD16).

Mācību mērķu taksonomija. Mācību mērķi normatīvajos dokumentos. Mācību mērķu izvirzīšana un formulēšana mācību priekšmetam, tematam, mācību stundai. Izglītojamam sasniedzamo rezultātu formulēšana. Komplekss sasniedzamais rezultāts un tā sasniegšanas plānošana. Apgūstamo zināšanu (faktu, jēdzienu, likumu, sakarību, modeļu u.c.), un prasmju (izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c.) atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Transdisciplināra pieeja matemātikas apguvē.

Matemātiskā pratība un tās attīstība. Trīs līmeņu plānošana (standarts – mācību priekšmeta programma – mācību stunda). Mācību stundu plānu analīze un izvērtējums. Izglītojamā pašvadīts mācību process matemātikā.

3. MĀCĪBU DIDAKTISKĀS PIEEJAS UN MODEĻI. MĀCĪBU METODES UN SADARBĪBAS MODEĻI, TO RAKSTUROJUMS, IZVĒLES PAMATOJUMS MATEMĀTIKAS MĀCĪBU PROCESĀ. MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS (L2, S2, P6, PD16).

Mācību teorijas (Ļ. Vigotska zonu teorija, R.Ganjē teorija, SOLO taksonomija). Mācīšanās stili. Apgūstamo zināšanu un prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Tipveida uzdevumu risināšana. Uzdevumi, kas atbilst dažādiem izziņas darbības līmeņiem. SOLO taksonomija. Mācību stundu vērošana, transkribēšana, analīze. Mācību teoriju īstenošana matemātikas mācību procesā. Sasniedzamais rezultāts un aktivitātes stundā, to izmantošanas pamatojums. Mācību stundas struktūra.

Jēdzienu apguves metodika. Daudzveidīgā jautāšana. Darbs ar tekstu. Vizualizēšana un prezentēšana matemātikā. Sarunas, pārrunas, diskusijas vadīšana; zinātniskās argumentēšanas izmantošana modelētā mācību stundā.

4. MĀCĪBU PROCESA DIFERENCIĀCIJA UN INDIVIDUALIZĀCIJA, IZGLĪTOJAMO MĀCĪŠANĀS STILI UN DAUDZVEIDĪGO SPĒJU KONTEKSTS, CAURVIJU PRASMJU PILNVEIDE (L2, S2, P6, PD16).

Izglītojamam sasniedzamais rezultāts mācību stundā. Matemātikas mācību stundu plānu analīze-diferenciācija, individualizācija un personalizācija. Stundas plāna veidošana, kurā tiek izmantota virzītā mācīšanās, ievērojot Ganjē principus un iekļaujot dažāda izziņas darbības līmeņa un snieguma uzdevumus (SOLO taksonomija). Izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts. Caurviju prasmes, to pilnveide matemātikas mācību jomā.

5. PROBLĒMRISINĀŠANA UN PĒTNIECĪBA MATEMĀTIKĀ. DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA. IZGLĪTOJAMO PĒTNIECISKO PRASMJU PILNVEIDE. SKOLOTĀJA PERSONĪGĀS PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDE (L4, S4, P6, PD16).

Problēmrisināšana kā metode, problēmuzdevums un problēmsituācija. Problēmrisināšanas apguves pakāpenība un atbilstība izglītojamo vecumposmam. Mācību stundas videoieraksta analīze. Problēmrisināšana matemātikā. Uzdevuma/ problēmuzdevuma risināšana kā mācību metode.

Pētnieciskā mācīšanās. Izglītojamo pētnieciskā darbība kā zinātniskās darbības modelēšanas veids. Izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c. prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Apguves pakāpeniskums. Plānoto mācību stundu modelēšana un analīze.

Praktiskās un pētnieciskās metodes matemātikas mācību procesā. Pētnieciskie darbi, to organizēšanas metodika pētniecisko prasmju attīstībai. Mācību modeļi, to izmantošana izpratnes veidošanai. Praktisko un pētniecisko prasmju apguve, mācību stundu modelēšana. IKT lietošana matemātikas mācību procesā. IT izmantošana skolotāja darba organizēšanai un profesionālās kompetences pilnveidei. Interaktīvu mācību stundu plānošana.

1. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.

6. MĀCĪŠANĀS SNIEGUMA VĒRTĒŠANAS VEIDI UN TO NOTEICOŠIE KRITĒRIJI MATEMĀTIKAS MĀCĪBU PROCESĀ. DIAGNOSTICĒJOŠĀ, FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA, SASAISTE AR MĀCĪBU MĒRĶI UN REZULTĀTU. DIFERENCĒTAS, INDIVIDUALIZĒTAS UN PERSONALIZĒTAS ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANA. IKT RĪKI VĒRTĒŠANĀ (L4, S4,P6 , PD16).

Vērtēšanas un pašvērtēšanas metodisko paņēmieni izvēle matemātikas mācību procesā.

Diagnosticējošā vērtēšana. Formatīvā vērtēšana un atgriezeniskā saite stundā. Formatīvas vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni daudzveidība un sasaiste ar izglītojamam sasniedzamo rezultātu. Formālā un neformālā formatīvā vērtēšana. Formatīvās vērtēšanas situāciju analīze.

Summatīvā vērtēšana matemātikā. Summatīvās vērtēšanas darbu izveide. Pārbaudes uzdevumi-mērinstrumenti sasniedzamo rezultātu mērīšanai, to izveide un atlase matemātikā. Summatīvas vērtēšanas darbu kvalitātes analīze. Temata nobeiguma pārbaudes darba mērķis, struktūra un saturs. Nobeiguma pārbaudes darba un vērtēšanas kritēriju izveide. Vērtēšanas skala.

Savu izstrādāto stundas plānu pilnveide, papildināšana ar diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšanu. Stundas videoieraksta analīze, atgriezeniskās saites analīze video fragmentos, tās saistība ar sasniedzamo rezultātu. IKT izmantošana atgriezeniskās saites iegūšanai, interaktīvo testu veidošana, interaktīvu uzdevumu veidošana. IKT izmantošana formatīvajā vērtēšanā.

2. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Logins, J., Birziņa, R., Dudareva, I., Kalvāne, L. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, https://www.geo.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Fakultates/www.gzzf.lu.lv/Skolotajiem_Kalvane_Gunta/DabaszinatnuMetodika.pdf
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatzglitibas-standartu-un-pamatzglitibas-programmu-paraugiem>

4. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416.
<https://likumi.lv/ta/id/309597>
5. Oliņa Z., Namsone D., France I. (2018) Mācīšanās lietpratībai./ LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, 93.-145.,189.-231.lpp., www.siic.lu.lv

Papildus informācijas avoti

1. Namsone D., Čakāne L., Butkēviča A. (2018) Kompetenci attīstoša mācīšanās/LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrs, www.siic.lu.lv
2. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 62 lpp.
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 63 lpp.
4. Mencis J. (2014) Matemātikas metodika pamatskolā. Rīga, Zvaigzne.
5. Namsone, D. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds,
<https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
6. Namsone, D., Greitāns, K., Burgmanis, G., Butkēviča, A., Lazdiņa, S., France, I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
7. Redfern, A. (2015) The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning. Routledge.
8. Ruskule, A. (2022) Atgriezeniskās saites paņēmieni rokasgrāmata skolotājiem.
<https://drive.google.com/file/d/133g16BuWN-JczJUALte-RI7zgEzCjxB/view>
9. Sondore A., Krastiņa E., Daugulis P., & Drelinga E. (2016). Pamatjēdzienu izpratne skolas matemātikas kompetenču apgūvē. In V. Lubkina, S. Usca, A. Zvaigzne (Eds.) Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II, May 27-28, 2016. Rezekne: Rezeknes Academy of Technologies, 330-342 pp. ISSN 1691-5887; pieejams: <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/1383> (WOS)
10. Sondore A., Krastiņa E., Daugulis P., & Drelinga E. (2016). Usage of logical connectives in school mathematics. In M. Lepik (Ed.) Proceedings of the 17 th International Conference "Teaching Mathematics: Retrospective and Perspectives", 123-131, Tallinn: Tallinn University, ISBN 978-9949-29-290-5. (WOS)
11. Volkinšteine, J. (2019) Skolēnu pētnieciskā darbība dabaszinātnēs. Metodiskais līdzeklis. Rīga: RaKa.
12. Vordermane, K. (2017) Ilustrēta rokasgrāmata dabaszinātnēs. Rīga: Zvaigzne ABC
13. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC

Periodika un citi informācijas avoti

1. <http://www.uzdevumi.lv/>
2. <https://ed.ted.com/>
3. <https://skolo.lv/>
4. Mācību plānošanas e-vide MAPE, <https://mape.gov.lv/>
5. Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
6. Stundu piemēri: <https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
7. www.digiklase.lv
8. www.soma.lv
9. www.tavaklase.lv

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	DABASZINĀTŅU JOMAS UN BIOLOĢIJAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4008
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., vad. pētn. Rita Birziņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. phys., lekt. Inese Dudareva (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. ģeogr., doc. Gunta Kalvāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. chem., pasn. Ilze Gaile (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča Mg. biol., vieslekt. Tatjana Baranovska	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir sekmēt studējošo - topošo dabaszinātņu mācību priekšmetu skolotāju teorētisko un praktisko sagatavošanu pedagoģiskajam darbam skolā: iepazīstināt ar dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumiem, mācību satura normatīvajiem dokumentiem, mācību procesa organizāciju, mācību sistēmas izveidi.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi</p> <p>Studiju kursā studējošie apgūst dabaszinātņu skolotāja profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetenci. Studējošie gūst izpratni par dabaszinātņu mācību procesa organizēšanu, modelē un analizē mācību procesu, attīsta radošo un kritisko domāšanu, attīsta izpratni par izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas un pašizvērtēšanas veidiem. Studējošie apgūst dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumus, lai īstenotu pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības valsts standarta prasības dabaszinātņu jomā.</p>	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 7. Dabaszinātņu mācību procesa pamatnostādnes. Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas un īstenošanas pamatprincipi, didaktikas kategorijas, normatīvais regulējums (L2, S2, P4,Pd16). 8. Mācību mērķi un mācību saturs. Skolēnam plānotie kompleksie sasniedzamie rezultāti dabaszinātņu jomā un bioloģijā , to formulēšana, dinamika. Pašvadīts mācību process (L2, S2, P4,Pd16). 	

9. Mācību didaktiskās pieejas un modeļi. Mācību metodes un sadarbības modeļi, to raksturojums, izvēles pamatojums dabaszinātņu mācību procesā un bioloģijā. Mācīšanās vajadzības (L2, S2, P6, Pd16).
10. Mācību procesa diferenciācija un individualizācija, izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts, caurviju prasmju pilnveide (L2, S2, P6, Pd16).
11. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs un bioloģijā. Procesu modelēšana, digitālo rīku izmantošana. Izglītojamo pētniecisko prasmju pilnveide. Skolotāja personīgās profesionālās kompetences pilnveide (L4, S4, P6, Pd16).
12. Mācīšanās snieguma vērtēšanas veidi un to noteicošie kritēriji dabaszinātņu mācību procesā un bioloģijā. Diagnosticējošā, formatīvā un summātīvā vērtēšana, sasaiste ar mācību mērķi un rezultātu. Diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšana. IKT rīki vērtēšanā (L4, S4, P6, Pd16).

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Raksturo didaktikas kategorijas, mācību procesa pamatprincipus un didaktiskās pieejas dabaszinātņu izglītībā.
2. Pārzina dabaszinātņu mācību saturu noteicošos normatīvos dokumentus, izprot mācīšanās snieguma vērtēšanas veidus un to noteicošos kritērijus.

PRASMES

3. Formulē sasniedzamos rezultātus izglītojamiem, izvēlas atbilstošus mācību un sadarbības modeļus un metodes, ievērojot izglītojamo mācīšanās stilus un daudzveidīgās spējas.
4. Plāno, vada un analizē mācību aktivitātes, izmanto daudzveidīgas izglītojamā snieguma vērtēšanas metodes.

KOMPETENCE

5. Plāno un analizē mācību procesu saistībā ar mācību mērķiem un plānoto sasniedzamo rezultātu, ievērojot izglītojamo mācīšanās vajadzības un diferencējot mācību procesu.
6. Pamato formatīvās un summātīvās vērtēšanas sasaisti ar mācību mērķi un rezultātu.
7. Pieņem atbildīgus un faktos balstītus lēmumus par personīgas profesionālās kompetences pilnveidi.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (patstāvīgo darbu) un eksāmena vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja sekmīgi ir nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumu vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 70%, bet eksāmenā iegūtais vērtējuma īpatsvars ir 30%.

Starppārbaudījumi:

3. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.
4. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens, kas ietver: 1) darba mapes (e-portfolio) dabaszinātņu mācību metodikā un bioloģijā prezentāciju, 2) diskusiju un argumentāciju par kādu no dabaszinību vai bioloģijas kursa satura jautājumiem -30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veids	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x	x		x	x		x
2. starppārbaudījums	x		x	x		x	x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums. Eksāmenu studējošie drīkst kārtot, ja ir saņēmti pozitīvi vērtējumi visos starppārbaudījumos.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESA PAMATNOSTĀDNES. MĀCĪBU PROCESA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS, TĀ PLĀNOŠANAS UN ĪSTENOŠANAS PAMATPRINCIPI, DIDAKTIKAS KATEGORIJAS, NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (L2, S2, P4,PD16).

Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas pamatprincipi. Mācību priekšmeta metodoloģija. Dabaszinātnes kā zinātnes nozare un kā mācību priekšmeti. Dabaszinātņu izglītības attīstība. Didaktikas kategorijas dabaszinātnēs. Mūsdienīga mācību procesa principi dabaszinātņu apgūvē. Zināšanu sistēma dabaszinātnēs. Induktīvā un deduktīvā pieeja. Konstruktīvisma pieeja. Kontekstuālā pieeja. MK noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem. MK noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. Bioloģijas sadaļa dabaszinību programmā 1.-6. klasei, programmas paraugs pamatskolā priekšmetā "Bioloģija" un mācību saturs priekšmetā "Bioloģija I", "Bioloģija II" vidusskolā.

2. MĀCĪBU MĒRĶI UN MĀCĪBU SATURS. SKOLĒNAM PLĀNOTIE KOMPLEKSIE SASNIEDZAMIE REZULTĀTI DABASZINĀTŅU JOMĀ UN BIOLOĢIJĀ, TO FORMULĒŠANA, DINAMIKA. PAŠVADĪTS MĀCĪBU PROCESS (L2, S2, P4,PD16).

Mācību mērķu taksonomija. Mācību mērķi normatīvajos dokumentos. Mācību mērķu izvirzīšana un formulēšana mācību priekšmetam, tematam, mācību stundai. Izglītojamam sasniedzamo rezultātu formulēšana. Komplekss sasniedzamais rezultāts un tā sasniegšanas plānošana. Apgūstamo zināšanu (faktu, jēdzienu, likumu, sakarību, modeļu u.c.), un prasmju (izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c.) atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Transdisciplināra pieeja dabaszinātņu apgūvē.

Dabaszinātniskā izpratība un tās attīstība. Trīs līmeņu plānošana (standarts – mācību priekšmeta programma – mācību stunda). Mācību stundu plānu analīze un izvērtējums. Izglītojamā pašvadīts mācību process dabaszinībās un bioloģijā.

3. MĀCĪBU DIDAKTISKĀS PIEEJAS UN MODEĻI. MĀCĪBU METODES UN SADARBĪBAS MODEĻI, TO RAKSTUROJUMS, IZVĒLES PAMATOJUMS DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN BIOLOĢIJĀ. MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS (L2, S2, P6,PD16).

Mācību teorijas (Ļ. Vigotska zonu teorija, R.Ganjē teorija, SOLO taksonomija). Mācīšanās stili. Apgūstamo zināšanu un prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Tipveida uzdevumu risināšana. Uzdevumi, kas atbilst dažādiem izziņas darbības līmeņiem. SOLO taksonomija. Mācību stundu vērošana, transkribēšana, analīze. Mācību teoriju īstenošana dabaszinātņu mācību procesā. Sasniedzamais rezultāts un aktivitātes stundā, to izmantošanas pamatojums. Mācību stundas struktūra.

Jēdzienu apguves metodika. Daudzveidīgā jautāšana. Darbs ar tekstu. Demonstrēšana, vizualizēšana un prezentēšana dabaszinātnēs. Sarunas, pārrunas, diskusijas vadīšana; zinātniskās argumentēšanas izmantošana modelētā mācību stundā.

4. MĀCĪBU PROCESA DIFERENCIĀCIJA UN INDIVIDUALIZĀCIJA, IZGLĪTOJAMO MĀCĪŠANĀS STILI UN DAUDZVEIDĪGO SPĒJU KONTEKSTS, CAURVIJU PRASMJU PILNVEIDE (L2, S2, P6,PD16).

Izglītojamam sasniedzamais rezultāts mācību stundā. Dabaszinātņu mācību stundu plānu analīze-diferenciācija, individualizācija un personalizācija. Stundas plāna veidošana, kurā tiek izmantota virzītā mācīšanās, ievērojot Ganjē principus un iekļaujot dažāda izziņas darbības līmeņa un snieguma uzdevumus (SOLO taksonomija). Izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts. Caurviju prasmes, to pilnveide dabaszinātņu jomas mācību priekšmetos.

5. PROBLĒMRISINĀŠANA UN PĒTNIECĪBA DABASZINĀTNĒS UN BIOLOĢIJĀ. PROCESU MODELĒŠANA, DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA. IZGLĪTOJAMO PĒTNIECISKO PRASMJU PILNVEIDE. SKOLOTĀJA PERSONĪGĀS PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDE (L4, S4, P6,PD16).

Problēmrisināšana kā metode, problēmuzdevums un problēmsituācija. Problēmrisināšanas apguves pakāpenība un atbilstība izglītojamo vecumposmam. Mācību stundas videoieraksta analīze. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs. Uzdevuma/ problēmuzdevuma risināšana kā mācību metode.

Pētnieciskā mācīšanās. Izglītojamo pētnieciskā darbība kā zinātniskās darbības modelēšanas veids. Izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c. prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Apguves pakāpeniskums. Plānoto mācību stundu modelēšana un analīze.

Praktiskās un pētnieciskās metodes dabaszinātņu mācību procesā. Novērojums, eksperiments, demonstrēšanas metodika. Laboratorijas darbi, pētnieciskie laboratorijas darbi, to organizēšanas metodika pētniecisko prasmju attīstībai. Mācību modeļi, to izmantošana izpratnes veidošanai. Praktisko un pētniecisko prasmju apguve, mācību stundu modelēšana. IKT lietošana dabaszinātņu mācību procesā. IT izmantošana skolotāja darba organizēšanai un profesionālās kompetences pilnveidei. Interaktīvu mācību stundu plānošana.

Starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.

6. MĀCĪŠANĀS SNIEGUMA VĒRTĒŠANAS VEIDI UN TO NOTEICOŠIE KRITĒRIJI DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN BIOLOĢIJĀ. DIAGNOSTICĒJOŠĀ, FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA, SASAISTE AR MĀCĪBU MĒRĶI UN REZULTĀTU. DIFERENCĒTAS, INDIVIDUALIZĒTAS UN PERSONALIZĒTAS ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANA. IKT RĪKI VĒRTĒŠANĀ (L4, S4,P6 , PD16).

Vērtēšanas un pašvērtēšanas metodisko paņēmieni izvēle dabaszinātņu mācību procesā bioloģijā. Diagnosticējošā vērtēšana. Formatīvā vērtēšana un atgriezeniskā saite stundā. Formatīvas vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni daudzveidība un sasaiste ar izglītojamam sasniedzamo rezultātu. Formālā un neformālā formatīvā vērtēšana. Formatīvās vērtēšanas situāciju analīze.

Summatīvā vērtēšana bioloģijā. Summatīvās vērtēšanas darbu izveide. Pārbaudes uzdevumi-mērinstrumenti sasniedzamo rezultātu mērīšanai, to izveide un atlase dabaszinātnēs. Summatīvas vērtēšanas darbu kvalitātes analīze. Temata nobeiguma pārbaudes darba mērķis, struktūra un saturs. Nobeiguma pārbaudes darba un vērtēšanas kritēriju izveide. Vērtēšanas skala.

Savu izstrādāto stundas plānu pilnveide, papildināšana ar diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšanu. Stundas videoieraksta analīze, atgriezeniskās saites analīze videofragmentos, tās saistība ar sasniedzamo rezultātu. IKT izmantošana atgriezeniskās saites iegūšanai, interaktīvo testu veidošana, interaktīvu dabaszinātņu uzdevumu veidošana. IKT izmantošana formatīvajā vērtēšanā.

Starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Logins, J., Birziņa, R., Dudareva, I., Kalvāne, L. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, https://www.geo.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Fakultates/www.gzzf.lu.lv/Skolotajiem_Kalvane_Gunta/DabaszinatnuMetodika.pdf
2. Mācīšanās lietpratībai (2018) Kolektīva monogrāfija: Oliņa,Z., Namsone,D., France,I. u.c. LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145.,189.-231.lpp., https://www.siic.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf

3. Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem" (2019). <https://likumi.lv/ta/id/309597>
4. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (2018), <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
6. Supervienkāršā bioloģija (2021). Tulk. no angļu val. M.Kusiņa. Rīga, Zvaigzne ABC.

Papildus informācijas avoti

1. Dabaszinības 1.-6. klasei. (2020) Mācību priekšmeta programmas paraugs. VISC (4.-84.lpp.) <https://mape.gov.lv/catalog/materials/59675567-3C82-4A58-AD5A-DEBBFB6927C8/view>
2. Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata (2020) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
3. Dabaszinības 5. klasei. Mācību grāmata (2021) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
4. Dabaszinības 6. klasei. Mācību grāmata (2023) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
5. Kreicberga, I.,Kusiņa, M.,Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Darba burtnīca. Rīga, Zvaigzne ABC.
6. Kreicberga, I.,Kusiņa, M.,Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata. Rīga, Zvaigzne ABC.
7. Margeviča-Grinberga,I., Šūmane, I.(2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 62 lpp. https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Margeviča-Grinberga,I., Šūmane, I.(2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 63 lpp.
9. Mācīšanās ārā: līdzekļi un metodes (2017) Nordplus Junior projekta izstrādne. http://riebinuvidusskola.lv/upload/Ara_metodes_Nordplus_LV.pdf
10. Namsone, D. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
11. Namsone,D., Greitāns,K.,Burgmanis,G., Butkēviča,A., Lazdiņa,S., France,I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
12. Pipere, A.,Kravale-Pauliņa, M., Oļehnoviča, E. (2022) Present and Future of Teacher Education Admission:Perspectives From Europe. Journal of Teacher Education for Sustainability, 145.-168 pp. DOI:10.2478/jtes-2022-0011
13. Purēns, V. (2019). Dabas pētnieka gudrību grāmata. Rīga: RaKa.
14. Redfern, A. (2015) The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning. Routledge.
15. Ruskule, A. (2022) Atgriezeniskās saites paņēmieni rokasgrāmata skolotājiem. <https://drive.google.com/file/d/133g16BuWN-JczJUALte-RI7zgEzCJxrB/view>
16. Svirževska, L. (2021) Koku un krūmu noteikšana ziemā. RJTC, <https://www.rjtc.lv/wp-content/uploads/2021/02/2021-Svirzevska-Koku-un-zaru-noteicejs.pdf>
17. Universāla radoša dabaszinātņu apmācība, SIA "ZAAO" dabas un tehnoloģiju parks "URDA"
18. <https://www.urda.lv/skolam-un-pirmsskolam/macibu-programma-domat-meklet-atklat-urda-1-6-klasei>
19. Volkinšteine, J. (2019) Skolēnu pētnieciskā darbība dabaszinātnēs. Metodiskās līdzekļi. Rīga: RaKa.

20. Vordermane, K. (2017) Ilustrēta rokasgrāmata dabaszinātnēs. Rīga: Zvaigzne ABC
 21. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC

Periodika un citi informācijas avoti

Eksperimentu piemēri: <https://sciencebob.com/category/experiments/>
<http://www.uzdevumi.lv/>
<https://ed.ted.com/>
<https://skolo.lv/>
<https://www.latvijasdaba.lv/>
 Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
 Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
 Stundu piemēri: <https://www.siiic.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
 Virtuāla laboratorija - <https://cosci.tw/>
 Virtuāla laboratorija - <https://www.fosteropenscience.eu/>
 Virtuāla laboratorija «Go-Lab Initiative» - www.golabz.eu
www.digiklase.lv
www.soma.lv
www.tavaklase.lv
 Ž. "Ilustrētā zinātne"

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	DABASZINĀTŅU JOMAS UN FIZIKAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4009
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
Kursa autors(-i)	
Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., vad. pētn. Rita Birziņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. phys., lekt. Inese Dudareva (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. ģeogr., doc. Gunta Kalvāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. chem., pasn. Ilze Gaile (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča Mg. paed., Mg. math., vieslekt. Jeļena Azareviča	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir sekmēt studējošo - topošo dabaszinātņu mācību priekšmetu skolotāju teorētisko un praktisko sagatavošanu pedagogiskajam darbam skolā: iepazīstināt ar dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumiem, mācību satura normatīvajiem dokumentiem, mācību procesa organizāciju, mācību sistēmas izveidi.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi</p> <p>Studiju kursā studējošie apgūst dabaszinātņu skolotāja profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetenci. Studējošie gūst izpratni par dabaszinātņu mācību procesa organizēšanu, modelē un analizē mācību procesu, attīsta radošo un kritisko domāšanu, attīsta izpratni par izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas un pašizvērtēšanas veidiem. Studējošie apgūst dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumus, lai īstenotu pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības valsts standarta prasības dabaszinātņu jomā.</p>	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dabaszinātņu mācību procesa pamatnostādnes. Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas un īstenošanas pamatprincipi, didaktikas kategorijas, normatīvais regulējums (L2, S2, P4,Pd16). 2. Mācību mērķi un mācību saturs. Skolēnam plānotie kompleksie sasniedzamie rezultāti dabaszinātņu jomā un fizikā , to formulēšana, dinamika. Pašvadīts mācību process (L2, S2, P4,Pd16). 	

3. Mācību didaktiskās pieejas un modeļi. Mācību metodes un sadarbības modeļi, to raksturojums, izvēles pamatojums dabaszinātņu mācību procesā un fizikā. Mācīšanās vajadzības (L2, S2, P6, Pd16).
4. Mācību procesa diferenciacija un individualizācija, izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts, caurviju prasmju pilnveide (L2, S2, P6, Pd16).
5. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs un fizikā. Procesu modelēšana, digitālo rīku izmantošana. Izglītojamo pētniecisko prasmju pilnveide. Skolotāja personīgās profesionālās kompetences pilnveide (L4, S4, P6, Pd16).
6. Mācīšanās snieguma vērtēšanas veidi un to noteicošie kritēriji dabaszinātņu mācību procesā un fizikā. Diagnosticējošā, formatīvā un summatīvā vērtēšana, sasaiste ar mācību mērķi un rezultātu. Diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšana. IKT rīki vērtēšanā (L4, S4, P6, Pd16).

7. *L – lekcija*
8. *S – seminārs*
9. *P – praktiskais darbs*
10. *Pd- patstāvīgais darbs*

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

8. Raksturo didaktikas kategorijas, mācību procesa pamatprincipus un didaktiskās pieejas dabaszinātņu izglītībā.
9. Pārzina dabaszinātņu mācību saturu noteicošos normatīvos dokumentus, izprot mācīšanās snieguma vērtēšanas veidus un to noteicošos kritērijus.

PRASMES

10. Formulē sasniedzamos rezultātus izglītojamiem, izvēlas atbilstošus mācību un sadarbības modeļus un metodes, ievērojot izglītojamo mācīšanās stilus un daudzveidīgās spējas.
11. Plāno, vada un analizē mācību aktivitātes, izmanto daudzveidīgas izglītojamā snieguma vērtēšanas metodes.

KOMPETENCE

12. Plāno un analizē mācību procesu saistībā ar mācību mērķiem un plānoto sasniedzamo rezultātu, ievērojot izglītojamo mācīšanās vajadzības un diferencējot mācību procesu.
13. Pamato formatīvās un summatīvās vērtēšanas sasaisti ar mācību mērķi un rezultātu.
14. Pieņem atbildīgus un faktos balstītus lēmumus par personīgas profesionālās kompetences pilnveidi.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (patstāvīgo darbu) un eksāmena vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtot tikai tad, ja sekmīgi ir nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumu vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 70%, bet eksāmenā iegūtais vērtējuma īpatsvars ir 30%.

Starppārbaudījumi:

5. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.
6. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens, kas ietver: 1) darba mapes (e-portfolio) dabaszinātņu mācību metodikā un fizikā prezentāciju, 2) diskusiju un argumentāciju par kādu no dabaszinību vai fizikas kursa satura jautājumiem -30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veids	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x	x		x	x		x
2. starppārbaudījums	x		x	x		x	x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums. Eksāmenu studējošie drīkst kārtot, ja ir saņēmti pozitīvi vērtējumi visos starppārbaudījumos.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESA PAMATNOSTĀDNES. MĀCĪBU PROCESA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS, TĀ PLĀNOŠANAS UN ĪSTENOŠANAS PAMATPRINCIPI, DIDAKTIKAS KATEGORIJAS, NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (L2, S2, P4, Pd16).

Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas pamatprincipi. Mācību priekšmeta metodoloģija. Dabaszinātnes kā zinātnes nozare un kā mācību priekšmeti. Dabaszinātņu izglītības attīstība. Didaktikas kategorijas dabaszinātnēs. Mūsdienīga mācību procesa principi dabaszinātņu apgūvē. Zināšanu sistēma dabaszinātnēs. Induktīvā un deduktīvā pieeja. Konstruktīvisma pieeja. Kontekstuālā pieeja. MK noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem. MK noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. Fizikas sadaļa dabaszinību programmā 1.-6. klasei, programmas paraugs pamatskolā priekšmetā "Fizika" un mācību saturs priekšmetā "Fizika I", "Fizika II", spekkursā "Astronomija" vidusskolā.

2. MĀCĪBU MĒRĶI UN MĀCĪBU SATURS. SKOLĒNAM PLĀNOTIE KOMPLEKSIE SASNIEDZAMIE REZULTĀTI DABASZINĀTŅU JOMĀ UN FIZIKĀ, TO FORMULĒŠANA, DINAMIKA. PAŠVADĪTS MĀCĪBU PROCESS (L2, S2, P4, PD16).

Mācību mērķu taksonomija. Mācību mērķi normatīvajos dokumentos. Mācību mērķu izvirzīšana un formulēšana mācību priekšmetam, tematam, mācību stundai. Izglītojamam sasniedzamo rezultātu formulēšana. Komplekss sasniedzamais rezultāts un tā sasniegšanas plānošana. Apgūstamo zināšanu (faktu, jēdzienu, likumu, sakarību, modeļu u.c.), un prasmju (izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c.) atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Transdisciplināra pieeja dabaszinātņu apgūvē.

Dabaszinātniskā izpratība un tās attīstība. Trīs līmeņu plānošana (standarts – mācību priekšmeta programma – mācību stunda). Mācību stundu plānu analīze un izvērtējums. Izglītojamā pašvadīts mācību process dabaszinībās un fizikā.

3. MĀCĪBU DIDAKTISKĀS PIEEJAS UN MODEĻI. MĀCĪBU METODES UN SADARBĪBAS MODEĻI, TO RAKSTUROJUMS, IZVĒLES PAMATOJUMS DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN FIZIKĀ. MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS (L2, S2, P6, PD16).

Mācību teorijas (Ļ. Vigotska zonu teorija, R.Ganjē teorija, SOLO taksonomija). Mācīšanās stili. Apgūstamo zināšanu un prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Tipveida uzdevumu risināšana. Uzdevumi, kas atbilst dažādiem izziņas darbības līmeņiem. SOLO taksonomija. Mācību stundu vērošana, transkribēšana, analīze. Mācību teoriju īstenošana dabaszinātņu mācību procesā. Sasniedzamais rezultāts un aktivitātes stundā, to izmantošanas pamatojums. Mācību stundas struktūra.

Jēdzienu apguves metodika. Daudzveidīgā jautāšana. Darbs ar tekstu. Demonstrēšana, vizualizēšana un prezentēšana dabaszinātnēs. Sarunas, pārrunas, diskusijas vadīšana; zinātniskās argumentēšanas izmantošana modelētā mācību stundā.

4. MĀCĪBU PROCESA DIFERENCIĀCIJA UN INDIVIDUALIZĀCIJA, IZGLĪTOJAMO MĀCĪŠANĀS STILI UN DAUDZVEIDĪGO SPĒJU KONTEKSTS, CAURVIJU PRASMJU PILNVEIDE (L2, S2, P6, PD16).

Izglītojamam sasniedzamais rezultāts mācību stundā. Dabaszinātņu mācību stundu plānu analīze-diferenciācija, individualizācija un personalizācija. Stundas plāna veidošana, kurā tiek izmantota virzītā mācīšanās, ievērojot Ganjē principus un iekļaujot dažāda izziņas darbības līmeņa un snieguma uzdevumus (SOLO taksonomija). Izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts. Caurviju prasmes, to pilnveide dabaszinātņu jomas mācību priekšmetos.

5. PROBLĒMRISINĀŠANA UN PĒTNIECĪBA DABASZINĀTNĒS UN FIZIKĀ. PROCESU MODELĒŠANA, DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA. IZGLĪTOJAMO PĒTNIECISKO PRASMJU PILNVEIDE. SKOLOTĀJA PERSONĪGĀS PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDE (L4, S4, P6, PD16).

Problēmrisināšana kā metode, problēmuizdevums un problēmsituācija. Problēmrisināšanas apguves pakāpenība un atbilstība izglītojamo vecumposmam. Mācību stundas videoieraksta analīze. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs. Uzdevuma/ problēmuizdevuma risināšana kā mācību metode.

Pētnieciskā mācīšanās. Izglītojamo pētnieciskā darbība kā zinātniskās darbības modelēšanas veids. Izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c. prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Apguves pakāpeniskums. Plānoto mācību stundu modelēšana un analīze.

Praktiskās un pētnieciskās metodes dabaszinātņu mācību procesā. Novērojums, eksperiments, demonstrēšanas metodika. Laboratorijas darbi, pētnieciskie laboratorijas darbi, to organizēšanas metodika pētniecisko prasmju attīstībai. Mācību modeļi, to izmantošana izpratnes veidošanai. Praktisko un pētniecisko prasmju apguve, mācību stundu modelēšana. IKT lietošana dabaszinātņu mācību procesā. IT izmantošana skolotāja darba organizēšanai un profesionālās kompetences pilnveidei. Interaktīvu mācību stundu plānošana.

3. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.

6. MĀCĪŠANĀS SNIEGUMA VĒRTĒŠANAS VEIDI UN TO NOTEICOŠIE KRITĒRIJI DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN FIZIKĀ. DIAGNOSTICĒJOŠĀ, FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA, SASAISTE AR MĀCĪBU MĒRĶI UN REZULTĀTU. DIFERENCĒTAS, INDIVIDUALIZĒTAS UN PERSONALIZĒTAS ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANA. IKT RĪKI VĒRTĒŠANĀ (L4, S4, P6, PD16).

Vērtēšanas un pašvērtēšanas metodisko paņēmieni izvēle dabaszinātņu mācību procesā fizikā.

Diagnosticējošā vērtēšana. Formatīvā vērtēšana un atgriezeniskā saite stundā. Formatīvas vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni daudzveidība un sasaiste ar izglītojamam sasniedzamo rezultātu. Formālā un neformālā formatīvā vērtēšana. Formatīvās vērtēšanas situāciju analīze.

Summatīvā vērtēšana fizikā. Summatīvās vērtēšanas darbu izveide. Pārbaudes uzdevumi-mērinstrumenti sasniedzamo rezultātu mērīšanai, to izveide un atlase dabaszinātnēs. Summatīvas vērtēšanas darbu kvalitātes analīze. Temata nobeiguma pārbaudes darba mērķis, struktūra un saturs. Nobeiguma pārbaudes darba un vērtēšanas kritēriju izveide. Vērtēšanas skala.

Savu izstrādāto stundas plānu pilnveide, papildināšana ar diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšanu. Stundas videoieraksta analīze, atgriezeniskās saites analīze videofragmentos, tās saistība ar sasniedzamo rezultātu. IKT izmantošana atgriezeniskās saites iegūšanai, interaktīvo testu veidošana, interaktīvu dabaszinātņu uzdevumu veidošana. IKT izmantošana formatīvajā vērtēšanā.

4. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Logins, J., Birziņa, R., Dudareva, I., Kalvāne, L. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, https://www.geo.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Fakultates/www.gzzf.lu.lv/Skolotajiem_Kalvane_Gunta/DabaszinatnuMetodika.pdf
2. Mācīšanās lietpratībai (2018) Kolektīva monogrāfija: Oliņa, Z., Namsone, D., France, I. u.c. LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145., 189.-231.lpp., https://www.siic.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf

3. Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem" (2019). <https://likumi.lv/ta/id/309597>
4. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (2018), <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
6. Supervienkāršā fizika (2022). Tulk. no angļu val. G. Kalns. Rīga, Zvaigzne ABC.

Papildus informācijas avoti

1. Dabaszinības 1.-6. klasei. (2020) Mācību priekšmeta programmas paraugs. VISC (4.-84.lpp.) <https://mape.gov.lv/catalog/materials/59675567-3C82-4A58-AD5A-DEBBFB6927C8/view>
2. Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata (2020) Vilka, I., Ansones, G., Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
3. Dabaszinības 5. klasei. Mācību grāmata (2021) Vilka, I., Ansones, G., Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
4. Dabaszinības 6. klasei. Mācību grāmata (2023) Vilka, I., Ansones, G., Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
5. Kreicberga, I., Kusiņa, M., Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Darba burtnīca. Rīga, Zvaigzne ABC.
6. Kreicberga, I., Kusiņa, M., Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata. Rīga, Zvaigzne ABC.
7. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 62 lpp. https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Margeviča-Grinberga, I., Šūmane, I. (2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 63 lpp.
9. Mācīšanās ārā: līdzekļi un metodes (2017) Nordplus Junior projekta izstrādne. http://riebinuvidusskola.lv/upload/Ara_metodes_Nordplus_LV.pdf
10. Namsone, D. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
11. Namsone, D., Greitāns, K., Burgmanis, G., Butkēviča, A., Lazdiņa, S., France, I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
12. Pipere, A., Kravale-Pauliņa, M., Oļehnoviča, E. (2022) Present and Future of Teacher Education Admission: Perspectives From Europe. Journal of Teacher Education for Sustainability, 145.-168 pp. DOI:10.2478/jtes-2022-0011
13. Purēns, V. (2019). Dabas pētnieka gudrību grāmata. Rīga: RaKa.
14. Redfern, A. (2015) The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning. Routledge.
15. Ruskule, A. (2022) Atgriezeniskās saites paņēmieni rokasgrāmata skolotājiem. <https://drive.google.com/file/d/133g16BuWN-JczJUALte-RI7zgEzCJxB/view>
16. Svirževska, L. (2021) Koku un krūmu noteikšana ziemā. RJTC, <https://www.rjtc.lv/wp-content/uploads/2021/02/2021-Svirzevska-Koku-un-zaru-noteicejs.pdf>
17. Universāla radoša dabaszinātņu apmācība, SIA "ZAAO" dabas un tehnoloģiju parks "URDA"
18. <https://www.urda.lv/skolam-un-pirmsskolam/macibu-programma-domat-meklet-atklat-urda-1-6-klasei>

19. Volkinšteine, J. (2019) Skolēnu pētnieciskā darbība dabaszinātnēs. Metodiskais līdzeklis. Rīga: RaKa.
20. Vordermane, K. (2017) Ilustrēta rokasgrāmata dabaszinātnēs. Rīga: Zvaigzne ABC
21. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC

Periodika un citi informācijas avoti

Eksperimentu piemēri: <https://sciencebob.com/category/experiments/>
<http://www.uzdevumi.lv/>
<https://ed.ted.com/>
<https://skolo.lv/>
<https://www.latvijasdaba.lv/>
Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
Stundu piemēri: <https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
Virtuāla laboratorija - <https://cosci.tw/>
Virtuāla laboratorija - <https://www.fosteropenscience.eu/>
Virtuāla laboratorija «Go-Lab Initiative» - www.golabz.eu
www.digiklase.lv
www.soma.lv
www.tavaklase.lv
Ž. "Ilustrētā zinātne"

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	DABASZINĀTŅU JOMAS UN ĢEOGRĀFIJAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4010
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
<i>Kursa autors(-i)</i>	
Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., vad. pētn. Rita Birziņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. phys., lekt. Inese Dudareva (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. ģeogr., doc. Gunta Kalvāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. chem., pasn. Ilze Gaile (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Dr.paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča Mg. paed., vieslekt. Ināra Jāsvina	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
<p>Kursa mērķis ir sekmēt studējošo - topošo dabaszinātņu mācību priekšmetu skolotāju teorētisko un praktisko sagatavošanu pedagogiskajam darbam skolā: iepazīstināt ar dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumiem, mācību satura normatīvajiem dokumentiem, mācību procesa organizāciju, mācību sistēmas izveidi.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi</p> <p>Studiju kursā studējošie apgūst dabaszinātņu skolotāja profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetenci. Studējošie gūst izpratni par dabaszinātņu mācību procesa organizēšanu, modelē un analizē mācību procesu, attīsta radošo un kritisko domāšanu, attīsta izpratni par izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas un pašizvērtēšanas veidiem. Studējošie apgūst dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumus, lai īstenotu pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības valsts standarta prasības dabaszinātņu jomā.</p>	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dabaszinātņu mācību procesa pamatnostādnes. Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas un īstenošanas pamatprincipi, didaktikas kategorijas, normatīvais regulējums (L2, S2, P4,Pd16). 2. Mācību mērķi un mācību saturs. Skolēnam plānotie kompleksie sasniedzamie rezultāti dabaszinātņu jomā un ģeogrāfijā, to formulēšana, dinamika. Pašvadīts mācību process (L2, S2, P4,Pd16). 3. Mācību didaktiskās pieejas un modeļi. Mācību metodes un sadarbības modeļi, to raksturojums, izvēles pamatojums dabaszinātņu mācību procesā un ģeogrāfijā. Mācīšanās vajadzības (L2, S2, P6,Pd16). 	

4. Mācību procesa diferenciacija un individualizācija, izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts, caurviju prasmju pilnveide (L2, S2, P6, Pd16).
5. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs un ģeogrāfijā. Procesu modelēšana, digitālo rīku izmantošana. Izglītojamo pētniecisko prasmju pilnveide. Skolotāja personīgās profesionālās kompetences pilnveide (L4, S4, P6, Pd16).
6. Mācīšanās snieguma vērtēšanas veidi un to noteicošie kritēriji dabaszinātņu mācību procesā un ģeogrāfijā. Diagnosticējošā, formatīvā un summatīvā vērtēšana, sasaiste ar mācību mērķi un rezultātu. Diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšana. IKT rīki vērtēšanā (L4, S4, P6 , Pd16).

7. L – lekcija

8. S – seminārs

9. P – praktiskais darbs

10. Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

15. Raksturo didaktikas kategorijas, mācību procesa pamatprincipus un didaktiskās pieejas dabaszinātņu izglītībā.
16. Pārzina dabaszinātņu mācību saturu noteicošos normatīvos dokumentus, izprot mācīšanās snieguma vērtēšanas veidus un to noteicošos kritērijus.

PRASMES

17. Formulē sasniedzamos rezultātus izglītojamiem, izvēlas atbilstošus mācību un sadarbības modeļus un metodes, ievērojot izglītojamo mācīšanās stilus un daudzveidīgās spējas.
18. Plāno, vada un analizē mācību aktivitātes, izmanto daudzveidīgas izglītojamā snieguma vērtēšanas metodes.

KOMPETENCE

19. Plāno un analizē mācību procesu saistībā ar mācību mērķiem un plānoto sasniedzamo rezultātu, ievērojot izglītojamo mācīšanās vajadzības un diferencējot mācību procesu.
20. Pamato formatīvās un summatīvās vērtēšanas sasaisti ar mācību mērķi un rezultātu.
21. Pieņem atbildīgus un faktos balstītus lēmumus par personīgas profesionālās kompetences pilnveidi.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (patstāvīgo darbu) un eksāmena vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtot tikai tad, ja sekmīgi ir nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumu vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 70%, bet eksāmenā iegūtais vērtējuma īpatsvars ir 30%.

Starppārbaudījumi:

7. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.
8. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens, kas ietver: 1) darba mapes (e-portfolio) dabaszinātņu mācību metodikā un ģeogrāfijā prezentāciju, 2) diskusiju un argumentāciju par kādu no dabaszinību vai ģeogrāfijas kursa satura jautājumiem -30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veids	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x	x		x	x		x
2. starppārbaudījums	x		x	x		x	x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums. Eksāmenu studējošie drīkst kārtot, ja ir saņēmti pozitīvi vērtējumi visos starppārbaudījumos.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai. To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESA PAMATNOSTĀDNES. MĀCĪBU PROCESA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS, TĀ PLĀNOŠANAS UN ĪSTENOŠANAS PAMATPRINCIPI, DIDAKTIKAS KATEGORIJAS, NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (L2, S2, P4,PD16).

Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas pamatprincipi. Mācību priekšmeta metodoloģija. Dabaszinātnes kā zinātnes nozare un kā mācību priekšmeti. Dabaszinātņu izglītības attīstība. Didaktikas kategorijas dabaszinātnēs. Mūsdienīga mācību procesa principi dabaszinātņu apgūvē. Zināšanu sistēma dabaszinātnēs. Induktīvā un deduktīvā pieeja. Konstruktīvisma pieeja. Kontekstuālā pieeja. MK noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem. MK noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. Ģeogrāfijas sadaļa dabaszinību programmā 1.-6. klasei, programmas paraugs pamatskolā priekšmetā "Ģeogrāfija" un mācību saturs priekšmetā "Ģeogrāfija I", "Ģeogrāfija II" vidusskolā.

2. MĀCĪBU MĒRĶI UN MĀCĪBU SATURS. SKOLĒNAM PLĀNOTIE KOMPLEKSIE SASNIEDZAMIE REZULTĀTI DABASZINĀTŅU JOMĀ UN ĢEOGRĀFIJĀ, TO FORMULĒŠANA, DINAMIKA. PAŠVADĪTS MĀCĪBU PROCESS (L2, S2, P4,PD16).

Mācību mērķu taksonomija. Mācību mērķi normatīvajos dokumentos. Mācību mērķu izvirzīšana un formulēšana mācību priekšmetam, tematam, mācību stundai. Izglītojamam sasniedzamo rezultātu formulēšana. Komplekss sasniedzamais rezultāts un tā sasniegšanas plānošana. Apgūstamo zināšanu (faktu, jēdzienu, likumu, sakarību, modeļu u.c.), un prasmju (izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c.) atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Transdisciplināra pieeja dabaszinātņu apgūvē.

Dabaszinātniskā izpratība un tās attīstība. Trīs līmeņu plānošana (standarts – mācību priekšmeta programma – mācību stunda). Mācību stundu plānu analīze un izvērtējums. Izglītojamā pašvadīts mācību process dabaszinībās un ģeogrāfijā.

3. MĀCĪBU DIDAKTISKĀS PIEEJAS UN MODEĻI. MĀCĪBU METODES UN SADARBĪBAS MODEĻI, TO RAKSTUROJUMS, IZVĒLES PAMATOJUMS DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN ĢEOGRĀFIJĀ. MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS (L2, S2, P6,PD16).

Mācību teorijas (Ļ. Vigotska zonu teorija, R.Ganjē teorija, SOLO taksonomija). Mācīšanās stili. Apgūstamo zināšanu un prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Tipveida uzdevumu risināšana. Uzdevumi, kas atbilst dažādiem izziņas darbības līmeņiem. SOLO taksonomija. Mācību stundu vērošana, transkribēšana, analīze. Mācību teoriju īstenošana dabaszinātņu mācību procesā. Sasniedzamais rezultāts un aktivitātes stundā, to izmantošanas pamatojums. Mācību stundas struktūra.

Jēdzienu apguves metodika. Daudzveidīgā jautāšana. Darbs ar tekstu. Demonstrēšana, vizualizēšana un prezentēšana dabaszinātnēs. Sarunas, pārrunas, diskusijas vadīšana; zinātniskās argumentēšanas izmantošana modelētā mācību stundā.

4. MĀCĪBU PROCESA DIFERENCIĀCIJA UN INDIVIDUALIZĀCIJA, IZGLĪTOJAMO MĀCĪŠANĀS STILI UN DAUDZVEIDĪGO SPĒJU KONTEKSTS, CAURVIJU PRASMJU PILNVEIDE (L2, S2, P6,PD16).

Izglītojamam sasniedzamais rezultāts mācību stundā. Dabaszinātņu mācību stundu plānu analīze-diferenciācija, individualizācija un personalizācija. Stundas plāna veidošana, kurā tiek izmantota virzītā mācīšanās, ievērojot Ganjē principus un iekļaujot dažāda izziņas darbības līmeņa un snieguma uzdevumus (SOLO taksonomija). Izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts. Caurviju prasmes, to pilnveide dabaszinātņu jomas mācību priekšmetos.

5. PROBLĒMRISINĀŠANA UN PĒTNIECĪBA DABASZINĀTNĒS UN ĢEOGRĀFIJĀ. PROCESU MODELĒŠANA, DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA. IZGLĪTOJAMO PĒTNIECISKO PRASMJU PILNVEIDE. SKOLOTĀJA PERSONĪGĀS PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDE (L4, S4, P6,PD16).

Problēmrisināšana kā metode, problēmu uzdevums un problēmsituācija. Problēmrisināšanas apguves pakāpenība un atbilstība izglītojamo vecumposmam. Mācību stundas videoieraksta analīze. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs. Uzdevuma/ problēmu uzdevuma risināšana kā mācību metode.

Pētnieciskā mācīšanās. Izglītojamo pētnieciskā darbība kā zinātniskās darbības modelēšanas veids. Izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c. prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Apguves pakāpeniskums. Plānoto mācību stundu modelēšana un analīze.

Praktiskās un pētnieciskās metodes dabaszinātņu mācību procesā. Novērojums, eksperiments, demonstrēšanas metodika. Laboratorijas darbi, pētnieciskie laboratorijas darbi, to organizēšanas metodika pētniecisko prasmju attīstībai. Mācību modeļi, to izmantošana izpratnes veidošanai. Praktisko un pētniecisko prasmju apguve, mācību stundu modelēšana. IKT lietošana dabaszinātņu mācību procesā. IT izmantošana skolotāja darba organizēšanai un profesionālās kompetences pilnveidei. Interaktīvu mācību stundu plānošana.

Starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.

6. MĀCĪŠANĀS SNIEGUMA VĒRTĒŠANAS VEIDI UN TO NOTEICOŠIE KRITĒRIJI DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN ĢEOGRĀFIJĀ. DIAGNOSTICĒJOŠĀ, FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA, SASAISTE AR MĀCĪBU MĒRĶI UN REZULTĀTU. DIFERENCĒTAS, INDIVIDUALIZĒTAS UN PERSONALIZĒTAS ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANA. IKT RĪKI VĒRTĒŠANĀ (L4, S4, P6, PD16).

Vērtēšanas un pašvērtēšanas metodisko paņēmieni izvēle dabaszinātņu mācību procesā ģeogrāfijā. Diagnosticējošā vērtēšana. Formatīvā vērtēšana un atgriezeniskā saite stundā. Formatīvas vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni daudzveidība un sasaiste ar izglītojamam sasniedzamo rezultātu. Formālā un neformālā formatīvā vērtēšana. Formatīvās vērtēšanas situāciju analīze.

Summatīvā vērtēšana ģeogrāfijā. Summatīvās vērtēšanas darbu izveide. Pārbaudes uzdevumi-mērīinstrumenti sasniedzamo rezultātu mērīšanai, to izveide un atlase dabaszinātnēs. Summatīvas vērtēšanas darbu kvalitātes analīze. Temata nobeiguma pārbaudes darba mērķis, struktūra un saturs. Nobeiguma pārbaudes darba un vērtēšanas kritēriju izveide. Vērtēšanas skala.

Savu izstrādāto stundas plānu pilnveide, papildināšana ar diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšanu. Stundas videoieraksta analīze, atgriezeniskās saites analīze videofragmentos, tās saistība ar sasniedzamo rezultātu. IKT izmantošana atgriezeniskās saites iegūšanai, interaktīvo testu veidošana, interaktīvu dabaszinātņu uzdevumu veidošana. IKT izmantošana formatīvajā vērtēšanā.

Starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Logins, J., Birziņa, R., Dudareva, I., Kalvāne, L. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, https://www.geo.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Fakultates/www.gzzf.lu.lv/Skolotajiem_Kalvane_Gunta/DabaszinatnuMetodika.pdf
2. Mācīšanās lietpratībai (2018) Kolektīva monogrāfija: Oliņa, Z., Namsone, D., France, I. u.c. LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145., 189.-231.lpp., https://www.siic.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf
3. Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem" (2019). <https://likumi.lv/ta/id/309597>
4. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem" (2018), <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitiba-standartu-un-pamatizglitiba-programmu-paraugiem>

5. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>

Papildus informācijas avoti

1. Dabaszinības 1.-6. klasei. (2020) Mācību priekšmeta programmas paraugs. VISC (4.-84.lpp.) <https://mape.gov.lv/catalog/materials/59675567-3C82-4A58-AD5A-DEBBFB6927C8/view>
2. Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata (2020) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
3. Dabaszinības 5. klasei. Mācību grāmata (2021) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
4. Dabaszinības 6. klasei. Mācību grāmata (2023) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
5. Kreicberga, I.,Kusiņa, M.,Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Darba burtnīca. Rīga, Zvaigzne ABC.
6. Kreicberga, I.,Kusiņa, M.,Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata. Rīga, Zvaigzne ABC.
7. Margeviča-Grinberga,I., Šūmane, I.(2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 62 lpp. https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Margeviča-Grinberga,I., Šūmane, I.(2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 63 lpp.
9. Mācīšanās ārā: līdzekļi un metodes (2017) Nordplus Junior projekta izstrādne. http://riebinuvidusskola.lv/upload/Ara_metodes_Nordplus_LV.pdf
10. Namsone, D. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
11. Namsone,D., Greitāns,K.,Burgmanis,G., Butkēviča,A., Lazdiņa,S., France,I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
12. Pipere, A.,Kravale-Pauliņa, M., Oļehnoviča, E. (2022) Present and Future of Teacher Education Admission:Perspectives From Europe. Journal of Teacher Education for Sustainability, 145.-168 pp. DOI:10.2478/jtes-2022-0011
13. Purēns, V. (2019). Dabas pētnieka gudrību grāmata. Rīga: RaKa.
14. Redfern, A. (2015) The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning. Routledge.
15. Ruskule, A. (2022) Atgriezeniskās saites paņēmieni rokasgrāmata skolotājiem. <https://drive.google.com/file/d/133g16BuWN-JczJUALte-RI7zgEzCjxB/view>
16. Svirževska, L. (2021) Koku un krūmu noteikšana ziemā. RJTC, <https://www.rjtc.lv/wp-content/uploads/2021/02/2021-Svirzevska-Koku-un-zaru-noteicejs.pdf>
17. Universāla radoša dabaszinātņu apmācība, SIA "ZAAO" dabas un tehnoloģiju parks "URDA"
18. <https://www.urda.lv/skolam-un-pirmsskolam/macibu-programma-domat-meklet-atklat-urda-1-6-klasei>
19. Volkinšteine, J. (2019) Skolēnu pētnieciskā darbība dabaszinātnēs. Metodiskais līdzeklis.Rīga: RaKa.
20. Vordermane, K. (2017) Ilustrēta rokasgrāmata dabaszinātnēs. Rīga: Zvaigzne ABC
21. Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC

Periodika un citi informācijas avoti

Eksperimentu piemēri: <https://sciencebob.com/category/experiments/>

<http://www.uzdevumi.lv/>
<https://ed.ted.com/>
<https://skolo.lv/>
<https://www.latvijasdaba.lv/>
Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
Stundu piemēri: <https://www.siiic.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
Virtuāla laboratorija - <https://cosci.tw/>
Virtuāla laboratorija - <https://www.fosteropenscience.eu/>
Virtuāla laboratorija «Go-Lab Initiative» - www.golabz.eu
www.digiklase.lv
www.soma.lv
www.tavaklase.lv
Ž. "Ilustrētā zinātne"

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	DABASZINĀTŅU JOMAS UN ĶĪMIJAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4011
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
Kursa autors(-i)	
22. Dr. chem., doc. Jāzeps Logins (Latvijas Universitāte), Dr. paed., vad. pētn. Rita Birziņa (Latvijas Universitāte), Dr. phys., lekt. Inese Dudareva (Latvijas Universitāte), Dr. ģeogr., doc. Gunta Kalvāne (Latvijas Universitāte), Mg. chem., pasn. Ilze Gaile (Latvijas Universitāte)	
23.	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.paed., vad. pētn. Eridiana Oļehnoviča, Mg. edu., lekt. Andrejs Zaičenko Ph.D, Mg. izgl. vad., Mg. chem., doc. Pāvels Pestovs	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir sekmēt studējošo - topošo dabaszinātņu mācību priekšmetu skolotāju teorētisko un praktisko sagatavošanu pedagogiskajam darbam skolā: iepazīstināt ar dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumiem, mācību satura normatīvajiem dokumentiem, mācību procesa organizāciju, mācību sistēmas izveidi.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi</p> <p>Studiju kursā studējošie apgūst dabaszinātņu skolotāja profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetenci. Studējošie gūst izpratni par dabaszinātņu mācību procesa organizēšanu, modelē un analizē mācību procesu, attīsta radošo un kritisko domāšanu, attīsta izpratni par izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas un pašizvērtēšanas veidiem. Studējošie apgūst dabaszinātņu mācību metodikas pamatjautājumus, lai īstenotu pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības valsts standarta prasības dabaszinātņu jomā.</p>	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dabaszinātņu mācību procesa pamatnostādnes. Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas un īstenošanas pamatprincipi, didaktikas kategorijas, normatīvais regulējums (L2, S2, P4,Pd16). 2. Mācību mērķi un mācību saturs. Skolēnam plānotie kompleksie sasniedzamie rezultāti dabaszinātņu jomā un ķīmijā, to formulēšana, dinamika. Pašvadīts mācību process (L2, S2, P4,Pd16). 	

3. Mācību didaktiskās pieejas un modeļi. Mācību metodes un sadarbības modeļi, to raksturojums, izvēles pamatojums dabaszinātņu mācību procesā un ķīmijā. Mācīšanās vajadzības (L2, S2, P6, Pd16).
4. Mācību procesa diferenciācija un individualizācija, izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts, caurviju prasmju pilnveide (L2, S2, P6, Pd16).
5. Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs un ķīmijā. Procesu modelēšana, digitālo rīku izmantošana. Izglītojamo pētniecisko prasmju pilnveide. Skolotāja personīgās profesionālās kompetences pilnveide (L4, S4, P6, Pd16).
6. Mācīšanās snieguma vērtēšanas veidi un to noteicošie kritēriji dabaszinātņu mācību procesā un ķīmijā. Diagnosticējošā, formatīvā un summatīvā vērtēšana, sasaiste ar mācību mērķi un rezultātu. Diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšana. IKT rīki vērtēšanā (L4, S4, P6, Pd16).

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Raksturo didaktikas kategorijas, mācību procesa pamatprincipus un didaktiskās pieejas dabaszinātņu izglītībā.
2. Pārzina dabaszinātņu mācību saturu noteicošos normatīvos dokumentus, izprot mācīšanās snieguma vērtēšanas veidus un to noteicošos kritērijus.

PRASMES

3. Formulē sasniedzamos rezultātus izglītojamiem, izvēlas atbilstošus mācību un sadarbības modeļus un metodes, ievērojot izglītojamo mācīšanās stilus un daudzveidīgās spējas.
4. Plāno, vada un analizē mācību aktivitātes, izmanto daudzveidīgas izglītojamā snieguma vērtēšanas metodes.

KOMPETENCE

5. Plāno un analizē mācību procesu saistībā ar mācību mērķiem un plānoto sasniedzamo rezultātu, ievērojot izglītojamo mācīšanās vajadzības un diferencējot mācību procesu.
6. Pamato formatīvās un summatīvās vērtēšanas sasaisti ar mācību mērķi un rezultātu.
7. Pieņem atbildīgus un faktos balstītus lēmumus par personīgas profesionālās kompetences pilnveidi.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (patstāvīgo darbu) un eksāmena vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja sekmīgi ir nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumu vērtējuma īpatsvars kopējā vērtējumā ir 70%, bet eksāmenā iegūtais vērtējuma īpatsvars ir 30%.

Starppārbaudījumi:

1. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.
2. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens, kas ietver: 1) darba mapes (e-portfolio) dabaszinātņu mācību metodikā un ķīmijā prezentāciju, 2) diskusiju un argumentāciju par kādu no dabaszinību vai ķīmijas kursa satura jautājumiem -30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veids	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x	x		x	x		x
2. starppārbaudījums	x		x	x		x	x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums. Eksāmenu studējošie drīkst kārtot, ja ir saņēmti pozitīvi vērtējumi visos starppārbaudījumos.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESA PAMATNOSTĀDNES. MĀCĪBU PROCESA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS, TĀ PLĀNOŠANAS UN ĪSTENOŠANAS PAMATPRINCIPI, DIDAKTIKAS KATEGORIJAS, NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (L2, S2, P4, Pd16).

Mācību procesa vispārīgs raksturojums, tā plānošanas pamatprincipi. Mācību priekšmeta metodoloģija. Dabaszinātnes kā zinātnes nozare un kā mācību priekšmeti. Dabaszinātņu izglītības attīstība. Didaktikas kategorijas dabaszinātnēs. Mūsdienīga mācību procesa principi dabaszinātņu apgūvē. Zināšanu sistēma dabaszinātnēs. Induktīvā un deduktīvā pieeja. Konstruktīvisma pieeja. Kontekstuālā pieeja. MK noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem. MK noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. Ķīmijas sadaļa dabaszinību programmā 1.-6. klasei, programmas paraugs pamatskolā priekšmetā “Ķīmija” un mācību saturs priekšmetā “Ķīmija I” , “Ķīmija II” vidusskolā.

2. MĀCĪBU MĒRĶI UN MĀCĪBU SATURS. SKOLĒNAM PLĀNOTIE KOMPLEKSIE SASNIEDZAMIE REZULTĀTI DABASZINĀTŅU JOMĀ UN ĶĪMIJĀ, TO FORMULĒŠANA, DINAMIKA. PAŠVADĪTS MĀCĪBU PROCESS (L2, S2, P4, PD16).

Mācību mērķu taksonomija. Mācību mērķi normatīvajos dokumentos. Mācību mērķu izvirzīšana un formulēšana mācību priekšmetam, tematam, mācību stundai. Izglītojamam sasniedzamo rezultātu formulēšana. Komplekss sasniedzamais rezultāts un tā sasniegšanas plānošana. Apgūstamo zināšanu (faktu, jēdzienu, likumu, sakarību, modeļu u.c.), un prasmju (izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c.) atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Transdisciplināra pieeja dabaszinātņu apgūvē.

Dabaszinātniskā izpratība un tās attīstība. Trīs līmeņu plānošana (standarts – mācību priekšmeta programma – mācību stunda). Mācību stundu plānu analīze un izvērtējums. Izglītojamā pašvadīts mācību process dabaszinībās un ķīmijā.

3. MĀCĪBU DIDAKTISKĀS PIEEJAS UN MODEĻI. MĀCĪBU METODES UN SADARBĪBAS MODEĻI, TO RAKSTUROJUMS, IZVĒLES PAMATOJUMS DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN ĶĪMIJĀ. MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS (L2, S2, P6, PD16).

Mācību teorijas (Ļ. Vigotska zonu teorija, R.Ganjē teorija, SOLO taksonomija). Mācīšanās stili. Apgūstamo zināšanu un prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Tipveida uzdevumu risināšana. Uzdevumi, kas atbilst dažādiem izziņas darbības līmeņiem. SOLO taksonomija. Mācību stundu vērošana, transkribēšana, analīze. Mācību teoriju īstenošana dabaszinātņu mācību procesā. Sasniedzamais rezultāts un aktivitātes stundā, to izmantošanas pamatojums. Mācību stundas struktūra.

Jēdzienu apguves metodika. Daudzveidīgā jautāšana. Darbs ar tekstu. Demonstrēšana, vizualizēšana un prezentēšana dabaszinātnēs. Sarunas, pārrunas, diskusijas vadīšana; zinātniskās argumentēšanas izmantošana modelētā mācību stundā.

4. MĀCĪBU PROCESA DIFERENCIĀCIJA UN INDIVIDUALIZĀCIJA, IZGLĪTOJAMO MĀCĪŠANĀS STILI UN DAUDZVEIDĪGO SPĒJU KONTEKSTS, CAURVIJU PRASMJU PILNVEIDE (L2, S2, P6, PD16).

Izglītojamam sasniedzamais rezultāts mācību stundā. Dabaszinātņu mācību stundu plānu analīze- diferenciācija, individualizācija un personalizācija. Stundas plāna veidošana, kurā tiek izmantota virzītā mācīšanās, ievērojot Ganjē principus un iekļaujot dažāda izziņas darbības līmeņa un snieguma uzdevumus (SOLO taksonomija). Izglītojamo mācīšanās stili un daudzveidīgo spēju konteksts. Caurviju prasmes, to pilnveide dabaszinātņu jomas mācību priekšmetos.

5. PROBLĒMRISINĀŠANA UN PĒTNIECĪBA DABASZINĀTNĒS UN ĶĪMIJĀ. PROCESU MODELĒŠANA, DIGITĀLO RĪKU IZMANTOŠANA. IZGLĪTOJAMO PĒTNIECISKO PRASMJU PILNVEIDE. SKOLOTĀJA PERSONĪGĀS PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDE (L4, S4, P6, PD16).

Problēmrisināšana kā metode, problēmu uzdevums un problēmsituācija. Problēmrisināšanas apguves pakāpenība un atbilstība izglītojamo vecumposmam. Mācību stundas videoieraksta analīze.

Problēmrisināšana un pētniecība dabaszinātnēs. Uzdevuma/ problēmuzdevuma risināšana kā mācību metode.

Pētnieciskā mācīšanās. Izglītojamo pētnieciskā darbība kā zinātniskās darbības modelēšanas veids. Izziņas, komunikatīvo, praktiskās darbības u.c. prasmju atšķirīgais raksturs un to apguves atšķirības. Apguves pakāpeniskums. Plānoto mācību stundu modelēšana un analīze.

Praktiskās un pētnieciskās metodes dabaszinātņu mācību procesā. Novērojums, eksperiments, demonstrēšanas metodika. Laboratorijas darbi, pētnieciskie laboratorijas darbi, to organizēšanas metodika pētniecisko prasmju attīstībai. Mācību modeļi, to izmantošana izpratnes veidošanai. Praktisko un pētniecisko prasmju apguve, mācību stundu modelēšana. IKT lietošana dabaszinātņu mācību procesā. IT izmantošana skolotāja darba organizēšanai un profesionālās kompetences pilnveidei. Interaktīvu mācību stundu plānošana.

5. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns ar problēmrisināšanas un pētniecisko pieeju, 5E didaktiskais modelis-35%.

6. MĀCĪŠANĀS SNIEGUMA VĒRTĒŠANAS VEIDI UN TO NOTEICOŠIE KRITĒRIJI DABASZINĀTŅU MĀCĪBU PROCESĀ UN ĶĪMIJĀ. DIAGNOSTICĒJOŠĀ, FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA, SASAISTE AR MĀCĪBU MĒRĶI UN REZULTĀTU. DIFERENCĒTAS, INDIVIDUALIZĒTAS UN PERSONALIZĒTAS ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANA. IKT RĪKI VĒRTĒŠANĀ (L4, S4,P6 , PD16).

Vērtēšanas un pašvērtēšanas metodisko paņēmieni izvēle dabaszinātņu mācību procesā ķīmijā.

Diagnosticējošā vērtēšana. Formatīvā vērtēšana un atgriezeniskā saite stundā. Formatīvas vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni daudzveidība un sasaiste ar izglītojamam sasniedzamo rezultātu. Formālā un neformālā formatīvā vērtēšana. Formatīvās vērtēšanas situāciju analīze.

Summatīvā vērtēšana ķīmijā. Summatīvās vērtēšanas darbu izveide. Pārbaudes uzdevumi-mērinstrumenti sasniedzamo rezultātu mērīšanai, to izveide un atlase dabaszinātnēs. Summatīvas vērtēšanas darbu kvalitātes analīze. Temata nobeiguma pārbaudes darba mērķis, struktūra un saturs. Nobeiguma pārbaudes darba un vērtēšanas kritēriju izveide. Vērtēšanas skala.

Savu izstrādāto stundas plānu pilnveide, papildināšana ar diferencētas, individualizētas un personalizētas atgriezeniskās saites sniegšanu. Stundas videoieraksta analīze, atgriezeniskās saites analīze videofragmentos, tās saistība ar sasniedzamo rezultātu. IKT izmantošana atgriezeniskās saites iegūšanai, interaktīvo testu veidošana, interaktīvu dabaszinātņu uzdevumu veidošana. IKT izmantošana formatīvajā vērtēšanā.

6. starppārbaudījums. Mācību stundas plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas-35 %.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Logins, J., Birziņa, R., Dudareva, I., Kalvāne, L. (2020). Dabaszinātņu mācību metodika. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, https://www.geo.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Fakultates/www.gzzf.lu.lv/Skolotajiem_Kalvane_Gunta/DabaszinatnuMetodika.pdf
2. Mācīšanās lietpratībai (2018) Kolektīva monogrāfija: Oliņa,Z., Namsone,D., France,I. u.c. LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145.,189.-211.lpp. https://www.siic.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf
3. Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem" (2019). <https://likumi.lv/ta/id/309597>

4. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (2018), <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.-121.lpp. <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
6. Supervienkāršā ķīmija (2022). Tulk. no angļu val. M.Kusiņa. Rīga, Zvaigzne ABC.

Papildus informācijas avoti

1. Dabaszinības 1.-6. klasei. (2020) Mācību priekšmeta programmas paraugs. VISC (4.-84.lpp.) <https://mape.gov.lv/catalog/materials/59675567-3C82-4A58-AD5A-DEBBFB6927C8/view>
2. Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata (2020) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
3. Dabaszinības 5. klasei. Mācību grāmata (2021) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
4. Dabaszinības 6. klasei. Mācību grāmata (2023) Vilka, I.,Ansones, G.,Gribustes, M. red. Lielvārde, Lielvārds.
5. Kreicberga, I.,Kusiņa, M.,Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Darba burtnīca. Rīga, Zvaigzne ABC.
6. Kreicberga, I.,Kusiņa, M.,Šustere, G. (2022) Dabaszinības 4. klasei. Mācību grāmata. Rīga, Zvaigzne ABC.
7. Margeviča-Grinberga,I., Šūmane, I.(2020) Mūsdienīga mācību vide skolēnu aktīvai iesaistīšanai mācību procesā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 62 lpp. https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54423/margevica_grinberga_ieva-sumane_ilze-muzdieniga_macibu_vide_skolenu_aktivai_iesaistisanai_mac_procesa-book.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Margeviča-Grinberga,I., Šūmane, I.(2020) Skolotāja profesionālā darbība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 63 lpp.
9. Mācīšanās ārā: līdzekļi un metodes (2017) Nordplus Junior projekta izstrādne. http://riebinuvidusskola.lv/upload/Ara_metodes_Nordplus_LV.pdf
10. Namsone, D. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
11. Namsone,D., Greitāns,K.,Burgmanis,G., Butkēviča,A., Lazdiņa,S., France,I., Pestovs, P. (2022) Zinātība skolai: ieteikumi izglītības politikas un rīcībpolitikas veidotājiem, skolu vadītājiem un skolotājiem, LU SIIC, <https://www.siic.lu.lv/resursi/gramatas/ieteikumi-izglitibas-politikas-un-ricibpolitikas-veidotajiem-skolu-vaditajiem-un-skolotajiem-zinatiba-skolai/>
12. Pipere, A.,Kravale-Pauliņa, M., Oļehnoviča, E. (2022) Present and Future of Teacher Education Admission:Perspectives From Europe. Journal of Teacher Education for Sustainability, 145.-168 pp. DOI:10.2478/jtes-2022-0011
13. Purēns, V. (2019). Dabas pētnieka gudrību grāmata. Rīga: RaKa.
14. Redfern, A. (2015) The Essential Guide to Classroom Practice: 200+ strategies for outstanding teaching and learning. Routledge.
15. Ruskule, A. (2022) Atgriezeniskās saites paņēmieni rokasgrāmata skolotājiem. <https://drive.google.com/file/d/133g16BuWN-JczJUALte-RI7zgEzCJxB/view>
16. Svirževska, L. (2021) Koku un krūmu noteikšana ziemā. RJTC, <https://www.rjtc.lv/wp-content/uploads/2021/02/2021-Svirzevska-Koku-un-zaru-noteicejs.pdf>
17. Universāla radoša dabaszinātņu apmācība, SIA "ZAAO" dabas un tehnoloģiju parks "URDA" <https://www.urda.lv/skolam-un-pirmsskolam/macibu-programma-domat-meklet-atklat-urda-1-6-klasei>
18. Volkinšteine, J. (2019) Skolēnu pētnieciskā darbība dabaszinātnēs. Metodiskais līdzeklis.Rīga: RaKa.

19.	Vordermane, K. (2017) Ilustrēta rokasgrāmata dabaszinātnēs. Rīga: Zvaigzne ABC
20.	Vordermane, K. (2019) Mācīšanās prasmes. Ilustrēta rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC
Periodika un citi informācijas avoti	
<p>Dabaszinību skola, https://www.rjtc.lv/?page_id=4035 Eksperimentu piemēri: https://sciencebob.com/category/experiments/ http://www.uzdevumi.lv/ https://ed.ted.com/ https://phet.colorado.edu/ https://skolo.lv/ https://www.latvijasdaba.lv/ Mācību plānošanas e-vide MAPE, https://mape.gov.lv/ Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org Stundu piemēri: https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/ Virtuāla laboratorija - https://cosci.tw/ Virtuāla laboratorija - https://www.fosteropenscience.eu/ Virtuāla laboratorija «Go-Lab Initiative» - www.golabz.eu www.digiklase.lv www.soma.lv www.tavaklase.lv Ž. "Ilustrētā zinātne"</p>	
Piezīmes	
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/l/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.</p> <p>Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>	

Studiju kursa nosaukums	TEHNOLOĢIJU JOMAS UN DATORIKAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4012
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Mg. sc. educ., lekt. Vineta Tomsone (<i>Liepājas Universitāte</i>), Mg.sc. comp., lekt. Andris Vagalis (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. sc. admin., asoc. prof. Antra Ozola (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. sc. comp., doc. Viesturs Vēzis (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Māra Urdziņa-Deruma (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. paed., lekt. Lolita Šelvaha (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., lekt. Mārīte Kokina-Lilo (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. paed., lekt. Gunta Treimane (<i>Latvijas Universitāte</i>), Māris Danne, Mg. paed., lekt. Lauma Vieta (<i>Liepājas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. sc. comp., lekt Andris Vagalis Mg. sc. comp., doc. Vija Vagale	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus skolotājus, kuri spēj patstāvīgi plānot un organizēt mācību procesu tehnoloģiju jomā, kā arī pilnveidot profesionālās kompetences tehnoloģiju jomas mācību saturā un tā mācību metodikā.</p> <p>Kursa uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iepazīstināt studējošos ar tehnoloģiju mācību jomas un to ietverošo mācību priekšmetu mērķiem, uzdevumiem, sasniedzamajiem rezultātiem un saturu mācību procesu reglamentējošo normatīvo dokumentu kontekstā. 2. Pilnveidot studējošo zināšanas, prasmes un kompetenci patstāvīgi plānot un organizēt tehnoloģiju jomas mācību procesu, ievērojot individualizāciju, diferenciaciju un personalizāciju, izvēloties atbilstošus paņēmienus, metodes un mācību līdzekļus. 3. Veidot studējošo prasmi profesionālās pašpilnveides īstenošanai mācību satura un tā mācību metodikas padziļinātai apguvei, izvēloties, pielāgojot un īstenojot dažādas mācību stratēģijas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu un satura attīstība Latvijā un pasaulē (L2, S2). 2. Tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu saturs normatīvajos dokumentos (L2, S2). 3. Mācību procesa plānošana tehnoloģiju jomā (L2, S2, P2). 4. Mācīšanās vajadzības un pedagoģiskā atbalsta sniegšana talantīgajiem un izglītojamajiem ar mācīšanās grūtībām tehnoloģiju jomā (L2, S2, P2). 5. Metodiskā nodrošinājuma izveides specifika tehnoloģiju jomā. Prasības mācību darbnīcu iekārtošanai (L2, S2, P4). 	

6. Izglītojamo snieguma formatīvā un summatīvā vērtēšana tehnoloģiju jomā (L2, S2, P4).
7. Programm vadāmo ierīču pārvaldība un informācijas tehnoloģiju pamatjēdzieni (L2, P4).
8. Tekstapstrāde un izklājlapas. Datorgrafikas un multimediju mācību metodika (L2, P4).
9. Programmēšanas mācību metodika (S2, P4).
10. Robotizētu risinājumu izveide un mācību metodika (S2, P4).
11. 3D drukāšanas un CNC frēzēšana un citi datorvadāmie darba galdi (P4).

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Pārzina valsts izglītības standartus un paraugprogrammas tehnoloģiju jomas mācību priekšmetos un citus ar mācību procesa nodrošināšanu saistītos reglamentējošos dokumentus un normatīvos aktus, kā arī to vēsturisko attīstību.
2. Zina tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu tēmām piemērotākos apguves organizēšanas paņēmienus, mācību metodes un līdzekļus, orientējas jaunākajās datorikas, dizaina un tehnoloģiju nozares attīstības tendencēs un aktualitātēs.

PRASMES

3. Pielāgo mācību metodiku un pieejas atbilstoši izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem individualizējot, diferencējot un personalizējot mācību procesu atbilstoši izvirzītajiem mācību mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem.
4. Plāno un realizē mācību stundas, integrējot caurviju prasmes un ievērojot dažādu mācību priekšmetu saturu, vajadzības un starppriekšmetu saikni.
5. Izstrādā mācību metodisko nodrošinājumu, ievērojot mācību tematikas un mērķauditorijas specifiku, tai skaitā veido jēgpilnus mācību uzdevumus.
6. Izvērtē mācību procesa norisi, izvēloties piemērotākās mācību snieguma pārbaudes formas un vērtēšanas kritērijus un, saņemot atgriezenisko saiti, plāno turpmāko mācību procesu izglītojamiem un skolotāja darba pašpilnveidei, kā arī profesionālajai izaugsmei, sniedz izglītojamiem atgriezenisko saiti.

KOMPETENCE

7. Patstāvīgi plāno un organizē mācību procesu tehnoloģiju jomas mācību priekšmetos, kā arī veic profesionālo pilnveidi padziļinot profesionālo kompetenci mācību priekšmetu mācību saturā un to mācību metodikā.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

1. Tehnoloģiju mācību jomas reglamentējošu dokumentu, profesionālās literatūras un avotu izpēte. Pārskata izveide par datorikas nozares attīstības tendencēm Latvijā (Pd16).
2. Tehnoloģiju jomas mācību procesa plānošana vienas tēmas ietvaros, veidojot starppriekšmetu saikni, modelēšana un vērtēšana. Stundas plāna izveide (Pd16).
3. Mācību līdzekļu un metodiskā nodrošinājuma praktiska sagatavošana un vērtēšana. Mācību uzdevumu sagatavošana un vērtēšanas kritēriju izstrāde (Pd16).
4. Vērtēšanas pieejas izstrāde vienai mācību tēmai. Pārbaudes darba izveide, izvēloties piemērotākās mācību snieguma pārbaudes formas, izvērtēšana un adaptācija (Pd16).
5. Digitālu risinājumu projektēšana (Pd16).
6. Datorikas kabineta skolā izpēte un salīdzināšana ar normatīvo dokumentu prasībām. Ieteikumu izveide darbnīcas pilnveidei (Pd16).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtot tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi:

1. Mācību priekšmetu satura un tā īstenošanas reglamentējošo dokumentu un normatīvo aktu bāze un vēsturiskā attīstība. Mācību procesa plānošana vienas tēmas ietvaros, veidojot starppriekšmetu saikni. Mācību stundas plānošana un tās mācību metodiskā nodrošinājuma izstrāde - 50 %.
2. Pārbaudes darba izveide, izvēloties piemērotākās mācību snieguma pārbaudes formas, vērtēšana, izvērtēšana un adaptācija – 20%.

Noslēguma pārbaudījums – eksāmens, kurā studējošais demonstrē kompetenci plānot, organizēt, vadīt un izvērtēt mācību stundu, izstrādājot tās pilnu mācību metodisko nodrošinājumu - 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.starppārbaudījums	+	+					
2.starppārbaudījums	+	+	+	+			
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (loti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsauksmās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -**10** (izcili).

Kursa saturs

1. TEHNOLOĢIJU JOMAS MĀCĪBU PRIEKŠMETU UN SATURA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ UN PASAULĒ (L2, S2).
Tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu satura vēsturiskā attīstība Eiropā, Latvijā un pasaulē. Ieskats jaunākajās datorikas nozares attīstības tendencēs un aktualitātēs.

Patstāvīgais darbs. Izveidot rakstisku pārskatu par datorikas nozares attīstības tendencēm Latvijā.

2. TEHNOLOĢIJU JOMAS MĀCĪBU PRIEKŠMETU SATURS NORMATĪVAJOS DOKUMENTOS (L2,S2).
Tehnoloģiju jomas apguves mērķis un uzdevumi. Tehnoloģiju jomas un mācību priekšmetu mācību satura specifika. Jomas mācību satura struktūra un pēctecība. Izglītojamiem sasniedzamie rezultāti. Pēctecības ievērošana un nodrošināšana pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pakāpē.
Patstāvīgais darbs. Normatīvo dokumentu analīze.

3.MĀCĪBU PROCESA PLĀNOŠANA TEHNOLOĢIJU JOMĀ (L2,S2,P2).
Plānošanas veidi un pieejas. Atpakaļvērstā plānošana. Kalendārā un tematiskā plāna veidošanas principi tehnoloģiju jomā un mācību priekšmetos. Sasniedzamā rezultāta izvirzīšana. Stundas uzbūve. Stundas plāna veidošana. Caurviju prasmju un ieradumu apguves plānošana. Starpdisciplinārās pieejas plānošana datorikā. Mācību procesa plānošana, individualizācija, personalizācija un diferenciacija. Mācību satura integrācija. Mācību metožu izvēle un mācību uzdevumu izveide.

Patstāvīgais darbs. Mācību procesa plānošana vienas tēmas ietvaros, veidojot starppriekšmetu saikni. Stundas plāna izveide.

4.MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS UN PEDAGOĢISKĀ ATBALSTA SNIEGŠANA TALANTĪGAJIEM UN IZGLĪTOJAMAJIEM AR MĀCĪŠANĀS GRŪTĪBĀM TEHNOLOĢIJU JOMĀ (L2,S2,P2).
Individualizētā un personalizētā pieeja. Atbalsta materiālu izstrāde, konsultāciju sniegšana. GAT mācību programma un to specifika.

5. METODISKĀ NODROŠINĀJUMA IZVEIDES SPECIFIKA TEHNOLOĢIJU JOMĀ. PRASĪBAS MĀCĪBU DARBŅĪCU IEKĀRTOŠANAI (L2,S2,P4).

Metodiskā nodrošinājuma iedalījums. Instrukcijas. Darba lapas. Izdales materiāli. Mācību uzskates līdzekļi, to iedalījums. Prasības mācību līdzekļu izveidei atbilstoši izglītības pakāpēm, vecumposmiem un individuālajām vajadzībām. Tehniskie noteikumi datorklases iekārtošanai. Telpas plāns. Drošības un ergonomikas noteikumi, sanitāri higiēniskās prasības, pirmā palīdzība. Materiāli tehniskais nodrošinājums mācību procesa īstenošanai. Nepieciešamās iekārtas, materiāli, individuālie un koplietošanas aizsardzības līdzekļi. Normatīvie dokumenti un prasības.

Patstāvīgais darbs. Sagatavot mācību metodisko nodrošinājumu vienai mācību tēmai. Izpētīt datorklasi skolā (telpas plāns – skice, iekārtas), to atbilstību sanitāri-higiēniskajām prasībām, kas noteiktas normatīvajos dokumentos.

6. SKOLĒNU SNIEGUMA FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA TEHNOLOĢIJU JOMĀ (L2,S2,P4).

Formatīvās un summatīvās vērtēšanas plānošana un īstenošana tehnoloģiju jomas satura apgūvē. Formatīvās un summatīvās vērtēšanas būtība, mērķi un organizēšanas iespējas. Prasības formatīvajai un summatīvajai vērtēšanai. Mācīšanās sasnieguma vērtēšanas kritēriji un pārbaudes veidi. Prasības vērtēšanas kritēriju izstrādei. Vērtēšanas kritēriju definēšana, prasību izstrāde. Līmeņu aprakstu definēšana. Darba lapu izstrāde. Pozitīvas konstruktīvas atgriezeniskās saites formulēšana tehnoloģiju jomas apgūvē. Izglītojamo iesaistīšana sava un citu izglītojamo mācīšanās sasniegumu vērtēšanā. Komplekss sniegums. Kompleksa rezultāta sasniegšana.

Patstāvīgais darbs. Izstrādāt vērtēšanas pieeju vienai mācību tēmai.

7. PROGRAMMVADĀMO IERĪČU PĀRVALDĪBA UN INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJU PAMATJĒDZIENI (L2,P4).

Satura atlases principi sadarbībā ar citiem mācību priekšmetiem. Mācību satura izklāsta formas un uzdevumu piemēri. Pārbaudes darbu veidošana. Darbs ar programmvadāmām ierīcēm.

8. TEKSTAPSTRĀDE UN IZKLĀJLAPAS. DATORGRAFIKAS UN MULTIMEDIJU MĀCĪBU METODIKA (L2,P4).

Satura atlases principi sadarbībā ar citiem mācību priekšmetiem. Mācību satura izklāsta formas, uzdevumu piemēri. Pārbaudes darbu veidošana. Darbs ar tekstapstrādes lietotni. Darbs ar izklājlapu lietotni. Attēlu veidošanas (rastrgrafika un vektorgrafika) un apstrādes lietotnes, drukas darbu sagatavošana. Multimediju, to mācību metodika. Fotografēšana un filmēšana, kompozīciju veidošana. 2D un 3D modelēšana.

9. PROGRAMMĒŠANAS MĀCĪBU METODIKA (S2,P4).

Programmēšanas valodu pamatkonstrukcijas. Mācību priekšmeta „Programmēšanas pamati” programmēšanas valodu pamatkonstrukcijas. Satura atlases principi sadarbībā ar citiem mācību priekšmetiem. Mācību satura izklāsta formas, uzdevumi, pārbaudes darbu veidošanas piemēri (L2).

Strukturētās, objektorientētās un notikumorientētās programmēšanas pieejas. Datu struktūras un pamatalgoritmi, to mācību metodika. Vienkāršās un saliktās datu struktūras un algoritmi. Datorbāzētu sistēmu izstrāde, izmantojot datu bāzes, to mācību metodika. Datorbāzētas sistēmas izstrāde, tās posmi, izmantojot datu bāzes. Satura atlases principi sadarbībā ar citiem mācību priekšmetiem. Mācību satura izklāsta formas, piemēri. Mācību satura uzdevumu un pārbaudes darbu veidošanas piemēri.

10. ROBOTIZĒTU RISINĀJUMU IZVEIDE UN MĀCĪBU METODIKA (S2,P4).

Elektronikas pamati. Dažādu virkņu slēgumi. Elektronikas komponentes un to apzīmējumi. Mikrokontrolieri un to programmēšana. Sensoru veidi, sensoru programmēšana – datu ieguve un apstrāde. Motoru veidi un vadības bloki, to programmēšana.

11. 3D DRUKĀŠANAS UN CNC FRĒZĒŠANA UN CITI DATORVADĀMIE DARBA GALDI (P4).

Darba galdu konfigurācija, kalibrēšana un uztādīšana. Printēšanas un frēzēšanas kvalitātes ietekmējošie faktori. Iespējamās problēmas un to risinājumi. Darba galdu veidi.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Attēlu apstrāde. Rastrgrafika.http://www.vpg.edu.lv/uploads/8d_attelu_apstrade_gimp.pdf
2. Attēlu apstrāde. Vektorgrafika.
http://profizgl.lu.lv/pluginfile.php/33235/mod_resource/content/0/GM8bL.pdf

3. Kliers, J. (2018). Datorzinības. Rīga: Juridiskā koledža. 4. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija (Oliņa, Z., Namsone, D. u.c.). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 189.-231.lpp. Tiešsaistē: https://www.siiic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/ PDF 5. Video apstrāde. https://shotcut.org/tutorials/ 6. 3D modelēšana http://sketchup.lv/video-pamacibas/
Papildus informācijas avoti
1. Goodyear, T.(2016) Competency-based education&assessment: the excelsior experience. 1st edition. Albany, NY: HudsonWhitman/ Excelsior CollegePress. 2. Hubwieser P. (2004) Didaktik der Informatik: Grundlagen, Konzepte, Beispiele. Berlin, Heidelberg, NewYork: Springer. 3. Humbert L. (2006) Didaktik der Informatik: mit praxis erprobtem Unterrichtsmaterial. Wiesbaden: Teubner 4. Jensen, E. (2008) Deeper learning: 7 powerful strategies for in-depth and longer-lasting learning. ThousandOaks, CA: CorwinPress. 5. Mc Donough, W. (2012) No šūpuļa līdz šūpulim: zaļā domāšana lietu pasaulē. K.Blaua, tulk. latviešu valodā. Rīga: Jumava. 6. Negrut, V. (2013) Designing and Implementing Competency-Based Curriculum : Student-Centered Education. Saarbrücken: LAP LAMBERT AcademicPublishing, 7. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem 8. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. https://likumi.lv/ta/id/309597 9. Purēns V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa. 10. Reforming teaching and teacher education: bright prospects for active schools (2017) Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers. https://www.springer.com/gp/book/9789463009171 11. Schubert S. (2004) Didaktik der Informatik Heidelberg; Berlin: Spektrum Akademischer Verlag. 12. Tomitsch, M. (2018) Think. Make. Break. Repeat: a handbook of methods. Amsterdam: BIS Publisher.
Periodika un citi informācijas avoti
1. Ilustrētā junioriem. 2. www.skola2030.lv 3. Foto & Video : журнал о фотографии и фото/видеотехнике = Фото и видео. - Москва : KATMAT, 2008. : ил. 4. Periodic vectors and photos – free graphic resources https://www.freepik.com/free-photos-vectors/periodic 5. Start(IT). IT Izglītības fonds - Start(it). https://www.startit.lv/ 6. Skola2030. Mācību resursi. https://mape.skola2030.lv/ 7. Mācīšanās platforma skolo.lv. https://skolo.lv/ 8. Izglītojoša vietne skolotājiem un skolēniem tavaklase.lv. https://www.tavaklase.lv/ 9. Izglītības platforma Skola2030. https://skola2030.lv/lv
Piezīmes
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/l/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena

„Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai”
ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	TEHNOLOĢIJU JOMAS UN DIZAINA UN TEHNOLOĢIJU MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4013
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Mg. sc. educ., lekt. Vineta Tomsone (<i>Liepājas Universitāte</i>), Mg.sc. comp., lekt. Andris Vagalis (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. sc. admin., asoc. prof. Antra Ozola (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. sc. comp., doc. Viesturs Vēzis (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., asoc. prof. Māra Urdziņa-Deruma (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. paed., lekt. Lolita Šelvaha (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., lekt. Mārīte Kokina-Lilo (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. paed., lekt. Gunta Treimane (<i>Latvijas Universitāte</i>), Māris Danne, Mg. paed., lekt. Lauma Vieta (<i>Liepājas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. sc. comp., lekt Andris Vagalis, Mg. art., vieslekt. Žanna Vērđiņa, Mg. paed., Mg. sab. pārv., vieslekt. Sandra Dimante	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus skolotājus, kuri spēj patstāvīgi plānot un organizēt mācību procesu tehnoloģiju jomā, kā arī pilnveidot profesionālās kompetences tehnoloģiju jomas mācību saturā un tā mācību metodikā.</p> <p>Kursa uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iepazīstināt studējošos ar tehnoloģiju mācību jomas un to ietverošo mācību priekšmetu mērķiem, uzdevumiem, sasniedzamajiem rezultātiem un saturu mācību procesu reglamentējošo normatīvo dokumentu kontekstā. 2. Pilnveidot studējošo zināšanas, prasmes un kompetenci patstāvīgi plānot un organizēt tehnoloģiju jomas mācību procesu, ievērojot individualizāciju, diferenciaciju un personalizāciju, izvēloties atbilstošus paņēmienus, metodes un mācību līdzekļus. 3. Veidot studējošo prasmi profesionālās pašpilnveides īstenošanai mācību satura un tā mācību metodikas padziļinātai apguvei, izvēloties, pielāgojot un īstenojot dažādas mācību stratēģijas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu un satura attīstība Latvijā un pasaulē (L2, S2,P2). 2. Tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu saturs normatīvajos dokumentos (L2, S2,P2). 3. Mācību procesa plānošana tehnoloģiju jomā (L2, S2,P2). 4. Mācīšanās vajadzības un pedagoģiskā atbalsta sniegšana talantīgajiem un izglītojamajiem ar mācīšanās grūtībām tehnoloģiju jomā (L2, S2,P2). 	

5. Metodiskā nodrošinājuma izveides specifika tehnoloģiju jomā. Prasības mācību darbnīcu iekārtošanai (L2, S2,P2).
6. Izglītojamo snieguma formatīvā un summatīvā vērtēšana tehnoloģiju jomā (L2, S2, P2).
7. Dizaina domāšana. Produktu un pakalpojumu dizaina mācību metodika (L2, P4).
8. Materiālu apstrādes tehnoloģiju mācību metodika (L2, P4).
9. Interjera un vides dizaina mācību metodika (S2, P4).
10. Uzturmācība: gatavošanas tehnoloģijas, kultūra un mācību metodika (S2,P4).
11. Apģērbu dizaina mācību metodika (P4).

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Pārzina valsts izglītības standartus un paraugprogrammas tehnoloģiju jomas mācību priekšmetos un citus ar mācību procesa nodrošināšanu saistītos reglamentējošos dokumentus un normatīvos aktus, kā arī to vēsturisko attīstību.
2. Priekšstata līmenī orientējas jaunākajās datorikas, dizaina un tehnoloģiju nozares attīstības tendencēs un aktualitātēs.
3. Zina tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu tēmām piemērotākos apguves organizēšanas paņēmienus, mācību metodes un līdzekļus.

PRASMES

4. Analizē un izvērtē izglītības standartus un paraugprogrammas un veido savas mācību programmas tehnoloģiju jomas mācību priekšmetiem.
5. Pielāgo mācību metodiku un pieejas atbilstoši izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem individualizējot, diferencējot un personalizējot mācību procesu atbilstoši izvirzītajiem mācību mērķim, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem.
6. Plāno un realizē mācību stundas, integrējot caurviju prasmes un ievērojot dažādu mācību priekšmetu saturu, vajadzības un starppriekšmetu saikni.
7. Izstrādā mācību metodisko nodrošinājumu, ievērojot mācību tematikas un mērķauditorijas specifiku, tai skaitā veido jēgpilnus mācību uzdevumus.
8. Izvērtē mācību procesa norisi, izvēloties piemērotākās mācību snieguma pārbaudes formas un vērtēšanas kritērijus un, saņemot atgriezenisko saiti, plāno turpmāko mācību procesu izglītojamiem un skolotāja darba pašpilnveidei, kā arī profesionālajai izaugsmei, sniedz izglītojamiem atgriezenisko saiti.

KOMPETENCE

9. Patstāvīgi plāno un organizē mācību procesu tehnoloģiju jomas mācību priekšmetos, kā arī veic profesionālo pilnveidi padziļinot profesionālo kompetenci mācību priekšmetu mācību saturā un to mācību metodikā.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

1. Tehnoloģiju mācību jomas reglamentējošu dokumentu, profesionālās literatūras un avotu izpēte. Pārskata izveide par dizaina un tehnoloģiju nozares attīstības tendencēm Latvijā (Pd16).
2. Tehnoloģiju jomas mācību procesa plānošana vienas tēmas ietvaros, veidojot starppriekšmetu saikni, modelēšana un vērtēšana. Stundas plāna izveide (Pd16).
3. Mācību līdzekļu un metodiskā nodrošinājuma praktiska sagatavošana un vērtēšana (Pd 16).
4. Mācību uzdevumu sagatavošana un vērtēšanas kritēriju izstrāde. Vērtēšanas pieejas izstrāde vienai mācību tēmai. Pārbaudes darba izveide, izvēloties piemērotākās mācību snieguma pārbaudes formas, izvērtēšana un adaptācija (Pd16).
5. Dizaina risinājumu projektēšana. Dizaina produkta idejas skice, plānošana, eksperimentēšana, realizācija materiālā (Pd16).
6. Dizaina un tehnoloģiju darbnīcas izpēte un salīdzināšana ar normatīvo dokumentu prasībām. Ieteikumu izveide darbnīcas pilnveidei (Pd16).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi:

1. Mācību stundas plānošana un tās mācību metodiskā nodrošinājuma izstrāde - 40 %.
2. Pārbaudes darba izveide, izvēloties piemērotākās mācību snieguma pārbaudes formas, vērtēšana, izvērtēšana un adaptācija – 40%.

Noslēguma pārbaudījums – eksāmens, kurā studējošais demonstrē kompetenci plānot, organizēt, vadīt un izvērtēt mācību stundu, izstrādājot tās pilnu mācību metodisko nodrošinājumu - 20%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+		+	+	+	+		+	
2.starppārbaudījums	+		+	+	+			+	
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (loti labi);
Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);
Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (loti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. TEHNOLOĢIJU JOMAS MĀCĪBU PRIEKŠMETU UN SATURA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ UN PASAULĒ (L2, S2, P2).

Tehnoloģiju jomas mācību priekšmetu saturs vēsturiskā attīstībā Eiropā, Latvijā un pasaulē. Ieskats jaunākajās dizaina un tehnoloģiju nozares attīstības tendencēs un aktualitātēs.

Patstāvīgais darbs. Izveidot rakstisku pārskatu par datorikas, dizaina un tehnoloģiju nozares attīstības tendenci, Latvijā.

2. TEHNOLOĢIJU JOMAS MĀCĪBU PRIEKŠMETU SATURS NORMATĪVAJOS DOKUMENTOS (L2, S2, P2).

Tehnoloģiju jomas apguves mērķis un uzdevumi. Tehnoloģiju jomas un mācību priekšmetu mācību saturs specifika. Jomas mācību saturs struktūra un pēctecība. Izglītojamiem sasniedzamie rezultāti. Pēctecības ievērošana un nodrošināšana pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības pakāpē.

Patstāvīgais darbs. Normatīvo dokumentu analīze.

3. MĀCĪBU PROCESA PLĀNOŠANA TEHNOLOĢIJU JOMĀ (L2, S2, P2).

Plānošanas veidi un pieejas. Kalendārā un tematiskā plāna veidošanas principi tehnoloģiju jomā un mācību priekšmetos. Sasniedzamā rezultāta izvirzīšana. Stundas uzbūve. Stundas plāna veidošana. Caurviju prasmju un ieradumu apguves plānošana. Starpdisciplinārās pieejas plānošana dizainā un tehnoloģijās. Mācību procesa plānošana individualizācija, personalizācija un diferenciacija dizainā un tehnoloģijās. Mācību saturs integrācija. Mācību metožu izvēle un mācību uzdevumu izveide.

Patstāvīgais darbs. Mācību procesa plānošana vienas tēmas ietvaros, veidojot starppriekšmetu saikni. Stundas plāna izveide.

4. MĀCĪŠANĀS VAJADZĪBAS UN PEDAGOĢISKĀ ATBALSTA SNIEGŠANA TALANTĪGAJIEM UN IZGLĪTOJAMAJIEM AR MĀCĪŠANĀS GRŪTĪBĀM TEHNOLOĢIJU JOMĀ (L2, S2, P2).

Individualizētā un personalizētā pieeja. Atbalsta materiālu izstrāde, konsultāciju sniegšana. GAT mācību programma un to specifika.

5.METODISKĀ NODROŠINĀJUMA IZVEIDES SPECIFIKA TEHNOLOĢIJU JOMĀ. PRASĪBAS MĀCĪBU DARBŅĪCU IEKĀRTOŠANAI (L2,S2,P2).

Metodiskā nodrošinājuma iedalījums. Instrukcijas. Darba lapas. Izdales materiāli. Mācību uzskates līdzekļi, to iedalījums. Prasības mācību līdzekļu izveidei atbilstoši izglītības pakāpēm, vecumposmiem un individuālajām vajadzībām. Tehniskie noteikumi mācību darbnīcu iekārtošanai (kokapstrādes, metālapstrādes, šūšanas, mācību virtuves u.c). Telpas plāns. Drošības un ergonomikas noteikumi, sanitāri higiēniskās prasības, pirmā palīdzība. Materiāli tehniskais nodrošinājums mācību procesa īstenošanai.Nepieciešamās iekārtas, materiāli un instrumenti, individuālie un koplietošanas aizsardzības līdzekļi. Normatīvie dokumenti un prasības.

Patstāvīgais darbs. Sagatavot mācību metodisko nodrošinājumu vienai mācību tēmai.

Patstāvīgais darbs. Izpētīt dizaina un tehnoloģiju darbnīcu skolā (telpas plāns – skice, iekārtas, darba galdi u.c.), to atbilstību sanitāri-higiēniskajām prasībām, kas noteiktas normatīvajos dokumentos.

6. SKOLĒNU SNIEGUMA FORMATĪVĀ UN SUMMATĪVĀ VĒRTĒŠANA TEHNOLOĢIJU JOMĀ (L2,S2,P2).

Formatīvās un summātīvās vērtēšanas plānošana un īstenošana tehnoloģiju jomas satura apgūvē. Formatīvās un summātīvās vērtēšanas būtība, mērķi un organizēšanas iespējas. Prasības formatīvajai un summatīvajai vērtēšanai. Mācīšanās sasnieguma vērtēšanas kritēriji un pārbaudes veidi. Prasības vērtēšanas kritēriju izstrādei. Vērtēšanas kritēriju definēšana, prasību izstrāde. Līmeņu aprakstu definēšana. Darba lapu izstrāde. Pozitīvas konstruktīvas atgriezeniskās saites formulēšana tehnoloģiju jomas apgūvē. Izglītojamo iesaistīšana sava un citu izglītojamo mācīšanās sasniegumu vērtēšanā. Komplekss sniegums. Kompleksa rezultāta sasniegšana.

Patstāvīgais darbs. Izstrādāt vērtēšanas pieeju vienai mācību tēmai.

7. DIZAINA DOMĀŠANA. PRODUKTU UN PAKALPOJUMU DIZAINA MĀCĪBU METODIKA (L2,P4).

Dizaina domāšanas raksturojums. Dizains kā problēmu risināšana. Lietotāju vajadzību izpētes metodika, vajadzību analīze. Dizaina procesa apguves metodika. Dizaina procesa posmi. Produktu un pakalpojumu ideju radīšanas, projektēšanas un realizēšanas metodes. Eksperimentēšana. Mākslas izteiksmes līdzekļu un kompozīcijas principu mērķtiecīga izmantošana mācību uzdevumos. Prototipēšana. Testēšana. Dizaina procesa un produkta vērtēšanas kritēriji (ilgtspējība, estētika, lietojamība, ētika, drošība, ekonomika). Produktu virzīšanas stratēģijas mācību metodika. Pakalpojumu dizaina specifika. Ergonomiskās prasības. Darba tiesību normatīvi. Drošība. Ergonomiskās prasības darba vides iekārtošanai. Pakalpojuma dizaina plānošana, projektēšana, realizēšana un izvērtēšana. Mācību metodika atbilstoši izglītības pakāpēm un vecumposmiem.

8.MATERIĀLU APSTRĀDES TEHNOLOĢIJU MĀCĪBU METODIKA (L2,P4).

Materiālu īpašības un specifika. Izmantojamie instrumenti un tehnoloģiskās iekārtas, to izmantošana materiālu apstrādē. Tehnoloģiskā procesa secība un plānošana. Drošības noteikumu ievērošana. Mācību metodika atbilstoši izglītības pakāpēm un vecumposmiem. Mācību uzdevumu izveide. Dizaina produktu idejas īstenošana, izmantojot dažādus materiālus.

Patstāvīgais darbs. Dizaina produkta idejas skice, plānošana, eksperimentēšana, realizācija materiālā.

9. INTERJERA UN VIDES DIZAINA MĀCĪBU METODIKA (S2,P4).

Telpas komponēšanas principi un paņēmieni. Interjera uzbūves pamatfaktori – telpas forma, funkcija. Arhitektūras īpašības (izturība, izskats, funkcionalitāte). Telpu projektēšana un maketēšana, to mācību metodika. Vides izzināšana un dizaina domāšanas un izpratnes veicināšana. Vides pētniecības metodes. Mācību metodika atbilstoši izglītības pakāpēm un vecumposmiem.

10. UZTURMĀCĪBA: GATAVOŠANAS TEHNOLOĢIJAS, KULTŪRA UN MĀCĪBU METODIKA (S2,P4).

Mūsdienu uztura tēmas aktualitātes. Uztura nozīme veselīga dzīvesveida aspektā. Jaunākās gatavošanas tehnoloģijas un iespējas. Uztura tēmas apguves mācību process skolā, prasības tā organizēšanai. Mācību metodiskais nodrošinājums un mācību sasniegumu vērtēšana uztura tēmas apguvei skolā. Mācību metodika atbilstoši izglītības pakāpēm un vecumposmiem.

Patstāvīgais darbs. Izveidot mācību uzdevumu kopu uztura tēmas apguvei gatavošanas tehnoloģiju un galda kultūras satura apguvei (uzdevumi teorijas apguvei un praktiskajām nodarbībām). Izveidot vērtēšanas kritērijus skolēnu sasnieguma vērtēšanai.

11. APĢĒRBU DIZAINA MĀCĪBU METODIKA (P4).

Aktualitātes modes dizainā. Modes dizains kā produktu dizaina apakšnozare. Apģērba dizaina ierosmes avoti, projektēšanas paņēmieni, to mācību metodika. Apģērba dizains un individuālā stila veidošanas iespējas. Konstruēšana, modelēšana un piegrieztņu pielāgošana individuālajām vēlmēm un vajadzībām. Apģērba dizaina produkta izstrādājuma radīšanas stadijas. Mācību metodika atbilstoši izglītības pakāpēm un vecumposmiem.

Patstāvīgais darbs. Izplānot vienu mācību tēmu apģērba dizaina apguvei. Izstrādāt mācību metodiskos materiālus satura apguves nodrošināšanai.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Kupča, I. (2018) Dizaina stāsti: mācību līdzeklis dizaina pamatu apguvei. Tulk. angļu valodā A. E. Reynolds. Rīga: Mākslas izglītības centrs TRĪS KRĀSAS.
2. Lamberg, D. (2019) Latvijas māksla simbolisma laikmetā. Rīga: Neputns.
3. Mācīšanās lietpratībai. Kolektīvā monogrāfija (Oliņa, Z., Namsone, D. u.c.). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2018. Tiešsaistē: <https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/> PDF
4. Reforming teaching and teacher education: bright prospects for active schools (2017) Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
<https://www.springer.com/gp/book/9789463009171>

Papildus informācijas avoti

1. Goodyear, T. (2016) Competency-based education&assessment: the excelsior experience. 1st edition. Albany, NY: HudsonWhitman/ Excelsior CollegePress.
2. Grasmann, M. (2015) Latviešu cimdi. Rīga: Tautas tērpu centrs "Senā klēts"
3. Gulish, S. (2017) Creativity in the classroom: an innovative approach to integrate arts education. Rotterdam: Sense Publishers
4. Hubwieser P. (2004) Didaktik der Informatik: Grundlagen, Konzepte, Beispiele. Berlin, Heidelberg, NewYork: Springer.
5. Humbert L. (2006) Didaktik der Informatik: mit praxis erprobtem Unterrichtsmaterial. Wiesbaden: Teubner
6. Hobday, C. (2013) Ēdiena noformēšanas noslēpumi: radošas idejas, metodes un praktiski padomi. Rīga: Zvaigzne ABC.
7. Jensen, E. (2008) Deeper learning: 7 powerful strategies for in-depth and longer-lasting learning. ThousandOaks, CA: CorwinPress.
8. Makstutis, G. (2018) Design process in architecture: from concept to completion. London: Laurence King.
9. Mc Donough, W. (2012) No šūpuļa līdz šūpulim: zaļā domāšana lietu pasaulē. K.Blaua, tulk. latviešu valodā. Rīga: Jumava.
10. Negrut, V. (2013) Designing and Implementing Competency-Based Curriculum : Student-Centered Education. Saarbrücken: LAP LAMBERT AcademicPublishing,

11. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
12. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>
13. Purēns V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
14. Tomitsch, M. (2018) Think. Make. Break. Repeat: a handbook of methods. Amsterdam: BIS Publisher.
15. Vaivare, B., Urdziņa, M., Kokina, M., Pudāne, D. (1998) Tekstils. Kompozīcija. Rīga: Zvaigzne ABC.
16. Vella, R. (2015) Artist-teachers in context : international dialogues. Rotterdam: Sense Publishers. Doing arts thinking: arts practice, research and education, volume 2 Zariņš, Z. (2018) Uztura mācība. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds.

Periodika un citi informācijas avoti

1. An Introduction to Design Thinking (Part 1) <http://thelearnersway.net/ideas/2015/5/31/designthinkingpt1?rq=design%20thinking>
2. Attēlu apstrāde.Vektorgrafika.[http://profizgl.lu.lv/pluginfile.php/33235/mod_resource](http://profizgl.lu.lv/pluginfile.php/33235/mod_resource/content/0/GM8bL.pdf)
3. /content /0/GM8bL.pdf
4. Bušmanis, C. (2018) Dizaina domāšanas instrumentu komplekts. Latvija: Juhu Ethical, 56 nenumurētas kartītes.
5. Ilustrētā junioriem.
6. Skola2030. Mācību resursi. <https://mape.skola2030.lv/>
7. Mācīšanās platforma skolo.lv. <https://skolo.lv/>
8. Izglītojoša vietne skolotājiem un skolēniem tavaklase.lv. <https://www.tavaklase.lv/>
9. Izglītības platforma Skola2030. <https://skola2030.lv/lv>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀJOMAS UN VIZUĀLĀS MĀKSLAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4014
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., asoc. prof. Austra Avotiņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. sc. adm., doc. Andrejs Mūrnieks (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., lekt. Ingrida Irbe (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. philol., prof. Ilze Stikāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., doc. Ligita Stramkale (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., pasn. Ieva Niedre	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Mg. art., vieslekt. Žanna Vērdiņa	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa mērķis ir nodrošināt studējošo teorētisku un praktisku sagatavošanu, apgūstot mūsdienīgus mācību metodikas principus kultūras parādību un mākslas darbu iepazīšanai, analīzei, interpretācijai un pieredzes pilnveidei radošajā darbībā.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sniegt teorētisku un praktisku ievirzi izglītojamo lietpratīgas darbības rosināšanai, lai pilnveidotu viņu zināšanas, prasmes, kompetenci un radošās spējas; - paaugstināt izpratni par kultūras un mākslas jomas priekšmetu teorētisko saturu; - sniegt zināšanas un pilnveidot prasmes mācību procesa modelēšanā, metodisko paņēmieni izvēlē un izglītojamo snieguma vērtēšanā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas metodikā (L2, S2,P4, Pd 10). 2. Kultūras piederība un identitāte. Kultūras pazīmes (L2, S2,P4, Pd10). 3. Kultūras mantojums un tradīcijas. Kultūras daudzveidība un globalizācija (L2, S2,P4, Pd10). 4. Kultūra un modernās tehnoloģijas. Kultūra un radošās industrijas. Kultūra un politika (L2, S2,P4,Pd10). 5. Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma iespējas dažādu ideju, emociju paušanā literatūrā, mūzikā un teātra mākslā (L2, S2 P4,Pd10). 6. Vizuālā darbība un radošā domāšana – materiāli, tehnikas un personības pašrealizācija (L2, S2, P4,Pd10). 	

7. Mākslas darbs laikmeta un kultūras kontekstā: vizuālā māksla un literatūra, mūzika un teātra māksla (L2, S2,P2,Pd10).
8. Vizuālās mākslas izteiksmes līdzekļi un kompozīcijas izveides paņēmieni (L2, S2,P2,Pd10).
9. Mācību procesa īstenošana kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomā (P4,Pd16).

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Pārzina valsts izglītības standartus un paraugprogrammas saturu kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas mācību priekšmetos.
2. Pārzina mācību plānošanas, organizēšanas un vērtēšanas pieejas un principus, mācību stratēģijas un metodes, izglītojamo zināšanu un prasmju vērtēšanas kritērijus.

PRASMES

3. Prot atlasīt un izmantot kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošākos apguves organizēšanas didaktiskos modeļus, mācību metodes un līdzekļus, lieto digitālos mācību resursus.
4. Pielāgo mācību metodiku izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām diferencējot, individualizējot un personalizējot mācību procesu, integrējot caurviju prasmes.
5. Īsteno mācību procesu, veicinot zināšanu, prasmju un radošās pašizpaušmes pārnese dažādos kultūrkontekstos un praktiskajā lietojumā.

KOMPETENCE

6. Pielieto iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu patstāvīgai, atbildīgai un mērķtiecīgai mācību procesa plānošanai un organizēšanai, izglītojamo sasniegumu vērtēšanai un sava darba pašvērtējumam.
7. Balstoties uz iegūto kultūras pieredzi, spēj veidot radošus un praktiskus uzdevumus, kas ietver visas jomas satura elementus, sekmējot izglītojamo radošo darbību.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

1. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpaušmes daudzveidīgās audiovizuālās izpaušmēs , interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus (Pd20).
2. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21. gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē (Pd10).
3. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei (Pd10).
4. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību (Pd10).
5. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam (Pd20).
6. Raksturot, salīdzināt, analizēt un kritiski izvērtēt muzikālās darbības veidus, muzicēšanā izmantot mūzikas izteiksmes līdzekļus (Pd26).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (dalība semināros, patstāvīgo darbu, prezentāciju) un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi

1. Dalība semināros- 20%.
2. Prezentācija par priekšmeta satura struktūru un novitātēm- 20%.
3. Patstāvīgā darba portfolio metodikas un atbalsta materiālu komplekts - 30%.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens- mācību stundas vadīšana - 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x		x				x
2. starppārbaudījums	x			x	x		
3. starppārbaudījums	x	x	x		x		x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpažīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. IEVADS KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMAS METODIKĀ (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras un mākslas izglītība vēsturiskā un mūsdienu kontekstā. Pētījumu raksturojums Latvijā un ārvalstīs kultūras un mākslas izglītības kontekstā: mērķis, funkcijas, nozīme, aktualitātes, virzība. Mācību vides organizācija kultūras un mākslas apguves procesā izglītības reformas ideju realizācijai.

Diskusija: pieredzes apspriešana, apkopošana, struktūras izveide, metodikas un vides korelācija.

Patstāvīgais darbs. Teorētisko atziņu apkopojuma analīze kultūras un mākslas izglītības kontekstā. Gatavošanās prezentācijai.

2. KULTŪRAS PIEDERĪBA UN IDENTITĀTE. KULTŪRAS PAZĪMES (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras piederība individuālā, kopienas, tautas, nacionālā un Eiropas civilizācijas līmenī. Apzinoties un izprotot kultūras piederību, veidojas individuālā, kopienas, tautas, valsts (nacionālā) identitāte. Kultūras vērtības. Kultūra kā sistēma. Kultūras pazīmes. Kultūras artefakti, priekšstatī, rituāli, svētki, tradīcijas, simboli, zīmes un varoņi. Izteiksmes līdzekļi dažādos mākslas stilos un virzienos – to mainība atšķirīgos kultūras vēstures periodos. Kultūru mijietekmes.

Diskutē par lokālām un pasaules kultūrvides vērtībām. Saskata kopsakarības kultūras piederībā. Iepazīstot un piedzīvojot mūsdienu kultūras artefaktus (kultūras fenomenus un procesus), vērtības, rituālus, svētkus, simbolus (arī mitoloģiskos, reliģiskos), zīmes, varoņus, iespējams raksturot konkrētu kultūru.

Patstāvīgais darbs. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpausmes daudzveidīgās audiovizuālās izpausmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt, kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus.

3. KULTŪRAS MANTOJUMS UN TRADĪCIJAS. KULTŪRAS DAUDZVEIDĪBA UN GLOBALIZĀCIJA (L2, S2,P4, Pd10).

Kultūras mantojums (materiālais un nemateriālais), tradīcijas un inovācijas. Mantojuma saglabāšana un pilnveide (attīstība), vēsturiskais un laikmetīgais. Nozīmīgās kultūras vērtības, to pārmantošanas iespējas. Kultūras mantojuma, tradīciju pārmantošana un pilnveide jaunās inovatīvās vērtībās. Kultūras mantojuma (materiālā un nemateriālā) izpratne, paaudžu mijiedarbes, tradīcijas un inovācijas nozīme. Prasme novērtēt un piedzīvot kultūras mantojumu gan kā pašvērtību un dzīves orientieri, gan kā dzīves kvalitātes uzlabošanas instrumentu.

Kultūras daudzveidība-atšķirīgais un līdzīgais. Globalizācija, konflikti, cieņa un dialogs starpkultūru komunikācijā.

Apzinoties un iepazīstot kultūru daudzveidību, tās vēsturisko izcelsmi un globalizācijas procesus, izprotot dažādu kultūru atšķirības un konfliktus, attīstīt cieņu starpkultūru komunikācijā. Apzināties pasaules uzskatu, filozofijas, ideoloģiju un reliģiju daudzveidīgās ietekmes kultūrā. Raksturot tās ar piemēriem.

Patstāvīgais darbs. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21.gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē.

4. KULTŪRA UN MODERNĀS TEHNOLOĢIJAS. KULTŪRA UN RADOŠĀS INDUSTRIJAS. KULTŪRA UN POLITIKA (L4, S2,P4,Pd10)

Kultūra e-vidē. Kultūra un mediji. Modernās tehnoloģijas kultūras izpētē. Moderno tehnoloģiju nepieciešamība kultūras procesos. Mediji kā kultūras nesēji un sabiedriskās domas veidotāji. Kultūras produkts un patēriņš. Kultūra un radošā uzņēmējdarbība.

Izvērtēt, kādas profesionālās nodarbinātības iespējas piedāvā kultūras nozarēs. Pētīt kultūras patēriņa motivāciju. Izprast un raksturot, kā kultūras produkta tapšanā sadarbojas radoša personība un komersants, kā tautsaimniecības attīstības procesā mijiedarbojas kultūra un uzņēmējdarbība. Apzināt un analizēt kultūrpolitikas dokumentus. Analizēt dažādus slāņus kultūrā to funkcionēšanas kontekstā.

Kultūras vērtības un kultūras institūcijas (t.sk. nevalstiskās organizācijas). Kultūra un izklaide, elitārā un masu kultūra. Kultūras institūcijas un kultūras vērtību izvērtējums, kas pilnveido pilsonisko sabiedrību, iedzīvinot līdzdalības principu. Kultūras saistību izpratne ar dažādām kārtām, sociāliem slāņiem, profesijām un kopienām sabiedrībā. Izpratne par kontrkultūras ievirzi un izpausmēm.

Patstāvīgais darbs. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei.

5. MĀKSLAS IZTEIKSMES LĪDZEKĻU IZMANTOJUMA IESPĒJAS DAŽĀDU IDEJU, EMOCIJU PAUŠANĀ LITERATŪRĀ, MŪZIKĀ UN TEĀTRA MĀKSLĀ (L2, S2, P4, Pd10).

Prasme attīstīt māksliniecisko ideju un izprast tās koncepciju. Dažādu tehniku pārzināšana un eksperimentēšana ar materiālu. Kultūrnozīmīgu notikumu dokumentēšanas paņēmieni.

Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma mākslinieciska tēla radīšanā izpēte izvēlētajā mākslas veidā, saskatot starpdisciplināro kontekstu. Tēla un idejas analīze, sava viedokļa argumentācija, secinājumu izveide, sava projekta prezentācija.

Patstāvīgais darbs. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību u.c.

6. RADOŠĀ DOMĀŠANA UN VIZUĀLĀ DARBĪBA, MATERIĀLI, TEHNOLOĢIJAS UN PERSONĪBAS PAŠREALIZĀCIJA (L2, S2, P4, Pd10).

Radošās domāšanas attīstību sekmējoša darbība un eksperimenti ar dažādiem vizuālās mākslas materiāliem un tehnikām.

Ideju ģenerēšana, iztēles un fantāzijas rosināšana mākslas darba tapšanas procesā.

Radošā darba izveide, jēgpilni izvēloties vizuālās mākslas materiālus un tehnikas.

7. MĀKSLAS DARBS LAIKMETA UN KULTŪRAS KONTEKSTĀ :VIZUĀLĀ MĀKSLA UN LITERATŪRA, MŪZIKA UN TEĀTRA MĀKSLA (L2, S2, P2, Pd10).

Kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas un māksliniecisko inovāciju izvērtēšana personības izaugsmes kontekstā. Mākslas darba tapšanas process, ieceres realizācija, pārdzīvojums mākslas tēlā, mākslas saikne ar profesijām. Mākslas muzeji, galerijas un kolekcijas. Stunda muzejā. Māksla kā kultūras vērtība un laikmeta liecība.

Muzeja, izstādes apmeklējums, diskusija. Personiski nozīmīgu darbu izvēle savas radošās idejas īstenošanai. Mākslas darba uztveres, analīzes projektēšana mācību procesā. Mākslas darba interpretēšanas paņēmieni un argumentācijas izveide.

Patstāvīgais darbs. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam.

8. VIZUĀLĀS MĀKSLAS IZTEIKSMES LĪDZEKĻI UN KOMPOZĪCIJAS IZVEIDES PAŅĒMIENI (L2, S2, P2, Pd10).

Vizuālās mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma iespējas radošajos darbos. Vizuālās mākslas izteiksmes līdzekļu – līnija, krāsa, laukums, forma, tonis, gaismas, virsmas īpatnības, ritms, apjoms, telpa un mērogs – apguve praktiskajā darbā, izmantojot piemērotākos paņēmienus un metodes. Kompozīcijas izveides paņēmieni – formāts, līdzsvars, kontrasts, ritms un proporcijas – apguve praktiskajā darbā, izmantojot piemērotākos paņēmienus un metodes.

Raksturot, salīdzināt un analizēt kompozīcijas izveides paņēmienus un izteiksmes līdzekļus vizuālajā mākslā. Vizualizācijas jēdziens un lietojums teksta apgūvē. Mācību un uzskates līdzekļu, IT lietojums literatūras stundās.

Izstrādāt radošu darbu, sintezējot dažādus mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus, ar idejai atbilstošu kompozīciju.

9.MĀCĪBU PROCESA ĪSTENOŠANA KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMĀ (P4, Pd16).

Mācību līdzekļu izvērtēšana un nepieciešamo resursu izvēle. Mākslas darbu krātuves, muzeji, galerijas, interneta resursi. Mācību satura modelēšana un plānošana kā mācību procesa mērķtiecīgas organizācijas pamats, sekmējot izglītojamo radošo, emocionālo un intelektuālo attīstību.

Metožu un darba formu atlase mācību satura praktiskai īstenošanai, pilnveidojot un attīstot izglītojamo radošās spējas, interesi par mākslu un kultūru, mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai. Sasniedzamo rezultātu kultūras un mākslas mācību jomā izvērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.

Patstāvīgais darbs. Gatavošanās eksāmenam - mācību satura modelēšana izvēlētajā izglītības posmā, izvēloties metodes un darba paņēmienus, izglītojamo snieguma vērtēšanas paņēmienus, saskatot un iekļaujot mācību jomas mijattiecības personības izaugsmei, pašizpaušmei un lietpratībai. Prasme vērtēt izglītojamo darbus.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Mācīšanās lietpratībai. Kolektīvā monogrāfija (Oliņa, Z., Namsone, D. u.c.(2018). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145.,189.-211.lpp. Tiešsaistē: <https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/> PDF
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatzglitibas-standartu-un-pamatzglitibas-programmu-paraugiem>
4. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

Papildus informācijas avoti

1. Bērks, P. (2013) Kultūru hibriditāte. Rīga: Mansards.
2. Daudzveidīgās un mainīgās Latvijas identitātes (2014). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Tiešsaistē: http://providus.lv/article_files/2882/original/Daudzveidigas_un_mainigas_Latvijas_identitates.pdf?1427115576
3. Hantingtons, S. (2012) Civilizāciju sadursme. Rīga: Jumava.
4. Jaunslaviete, B. (2016). Mūzikas valodas raksturiem. Mūzikas akadēmijas raksti XIII. Rīga: JLMA.
5. Kursīte, J. (2018) Dainu kodekss: [vārdnīca]. Jelgava : Jelgavas tipogrāfija.
6. Kūlis, M. (2016) Saskarņu māksla. Datori. Grafika. Dizains. Rīga: Autorizdevums.
7. Lamberga, D. (2019) Latvijas māksla simbolisma laikmetā. Rīga: Neputns.

8. MacRae, Ian. High potential: how to spot, manage and develop talented people at work (2018) / by Ian MacRae, Adrian Furnham and Martin Reed. - Second edition. - London : Bloomsbury Publishing Plc
9. Mācību metodiskie materiāli profesionālās kultūrizglītības pedagogiem. 3. d. (2012).
10. McRae, C., Huber, A. (2017) Creating Performances for Teaching and Learning. USA: Palgrave Macmillan
11. Nučo, O. (2017) Nelietderīgā lietderīgums. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.
12. Purēns, V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
13. Pūtelis, A. (2019) Domas par latviešu mitoloģiju: kā tika meklēti latviešu panteons. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Rīga : Zinātne.
14. Robinsons, K. (2013) Ne tikai ar prātu. Rīga: Zvaigzne ABC.
15. Tauriņa, Ž. (2013) Skolēna kompetenču pašvērtējums. Rīga: RaKa.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Badjanova, J., Iliško, Dz., & Nenkov, N. (2016). Holistic approach to teaching and learning musical cultural values: Latvian and foreign experience. Scientific Articles of the 9th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šļahova (Ed.) (pp. 185–197), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
2. Davidova, J., Zavadskā, G., & Rauduvaite, A. (2019). Levels and Indicators for Assessment of Singing Voice of 6–8 Year-old Children. *Pedagogika/Pedagogy*, 133(1), 149-160. DOI: 10.15823/p.2019.133.8E-ISSN 2029-0551 (SCOPUS).
3. Esaak, S. What are the functions of art? (2017) Tiešsaistē: <https://www.thoughtco.com/what-are-the-functions-of-art-182414>
4. Hanovs, D. (2013) Par Citādības ierobežojumiem. Personiskas pārdomas par tautību un atmiņu mūsdienu Latvijā. No: Mūsdienu kultūras stāvokļi. Red. O. Redbergs. Rīga: Megaphone Publishers, 2013.
5. Iliško, Dz., & Badjanova, J. (2014). Holistic approach for a sense – making in teaching in the secondary school setting of Latvia. Scientific Articles of the 8th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šļahova (Ed.), (pp. 50–57), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
6. Methods of Assessment. The University of Texas at Austin, 2016-2017. Tiešsaistē: <https://facultyinnovate.utexas.edu/teaching/check-learning/methods>
7. Rinkevica, R., Burima, M., & Kupsane, I. (2019). Projection of the Concept of Biopolitics in the Latvian Novel Series "We. Latvia, the 20th Century". 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019, Conference Proceedings Volume 6, Issues 1, HISTORY, PHILOSOPHY, ARCHAEOLOGY, HISTORY OF ART, PERFORMING & VISUAL ARTS, ARCHITECTURE & DESIGN, LITERATURE & POETRY, LANGUAGE & LINGUISTICS, 26 August – 1 September, 2019, Albena, Bulgaria p. 547. – 555. DOI: 10.5593/SWS.ISCAH.2019.1 SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities Secretariat Bureau, Index: Web of Science
8. Tumans, H. ANTIQUITAS.LV. Tiešsaistē: <http://www.antiquitas.lv/author/harijs-tumans/>
9. <https://skolo.lv/>
10. Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
11. Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
12. Stundu piemēri: <https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
13. www.digiklase.lv
14. www.soma.lv
15. www.tavaklase.lv

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai" ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMAS UN TEĀTRA MĀKSLAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4015
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., asoc. prof. Austra Avotiņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. sc. adm., doc. Andrejs Mūrnieks (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., lekt. Ingrīda Irbe (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. philol., prof. Ilze Stikāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., doc. Ligita Stramkale (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., pasn. Ieva Niedre	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. paed., doc. Jeļena Badjanova, Dr. philol., prof. Elīna Vasiljeva	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa mērķis ir nodrošināt studējošo teorētisku un praktisku sagatavošanu, apgūstot mūsdienīgus mācību metodikas principus kultūras parādību un mākslas darbu iepazīšanai, analīzei, interpretācijai un pieredzes pilnveidei radošajā darbībā.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sniegt teorētisku un praktisku ievirzi izglītojamo lietpratīgas darbības rosināšanai, lai pilnveidotu viņu zināšanas, prasmes, kompetenci un radošās spējas; - paaugstināt izpratni par kultūras un mākslas jomas priekšmetu teorētisko saturu; - sniegt zināšanas un pilnveidot prasmes mācību procesa modelēšanā, metodisko paņēmieni izvēlē un izglītojamo snieguma vērtēšanā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas metodikā (L2, S2,P4, Pd 10). 2. Kultūras piederība un identitāte. Kultūras pazīmes (L2, S2,P4, Pd10). 3. Kultūras mantojums un tradīcijas. Kultūras daudzveidība un globalizācija (L2, S2,P4, Pd10). 4. Kultūra un modernās tehnoloģijas. Kultūra un radošās industrijas. Kultūra un politika (L2, S2,P4,Pd10). 5. Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma iespējas dažādu ideju, emociju paušanā literatūrā, mūzikā un teātra mākslā (L2, S2 P4,Pd10). 6. Teātra mākslas veidu un skatuves mākslas žanru apguve vēsturiskā un laikmetīgā kontekstā (L2, S2, P4,Pd10). 	

7. Mākslas darbs laikmeta un kultūras kontekstā: vizuālā māksla un literatūra, mūzika un teātra māksla (L2, S2,P2,Pd10).
8. Teātra mākslas izteiksmes līdzekļi – aktiermeistarība, runa un skatuves kustība, to pamatu apguve (L2, S2,P2,Pd10).
9. Mācību procesa īstenošana kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomā (P4,Pd16).

1. L – lekcija
2. S – seminārs
3. P – praktiskais darbs
4. Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Pārzina valsts izglītības standartus un paraugprogrammas saturu kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas mācību priekšmetos.
2. Pārzina mācību plānošanas, organizēšanas un vērtēšanas pieejas un principus, mācību stratēģijas un metodes, izglītojamo zināšanu un prasmju vērtēšanas kritērijus.

PRASMES

3. Prot atlasīt un izmantot kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošākos apguves organizēšanas didaktiskos modeļus, mācību metodes un līdzekļus, lieto digitālos mācību resursus.
4. Pielāgo mācību metodiku izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām diferencējot, individualizējot un personalizējot mācību procesu, integrējot caurviju prasmes.
5. Īsteno mācību procesu, veicinot zināšanu, prasmju un radošās pašizpaušmes pārneši dažādos kultūrkontekstos un praktiskajā lietojumā.

KOMPETENCE

6. Pielieto iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu patstāvīgai, atbildīgai un mērķtiecīgai mācību procesa plānošanai un organizēšanai, izglītojamo sasniegumu vērtēšanai un sava darba pašizvērtējumam.
7. Balstoties uz iegūto kultūras pieredzi, spēj veidot radošus un praktiskus uzdevumus, kas ietver visas jomas satura elementus, sekmējot izglītojamo radošo darbību.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

1. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpaušmes daudzveidīgās audiovizuālās izpaušmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus (Pd20).
2. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21. gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē (Pd10).
3. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei (Pd10).
4. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību (Pd10).
5. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam (Pd20).
6. Raksturot, salīdzināt, analizēt un kritiski izvērtēt teātra mākslas veidus, izmantot teātra izteiksmes līdzekļus (Pd26).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (dalība semināros, patstāvīgo darbu, prezentāciju) un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārto tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi

- Dalība semināros- 20%.
  - Prezentācija par priekšmeta satura struktūru un novitātēm- 20%.
  - Patstāvīgā darba portfolio metodikas un atbalsta materiālu komplekts - 30%.
- Noslēguma pārbaudījums: eksāmens- mācību stundas vadīšana - 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x		x				x
2. starppārbaudījums	x			x	x		
3. starppārbaudījums	x	x	x		x		x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -**10** (izcili).

Kursa saturs

1. IEVADS KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMAS METODIKĀ (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras un mākslas izglītība vēsturiskā un mūsdienu kontekstā. Pētījumu raksturojums Latvijā un ārvalstīs kultūras un mākslas izglītības kontekstā: mērķis, funkcijas, nozīme, aktualitātes, virzība. Mācību vides organizācija kultūras un mākslas apguves procesā izglītības reformas ideju realizācijai.

Diskusija: pieredzes apspriešana, apkopošana, struktūras izveide, metodikas un vides korelācija.

2. KULTŪRAS PIEDERĪBA UN IDENTITĀTE. KULTŪRAS PAZĪMES (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras piederība individuālā, kopienas, tautas, nacionālā un Eiropas civilizācijas līmenī. Apzinoties un izprotot kultūras piederību, veidojas individuālā, kopienas, tautas, valsts (nacionālā) identitāte. Kultūras vērtības. Kultūra kā sistēma. Kultūras pazīmes. Kultūras artefakti, priekšstatī, rituāli, svētki, tradīcijas, simboli, zīmes un varoņi. Izteiksmes līdzekļi dažādos mākslas stilos un virzienos – to mainība atšķirīgos kultūras vēstures periodos. Kultūru mijietekmes.

Diskutē par lokālām un pasaules kultūrvides vērtībām. Saskata kopsakarības kultūras piederībā. Iepazīstot un piedzīvojot mūsdienu kultūras artefaktus (kultūras fenomenus un procesus), vērtības, rituālus, svētkus, simbolus (arī mitoloģiskos, reliģiskos), zīmes, varoņus, iespējams raksturot konkrētu kultūru.

Patstāvīgais darbs. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpausmes daudzveidīgās audiovizuālās izpausmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt, kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus.

3. KULTŪRAS MANTOJUMS UN TRADĪCIJAS. KULTŪRAS DAUDZVEIDĪBA UN GLOBALIZĀCIJA (L2, S2,P4, Pd10).

Kultūras mantojums (materiālais un nemateriālais), tradīcijas un inovācijas. Mantojuma saglabāšana un pilnveide (attīstība), vēsturiskais un laikmetīgais. Nozīmīgās kultūras vērtības, to pārmantošanas iespējas. Kultūras mantojuma, tradīciju pārmantošana un pilnveide jaunās inovatīvās vērtībās. Kultūras mantojuma (materiālā un nemateriālā) izpratne, paaudžu mijiedarbes, tradīcijas un inovācijas nozīme. Prasme novērtēt un piedzīvot kultūras mantojumu gan kā pašvērtību un dzīves orientieri, gan kā dzīves kvalitātes uzlabošanas instrumentu.

Kultūras daudzveidība-atšķirīgais un līdzīgais. Globalizācija, konflikti, cieņa un dialogs starpkultūru komunikācijā.

Apzinoties un iepazīstot kultūru daudzveidību, tās vēsturisko izcelsmi un globalizācijas procesus, izprotot dažādu kultūru atšķirības un konfliktus, attīstīt cieņu starpkultūru komunikācijā. Apzināties pasaules uzskatu, filozofijas, ideoloģiju un reliģiju daudzveidīgās ietekmes kultūrā. Raksturot tās ar piemēriem.

Patstāvīgais darbs. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21.gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē.

4. KULTŪRA UN MODERNĀS TEHNOLOĢIJAS. KULTŪRA UN RADOŠĀS INDUSTRIJAS. KULTŪRA UN POLITIKA (L4, S2,P4,Pd10)

Kultūra e-vidē. Kultūra un mediji. Modernās tehnoloģijas kultūras izpētē. Moderno tehnoloģiju nepieciešamība kultūras procesos. Mediji kā kultūras nesēji un sabiedriskās domas veidotāji. Kultūras produkts un patēriņš. Kultūra un radošā uzņēmējdarbība.

Izvērtēt, kādas profesionālās nodarbinātības iespējas piedāvā kultūras nozarēs. Pētīt kultūras patēriņa motivāciju. Izprast un raksturot, kā kultūras produkta tapšanā sadarbojas radoša personība un komersants, kā tautsaimniecības attīstības procesā mijiedarbojas kultūra un uzņēmējdarbība. Apzināt un analizēt kultūrpolitikas dokumentus. Analizēt dažādus slāņus kultūrā to funkcionēšanas kontekstā.

Kultūras vērtības un kultūras institūcijas (t.sk. nevalstiskās organizācijas). Kultūra un izklaide, elitārā un masu kultūra. Kultūras institūcijas un kultūras vērtību izvērtējums, kas pilnveido pilsonisko sabiedrību, iedzīvinot līdzdalības principu. Kultūras saistību izpratne ar dažādām kārtām, sociāliem slāņiem, profesijām un kopienām sabiedrībā. Izpratne par kontrkultūras ievirzi un izpausmēm.

Patstāvīgais darbs. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei.

5. MĀKSLAS IZTEIKSMES LĪDZEKĻU IZMANTOJUMA IESPĒJAS DAŽĀDU IDEJU, EMOCIJU PAUŠANĀ LITERATŪRĀ, MŪZIKĀ UN TEĀTRA MĀKSLĀ (L2, S2,P4,Pd10).

Prasme attīstīt māksliniecisko ideju un izprast tās koncepciju. Dažādu tehniku pārzināšana un eksperimentēšana ar materiālu. Kultūrnozīmīgu notikumu dokumentēšanas paņēmieni.

Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma mākslinieciska tēla radīšanā izpēte izvēlētajā mākslas veidā, saskatot starpdisciplināro kontekstu. Tēla un idejas analīze, sava viedokļa argumentācija, secinājumu izveide, sava projekta prezentācija.

Patstāvīgais darbs. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību u.c.

6. TEĀTRA MĀKSLA UN PERSONĪBAS PAŠIZPAUSME (L2,S2,P4,Pd10).

Praktisko iemaņu apguve pielietojamības līmenī – aktiermeistarība, skatuves runa, skatuves kustība, režijas pamati, laikmetīgā teātra formas.

Metodes un taktika, variējot iespējas izpaust radošās idejas ar dažādiem teātra mākslas izteiksmes līdzekļiem. Individīda īpašo spēju un prasmju atklāšana, attīstība un realizācija sadarbības, komandas veidošanas un teātra mākslas darba tapšanas laikā.

Iestudējuma veidošana sadarbībā – idejas prezentēšana, komandas izveide, uzdevumu sadale, iestudējuma sagatavošana un izspēle, analīze, izvērtējums.

7. MĀKSLAS DARBS LAIKMETA UN KULTŪRAS KONTEKSTĀ :VIZUĀLĀ MĀKSLA UN LITERATŪRA, MŪZIKA UN TEĀTRA MĀKSLA (L2,S2,P2,Pd10).

Kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas un māksliniecisko inovāciju izvērtēšana personības izaugsmes kontekstā. Mākslas darba tapšanas process, ieceres realizācija, pārdzīvojums mākslas tēlā, mākslas saikne ar profesijām. Stunda muzejā. Māksla kā kultūras vērtība un laikmeta liecība.

Muzeja, izstādes apmeklējums, diskusija. Personiski nozīmīgu darbu izvēle savas radošās idejas īstenošanai. Mākslas darba uztveres, analīzes projektēšana mācību procesā. Mākslas darba interpretēšanas paņēmieni un argumentācijas izveide.

Patstāvīgais darbs. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam.

8. TEĀTRA MĀKSLAS IZTEIKSMES LĪDZEKĻI, TO APGUVE (L2, S2,P2, Pd10).

Metodiskie paņēmieni stundas struktūras veidošanai. Runa, ķermeņa valoda, kustība, iztēle, to apguve treniņos un vingrinājumos. Praktiskas nodarbības aktiermeistarībā. Skatuviska priekšnesuma veidošanas pamatprincipi.

Teātra kā starpdisciplināras mākslas veida sadarbība ar citiem mākslas veidiem.

Performances izveidošana, izspēle, izvērtēšana.

9. MĀCĪBU PROCESA ĪSTENOŠANA KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMĀ (P4, Pd12).

Mācību līdzekļu izvērtēšana un nepieciešamo resursu izvēle. Mākslas darbu krātuves, muzeji, interneta resursi. Mācību satura modelēšana un plānošana kā mācību procesa mērķtiecīgas organizācijas pamats, sekmējot izglītojamo radošo, emocionālo un intelektuālo attīstību.

Metožu un darba formu atlase mācību satura praktiskai īstenošanai, pilnveidojot un attīstot izglītojamo radošās spējas, interesi par mākslu un kultūru, mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai. Sasniedzamo rezultātu kultūras un mākslas mācību jomā izvērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.

Patstāvīgais darbs. Gatavošanās eksāmenam - mācību satura modelēšana izvēlētajā izglītības posmā, izvēloties metodes un darba paņēmienus, izglītojamo snieguma vērtēšanas paņēmienus, saskatot un iekļaujot mācību jomas mijattiecības personības izaugsmei, pašizpaušmei un lietpratībai. Prasme vērtēt izglītojamo darbus.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija (Oliņa, Z., Namsone, D. u.c. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145.,189.-211.lpp. Tiešsaistē: <https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/> PDF
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatzglitibas-standartu-un-pamatzglitibas-programmu-paraugiem>
4. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

Papildus informācijas avoti

1. Bērks, P. (2013) Kultūru hibriditāte. Rīga: Mansards.
2. Daudzveidīgās un mainīgās Latvijas identitātes (2014). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Tiešsaistē: http://providus.lv/article_files/2882/original/Daudzveidigas_un_mainigas_Latvijas_identitates.pdf?1427115576
3. Hantingtons, S. (2012) Civilizāciju sadursme. Rīga: Jumava.
4. Jaunslaviete, B. (2016). Mūzikas valodas raksturierzīmes. Mūzikas akadēmijas raksti XIII. Rīga: JLMA.
5. Kursīte, J. (2018) Dainu kodekss: [vārdnīca]. Jelgava : Jelgavas tipogrāfija.
6. Kūlis, M. (2016) Saskarņu māksla. Datori. Grafika. Dizains. Rīga: Autorizdevums.
7. Lamberga, D. (2019) Latvijas māksla simbolisma laikmetā. Rīga: Neputns.
8. MacRae, Ian. High potential: how to spot, manage and develop talented people at work (2018) / by Ian MacRae, Adrian Furnham and Martin Reed. - Second edition. - London : Bloomsbury Publishing Plc

9. Mācību metodiskie materiāli profesionālās kultūrizglītības pedagogiem. 3. d. (2012).
10. McRae, C., Huber, A. (2017) Creating Performances for Teaching and Learning. USA:Palgrave Macmillan
11. Nučo, O. (2017) Nelietherīgā lietderīgums. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.
12. Purēns, V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
13. Pūtelis, A. (2019) Domas par latviešu mitoloģiju: kā tika meklēts latviešu panteons. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Rīga : Zinātne.
14. Robinsons, K. (2013) Ne tikai ar prātu. Rīga: Zvaigzne ABC.
15. Tauriņa, Ž. (2013) Skolēna kompetenču pašvērtējums. Rīga: RaKa.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Badjanova, J., Iliško, Dz., & Nenkov, N. (2016). Holistic approach to teaching and learning musical cultural values: Latvian and foreign experience. Scientific Articles of the 9th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šlahova (Ed.) (pp. 185–197), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
2. Davidova, J., Zavadskā, G., & Rauduvaite, A. (2019). Levels and Indicators for Assessment of Singing Voice of 6–8 Year-old Children. Pedagogika/Pedagogy, 133(1), 149-160. DOI: 10.15823/p.2019.133.8E-ISSN 2029-0551 (SCOPUS).
3. Esaak, S. What are the functions of art? (2017) Tiešsaistē: <https://www.thoughtco.com/what-are-the-functions-of-art-182414>
4. Hanovs, D. (2013) Par Citādības ierobežojumiem. Personiskas pārdomas par tautību un atmiņu mūsdienu Latvijā. No: Mūsdienu kultūras stāvokļi. Red. O. Redbergs. Rīga: Megaphone Publishers, 2013.
5. Iliško, Dz., & Badjanova, J. (2014). Holistic approach for a sense – making in teaching in the secondary school setting of Latvia. Scientific Articles of the 8th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šlahova (Ed.), (pp. 50–57), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
6. Methods of Assessment. The University of Texas at Austin, 2016-2017. Tiešsaistē: <https://facultyinnovate.utexas.edu/teaching/check-learning/methods>
7. Rinkevica, R., Burima, M., & Kupsane, I. (2019). Projection of the Concept of Biopolitics in the Latvian Novel Series "We. Latvia, the 20th Century". 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019, Conference Proceedings Volume 6, Issues 1, HISTORY, PHILOSOPHY, ARCHAEOLOGY, HISTORY OF ART, PERFORMING & VISUAL ARTS, ARCHITECTURE & DESIGN, LITERATURE & POETRY, LANGUAGE & LINGUISTICS, 26 August – 1 September, 2019, Albena, Bulgaria p. 547. – 555. DOI: 10.5593/SWS.ISCAH.2019.1 SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities Secretariat Bureau, Index: Web of Science
8. Tumans, H. ANTIQUITAS.LV. Tiešsaistē: <http://www.antiquitas.lv/author/harijs-tumans/>
9. <https://skolo.lv/>
10. Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
11. Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
12. Stundu piemēri: <https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
13. www.digiklase.lv
14. www.soma.lv
15. www.tavaklase.lv

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀJOMAS UN MŪZIKAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., asoc. prof. Austrā Avotiņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. sc. adm., doc. Andrejs Mūrnieks (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., lekt. Ingrida Irbe (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. philol., prof. Ilze Stikāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., doc. Ligita Stramkale (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., pasn. Ieva Niedre	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. paed., doc. Jeļena Badjanova, Dr. paed., pētn. Gaļina Zavadska	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa mērķis ir nodrošināt studējošo teorētisku un praktisku sagatavošanu, apgūstot mūsdienīgus mācību metodikas principus kultūras parādību un mākslas darbu iepazīšanai, analīzei, interpretācijai un pieredzes pilnveidei radošajā darbībā.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sniegt teorētisku un praktisku ievirzi izglītojamo lietpratīgas darbības rosināšanai, lai pilnveidotu viņu zināšanas, prasmes, kompetenci un radošās spējas; - paaugstināt izpratni par kultūras un mākslas jomas priekšmetu teorētisko saturu; - sniegt zināšanas un pilnveidot prasmes mācību procesa modelēšanā, metodisko paņēmieni izvēlē un izglītojamo snieguma vērtēšanā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas metodikā (L2, S2,P4, Pd 10). 2. Kultūras piederība un identitāte. Kultūras pazīmes (L2, S2,P4, Pd10). 3. Kultūras mantojums un tradīcijas. Kultūras daudzveidība un globalizācija (L2, S2,P4, Pd10). 4. Kultūra un modernās tehnoloģijas. Kultūra un radošās industrijas. Kultūra un politika (L2, S2,P4,Pd10). 5. Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma iespējas dažādu ideju, emociju paušanā literatūrā, mūzikā un teātra mākslā (L2, S2 P4,Pd10). 6. Mūzika kā mācību priekšmets un viens no mākslas veidiem (L2, S2, P4,Pd10). 7. Mākslas darbs laikmeta un kultūras kontekstā: mūzika (L2, S2,P2,Pd10). 8. Muzikālās darbības veidi un to sekmīgas apguves nosacījumi (L2, S2,P2,Pd10). 9. Mācību procesa īstenošana kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomā (P4,Pd16). <p>L – lekcija</p>	

<p><i>S – seminārs</i> <i>P – praktiskais darbs</i> <i>Pd- patstāvīgais darbs</i></p>
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pārzina valsts izglītības standartus un paraugprogrammas saturu kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas mācību priekšmetos. 2. Pārzina mācību plānošanas, organizēšanas un vērtēšanas pieejas un principus, mācību stratēģijas un metodes, izglītojamo zināšanu un prasmju vērtēšanas kritērijus. <p>PRASMES</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Prot atlasīt un izmantot kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošākos apguves organizēšanas didaktiskos modeļus, mācību metodes un līdzekļus, lieto digitālos mācību resursus. 4. Pielāgo mācību metodiku izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām diferencējot, individualizējot un personalizējot mācību procesu, integrējot caurviju prasmes. 5. Īsteno mācību procesu, veicinot zināšanu, prasmju un radošās pašizpaušmes pārnēsi dažādos kultūrkontekstos un praktiskajā lietojumā. <p>KOMPETENCE</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Pielieto iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu patstāvīgai, atbildīgai un mērķtiecīgai mācību procesa plānošanai un organizēšanai, izglītojamo sasniegumu vērtēšanai un sava darba pašvērtējumam. 7. Balstoties uz iegūto kultūras pieredzi, spēj veidot radošus un praktiskus uzdevumus, kas ietver visas jomas satura elementus, sekmējot izglītojamo radošo darbību.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<ol style="list-style-type: none"> 1. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpaušmes daudzveidīgās audiovizuālās izpaušmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus (Pd20). 2. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21. gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē (Pd10). 3. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei (Pd10). 4. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību (Pd10). 5. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam (Pd20). 6. Raksturot, salīdzināt, analizēt un kritiski izvērtēt muzikālās darbības veidus, muzicēšanā izmantot mūzikas izteiksmes līdzekļus (Pd26).
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (dalība semināros, patstāvīgo darbu, prezentāciju) un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.</p> <p>Starppārbaudījumi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dalība semināros- 20%. 2. Prezentācija par priekšmeta satura struktūru un novitātēm- 20%. 3. Patstāvīgā darba portfolio metodikas un atbalsta materiālu komplekts - 30%. <p>Noslēguma pārbaudījums: eksāmens- mācību stundas vadišana - 30%.</p>

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x		x				
2. starppārbaudījums	x			x	x		x
3. starppārbaudījums	x	x	x		x		x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);
Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);
Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);
Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);
Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsauksmās - vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. IEVADS KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMAS METODIKĀ (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras un mākslas izglītība vēsturiskā un mūsdienu kontekstā. Pētījumu raksturojums Latvijā un ārvalstīs kultūras un mākslas izglītības kontekstā: mērķis, funkcijas, nozīme, aktualitātes, virzība.

Mācību vides organizācija kultūras un mākslas apguves procesā izglītības reformas ideju realizācijai.

Diskusija: pieredzes apspriešana, apkopošana, struktūras izveide, metodikas un vides korelācija.

Patstāvīgais darbs. Teorētisko atziņu apkopojuma analīze kultūras un mākslas izglītības kontekstā. Gatavošanās prezentācijai.

2. KULTŪRAS PIEDERĪBA UN IDENTITĀTE. KULTŪRAS PAZĪMES (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras piederība individuālā, kopienas, tautas, nacionālā un Eiropas civilizācijas līmenī. Apzinoties un izprotot kultūras piederību, veidojas individuālā, kopienas, tautas, valsts (nacionālā) identitāte. Kultūras vērtības. Kultūra kā sistēma. Kultūras pazīmes. Kultūras artefakti, priekšstatī, rituāli, svētki, tradīcijas, simboli, zīmes un varoņi. Izteiksmes līdzekļi dažādos mākslas stilos un virzienos – to mainība atšķirīgos kultūras vēstures periodos. Kultūru mijietekmes.

Diskutē par lokālām un pasaules kultūrvides vērtībām. Saskata kopsakarības kultūras piederībā. Iepazīstot un piedzīvojot mūsdienu kultūras artefaktus (kultūras fenomenus un procesus), vērtības, rituālus, svētkus, simbolus (arī mitoloģiskos, reliģiskos), zīmes, varoņus, iespējams raksturot konkrētu kultūru.

Patstāvīgais darbs. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpausmes daudzveidīgās audiovizuālās izpausmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt, kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus.

3. KULTŪRAS MANTOJUMS UN TRADĪCIJAS. KULTŪRAS DAUDZVEIDĪBA UN GLOBALIZĀCIJA (L2, S2,P4, Pd10).

Kultūras mantojums (materiālais un nemateriālais), tradīcijas un inovācijas. Mantojuma saglabāšana un pilnveide (attīstība), vēsturiskais un laikmetīgais. Nozīmīgās kultūras vērtības, to pārmantošanas iespējas. Kultūras mantojuma, tradīciju pārmantošana un pilnveide jaunās inovatīvās vērtībās. Kultūras mantojuma (materiālā un nemateriālā) izpratne, paaudžu mijiedarbes, tradīcijas un inovācijas nozīme. Prasme novērtēt un piedzīvot kultūras mantojumu gan kā pašvērtību un dzīves orientieri, gan kā dzīves kvalitātes uzlabošanas instrumentu.

Kultūras daudzveidība-atšķirīgais un līdzīgais. Globalizācija, konflikti, cieņa un dialogs starpkultūru komunikācijā.

Apzinoties un iepazīstot kultūru daudzveidību, tās vēsturisko izcelsmi un globalizācijas procesus, izprotot dažādu kultūru atšķirības un konfliktus, attīstīt cieņu starpkultūru komunikācijā. Apzināties pasaules uzskatu, filozofijas, ideoloģiju un reliģiju daudzveidīgās ietekmes kultūrā. Raksturot tās ar piemēriem.

Patstāvīgais darbs. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21.gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē.

4. KULTŪRA UN MODERNĀS TEHNOLOĢIJAS. KULTŪRA UN RADOŠĀS INDUSTRIJAS. KULTŪRA UN POLITIKA (L4, S2,P4,Pd10)

Kultūra e-vidē. Kultūra un mediji. Modernās tehnoloģijas kultūras izpētē. Moderno tehnoloģiju nepieciešamība kultūras procesos. Mediji kā kultūras nesēji un sabiedriskās domas veidotāji. Kultūras produkts un patēriņš. Kultūra un radošā uzņēmējdarbība.

Izvērtēt, kādas profesionālās nodarbinātības iespējas piedāvā kultūras nozarēs. Pētīt kultūras patēriņa motivāciju. Izprast un raksturot, kā kultūras produkta tapšanā sadarbojas radoša personība un komersants, kā tautsaimniecības attīstības procesā mijiedarbojas kultūra un uzņēmējdarbība. Apzināt un analizēt kultūrpolitikas dokumentus. Analizēt dažādus slāņus kultūrā to funkcionēšanas kontekstā.

Kultūras vērtības un kultūras institūcijas (t.sk. nevalstiskās organizācijas). Kultūra un izklaide, elitārā un masu kultūra. Kultūras institūcijas un kultūras vērtību izvērtējums, kas pilnveido pilsonisko sabiedrību, iedzīvinot līdzdalības principu. Kultūras saistību izpratne ar dažādām kārtām, sociāliem slāņiem, profesijām un kopienām sabiedrībā. Izpratne par kontrkultūras ievirzi un izpausmēm.

Patstāvīgais darbs. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei.

5. MĀKSLAS IZTEIKSMES LĪDZEKĻU IZMANTOJUMA IESPĒJAS DAŽĀDU IDEJU, EMOCIJU PAUŠANĀ LITERATŪRĀ, MŪZIKĀ UN TEĀTRA MĀKSLĀ (L2, S2,P4,Pd10).

Prasme attīstīt māksliniecisko ideju un izprast tās koncepciju. Dažādu tehniku pārzināšana un eksperimentēšana ar materiālu. Kultūrnnozīmīgu notikumu dokumentēšanas paņēmieni.

Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma mākslinieciska tēla radīšanā izpēte izvēlētajā mākslas veidā, saskatot starpdisciplināro kontekstu. Tēla un idejas analīze, sava viedokļa argumentācija, secinājumu izveide, sava projekta prezentācija.

Patstāvīgais darbs. Kultūrnnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību u.c.

6. MŪZIKA KĀ MĀCĪBU PRIEKŠMETS UN VIENS NO MĀKSLAS VEIDIEM (L2, S4, P4,Pd10).

Mūzikas iepazīšanu reglamentējošie normatīvie dokumenti. Mūzikas valodas elementu apguves sistēma.

Mūzikas stundas plānošana. Mūzikas stundas tipi, struktūra un galvenās sastāvdaļas. Mācīšanas un mācīšanās principi un likumsakarības mūzikas stundā.

Informācijas tehnoloģiju, mācību un uzskates līdzekļu izmantošana mūzikas stundās.

7. MĀKSLAS DARBS LAIKMETA UN KULTŪRAS KONTEKSTĀ :VIZUĀLĀ MĀKSLA UN LITERATŪRA, MŪZIKA UN TEĀTRA MĀKSLA (L2,S4,P2, Pd10).

Kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas un māksliniecisko inovāciju izvērtēšana personības izaugsmes kontekstā. Mākslas darba tapšanas process, ieceres realizācija, pārdzīvojums mākslas tēlā, mākslas saikne ar profesijām. Mākslas muzeji, galerijas un kolekcijas. Stunda muzejā. Māksla kā kultūras vērtība un laikmeta liecība.

Muzeja, izstādes apmeklējums, diskusija. Personiski nozīmīgu darbu izvēle savas radošās idejas īstenošanai. Mākslas darba uztveres, analīzes projektēšana mācību procesā. Mākslas darba interpretēšanas paņēmieni un argumentācijas izveide.

Patstāvīgais darbs. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam.

8. MUZIKĀLĀS DARBĪBAS VEIDI UN TO SEKMĪGAS APGUVES NOSACĪJUMI (L4, S4, P2,P12).

Muzikalitāte un tās pilnveides iespējas vecumposmu kontekstā. Dziedāšanas pamatiemaņas un to pilnveidošanas paņēmieni. Mūzikas instrumentu un perkusīvo instrumentu spēles apguves nosacījumi un paņēmieni. Mūzikas klausīšanās un mūzikas uztveres aktivizēšanas paņēmieni. Mūzikas izteiksmes līdzekļi un to izmantošanas iespējas muzicēšanā.

Ritma izjūta un tās attīstīšanas vingrinājumi.

Raksturot, salīdzināt, analizēt un kritiski izvērtēt muzikālās darbības veidus, muzicēšanā izmantot mūzikas izteiksmes līdzekļus.

9. MĀCĪBU PROCESA ĪSTENOŠANA KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMĀ (P4,Pd16).

Mācību līdzekļu izvērtēšana un nepieciešamo resursu izvēle. Mākslas darbu krātuves, muzeji, galerijas, interneta resursi. Mācību satura modelēšana un plānošana kā mācību procesa mērķtiecīgas organizācijas pamats, sekmējot izglītojamo radošo, emocionālo un intelektuālo attīstību.

Metožu un darba formu atlase mācību satura praktiskai īstenošanai, pilnveidojot un attīstot izglītojamo radošās spējas, interesi par mākslu un kultūru, mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai. Sasniedzamo rezultātu kultūras un mākslas mācību jomā izvērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.

Patstāvīgais darbs. Gatavošanās eksāmenam - mācību satura modelēšana izvēlētajā izglītības posmā, izvēloties metodes un darba paņēmienus, izglītojamo snieguma vērtēšanas paņēmienus, saskatot un iekļaujot mācību jomas mijattiecības personības izaugsmei, pašizpaušmei un lietpratībai. Prasme vērtēt izglītojamo darbus.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija (Oliņa, Z., Namsone, D. u.c. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145.,189.-211.lpp. Tiešsaistē: <https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/> PDF
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatzglitibas-standartu-un-pamatzglitibas-programmu-paraugiem>
4. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

Papildus informācijas avoti

1. Bērks, P. (2013) Kultūru hibriditāte. Rīga: Mansards.
2. Daudzveidīgās un mainīgās Latvijas identitātes (2014). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Tiešsaistē: http://providus.lv/article_files/2882/original/Daudzveidigas_un_mainigas_Latvijas_identitates.pdf?1427115576
3. Hantingtons, S. (2012) Civilizāciju sadursme. Rīga: Jumava.
4. Jaunslaviete, B. (2016). Mūzikas valodas raksturierzīmes. Mūzikas akadēmijas raksti XIII. Rīga: JLMA.
5. Kursīte, J. (2018) Dainu kodekss: [vārdnīca]. Jelgava : Jelgavas tipogrāfija.
6. Kūlis, M. (2016) Saskarņu māksla. Datori. Grafika. Dizains. Rīga: Autorizdevums.
7. Lambergā, D. (2019) Latvijas māksla simbolisma laikmetā. Rīga: Neputns.
8. MacRae, Ian. High potential: how to spot, manage and develop talented people at work (2018) / by Ian MacRae, Adrian Furnham and Martin Reed. - Second edition. - London : Bloomsbury Publishing Plc
9. Mācību metodiskie materiāli profesionālās kultūrizglītības pedagogiem. 3. d. (2012).
10. McRae, C., Huber, A. (2017) Creating Performances for Teaching and Learning. USA:Palgrave Macmillan
11. Nučo, O. (2017) Nelietderīgā lietderīgums. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.
12. Purēns, V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
13. Pūtelis, A. (2019) Domas par latviešu mitoloģiju: kā tika meklēts latviešu panteons. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Rīga : Zinātne.
14. Robinsons, K. (2013) Ne tikai ar prātu. Rīga: Zvaigzne ABC.
15. Tauriņa, Ž. (2013) Skolēna kompetenču pašvērtējums. Rīga: RaKa.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Badjanova, J., Iliško, Dz., & Nenkov, N. (2016). Holistic approach to teaching and learning musical cultural values: Latvian and foreign experience. Scientific Articles of the 9th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šļahova (Ed.) (pp. 185–197), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
2. Davidova, J., Zavadska, G., & Rauduvaite, A. (2019). Levels and Indicators for Assessment of Singing Voice of 6–8 Year-old Children. *Pedagogika/Pedagogy*, 133(1), 149-160. DOI: 10.15823/p.2019.133.8E-ISSN 2029-0551 (SCOPUS).
3. Esaak, S. What are the functions of art? (2017) Tiešsaistē: <https://www.thoughtco.com/what-are-the-functions-of-art-182414>
4. Hanovs, D. (2013) Par Citādības ierobežojumiem. Personiskas pārdomas par tautību un atmiņu mūsdienā Latvijā. No: Mūsdienā kultūras stāvokļi. Red. O. Redbergs. Rīga: Megaphone Publishers, 2013.
5. Iliško, Dz., & Badjanova, J. (2014). Holistic approach for a sense – making in teaching in the secondary school setting of Latvia. Scientific Articles of the 8th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šļahova (Ed.), (pp. 50–57), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
6. Methods of Assessment. The University of Texas at Austin, 2016-2017. Tiešsaistē: <https://facultyinnovate.utexas.edu/teaching/check-learning/methods>
7. Rinkevica, R., Burima, M., & Kupsane, I. (2019). Projection of the Concept of Biopolitics in the Latvian Novel Series "We. Latvia, the 20th Century". 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019, Conference Proceedings Volume 6, Issues 1, HISTORY, PHILOSOPHY, ARCHAEOLOGY, HISTORY OF ART, PERFORMING & VISUAL ARTS, ARCHITECTURE & DESIGN, LITERATURE & POETRY, LANGUAGE & LINGUISTICS, 26 August – 1 September, 2019, Albena, Bulgaria p. 547. – 555. DOI: 10.5593/SWS.ISCAH.2019.1 SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities Secretariat Bureau, Index: Web of Science
8. Tumans, H. ANTIQUITAS.LV. Tiešsaistē: <http://www.antiquitas.lv/author/harijs-tumans/>
9. <https://skolo.lv/>
10. Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
11. Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
12. Stundu piemēri: <https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
13. www.digiklase.lv
14. www.soma.lv
15. www.tavaklase.lv

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀJOMAS UN LITERATŪRAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., asoc. prof. Austrā Avotiņa (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. sc. adm., doc. Andrejs Mūrnieks (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., lekt. Ingrīda Irbe (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. philol., prof. Ilze Stikāne (<i>Latvijas Universitāte</i>), Dr. paed., doc. Līgita Stramkale (<i>Latvijas Universitāte</i>), Mg. art., pasn. Ieva Niedre	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa mērķis ir nodrošināt studējošo teorētisku un praktisku sagatavošanu, apgūstot mūsdienīgus mācību metodikas principus kultūras parādību un mākslas darbu iepazīšanai, analīzei, interpretācijai un pieredzes pilnveidei radošajā darbībā.</p> <p>Uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sniegt teorētisku un praktisku ievirzi izglītojamo lietpratīgas darbības rosināšanai, lai pilnveidotu viņu zināšanas, prasmes, kompetenci un radošās spējas; - paaugstināt izpratni par kultūras un mākslas jomas priekšmetu teorētisko saturu; - sniegt zināšanas un pilnveidot prasmes mācību procesa modelēšanā, metodisko paņēmieni izvēlē un izglītojamo snieguma vērtēšanā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas metodikā (L2, S2,P4, Pd 10). 2. Kultūras piederība un identitāte. Kultūras pazīmes (L2, S2,P4, Pd10). 3. Kultūras mantojums un tradīcijas. Kultūras daudzveidība un globalizācija (L2, S2,P4, Pd10). 4. Kultūra un modernās tehnoloģijas. Kultūra un radošās industrijas. Kultūra un politika (L2, S2,P4,Pd10). 5. Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma iespējas dažādu ideju, emociju paušanā literatūrā, mūzikā un teātra mākslā (L2, S2 P4,Pd10). 6. Literatūras apguve satura un formas vienībā, veidu, žanru un virzienu kontekstā. Literārā teksta analīze literatūras tipu un virzienu kontekstā (L2, S2, P4). 7. Mākslas darbs laikmeta un kultūras kontekstā: literatūra (L2, S2, P2, Pd10).). 8. Literatūra – mācību priekšmets un mākslas veids, tā sekmīgas apguves nosacījumi (L2, S2,P2,Pd10). 	

9. Mācību procesa īstenošana kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomā (P4,Pd16).

10. L – lekcija

11. S – seminārs

12. P – praktiskais darbs

13. Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Pārzina valsts izglītības standartus un paraugprogrammas saturu kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas mācību priekšmetos.
2. Pārzina mācību plānošanas, organizēšanas un vērtēšanas pieejas un principus, mācību stratēģijas un metodes, izglītojamo zināšanu un prasmju vērtēšanas kritērijus.

PRASMES

3. Prot atlasīt un izmantot kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošākos apguves organizēšanas didaktiskos modeļus, mācību metodes un līdzekļus, lieto digitālos mācību resursus.
4. Pielāgo mācību metodiku izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām diferencējot, individualizējot un personalizējot mācību procesu, integrējot caurviju prasmes.
5. Īsteno mācību procesu, veicinot zināšanu, prasmju un radošās pašizpaušmes pārneši dažādos kultūrkontekstos un praktiskajā lietojumā.

KOMPETENCE

6. Pielieto iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu patstāvīgai, atbildīgai un mērķtiecīgai mācību procesa plānošanai un organizēšanai, izglītojamo sasniegumu vērtēšanai un sava darba pašvērtējumam.
7. Balstoties uz iegūto kultūras pieredzi, spēj veidot radošus un praktiskus uzdevumus, kas ietver visas jomas satura elementus, sekmējot izglītojamo radošo darbību.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

7. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpaušmes daudzveidīgās izpaušmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus (Pd20).
8. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21. gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē (Pd10).
9. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei (Pd10).
10. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, attēlu (Pd10).
11. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam (Pd20).
12. Raksturot, salīdzināt, analizēt un kritiski izvērtēt literārās darbības veidus, izmantot daudzveidīgus izteiksmes līdzekļus (Pd26).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu (dalība semināros, patstāvīgo darbu, prezentāciju) un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārtoti tikai tad, ja ir nokārtoti visi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi

1. Dalība semināros- 20%.

2. Prezentācija par priekšmeta satura struktūru un novitātēm- 20%.
  3. Patstāvīgā darba portfolio metodikas un atbalsta materiālu komplekts - 30%.
- Noslēguma pārbaudījums: eksāmens- mācību stundas vadīšana - 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. starppārbaudījums	x		x				x
2. starppārbaudījums	x			x	x		
3. starppārbaudījums	x	x	x		x		x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr.5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);
Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);
Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);
Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);
Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. IEVADS KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMAS METODIKĀ (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras un mākslas izglītība vēsturiskā un mūsdienu kontekstā. Pētījumu raksturojums Latvijā un ārvalstīs kultūras un mākslas izglītības kontekstā: mērķis, funkcijas, nozīme, aktualitātes, virzība. Mācību vides organizācija kultūras un mākslas apguves procesā izglītības reformas ideju realizācijai.

Diskusija: pieredzes apspriešana, apkopošana, struktūras izveide, metodikas un vides korelācija. Patstāvīgais darbs. Teorētisko atziņu apkopojuma analīze kultūras un mākslas izglītības kontekstā. Gatavošanās prezentācijai.

2. KULTŪRAS PIEDERĪBA UN IDENTITĀTE. KULTŪRAS PAZĪMES (L2, S2,P4,Pd10).

Kultūras piederība individuālā, kopienas, tautas, nacionālā un Eiropas civilizācijas līmenī. Apzinoties un izprotot kultūras piederību, veidojas individuālā, kopienas, tautas, valsts (nacionālā) identitāte. Kultūras vērtības. Kultūra kā sistēma. Kultūras pazīmes. Kultūras artefakti, priekšstatī, rituāli, svētki, tradīcijas, simboli, zīmes un varoņi. Izteiksmes līdzekļi dažādos mākslas stilos un virzienos – to mainība atšķirīgos kultūras vēstures periodos. Kultūru mijietekmes.

Diskutē par lokālām un pasaules kultūrvides vērtībām. Saskata kopsakarības kultūras piederībā. Iepazīstot un piedzīvojot mūsdienu kultūras artefaktus (kultūras fenomenus un procesus), vērtības, rituālus, svētkus, simbolus (arī mitoloģiskos, reliģiskos), zīmes, varoņus, iespējams raksturot konkrētu kultūru.

Patstāvīgais darbs. Saskatīt kultūras zīmju un simbolu izpausmes daudzveidīgās audiovizuālās izpausmēs, interpretēt to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizēt, kā sociālie un citi mediji izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras fenomenus.

3. KULTŪRAS MANTOJUMS UN TRADĪCIJAS. KULTŪRAS DAUDZVEIDĪBA UN GLOBALIZĀCIJA (L2, S2,P4, Pd10).

Kultūras mantojums (materiālais un nemateriālais), tradīcijas un inovācijas. Mantojuma saglabāšana un pilnveide (attīstība), vēsturiskais un laikmetīgais. Nozīmīgās kultūras vērtības, to pārmantošanas iespējas. Kultūras mantojuma, tradīciju pārmantošana un pilnveide jaunās inovatīvās vērtībās. Kultūras mantojuma (materiālā un nemateriālā) izpratne, paaudžu mijiedarbes, tradīcijas un inovācijas nozīme. Prasme novērtēt un piedzīvot kultūras mantojumu gan kā pašvērtību un dzīves orientieri, gan kā dzīves kvalitātes uzlabošanas instrumentu.

Kultūras daudzveidība-atšķirīgais un līdzīgais. Globalizācija, konflikti, cieņa un dialogs starpkultūru komunikācijā.

Apzinoties un iepazīstot kultūru daudzveidību, tās vēsturisko izcelsmi un globalizācijas procesus, izprotot dažādu kultūru atšķirības un konfliktus, attīstīt cieņu starpkultūru komunikācijā. Apzināties pasaules uzskatu, filozofijas, ideoloģiju un reliģiju daudzveidīgās ietekmes kultūrā. Raksturot tās ar piemēriem.

Patstāvīgais darbs. Iegūt informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtēt to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Pamatot, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas un modelēt tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Analizēt kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21.gs. un salīdzināt tās ar līdzīgiem procesiem vēsturē.

4. KULTŪRA UN MODERNĀS TEHNOLOĢIJAS. KULTŪRA UN RADOŠĀS INDUSTRIJAS. KULTŪRA UN POLITIKA (L4, S2,P4,Pd10)

Kultūra e-vidē. Kultūra un mediji. Modernās tehnoloģijas kultūras izpētē. Moderno tehnoloģiju nepieciešamība kultūras procesos. Mediji kā kultūras nesēji un sabiedriskās domas veidotāji. Kultūras produkts un patēriņš. Kultūra un radošā uzņēmējdarbība.

Izvērtēt, kādas profesionālās nodarbinātības iespējas piedāvā kultūras nozarēs. Pētīt kultūras patēriņa motivāciju. Izprast un raksturot, kā kultūras produkta tapšanā sadarbojas radoša personība un komersants, kā tautsaimniecības attīstības procesā mijiedarbojas kultūra un uzņēmējdarbība. Apzināt un analizēt kultūrpolitikas dokumentus. Analizēt dažādus slāņus kultūrā to funkcionēšanas kontekstā.

Kultūras vērtības un kultūras institūcijas (t.sk. nevalstiskās organizācijas). Kultūra un izklaide, elitārā un masu kultūra. Kultūras institūcijas un kultūras vērtību izvērtējums, kas pilnveido pilsonisko sabiedrību, iedzīvinot līdzdalības principu. Kultūras saistību izpratne ar dažādām kārtām, sociāliem slāņiem, profesijām un kopienām sabiedrībā. Izpratne par kontrkultūras ievirzi un izpaušmēm.

Patstāvīgais darbs. Veikt pētniecības un līdzdalības uzdevumus atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas). Mērķtiecīgi atlasīt, lietot un salīdzināt daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei.

5. MĀKSLAS IZTEIKSMES LĪDZEKĻU IZMANTOJUMA IESPĒJAS DAŽĀDU IDEJU, EMOCIJU PAUŠANĀ LITERATŪRĀ, MŪZIKĀ UN TEĀTRA MĀKSLĀ (L2, S2, P4, Pd10).

Prasme attīstīt māksliniecisko ideju un izprast tās koncepciju. Dažādu tehniku pārzināšana un eksperimentēšana ar materiālu. Kultūrnozīmīgu notikumu dokumentēšanas paņēmieni.

Mākslas izteiksmes līdzekļu izmantojuma mākslinieciska tēla radīšanā izpēte izvēlētajā mākslas veidā, saskatot starpdisciplināro kontekstu. Tēla un idejas analīze, sava viedokļa argumentācija, secinājumu izveide, sava projekta prezentācija.

Patstāvīgais darbs. Kultūrnozīmīga notikuma apraksts. Izstrādāt māksliniecisko tēlu, tā papildināšanai izmantojot tekstu, skaņu, attēlu, kustību u.c.

6. LITERATŪRAS APGUVES SATURA UN FORMAS VIENĪBĀ, VEIDU, ŽANRU UN VIRZIENU KONTEKSTĀ. LITERĀRĀ TEKSTA ANALĪZE LITERATŪRAS TIPU UN VIRZIENU KONTEKSTĀ (L2, S2, P4, Pd10).

Folkloras aktualizācija un apguve literatūras stundās. Literārās pasakas jeb autorpasakas iepazīšanas metodiskie nosacījumi. Prozas (novele, stāsts, esejā, miniatūra, romāns) iepazīšana literatūra stundās. Tēls, personāžs literārā tekstā, tā analīzes nosacījumi.

Dzejas un dramaturģijas iepazīšanas specifika literatūras stundās.

Mācību uzdevumu izstrāde tēla analīzei dažādu žanru tekstos.

7. MĀKSLAS DARBS LAIKMETA UN KULTŪRAS KONTEKSTĀ :VIZUĀLĀ MĀKSLA UN LITERATŪRA, MŪZIKA UN TEĀTRA MĀKSLA (L2, S2, P2, Pd10).

Kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas un māksliniecisko inovāciju izvērtēšana personības izaugsmes kontekstā. Mākslas darba tapšanas process, ieceres realizācija, pārdzīvojums mākslas tēlā, mākslas saikne ar profesijām. Mākslas muzeji, galerijas un kolekcijas. Stunda muzejā. Māksla kā kultūras vērtība un laikmeta liecība.

Muzeja, izstādes apmeklējums, diskusija. Personiski nozīmīgu darbu izvēle savas radošās idejas īstenošanai. Mākslas darba uztveres, analīzes projektēšana mācību procesā. Mākslas darba interpretēšanas paņēmieni un argumentācijas izveide.

Patstāvīgais darbs. Mācību teorētiskā un metodiskā satura sagatavošana atbilstoši jomas sasniedzamajiem rezultātiem un tematiskajam plānam.

8. LITERATŪRA- MĀCĪBU PRIEKŠMETS UN MĀKSLAS VEIDS, TĀ SEKMĪGAS APGUVES NOSACĪJUMI (L2, S2, P2, Pd10).

Literatūras stundas mācību saturs. Normatīvie dokumenti. Pamatizglītības standarts. Vispārējās vidējās izglītības standarts. Literatūras stundas struktūra. Daļdarba uztveršanas īpatnības dažādos vecumposmos. Literārās lasīšanas būtība. Skolēnu radošās darbības raksturojums un rosināšana darbā ar tekstu literatūras stundā. Pārspriedums, eseja u.c. radošie rakstu darbi literatūras stundās. Skolēnu zinātniski pētniecisko darbu strukturēšanas un vadīšanas metodiskie nosacījumi. Vizualizācijas jēdziens un lietojums teksta apguvē. Mācību un uzskates līdzekļu, IT lietojums literatūras stundās. Starppriekšmetu saiknes realizēšanas iespējas literatūras stundās. Modelēšana, realizēšana.

9. MĀCĪBU PROCESA ĪSTENOŠANA KULTŪRAS IZPRATNES UN PAŠIZPAUSMES MĀKSLĀ JOMĀ (P4,Pd16).

Mācību līdzekļu izvērtēšana un nepieciešamo resursu izvēle. Mākslas darbu krātuves, muzeji, galerijas, interneta resursi. Mācību satura modelēšana un plānošana kā mācību procesa mērķtiecīgas organizācijas pamats, sekmējot izglītojamo radošo, emocionālo un intelektuālo attīstību.

Metožu un darba formu atlase mācību satura praktiskai īstenošanai, pilnveidojot un attīstot izglītojamo radošās spējas, interesi par mākslu un kultūru, mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai. Sasniedzamo rezultātu kultūras un mākslas mācību jomā izvērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.

Patstāvīgais darbs. Gatavošanās eksāmenam - mācību satura modelēšana izvēlētajā izglītības posmā, izvēloties metodes un darba paņēmienus, izglītojamo snieguma vērtēšanas paņēmienus, saskatot un iekļaujot mācību jomas mijattiecības personības izaugsmei, pašizpaušmei un lietpratībai. Prasme vērtēt izglītojamo darbus.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija (Oliņa, Z., Namsone, D. u.c. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 93.-145.,189.-211.lpp. Tiešsaistē: <https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/> PDF
2. Namsone, D., zin. red. (2023) Datu zinātība skolai. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 53.-86., 102.,-121.lpp. <https://www.siic.lv/resursi/gramatas/kolektiva-monografija-datu-zinatiba-skolai/>
3. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
4. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

Papildus informācijas avoti

1. Bērks, P. (2013) Kultūru hibriditāte. Rīga: Mansards.
2. Daudzveidīgās un mainīgās Latvijas identitātes (2014). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Tiešsaistē: http://providus.lv/article_files/2882/original/Daudzveidigas_un_mainigas_Latvijas_identitates.pdf?1427115576
3. Hantingtons, S. (2012) Civilizāciju sadursme. Rīga: Jumava.
4. Jaunslaviete, B. (2016). Mūzikas valodas raksturezīmes. Mūzikas akadēmijas raksti XIII. Rīga: JLMA.
5. Kursīte, J. (2018) Dainu kodekss: [vārdnīca]. Jelgava : Jelgavas tipogrāfija.
6. Kūlis, M. (2016) Saskarņu māksla. Datori. Grafika. Dizains. Rīga: Autorizdevums.
7. Lamberga, D. (2019) Latvijas māksla simbolisma laikmetā. Rīga: Neputns.
8. MacRae, Ian. High potential: how to spot, manage and develop talented people at work (2018) / by Ian MacRae, Adrian Furnham and Martin Reed. - Second edition. - London : Bloomsbury Publishing Plc
9. Mācību metodiskie materiāli profesionālās kultūrizglītības pedagogiem. 3. d. (2012).
10. McRae, C., Huber, A. (2017) Creating Performances for Teaching and Learning. USA:Palgrave Macmillan
11. Nučo, O. (2017) Nelietderīgā lietderīgums. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.

12. Purēns, V. (2017) Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
13. Pūtelis, A. (2019) Domas par latviešu mitoloģiju: kā tika meklēti latviešu panteons. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Rīga : Zinātne.
14. Robinsons, K. (2013) Ne tikai ar prātu. Rīga: Zvaigzne ABC.
15. Tauriņa, Ž. (2013) Skolēna kompetenču pašvērtējums. Rīga: RaKa.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Badjanova, J., Iliško, Dz., & Nenkov, N. (2016). Holistic approach to teaching and learning musical cultural values: Latvian and foreign experience. Scientific Articles of the 9th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šļahova (Ed.) (pp. 185–197), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
2. Davidova, J., Zavadskā, G., & Rauduvaite, A. (2019). Levels and Indicators for Assessment of Singing Voice of 6–8 Year-old Children. *Pedagogika/Pedagogy*, 133(1), 149-160. DOI: 10.15823/p.2019.133.8E-ISSN 2029-0551 (SCOPUS).
3. Esaak, S. What are the functions of art? (2017) Tiešsaistē: <https://www.thoughtco.com/what-are-the-functions-of-art-182414>
4. Hanovs, D. (2013) Par Citādības ierobežojumiem. Personiskas pārdomas par tautību un atmiņu mūsdienā Latvijā. No: Mūsdienas kultūras stāvokļi. Red. O. Redbergs. Rīga: Megaphone Publishers, 2013.
5. Iliško, Dz., & Badjanova, J. (2014). Holistic approach for a sense – making in teaching in the secondary school setting of Latvia. Scientific Articles of the 8th International Conference "Person. Color. Nature. Music". Daugavpils, Latvija, Art Teacher Union, Department of Art and Design of Daugavpils University and Daugavpils Mark Rothko Art Centre, A. Šļahova (Ed.), (pp. 50–57), Indexed: Thomson Reuters, Web of Science.
6. Methods of Assessment. The University of Texas at Austin, 2016-2017. Tiešsaistē: <https://facultyinnovate.utexas.edu/teaching/check-learning/methods>
7. Rinkevica, R., Burima, M., & Kupsane, I. (2019). Projection of the Concept of Biopolitics in the Latvian Novel Series "We. Latvia, the 20th Century". 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019, Conference Proceedings Volume 6, Issues 1, HISTORY, PHILOSOPHY, ARCHAEOLOGY, HISTORY OF ART, PERFORMING & VISUAL ARTS, ARCHITECTURE & DESIGN, LITERATURE & POETRY, LANGUAGE & LINGUISTICS, 26 August – 1 September, 2019, Albena, Bulgaria p. 547. – 555. DOI: 10.5593/SWS.ISCAH.2019.1 SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities Secretariat Bureau, Index: Web of Science
8. Tumans, H. ANTIQUITAS.LV. Tiešsaistē: <http://www.antiquitas.lv/author/harijs-tumans/>
9. <https://skolo.lv/>
10. Mācību plānošanas e-vidē MAPE, <https://mape.gov.lv/>
11. Open Online Library for Education (COOL4Ed) - www.cool4ed.org
12. Stundu piemēri: <https://www.siic.lu.lv/resursi/dzm-materiali/stundu-piemeri/>
13. www.digiklase.lv
14. www.soma.lv
15. www.tavaklase.lv

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	LATVIEŠU VALODAS UN LITERATŪRAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4018
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., doc. Sandra Zariņa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Mg.philol., lekt. Inguna Teilāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., doc. Sandra Zariņa, Dr. philol., doc. Rudīte Rinkeviča, Dr. philol., prof. Maija Burima, Mg. philol., lekt. Inguna Teilāne, Dr. philol., doc. Ingrida Kupšāne	
Priekšzināšanas	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
Studiju kursa anotācija	
<p>Kursa mērķis ir nodrošināt vidi studējošo darba vidē gūtās pieredzes salāgošanai ar latviešu valodas un literatūras metodikas teorētiskajiem aspektiem, attīstot studējošo prasmes atlasīt, plānot un izvērtēt mācību satura apguvi saskaņā ar pamatzglītības un vidējās izglītības standartu un mācību priekšmeta programmu un ņemot vērā izglītojamo individuālās mācīšanās vajadzības, kā arī pilnveidojot kompetenci bērncentrēta, jēgpilna un vērtīborientēta mācību procesa nodrošināšanai latviešu valodas un literatūras stundās, lai sekmētu izglītojamo valodas prasmju attīstību, literāro interešu veidošanos un motivētu uz pašvadītu mācīšanos.</p> <p>Kursa uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Apgūt latviešu valodas un literatūras skolotāja profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, gūstot izpratni par latviešu valodas un literatūras mācību procesa organizēšanu latviešu mācībvalodas un mazākumtautību izglītības programmās pamatzglītības un vidējās izglītības posmā. 3. Attīstīt latviešu valodas un literatūras skolotājam nepieciešamās prasmes lietpratībā balstīta mācību procesa organizēšanai pamatzglītības un vidējās izglītības posmā, savas pedagogiskās darbības kritiskai izvērtēšanai un reflektēšanai par mācību procesā gūto pieredzi. 4. Attīstīt topošo skolotāju kompetenci bērncentrētas, jēgpilnas un vērtīborientētas mācību vides veidošanai, kas balstās uz cieņpilnām attiecībām un radošu sadarbību ar izglītojamiem, viņu ģimeni, kolēģiem un sekmē katra izglītojamā izaugsmi. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	

1. Latviešu valodas un literatūras mācību procesa pamatnostādnes. Latviešu valodas un literatūras mācību stundas vispārīgs raksturojums, tās plānošanas pamatprincipi (L4, P4, Pd14).
2. Vērtēšana latviešu valodas un literatūras mācību procesā (L4, P4, Pd14).
3. Lingvokomunikatīvā, komunikatīvā un integrētā pieeja latviešu valodas un literatūras mācību satura apguvē. Prasmju mācīšana un vērtēšana (L4, P4, Pd14).
4. Latviešu valodas un literatūras mācību mērķi un mācību saturs. Mācību procesa plānošana (L4, P6, Pd14).
5. Latviešu valodas un literatūras mācību metodes. Mācību līdzekļi. IT resursi (S4, P4, Pd14).
6. Vērtēšana latviešu valodas un literatūras mācību procesā II (S4, P4, Pd14).
7. Tekstpratības attīstība, caurviju prasmju un ieradumu veidošanās literatūras un latviešu valodas stundās. Literatūras un latviešu valodas skolotāja sadarbība ar citu jomu mācību priekšmetu skolotājiem (S8, P6, Pd12).

L – lekcija

P – praktiskais darbs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Raksturo latviešu valodas un literatūras didaktikas kategorijas, mācību procesa pamatprincipus, mācību teorijas, izglītojamo mācīšanās pamatprincipus, didaktiskās pieejas mācību līdzekļu veidus un to izvēli sekmīga mācību procesa norisei.
2. Izprot mācīšanās snieguma vērtēšanas veidus un to noteicošos kritērijus.
3. Izprot profesionālās pilnveides nepieciešamību un zina tās īstenošanas iespējas.

PRASMES

4. Prot saskatīt mācību teoriju īstenošanu un mūsdienīga mācību procesa principus analizētajās mācību stundās un tos ievērot, modelējot stundu fragmentus.
5. Prot izvirzīt mācību mērķus un formulēt mācīšanās rezultātu, analizē, plāno un vada mācību aktivitātes, modelējot stundas vai to fragmentus.
6. Izvēlas atbilstošus mācību modeļus un metodes, sadarbības modeļus, ievērojot izglītojamo mācīšanās stilus un daudzveidīgās intelekta spējas, prot izmantot daudzveidīgas izglītojamo sniegumu vērtēšanas metodes.
7. Izvērtē pedagoga profesionālās prasmes mācību procesa īstenošanā.

KOMPETENCE

8. Spēj plānot un analizēt mācību procesu saistībā ar mācību mērķiem un plānoto sasniedzamo rezultātu, ievērojot izglītojamo spēju diferencēšanos mācību procesā, izvēlas formatīvās un summātīvās vērtēšanas metodes saistībā ar mācību mērķi un rezultātu, sekmējot izglītojamā izaugsmi.
9. Spēj pieņemt atbildīgus un faktos balstītus lēmumus par savas profesionālās kompetences pilnveidi.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās.

Patstāvīgā darba uzdevumi:

1. Stundas plāna izstrāde atbilstoši izvēlētajam konstruktīvajā pieejā balstītajam modelim (Pd46).
4. Stundas fragmenta plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas tehnoloģijas (Pd50).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu, patstāvīgo darbu un eksāmena summatīvs vērtējums. Studējošie patstāvīgos darbus iesniedz līdz nodarbību plānā norādītajiem datumiem. Eksāmenu studējošie kārto tikai tad, ja ir nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi:

1. starppārbaudījums. Stundas plāna izstrāde atbilstoši izvēlētajam konstruktīvajā pieejā balstītajam modelim – 30 %.
2. starppārbaudījums. Stundas fragmenta plāns, kurā tiek mērķtiecīgi izmantotas informācijas tehnoloģijas. Temata nobeiguma darbs - 40 %.

Noslēguma pārbaudījums: rakstisks eksāmens - 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. starppārbaudījums	x		x		x	x		x	
2. starppārbaudījums	x	x	x		x	x	x	x	x
Eksāmens	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos -10 (izcili).

Kursa saturs

1. Latviešu valodas un literatūras mācību procesa pamatnostādnes. Latviešu valodas un literatūras mācību stundas vispārīgs raksturojums, tās plānošanas pamatprincipi (L4, P4, Pd14).

Latviešu valodas un literatūras metodoloģija. Didaktikas kategorijas latviešu valodā un literatūrā. Mūsdienīga mācību procesa principi latviešu valodas apguvē. Induktīvā un deduktīvā pieeja. Konstruktīvisma pieejas izmantošana mācību stundas uzbūvē. Stundas fāzes. Skolēnam sasniedzamais rezultāts stundā.

Virzītā mācīšanās un pašvadītā mācīšanās. Dažādi izziņas darbības līmeņi. SOLO taksonomija.

Mācību stundas vērošana; transkriptēšana, refleksija. Mācību teoriju īstenošana latviešu valodas un literatūras stundās. Sasniedzamais rezultāts un aktivitātes stundā, to izmantošanas pamatojums. Latviešu valodas un literatūras stundu plānu analīze. Stundas plāna veidošana, kurā tiek izmantota virzītā mācīšanās, ievērojot Ganjē principus un iekļaujot dažāda izziņas darbības līmeņa un snieguma uzdevumus (SOLO).

1. starppārbaudījums. Stundas plāna izstrāde atbilstoši izvēlētajam konstruktīvajā pieejā balstītajam modelim.

2. Vērtēšana latviešu valodas un literatūras mācību procesā I (L4, P4, Pd14).

Formatīvā vērtēšana un atgriezeniskā saite stundā. Formatīvās vērtēšanas formu un metodisko paņēmieni daudzveidība un sasaiste ar skolēnam sasniedzamo rezultātu. Formālā un neformālā formatīvā vērtēšana. Formatīvās vērtēšanas situāciju analīze. Vērtēšanas metodisko paņēmieni izvēle.

Stundas plāna/videoieraksta analīze, atgriezeniskās saites analīze stundas plānos/videofragmentos, tās saistība ar sasniedzamo rezultātu. Savu izstrādāto stundas plānu pilnveide, papildināšana ar atgriezeniskās saites sniegšanu.

3. Lingvokomunikatīvā, komunikatīvā un integrētā pieeja latviešu valodas un literatūras mācību satura apguvē. Prasmju mācīšana un vērtēšana (L4, P4, Pd14).

Lingvokomunikatīvās pieejas teorētiskie aspekti, tās izmantošana mācību satura apguvē. Komunikatīvās pieejas teorētiskie aspekti, tās izmantošana mācību satura apguvē. Literatūras mācību satura sinerģija ar kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā un ar citu jomu mācību priekšmetiem. Integrētā pieeja latviešu valodas un mācību satura apguvei.

Uzdevumu, tostarp komplekso uzdevumu, izstrāde valoddarbības prasmju (runāšanas, klausīšanās, lasīšanas, rakstīšanas) un kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomai atbilstošo prasmju apguvei.

4. Latviešu valodas un literatūras mācību mērķi un mācību saturs. Mācību procesa plānošana (L4, P6, Pd14).

Mācību mērķu taksonomija. Mācību mērķi normatīvajos dokumentos. Mācību mērķu izvirzīšana un formulēšana kursam, tematam, stundai. Izglītojamo sasniedzamo rezultātu formulēšana. Trīs līmeņu plānošana (standarts – mācību priekšmeta programma – mācību stunda). “Atpakaļejošā” plānošana. Saziņas kontekstā, teksts un teksteide, valodas sistēma - apgūstamās zināšanas, prasmes un attieksmes. Komplekss sasniedzamais rezultāts – tā ietekme uz mācību procesa plānošanu. Starppriekšmetu saite mācību procesā. Temata plānošana.

5. Latviešu valodas un literatūras mācību metodes. Mācību līdzekļi. IT resursi (S4,P4, Pd14).

Daudzveidīgu mācību metožu izmantošana latviešu valodā un literatūrā satura apguvei. Literatūras un latviešu valodas mācību komplektizdevumu un citu mācību materiālu analīze un izvērtēšana. IT lietošana latviešu valodas un literatūras mācību procesā. Stundu fragmentu plānošana un modelēšana.

2. starppārbaudījums. Piemēra izstrāde tehnoloģiju izmantošanai latviešu valodas un literatūras mācību procesā. Temata nobeiguma darbs.

6. Vērtēšana latviešu valodas un literatūras mācību procesā (S4,P4,Pd14).

Summatīvās vērtēšanas darbu izveide. Pārbaudes uzdevumi – mērinstrumenti sasniedzamo rezultātu mērīšanai; to izveide un atlase latviešu valodā un literatūrā. Summatīvās vērtēšanas darbu kvalitātes analīze. Temata nobeiguma pārbaudes darba mērķis, struktūra un saturs. Nobeiguma pārbaudes darba un vērtēšanas kritēriju izveide. Vērtēšanas skala.

7. Tekstpratības attīstība, caurviju prasmju un ieradumu veidošanās literatūras un latviešu valodas stundās. Literatūras un latviešu valodas skolotāja sadarbība ar citu jomu mācību priekšmetu skolotājiem (S8,P6, Pd12).

Praktisko piemēru izstrāde tekstpratības un caurviju prasmju attīstībai un ieradumu integrēšanai literatūras un latviešu valodas mācību saturā. Modeļa izveide literatūras un latviešu valodas skolotāja sadarbībai ar citu jomu skolotājiem mācību mērķu sasniegšanai.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Martena, S., Laiveniece, Šalme, A. (2020). Lingvodidaktika: latviešu valodas mācības pusaudžiem un jauniešiem. Pieejams: https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2021/02/LVA_lingvodidaktika_web.pdf
2. Mickeviča, S., Andrejeva, A., Zariņa, S., Valters, I. (2021). Mācības bilingvāli un latviešu valodā: rokasgrāmata sākumskolas skolotājiem. Pieejams: https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2021/01/LVA_A4_rokasgrāmata_WEB.pdf
3. Šalme, A., Zariņa, S. (2020). Latviešu valodas un literatūras mācību priekšmeta programmas paraugs izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas. Pieejams: <https://mape.skola2030.lv/materials/CE2PcPijWXAKNMW5CYHLCb>

Papildus informācijas avoti

1. Anspoka, Z., Tūbele, S. (2015). Lingvodidaktika. Latviešu valodas didaktika 1.-6. klasei. Rīga: Raka.
2. Burima, M., Rinkeviča, R., Baltace, I. (2007). Literārā teksta interpretācija. Literatūra vidusskolai. Rīga: LVAVA.
3. Gauše, R., Kuduma, A., Laiveniece, D., Lauze, L., Vulāne, A. (2011). Ar mūsdienu acīm uz klasiskām lietām: saturs un metodika. Rīga: LVA.
4. Kursīte, J. (2018) Dainu kodekss: [vārdnīca]. Jelgava : Jelgavas tipogrāfija.
5. Markova, V., Skudra, V. (2008). Mācību procesa individualizācija latviešu valodas apguvē. Rīga: LVAVA.
6. Namsone, D. red. (2018). Mācīšanās lietpratībai. Pieejams <https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/>
7. Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu, pamatzglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatzglītības programmu paraugiem (2018). Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=268342>
8. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>
9. Skalberga, A., Dalbiņa, I., Kacare, I., Neimane, A., Sprinģe, A., Stikute, E., Vilkaplatere, I. (2011). Rokasgrāmata latviešu valodas un literatūras skolotājam par formatīvo un summatīvo vērtēšanu. Pieejams https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/E-Gramatas/11-Met_ROKASGR.pdf

10. Skola2030 (2017). Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts. Pieejams <https://www.izm.gov.lv/images/aktualitates/2017/Skola2030Dokuments.pdf>
11. Stikute, E. (2011). Latviešu literatūras didaktika. Rīga: Raka.
12. VISC. (2014). Skolēnu literāro interešu attīstīšana. Pieejams PDF formātā https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/skolena_literaro_interesu_attistisana.pdf

Periodika un citi informācijas avoti

1. Drelinga, E., Zariņa, S., Iliško, D., & Silova, L. (2017). Societal perceptions about being a good teacher in Latvia. In Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, Vol. 130, p. 142.
2. Kupsane, I., Lukasevics, V., Meskova, S., & Rinkevica, R. (2018). Concept of Child in Latvian Prose of Second Half of the 20th Century. (kopā ar Ingrīdu Kupšāni). 5th International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences and Arts SGEM 2018, Conference Proceedings Volume 5, SCIENCE AND ARTS ISSUE 6.1, 19 – 21 March, 2018, Vienna, AUSTRIA, p. 219. – 226. ISBN 978-619-7408-34-8, ISSN 2367-5659 DOI: 10.5593/sgemsocial2018H/61 Index: Web of Science
3. Laiveniece, D. (2013). Valodas izjūta kā lingvodidaktikas jēdziens. Valodu apguve: problēmas un perspektīva, IX : zinātnisko rakstu krājums. Liepāja: LiePA, 69–81.
4. Lazdiņa, S. (2017). Vai tikai mūzikā ir polifonija: valodu izglītības plānošana glokalizācijas procesa kontekstā. Ļubkina, Velta; Ušča, Svetlana (red.). Izglītības reforma vispārizglītojošajā skolā: izglītības satura pētījumi un ieviešanas problēmas. Rēzekne, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, 40–53.
5. Lazdiņa, S. (2020). Latviešu valodas mācību priekšmeta programmas paraugs, tā izmantošana mācību procesa plānošanā. Pieejams: <https://mape.skola2030.lv/materials/twHo8PUFqRqUd5kUj2Wf7j>
6. LVA. (2016). Tagad. Zinātniski metodisks izdevums. Pieejams http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Par_latviesu_valodas_apguvi/Tagad_10_16.pdf
7. LVA. (2018). Tagad. Zinātniski metodisks izdevums. Pieejams http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Par_latviesu_valodas_apguvi/TAGAD_1.2018_web_small.pdf
8. mape.skola2030.lv
9. Mills, A. K. (2016). Multimodal Literacies. Literacy Theories for the Digital Age: Social, Critical, Multimodal, Spatial, Material and Sensory Lenses. Multilingual Matters. 65–90.
10. Skola2030 (2018). Domāt.Darīt. Zināt. Ziņu izdevums skolotāju atbalstam pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanai, decembris. Pieejams https://docs.wixstatic.com/ugd/3e1e8c_e3f98c5972724246aecfd6ba1568e2f4.pdf
11. skolo.lv
12. tavaklase.lv
13. Wiliam, D., Thompson, M. (2008). Integrating assessment with learning: what will it take to make it work? In: Carol A. Dwyer (Ed.). The future of assessment: Shaping teaching and learning. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 53–82
14. www.soma.lv
15. www.uzdevumi.lv
16. www.valoda.lv

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 “Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	SVEŠVALODAS UN OTRĀS VALODAS MĀCĪBU METODIKA: ANGLŪ VALODAS UN LATVIEŠU VALODAS KĀ OTRĀS SVEŠVALODAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4020
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
<i>Kursa autors(-i)</i>	
Mg. philol., lektore Solveiga Liepa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., docente Ilze Oļehnoviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., profesore Elīna Vasiljeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Dr. paed., doc. Sandra Zariņa, Dr. philol., pētn. Evita Badina, Dr. philol., prof. Maija Burima, Mg. philol., lekt. Inguna Teilāne	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Svešvalodas un/vai otrās valodas priekšzināšanas: vismaz B2 līmenis atbilstoši Eiropas kopīgām pamatnostādņēm valodas apguvē.	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
Kursa mērķis ir nodrošināt studējošos ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir nepieciešamas, mācot svešvalodu un/vai otro valodu dažādos vispārējās izglītības līmeņos. Kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - iepazīstināt studējošos ar efektīvām vispārējām un speciālām svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas metodēm un apguves stratēģijām un paņēmieniem; - veidot studējošo metodisko kompetenci, tostarp atbilstošu mācību metožu un principu piemērošanu, atkarībā no mērķiem, uzdevumiem un kompetenču līmeņa; - attīstīt spēju efektīvi plānot un īstenot metodisko darbu svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, izmantojot labās prakses piemērus; - iepazīstināt studējošos ar stundu plānošanas principiem, kā arī pielietot iegūtās zināšanas praksē; - aplūkot pieejas visu valodas kompetenču attīstīšanai. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)	

2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesa klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)
4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)
5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).
8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)
9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresa novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv, soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem (L2).
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

L - lekcija

S – seminārs

P - praktiskais darbs

Pd-patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Zina un pārvalda svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas galvenās metodes un paņēmienus.
2. Skaidro svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas īpatnības.

PRASMES

3. Plāno un vada svešvalodas un/vai otrās valodas klātienē un/vai attālinātās mācību stundas un pielieto dažādas mācību metodes, kas motivē skolēnu apgūt svešvalodas un/vai otrās valodu un ir saistītas ar reālo dzīvi.
4. Atpazīst un analizē iespējamās problēmas svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē.

KOMPETENCE

5. Korelē mērķus, līdzekļus un sasniedzamos rezultātus, lai izglītojamie apgūtu svešvalodu un/vai otro valodu.
6. Seko izmaiņām un novitātēm svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, interesējas par tālākizglītības un profesionālās pilnveides iespējām un spēj objektīvi izvērtēt savu kompetenci.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās. Studējošie patstāvīgi gatavojas seminārnodarbībām, veido portfolio, veicot patstāvīgos darbus, sagatavo un aizstāv noslēguma projektu.

1. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plānu un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
2. Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
3. Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)
4. Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)
5. Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātas) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagoģiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Prasības kredītpunktu iegūšanai

STARPPĀRBAUDĪJUMI:

1. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -20%.
2. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -30%.

Noslēguma pārbaudījums (eksāmens): noslēguma projekta aizstāvēšanu-50%.

Vidējais starppārbaudījumu vērtējums - ne zemāks par 6 ballēm. Aktīva piedalīšanās un pozitīvs vērtējums seminārnodarbībās.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
3. noslēguma projekts	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5),

vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)
2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Valodu stundu plānošana atkarībā no stundās izmantotajām valodu mācīšanas/mācīšanās metodēm un pieejām, un stundām izvirzītajiem mērķiem. Devīni mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plāno un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību palīg līdzekļu izmantošana svešvalodas un/vai otrā valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Kas ir klases darba organizēšana, tā sastāvdaļas? Saskarsmes modeļi. Galdu izvietojums. Norādījumu sniegšana. Monitorings. Žesti. Tāfeles izmantošana. Jautājumu uzdošanas paņēmieni. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. Atgriezeniskās saiknes nodrošināšana. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).

Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)

8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)

Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)

9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem. Profesionālā svešvaloda un/vai otrā valoda. Biznesa svešvaloda un/vai otrā valoda. Akadēmiskā svešvaloda un/vai otrā valoda. (L2)
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Attēli un zīmējumi valodas mācīšanā. Stāstu stāstīšanas metode. Dziesmu, skaitāmpantiņu un dzejoļu izmantošana valodas mācīšanā. Skolēnu radošo spēju un iztēles attīstīšana, izmantojot lelles, lomu spēles un drāmu u.c. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

Patstāvīgais darbs: Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātās) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagoģiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

ANGLŪ VALODA:

1. Harmer, J. (2019). *The Practice of English Language Teaching*. 5th ed., 8th. imp. Harlow: Pearson Education Limited.

2. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2015). *Techniques in Language Teaching*. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.
3. Thornbury, S. (2017). *The New A-Z of ELT*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.

LATVIEŠU VALODA:

4. Martena, S., Laiveniece, D., Šalme, A. (2020) Lingvodidaktika: latviešu valodas mācības pusaudžiem un jauniešiem. Rokasgrāmata pamatskolas un vidusskolas pedagogiem. Rīga: LVA. https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2021/02/LVA_lingvodidaktika_web.pdf
5. Ozoliņa, A. (2019.) No standarta līdz mācību stundai. Pieejams: <https://skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/no-standarta-lidz-macibu-stundai>

Papildus informācijas avoti

1. *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors* (2020). Pieejams tiešsaistē PDF formātā <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
2. Eiropas Padome (2007). *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. Akreditētais modelis Nr. 92. Rīga: Eiropas Padome.
3. Eiropas Padome (2007). *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem*. Rīga: Eiropas Padome
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

ANGLŪ VALODA:

6. Dudeney, G., Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education ESL.
7. Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education ESL.
8. Kelly, G. (2006). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education ESL.
9. Liepa, S., Semeņeca, J., Oļehnoviča, I. (2021). Gamification in education: a case study of using gamification in the acquisition of English verb tenses. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
10. Liepa, S. (2019). CLIL pamati: Kāpēc un kā CLIL darbojas. Metodisko rakstu krājums. Mācību satura un valodas integrēta apguve – CLIL: ietvari, pieredze, izaicinājumi. Nr. 5. Atb. red. M. Burima. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019. 184 lpp.
11. Oļehnoviča, I., Liepa, S., Dilba, V. (2021). Tertiary education students' attitude to distance learning and E-platforms and tools for its implementation. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
12. Penny Ur. (2012). *A course in English language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Richards J.C. (2017) *Curriculum Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Scrivener, J. (2014). *Cambridge Handbooks for Language Teachers: Classroom Management Techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.
16. Scrivener, J. (2010). *Teaching English Grammar*. Oxford: Macmillan Education.
17. Semeņeca J., Liepa S., Oļehnoviča I. (2021) Use of authentic videos for developing transversal skills in secondary school EFL classroom. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
18. Sharma P., Barrett B., Jones F., Underhill A. (2011). *400 Ideas for Interactive Whiteboards*. Oxford: Macmillan Education.
19. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Education ESL.

20. Wilson, J.J. (2008). *How to Teach Listening*. Pearson Longman.

LATVIEŠU VALODA:

21. Aičisone, Dž. (2015). Runātspējīgais zīdītājdzīvnieks. Rīga: LVA.
22. Gass, S. M., Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition*. London: Routledge. Pieejams PDF formātā <https://blogs.umass.edu/moiry/files/2015/08/Gass.Second-Language-Acquisition.pdf>
23. Hanovs, D., Jaudzems, G., Laicane, M., Mihailovs, I.J., Šiliņa, B. (2010). Trešo valstu valstspiedrīgo integrācijas lingvistiskie aspekti. Rīga: SIA Microdot
24. Kolčanovs, B., Tūna, A., Zankovska-Odiņa, S. (2014). Ikviens ir gaidīts skolā. Metodiskais materiāls pedagogiem jauniebraukušo skolēnu un viņu ģimeņu iekļaušanās sekmēšanai. Pieejams PDF formātā. Rīga: Latvijas cilvēktiesību centrs.
25. LVA. (2016). Integrācija sākas ar mācīšanos: Latvijas pieredze 21. gadsimtā. Rīga: LVA.
26. LVA. (2012). Latviešu valodas mācības pirmsskolā un sākumskolā. Rīga: LVA.
27. Ortega, L. (2009). *Understanding Second Language Acquisition*. London: Routledge. Pieejams PDF formātā <https://mohammedaljahani.files.wordpress.com/2014/10/understanding-second-language-acquisition.pdf>
28. Pičukāne, Ē., Mihailovs, J.I. (2017). Izglītojamo ar ārvalstu izglītības pieredzi integrācija Latvijas izglītības sistēmā: tiesiskais regulējums, problēmas, risinājumi. Rīga: LVA. Pieejams PDF formātā http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Raksts_Mihailovs_Picukan_e.pdf
29. Zariņa, S. (2018). Ceļā uz prasmīgu lasītāju un rakstītāju. Latviešu valodas aģentūras Zinātniski metodiskais izdevums Tagad, 115 – 126 lpp.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Digitālais EVP. Pieejams tiešsaistē: <https://evp.visc.gov.lv>
2. Online Linguistic Support. Pieejams tiešsaistē: <https://erasmusplusols.eu/en/>
3. Mācīšanās platforma skolo.lv. Pieejams tiešsaistē: <https://skolo.lv/>
4. Skola2030 mājaslapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.skola2030.lv/lv>
5. Valsts Izglītības Satura Centrs. Pieejams tiešsaistē: <https://www.visc.gov.lv/lv>

ANGLŪ VALODA:

6. Oxford Academic. *ELT Journal*. Pieejams tiešsaistē: <https://academic.oup.com/eltj>
7. European-American Journals. *International Journal of English Language Teaching (IJELT)*. Pieejams tiešsaistē: <https://www.eajournals.org/journals/international-journal-of-english-language-teaching-ijelt/>

LATVIEŠU VALODA:

8. Grigule, L. (2008). Plurilingvisma koncepcijas attīstība un tās realizācijas pieredze valodu didaktikā Latvijā. Pieejams PDF formātā www.valoda.lv
9. Rinkevica, R., Burima, M., & Kupsane, I. (2019). Projection of the Concept of Biopolitics in the Latvian Novel Series "We. Latvia, the 20th Century". 6th SWS International Scientific Conference on Arts and Humanities 2019, Conference Proceedings Volume 6, Issues 1, HISTORY, PHILOSOPHY, ARCHAEOLOGY, HISTORY OF ART, PERFORMING & VISUAL ARTS, ARCHITECTURE & DESIGN, LITERATURE & POETRY, LANGUAGE & LINGUISTICS, Albena, Bulgaria p. 547. – 555. DOI: 10.5593/SWS.ISCAH.2019.1
10. Lazdiņa, S. (2015). Kā mācīt latviešu valodu ceļa posmā "Gūtenberga mašīna - IT". Videolekcija pieejama tiešsaistē: <https://www.youtube.com/watch?v=77tkfJEQ8Xc&feature=youtu.be>
11. LVA. (2018). e-Laipa. Mācies latviešu valodu internetā. Pieejams tiešsaistē <https://elaipa.lv/Home/A1>
12. LVA. (2010). Latviešu valodas apguvi ietekmējošie faktori un lietojuma vide. Pieejams PDF formātā www.valoda.lv
13. LVA. (2013). Latviešu valodas un literatūras stundas internacionālā klasē. Videolekcija pieejama tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/video-maci/2017-01-02-12-57-60>

14. Pičukāne, Ē. Citas valsts skolēns klasē. Pieejams PDF formātā <http://maciunmacies.valoda.lv/metodiskie-materiali/diasporai-un-imigrantiem#tab2>
15. Pičukāne, Ē. Kā es strādāju ar cilvēkiem, kas svešā valstī mācās valodu. Pieejams PDF formātā <http://maciunmacies.valoda.lv/metodiskie-materiali/diasporai-un-imigrantiem#tab2>
16. Pičukāne, Ē. Kā mācīt tos, kas nekad nav mācījušies. Pieejams PDF formātā <http://maciunmacies.valoda.lv/metodiskie-materiali/diasporai-un-imigrantiem#tab2>
17. Polkovņikova, S., Teilāne, I., Liepa, S. (2020). Linguists' reviews in terms of subjective modality. 7th SWS International Scientific Conference on Arts And Humanities - ISCAH 2020 (26-27 October, 2020). Bulgaria. In Proceedings. Volume 7: pp.153-160. DOI: 10.5593/sws.iscah.f2020.7.2/s10.17
18. Skujiņa, V., Anspoka, Z., Kalnbērziņa, V., Šalme, A. (2011). Lingvodidaktikas terminu skaidrojošā vārdnīca. Pieejams PDF formātā <https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/E-Gramatas/08-Vardnica.pdf>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts angļu, latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	SVEŠVALODAS UN OTRĀS VALODAS MĀCĪBU METODIKA: ANĢĻU VALODAS UN VĀCU VALODAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4021
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Mg. philol., lektore Solveiga Liepa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., docente Ilze Oļehnoviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., profesore Elīna Vasiljeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Dr. philol., pētn. Evita Badina	
Priekšzināšanas	
Svešvalodas un/vai otrās valodas priekšzināšanas: vismaz B2 līmenis atbilstoši Eiropas kopīgām pamatnostādņēm valodas apguvē.	
Studiju kursa anotācija	
Kursa mērķis ir nodrošināt studējošos ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir nepieciešamas, mācot svešvalodu un/vai otro valodu dažādos vispārējās izglītības līmeņos. Kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - iepazīstināt studējošos ar efektīvām vispārējām un speciālām svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas metodēm un apguves stratēģijām un paņēmieniem; - veidot studējošo metodisko kompetenci, tostarp atbilstošu mācību metožu un principu piemērošanu, atkarībā no mērķiem, uzdevumiem un kompetenču līmeņa; - attīstīt spēju efektīvi plānot un īstenot metodisko darbu svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, izmantojot labās prakses piemērus; - iepazīstināt studējošos ar stundu plānošanas principiem, kā arī pielietot iegūtās zināšanas praksē; - aplūkot pieejas visu valodas kompetenču attīstīšanai. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2) 2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2) 	

3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)
4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)
5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).
8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)
9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem (L2).
14. Starpdisciplinārītātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

L - lekcija

S – seminārs

P - praktiskais darbs

Pd-patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Zina un pārvalda svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas galvenās metodes un paņēmienus.
2. Skaidro svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas īpatnības.

PRASMES

3. Plāno un vada svešvalodas un/vai otrās valodas klātienē un/vai attālinātās mācību stundas un pielieto dažādas mācību metodes, kas motivē skolēnu apgūt svešvalodas un/vai otrās valodu un ir saistītas ar reālo dzīvi.
4. Atpazīst un analizē iespējamās problēmas svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē.

KOMPETENCE

5. Korelē mērķus, līdzekļus un sasniedzamos rezultātus, lai izglītojamie apgūtu svešvalodu un/vai otro valodu.
6. Seko izmaiņām un novitātēm svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, interesējas par tālākizglītības un profesionālās pilnveides iespējām un spēj objektīvi izvērtēt savu kompetenci.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās. Studējošie patstāvīgi gatavojas seminārnodarbībām, veido portfolio, veicot patstāvīgos darbus, sagatavo un aizstāv noslēguma projektu.

1. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plāno un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
2. Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
3. Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)
4. Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)
5. Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātas) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Prasības kredītpunktu iegūšanai

STARPPĀRBAUDĪJUMI:

1. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -20%.
2. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -30%.

Noslēguma pārbaudījums (eksāmens): noslēguma projekta aizstāvēšanu-50%.

Vidējais starppārbaudījumu vērtējums - ne zemāks par 6 ballēm. Aktīva piedalīšanās un pozitīvs vērtējums seminārnodarbībās.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
3. noslēguma projekts	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu

apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);
Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);
Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);
Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);
Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)
2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Valodu stundu plānošana atkarībā no stundās izmantotajām valodu mācīšanas/mācīšanās metodēm un pieejām, un stundām izvirzītajiem mērķiem. Devīni mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plānu un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību palīg līdzekļu izmantošana svešvalodas un/vai otrā valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Kas ir klases darba organizēšana, tā sastāvdaļas? Saskarsmes modeļi. Galdu izvietojums. Norādījumu sniegšana.

<p>Monitorings. Žesti. Tāfeles izmantošana. Jautājumu uzdošanas paņēmieni. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)</p> <p>6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. Atgriezeniskās saiknes nodrošināšana. (L2)</p> <p>7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).</p> <p>Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)</p> <p>8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)</p> <p>Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)</p> <p>9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)</p> <p>10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).</p> <p>11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)</p> <p>12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).</p> <p>13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem. Profesionālā svešvaloda un/vai otrā valoda. Biznesa svešvaloda un/vai otrā valoda. Akadēmiskā svešvaloda un/vai otrā valoda. (L2)</p> <p>14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)</p> <p>15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Attēli un zīmējumi valodas mācīšanā. Stāstu stāstīšanas metode. Dziesmu, skaitāmpantiņu un dzejoļu izmantošana valodas mācīšanā. Skolēnu radošo spēju un iztēles attīstīšana, izmantojot lelles, lomu spēles un drāmu u.c. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).</p> <p>Patstāvīgais darbs: Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātās) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)</p>
<p><i>Obligāti izmantojamie informācijas avoti</i></p> <p>ANGLŪ VALODA:</p> <p>1. Harmer, J. (2019). <i>The Practice of English Language Teaching</i>. 5th ed., 8th. imp. Harlow: Pearson Education Limited.</p> <p>2. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2015). <i>Techniques in Language Teaching</i>. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>3. Thornbury, S. (2017). <i>The New A-Z of ELT</i>. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.</p>

VĀCU VALODA:

4. Gehring, W. (2018). Fremdsprache Deutsch unterrichten: Kompetenzorientierte Methoden für DaF und DaZ. Verlag UTB GmbH.
5. Hanstel, H.J., Brinitzer, M., Kroemer, S., Möller-Frorath, M., Ros, L. (2016). DaF unterrichten: Basiswissen Didaktik - Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Klett Sprachen GmbH.

Papildus informācijas avoti

1. *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors* (2020). Pieejams tiešsaistē PDF formātā <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
2. *Eiropas Padome* (2007). *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. Akreditētais modelis Nr. 92. Rīga: Eiropas Padome.
3. *Eiropas Padome* (2007). *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem*. Rīga: Eiropas Padome
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

ANGLŪ VALODA:

6. Dudeney, G., Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education ESL.
7. Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education ESL.
8. Kelly, G. (2006). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education ESL.
9. Liepa, S., Semeņeca, J., Oļehnoviča, I. (2021). Gamification in education: a case study of using gamification in the acquisition of English verb tenses. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
10. Liepa, S. (2019). CLIL pamati: Kāpēc un kā CLIL darbojas. Metodisko rakstu krājums. Mācību satura un valodas integrēta apguve – CLIL: ietvari, pieredze, izaicinājumi. Nr. 5. Atb. red. M. Burima. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019. 184 lpp.
11. Oļehnoviča, I., Liepa, S., Dilba, V. (2021). Tertiary education students' attitude to distance learning and E-platforms and tools for its implementation. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
12. Penny Ur. (2012). *A course in English language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Richards J.C. (2017) *Curriculum Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Scrivener, J. (2014). *Cambridge Handbooks for Language Teachers: Classroom Management Techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.
16. Scrivener, J. (2010). *Teaching English Grammar*. Oxford: Macmillan Education.
17. Semeņeca J., Liepa S., Oļehnoviča I. (2021) Use of authentic videos for developing transversal skills in secondary school EFL classroom. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
18. Sharma P., Barrett B., Jones F., Underhill A. (2011). *400 Ideas for Interactive Whiteboards*. Oxford: Macmillan Education.
19. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Education ESL.
20. Thornbury, S. (2002). *How to Teach Vocabulary*. Pearson Education ESL.
21. Wilson, J.J. (2008). *How to Teach Listening*. Pearson Longman.

VĀCU VALODA:

22. Fries, D. (2020). Deutsch online unterrichten: Erfolgreich als Freiberufler und ohne DaF-Studium durchstarten.
23. Grunder, H.U., Ruthemann, U., Scherer, S., Singer, P., & Vettiger, H. (2012). Unterricht – verstehen, planen, gestalten, auswerten. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
24. Storch, G. (2003). Deutsch als Fremdsprache. Eine Didaktik. UTB, Stuttgart.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Digitālais EVP. Pieejams tiešsaistē: <https://evp.visc.gov.lv>
2. Online Linguistic Support. Pieejams tiešsaistē: <https://erasmusplusols.eu/en/>
3. Mācīšanās platforma skolo.lv. Pieejams tiešsaistē: <https://skolo.lv/>
4. Skola2030 mājaslapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.skola2030.lv/lv>
5. Valsts Izglītības Satura Centrs. Pieejams tiešsaistē: <https://www.visc.gov.lv/lv>

ANĢĻU VALODA:

6. Oxford Academic. ELT Journal. Pieejams tiešsaistē: <https://academic.oup.com/eltj>
7. European-American Journals. International Journal of English Language Teaching (IJELT). Pieejams tiešsaistē: <https://www.eajournals.org/journals/international-journal-of-english-language-teaching-ijelt/>

VĀCU VALODA:

8. Gētes Institūta mājas lapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.goethe.de/de/spr/unt.html>
9. Deutsch-als-Fremdsprache.de Pieejams tiešsaistē: <https://www.deutsch-als-fremdsprache.de/>
10. Links für den DaF-Unterricht. Pieejams PDF formātā tiešsaistē: https://pedagogie.ac-reunion.fr/fileadmin/ANNEXES-ACADEMIQUES/03-PEDAGOGIE/02-COLLEGE/langues-vivantes/allemand/documents/ressources/classe_inversee/Linkliste_fuer_DaF-Seiten.pdf

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts angļu un vācu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	SVEŠVALODAS UN OTRĀS VALODAS MĀCĪBU METODIKA: ANGLŪ VALODAS UN KRIEVU VALODAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4022
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
<i>Kursa autors(-i)</i>	
Mg. philol., lektore Solveiga Liepa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., docente Ilze Oļehnoviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., profesore Elīna Vasiljeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Dr. philol., pētn. Evita Badina, Dr. philol., asoc. prof. Elvīra Isajeva, Dr. philol., doc. Inna Dvorecka	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Svešvalodas un/vai otrās valodas priekšzināšanas: vismaz B2 līmenis atbilstoši Eiropas kopīgām pamatnostādņēm valodas apguvē.	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
Kursa mērķis ir nodrošināt studējošos ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir nepieciešamas, mācot svešvalodu un/vai otro valodu dažādos vispārējās izglītības līmeņos. Kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - iepazīstināt studējošos ar efektīvām vispārējām un speciālām svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas metodēm un apguves stratēģijām un paņēmieniem; - veidot studējošo metodisko kompetenci, tostarp atbilstošu mācību metožu un principu piemērošanu, atkarībā no mērķiem, uzdevumiem un kompetenču līmeņa; - attīstīt spēju efektīvi plānot un īstenot metodisko darbu svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, izmantojot labās prakses piemērus; - iepazīstināt studējošos ar stundu plānošanas principiem, kā arī pielietot iegūtās zināšanas praksē; - aplūkot pieejas visu valodas kompetenču attīstīšanai. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)	

2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)
4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)
5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).
8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)
9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem (L2).
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

L - lekcija

S – seminārs

P - praktiskais darbs

Pd-patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Zina un pārvalda svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas galvenās metodes un paņēmienus.
2. Skaidro svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas īpatnības.

PRASMES

3. Plāno un vada svešvalodas un/vai otrās valodas klātienē un/vai attālinātās mācību stundas un pielieto dažādas mācību metodes, kas motivē skolēnu apgūt svešvalodas un/vai otro valodu un ir saistītas ar reālo dzīvi.
4. Atpazīst un analizē iespējamās problēmas svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē.

KOMPETENCE

5. Korelē mērķus, līdzekļus un sasniedzamos rezultātus, lai izglītojamie apgūtu svešvalodu un/vai otro valodu.
6. Seko izmaiņām un novitātēm svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, interesējas par tālākizglītības un profesionālās pilnveides iespējām un spēj objektīvi izvērtēt savu kompetenci.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās. Studējošie patstāvīgi gatavojas seminārnodarbībām, veido portfolio, veicot patstāvīgos darbus, sagatavo un aizstāv noslēguma projektu.

1. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plāno un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
2. Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
3. Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)
4. Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)
5. Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātas) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Prasības kredītpunktu iegūšanai

STARPPĀRBAUDĪJUMI:

1. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -20%.
2. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -30%.

Noslēguma pārbaudījums (eksāmens): noslēguma projekta aizstāvēšanu-50%.

Vidējais starppārbaudījumu vērtējums - ne zemāks par 6 ballēm. Aktīva piedalīšanās un pozitīvs vērtējums seminārnodarbībās.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
3. noslēguma projekts	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu

apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)
2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Valodu stundu plānošana atkarībā no stundās izmantotajām valodu mācīšanas/mācīšanās metodēm un pieejām, un stundām izvirzītajiem mērķiem. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plāno un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību palīg līdzekļu izmantošana svešvalodas un/vai otrā valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Kas ir klases darba organizēšana, tā sastāvdaļas? Saskarsmes modeļi. Galdu izvietojums. Norādījumu sniegšana. Monitorings. Žesti. Tāfeles izmantošana. Jautājumu uzdošanas paņēmieni. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. Atgriezeniskās saiknes nodrošināšana. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).

Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)

8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)

Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)

9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem. Profesionālā svešvaloda un/vai otrā valoda. Biznesa svešvaloda un/vai otrā valoda. Akadēmiskā svešvaloda un/vai otrā valoda. (L2)
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Attēli un zīmējumi valodas mācīšanā. Stāstu stāstīšanas metode. Dziesmu, skaitāmpantiņu un dzejoļu izmantošana valodas mācīšanā. Skolēnu radošo spēju un iztēles attīstīšana, izmantojot lelles, lomu spēles un drāmu u.c. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

Patstāvīgais darbs: Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātās) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagoģiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

ANGLŪ VALODA:

1. Harmer, J. (2019). *The Practice of English Language Teaching*. 5th ed., 8th. imp. Harlow: Pearson Education Limited.

2. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2015). *Techniques in Language Teaching*. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.
3. Thornbury, S. (2017). *The New A-Z of ELT*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.

KRIEVU VALODA:

4. Акишина, А.А., Каган, О.Е. (2014). Учимся учить: для преподавателя русского языка как иностранного. Москва: Русский язык, Курсы.
Pieejams: https://vk.com/doc204778424_437850795?hash=5a0cc7e8be016fff1a
5. Бердичевский, А. Л. (2018). Альтернативные технологии в преподавании русского языка как иностранного: методическое пособие для преподавателей. Рига: RETORIKA A.
6. Гальскова, Н.Д., Гез, Н. И. (2013). Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика. Москва: Академия. Pieejams PDF formātā: <http://learnteachweb.ru/articles/galskova.pdf>

Papildus informācijas avoti

1. *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors* (2020). Pieejams tiešsaistē PDF formātā <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
2. *Eiropas Padome* (2007). *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. Akreditētais modelis Nr. 92. Rīga: Eiropas Padome.
3. *Eiropas Padome* (2007). *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem*. Rīga: Eiropas Padome
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

ANĢĻU VALODA:

6. Dudeney, G., Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education ESL.
7. Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education ESL.
8. Kelly, G. (2006). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education ESL.
9. Liepa, S., Semeņeca, J., Oļehnoviča, I. (2021). Gamification in education: a case study of using gamification in the acquisition of English verb tenses. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
10. Liepa, S. (2019). CLIL pamati: Kāpēc un kā CLIL darbojas. Metodisko rakstu krājums. Mācību saturs un valodas integrēta apguve – CLIL: ietvari, pieredze, izaicinājumi. Nr. 5. Atb. red. M. Burima. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019. 184 lpp.
11. Oļehnoviča, I., Liepa, S., Dilba, V. (2021). Tertiary education students' attitude to distance learning and E-platforms and tools for its implementation. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
12. Penny Ur. (2012). *A course in English language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Richards J.C. (2017) *Curriculum Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Scrivener, J. (2014). *Cambridge Handbooks for Language Teachers: Classroom Management Techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.
16. Scrivener, J. (2010). *Teaching English Grammar*. Oxford: Macmillan Education.
17. Semeņeca J., Liepa S., Oļehnoviča I. (2021) Use of authentic videos for developing transversal skills in secondary school EFL classroom. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.

18. Sharma P., Barrett B., Jones F., Underhill A. (2011). *400 Ideas for Interactive Whiteboards*. Oxford: Macmillan Education.
19. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Education ESL.
20. Wilson, J.J. (2008). *How to Teach Listening*. Pearson Longman.

KRIEVU VALODA:

21. Dvorecka, I., Isajeva, E. (2020). Formation of communicative competence in the process of teaching Russian oral speech to foreign students. INTED2020 Proceedings, pp. 3667-3673. Proceedings indexed in Web of Science. doi: 10.21125/inted.2020.103 Pieejams: <https://library.iated.org/view/DVORECKA2020FOR>
22. Kramiņa, I. (2000). Linguo-didactic theories underlying multi-purpose language acquisition: Lingvodidaktiskās teorijas variatīvajā valodu apgūvē. Rīga: LU. Pieejams: <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/210>
23. Семенова, М.Ф. (1994). Сопоставительная грамматика русского и латышского языков. Рига: SIA Vards

Periodika un citi informācijas avoti

1. Digitālais EVP. Pieejams tiešsaistē: <https://evp.visc.gov.lv>
2. Online Linguistic Support. Pieejams tiešsaistē: <https://erasmusplusols.eu/en/>
3. Mācīšanās platforma skolo.lv. Pieejams tiešsaistē: <https://skolo.lv/>
4. Skola2030 mājaslapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.skola2030.lv/lv>
5. Valsts Izglītības Satura Centrs. Pieejams tiešsaistē: <https://www.visc.gov.lv/lv>

ANGLŪ VALODA:

6. Oxford Academic. ELT Journal. Pieejams tiešsaistē: <https://academic.oup.com/eltj>
7. European-American Journals. International Journal of English Language Teaching (IJELT). Pieejams tiešsaistē: <https://www.eajournals.org/journals/international-journal-of-english-language-teaching-ijelt/>

KRIEVU VALODA:

8. Грамота.ру Pieejams tiešsaistē: <http://www.gramota.ru>
9. Russian-World.Info Pieejams tiešsaistē: <http://www.russian-world.info>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts angļu un krievu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	SVEŠVALODAS UN OTRĀS VALODAS MĀCĪBU METODIKA: ANĢĻU VALODAS UN SPĀŅU VALODAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4023
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
<i>Kursa autors(-i)</i>	
Mg. philol., lektore Solveiga Liepa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., docente Ilze Oļehnoviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., profesore Elīna Vasiljeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Dr. philol., pētn. Evita Badina, Mg. philol., lekt. Karolīna Hrapāne	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Svešvalodas un/vai otrās valodas priekšzināšanas: vismaz B2 līmenis atbilstoši Eiropas kopīgām pamatnostādņēm valodas apguvē.	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
Kursa mērķis ir nodrošināt studējošos ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir nepieciešamas, mācot svešvalodu un/vai otro valodu dažādos vispārējās izglītības līmeņos. Kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - iepazīstināt studējošos ar efektīvām vispārējām un speciālām svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas metodēm un apguves stratēģijām un paņēmieniem; - veidot studējošo metodisko kompetenci, tostarp atbilstošu mācību metožu un principu piemērošanu, atkarībā no mērķiem, uzdevumiem un kompetenču līmeņa; - attīstīt spēju efektīvi plānot un īstenot metodisko darbu svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, izmantojot labās prakses piemērus; - iepazīstināt studējošos ar stundu plānošanas principiem, kā arī pielietot iegūtās zināšanas praksē; - aplūkot pieejas visu valodas kompetenču attīstīšanai. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2) 2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2) 	

3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)
4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)
5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).
8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)
9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresa novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem (L2).
14. Starpdisciplinārītātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

L - lekcija

S – seminārs

P - praktiskais darbs

Pd-patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Zina un pārvalda svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas galvenās metodes un paņēmienus.
2. Skaidro svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas īpatnības.

PRASMES

3. Plāno un vada svešvalodas un/vai otrās valodas klātienē un/vai attālinātās mācību stundas un pielieto dažādas mācību metodes, kas motivē skolēnu apgūt svešvalodas un/vai otrās valodu un ir saistītas ar reālo dzīvi.
4. Atpazīst un analizē iespējamās problēmas svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē.

KOMPETENCE

5. Korelē mērķus, līdzekļus un sasniedzamos rezultātus, lai izglītojamie apgūtu svešvalodu un/vai otro valodu.
6. Seko izmaiņām un novitātēm svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, interesējas par tālākizglītības un profesionālās pilnveides iespējām un spēj objektīvi izvērtēt savu kompetenci.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās. Studējošie patstāvīgi gatavojas seminārnodarbībām, veido portfolio, veicot patstāvīgos darbus, sagatavo un aizstāv noslēguma projektu.

1. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plānu un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
2. Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
3. Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)
4. Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)
5. Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātas) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apgūvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Prasības kredītpunktu iegūšanai

STARPPĀRBAUDĪJUMI:

1. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -20%.
2. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -30%.

Noslēguma pārbaudījums (eksāmens): noslēguma projekta aizstāvēšanu-50%.

Vidējais starppārbaudījumu vērtējums - ne zemāks par 6 ballēm. Aktīva piedalīšanās un pozitīvs vērtējums seminārnodarbībās.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
3. noslēguma projekts	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu

apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvēību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)
2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Valodu stundu plānošana atkarībā no stundās izmantotajām valodu mācīšanas/mācīšanās metodēm un pieejām, un stundām izvirzītajiem mērķiem. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plānu un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību palīg līdzekļu izmantošana svešvalodas un/vai otrā valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Kas ir klases darba organizēšana, tā sastāvdaļas? Saskarsmes modeļi. Galdu izvietojums. Norādījumu sniegšana.

<p>Monitorings. Žesti. Tāfeles izmantošana. Jautājumu uzdošanas paņēmieni. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)</p> <p>6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. Atgriezeniskās saiknes nodrošināšana. (L2)</p> <p>7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).</p> <p>Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)</p> <p>8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)</p> <p>Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)</p> <p>9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)</p> <p>10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summātīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).</p> <p>11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)</p> <p>12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).</p> <p>13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem. Profesionālā svešvaloda un/vai otrā valoda. Biznesa svešvaloda un/vai otrā valoda. Akadēmiskā svešvaloda un/vai otrā valoda. (L2)</p> <p>14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)</p> <p>15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Attēli un zīmējumi valodas mācīšanā. Stāstu stāstīšanas metode. Dziesmu, skaitāmpantiņu un dzejoļu izmantošana valodas mācīšanā. Skolēnu radošo spēju un iztēles attīstīšana, izmantojot lelles, lomu spēles un drāmu u.c. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).</p> <p>Patstāvīgais darbs: Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātās) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)</p>
<p>Obligāti izmantojamie informācijas avoti</p> <p>ANĢĻU VALODA:</p> <p>1. Harmer, J. (2019). <i>The Practice of English Language Teaching</i>. 5th ed., 8th. imp. Harlow: Pearson Education Limited.</p> <p>2. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2015). <i>Techniques in Language Teaching</i>. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>3. Thornbury, S. (2017). <i>The New A-Z of ELT</i>. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.</p>

SPĀŅU VALODA:

4. Arnold Morgan J., Foncubierta Muriel J. (2016) La atención a los factores afectivos en la enseñanza de ELE. Edinumen.
5. Arija, A., Encina- Herrera Jiménez, M., J.- González Argüello F. (2016) La formación del profesorado de español. Inovación y reto. Difusión.
6. Arija, A., Encina- Martínez Sallés M., Carilla Cajal M. (2016) Enseñar español a niños y adolescentes. Enfoques y tendencias. Difusión.
7. Antologías de textos de didáctica del español:
https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/antologia_didactica

Papildus informācijas avoti

1. *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors* (2020). Pieejams tiešsaistē PDF formātā <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
2. *Eiropas Padome* (2007). *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. Akreditētais modelis Nr. 92. Rīga: Eiropas Padome.
3. *Eiropas Padome* (2007). *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem*. Rīga: Eiropas Padome
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

ANĢĻU VALODA:

6. Dudeney, G., Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education ESL.
7. Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education ESL.
8. Kelly, G. (2006). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education ESL.
9. Liepa, S., Semeņeca, J., Oļehnoviča, I. (2021). Gamification in education: a case study of using gamification in the acquisition of English verb tenses. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
10. Liepa, S. (2019). CLIL pamati: Kāpēc un kā CLIL darbojas. Metodisko rakstu krājums. Mācību satura un valodas integrēta apguve – CLIL: ietvari, pieredze, izaicinājumi. Nr. 5. Atb. red. M. Burima. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019. 184 lpp.
11. Oļehnoviča, I., Liepa, S., Dilba, V. (2021). Tertiary education students' attitude to distance learning and E-platforms and tools for its implementation. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
12. Penny Ur. (2012). *A course in English language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Richards J.C. (2017) *Curriculum Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Scrivener, J. (2014). *Cambridge Handbooks for Language Teachers: Classroom Management Techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.
16. Scrivener, J. (2010). *Teaching English Grammar*. Oxford: Macmillan Education.
17. Semeņeca J., Liepa S., Oļehnoviča I. (2021) Use of authentic videos for developing transversal skills in secondary school EFL classroom. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
18. Sharma P., Barrett B., Jones F., Underhill A. (2011). *400 Ideas for Interactive Whiteboards*. Oxford: Macmillan Education.
19. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Education ESL.

20. Wilson, J.J. (2008). *How to Teach Listening*. Pearson Longman.

SPĀŅU VALODA:

21. DidactiRed. Gramática. Aspectos pragmático-discursivos. Sm-ELE, 2015
22. DidactiRed. Competencias generales.Sm-ELE, 2015
23. Escandell V., Pons J., Ahern A. Comunicación y cognición en ELE: la perspectiva pragmática.
24. Lahoz J., Luque S. un c. Aproximación a la enseñanza de la pronunciación en el aula de español. Edinumen, 2012.
25. Llopis-García Reyes, Espinosa Juan Manuel. ¿Qué gramática enseñar, qué gramática aprender? Edinumen, 2012.
26. Marco Común Europeo de Referencia. En https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/presentacion.htm
27. Autoru kol. Indagación y reflexión sobre la propia práctica docente. Herramientas para el desarrollo profesional. Edinumen, 2016.
28. Neus Figueras Casanovas, Fuensanta Puig Soler. Pautas para evaluación del español como lengua extranjera. Edinumen, 2013.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Digitālais EVP. Pieejams tiešsaistē: <https://evp.visc.gov.lv>
2. Online Linguistic Support. Pieejams tiešsaistē: <https://erasmusplusols.eu/en/>
3. Mācīšanās platforma skolo.lv. Pieejams tiešsaistē: <https://skolo.lv/>
4. Skola2030 mājaslapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.skola2030.lv/lv>
5. Valsts Izglītības Satura Centrs. Pieejams tiešsaistē: <https://www.visc.gov.lv/lv>

ANĢĻU VALODA:

6. Oxford Academic. ELT Journal. Pieejams tiešsaistē: <https://academic.oup.com/eltj>
7. European-American Journals. International Journal of English Language Teaching (IJELT). Pieejams tiešsaistē: <https://www.eajournals.org/journals/international-journal-of-english-language-teaching-ijelt/>

SPĀŅU VALODA:

8. <https://cvc.cervantes.es>
9. Biblioteca del profesor en https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/antologia_didactica
10. Žurnāls "Puntaycoma". Para mejorar tu español. Difusión

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts angļu un spāņu valodā.

Studiju kursa nosaukums	SVEŠVALODAS UN OTRĀS VALODAS MĀCĪBU METODIKA: ANGLŪ VALODAS UN FRANČU VALODAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4024
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Mg. philol., lektore Solveiga Liepa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., docente Ilze Oļehnoviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., profesore Elīna Vasiljeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Dr. philol., pētn. Evita Badina, Mg. philol., lekt. Sergejs Poļanskis	
Priekšzināšanas	
Svešvalodas un/vai otrās valodas priekšzināšanas: vismaz B2 līmenis atbilstoši Eiropas kopīgām pamatnostādnēm valodas apguvē.	
Studiju kursa anotācija	
Kursa mērķis ir nodrošināt studējošos ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir nepieciešamas, mācot svešvalodu un/vai otro valodu dažādos vispārējās izglītības līmeņos. Kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - iepazīstināt studējošos ar efektīvām vispārējām un speciālām svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas metodēm un apguves stratēģijām un paņēmieniem; - veidot studējošo metodisko kompetenci, tostarp atbilstošu mācību metožu un principu piemērošanu, atkarībā no mērķiem, uzdevumiem un kompetenču līmeņa; - attīstīt spēju efektīvi plānot un īstenot metodisko darbu svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, izmantojot labās prakses piemērus; - iepazīstināt studējošos ar stundu plānošanas principiem, kā arī pielietot iegūtās zināšanas praksē; - aplūkot pieejas visu valodas kompetenču attīstīšanai. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)	

2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)
4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)
5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).
8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)
9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem (L2).
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

L - lekcija

S – seminārs

P - praktiskais darbs

Pd-patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Zina un pārvalda svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas galvenās metodes un paņēmienus.
2. Skaidro svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas īpatnības.

PRASMES

3. Plāno un vada svešvalodas un/vai otrās valodas klātienē un/vai attālinātās mācību stundas un pielieto dažādas mācību metodes, kas motivē skolēnu apgūt svešvalodas un/vai otrās valodu un ir saistītas ar reālo dzīvi.
4. Atpazīst un analizē iespējamās problēmas svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē.

KOMPETENCE

5. Korelē mērķus, līdzekļus un sasniedzamos rezultātus, lai izglītojamie apgūtu svešvalodu un/vai otro valodu.
6. Seko izmaiņām un novitātēm svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, interesējas par tālākizglītības un profesionālās pilnveides iespējām un spēj objektīvi izvērtēt savu kompetenci.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās. Studējošie patstāvīgi gatavojas seminārnodarbībām, veido portfolio, veicot patstāvīgos darbus, sagatavo un aizstāv noslēguma projektu.

1. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plāno un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
2. Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
3. Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)
4. Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)
5. Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātas) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagoģiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apgūvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Prasības kredītpunktu iegūšanai

STARPPĀRBAUDĪJUMI:

1. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -20%.
2. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -30%.

Noslēguma pārbaudījums (eksāmens): noslēguma projekta aizstāvēšanu-50%.

Vidējais starppārbaudījumu vērtējums - ne zemāks par 6 ballēm. Aktīva piedalīšanās un pozitīvs vērtējums seminārnodarbībās.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
3. noslēguma projekts	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu

apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)
2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Valodu stundu plānošana atkarībā no stundās izmantotajām valodu mācīšanas/mācīšanās metodēm un pieejām, un stundām izvirzītajiem mērķiem. Devīni mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plāno un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību palīg līdzekļu izmantošana svešvalodas un/vai otrā valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Kas ir klases darba organizēšana, tā sastāvdaļas? Saskarsmes modeļi. Galdu izvietojums. Norādījumu sniegšana. Monitorings. Žesti. Tāfeles izmantošana. Jautājumu uzdošanas paņēmieni. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. Atgriezeniskās saiknes nodrošināšana. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).

Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)

8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)

Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)

9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem. Profesionālā svešvaloda un/vai otrā valoda. Biznesa svešvaloda un/vai otrā valoda. Akadēmiskā svešvaloda un/vai otrā valoda. (L2)
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Attēli un zīmējumi valodas mācīšanā. Stāstu stāstīšanas metode. Dziesmu, skaitāmpantiņu un dzejoļu izmantošana valodas mācīšanā. Skolēnu radošo spēju un iztēles attīstīšana, izmantojot lelles, lomu spēles un drāmu u.c. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

Patstāvīgais darbs: Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātās) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagoģiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

ANGLŪ VALODA:

1. Harmer, J. (2019). *The Practice of English Language Teaching*. 5th ed., 8th. imp. Harlow: Pearson Education Limited.

2. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2015). *Techniques in Language Teaching*. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.
3. Thornbury, S. (2017). *The New A-Z of ELT*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.

FRANČU VALODA:

4. Diamesi K. (2014) *Mille et une approches didactiques dans la classe du FLE* - uPublish: Amazon Digital Services LLC.

Papildus informācijas avoti

1. *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors* (2020). Pieejams tiešsaistē PDF formātā <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
2. *Eiropas Padome* (2007). *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. Akreditētais modelis Nr. 92. Rīga: Eiropas Padome.
3. *Eiropas Padome* (2007). *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem*. Rīga: Eiropas Padome
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

ANĢĻU VALODA:

6. Dudeney, G., Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education ESL.
7. Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education ESL.
8. Kelly, G. (2006). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education ESL.
9. Liepa, S., Semeņeca, J., Oļehnoviča, I. (2021). Gamification in education: a case study of using gamification in the acquisition of English verb tenses. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
10. Liepa, S. (2019). CLIL pamati: Kāpēc un kā CLIL darbojas. Metodisko rakstu krājums. Mācību satura un valodas integrēta apguve – CLIL: ietvari, pieredze, izaicinājumi. Nr. 5. Atb. red. M. Burima. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019. 184 lpp.
11. Oļehnoviča, I., Liepa, S., Dilba, V. (2021). Tertiary education students' attitude to distance learning and E-platforms and tools for its implementation. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
12. Penny Ur. (2012). *A course in English language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Richards J.C. (2017) *Curriculum Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Scrivener, J. (2014). *Cambridge Handbooks for Language Teachers: Classroom Management Techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.
16. Scrivener, J. (2010). *Teaching English Grammar*. Oxford: Macmillan Education.
17. Semeņeca J., Liepa S., Oļehnoviča I. (2021) Use of authentic videos for developing transversal skills in secondary school EFL classroom. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
18. Sharma P., Barrett B., Jones F., Underhill A. (2011). *400 Ideas for Interactive Whiteboards*. Oxford: Macmillan Education.
19. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Education ESL.
20. Wilson, J.J. (2008). *How to Teach Listening*. Pearson Longman.

FRANČU VALODA:

21. Le Français Dans le Monde. Actualité de l'enseignement bilingue. – Paris: EDICEF, 2000.
22. Poļanskis, S. (2016). "Concept of Pataphysics: from Jarry to Arrabal" (pp. 17 – 24) 3rd International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts. SGEM 2016. Conference Proceedings. ISBN 978-619-7105-78-0. ISSN 2367-5659. DOI: 10.5593/sgemsocial2016B43. Albena, Bulgaria.
23. Thyron F.(2006) Variation et interculturel dans l'enseignement du FLE - EME; EME MODULAIRES, 2006

Periodika un citi informācijas avoti

1. Digitālais EVP. Pieejams tiešsaistē: <https://evp.visc.gov.lv>
2. Online Linguistic Support. Pieejams tiešsaistē: <https://erasmusplusols.eu/en/>
3. Mācīšanās platforma skolo.lv. Pieejams tiešsaistē: <https://skolo.lv/>
4. Skola2030 mājaslapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.skola2030.lv/lv>
5. Valsts Izglītības Satura Centrs. Pieejams tiešsaistē: <https://www.visc.gov.lv/lv>

ANĢĻU VALODA:

6. Oxford Academic. ELT Journal. Pieejams tiešsaistē: <https://academic.oup.com/eltj>
7. European-American Journals. International Journal of English Language Teaching (IJELT). Pieejams tiešsaistē: <https://www.eajournals.org/journals/international-journal-of-english-language-teaching-ijelt/>

FRANČU VALODA:

8. Le Français dans le monde - CLE International, ISSN 0015-9395

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts angļu un franču valodā.

Studiju kursa nosaukums	SVEŠVALODAS UN OTRĀS VALODAS MĀCĪBU METODIKA: ANĢĻU VALODAS UN ZVIEDRU VALODAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4025
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Mg. philol., lektore Solveiga Liepa (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., docente Ilze Oļehnoviča (<i>Daugavpils Universitāte</i>), Dr. philol., profesore Elīna Vasiljeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. philol., lekt. Solveiga Liepa, Dr. philol., pētn. Evita Badina, Dr. philol., viesdoc. Jeļena Tretjakova	
Priekšzināšanas	
Svešvalodas un/vai otrās valodas priekšzināšanas: vismaz B2 līmenis atbilstoši Eiropas kopīgām pamatnostādnēm valodas apguvē.	
Studiju kursa anotācija	
Kursa mērķis ir nodrošināt studējošos ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir nepieciešamas, mācot svešvalodu un/vai otro valodu dažādos vispārējās izglītības līmeņos. Kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> - iepazīstināt studējošos ar efektīvām vispārējām un speciālām svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas metodēm un apguves stratēģijām un paņēmieniem; - veidot studējošo metodisko kompetenci, tostarp atbilstošu mācību metožu un principu piemērošanu, atkarībā no mērķiem, uzdevumiem un kompetenču līmeņa; - attīstīt spēju efektīvi plānot un īstenot metodisko darbu svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, izmantojot labās prakses piemērus; - iepazīstināt studējošos ar stundu plānošanas principiem, kā arī pielietot iegūtās zināšanas praksē; - aplūkot pieejas visu valodas kompetenču attīstīšanai. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2) 2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2) 	

3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)
4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)
5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)
6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. (L2)
7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).
8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)
9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)
10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).
11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)
12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).
13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem (L2).
14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)
15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).

L - lekcija

S – seminārs

P - praktiskais darbs

Pd-patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Zina un pārvalda svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas galvenās metodes un paņēmienus.
2. Skaidro svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas īpatnības.

PRASMES

3. Plāno un vada svešvalodas un/vai otrās valodas klātienē un/vai attālinātās mācību stundas un pielieto dažādas mācību metodes, kas motivē skolēnu apgūt svešvalodas un/vai otrās valodu un ir saistītas ar reālo dzīvi.
4. Atpazīst un analizē iespējamās problēmas svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē.

KOMPETENCE

5. Korelē mērķus, līdzekļus un sasniedzamos rezultātus, lai izglītojamie apgūtu svešvalodu un/vai otro valodu.
6. Seko izmaiņām un novitātēm svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanā, interesējas par tālākizglītības un profesionālās pilnveides iespējām un spēj objektīvi izvērtēt savu kompetenci.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazās darba grupās. Studējošie patstāvīgi gatavojas seminārnodarbībām, veido portfolio, veicot patstāvīgos darbus, sagatavo un aizstāv noslēguma projektu.

1. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plānu un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
2. Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)
3. Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)
4. Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)
5. Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātas) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)

Prasības kredītpunktu iegūšanai

STARPPĀRBAUDĪJUMI:

1. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -20%.
2. Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana -30%.

Noslēguma pārbaudījums (eksāmens): noslēguma projekta aizstāvēšanu-50%.

Vidējais starppārbaudījumu vērtējums - ne zemāks par 6 ballēm. Aktīva piedalīšanās un pozitīvs vērtējums seminārnodarbībās.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	
3. noslēguma projekts	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu

apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);
Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);
Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);
Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);
Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpalāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1. Ievads svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesijā. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences. Svešvalodas un/vai otrās valodas skolotāja darbu reglamentējošie nacionālā un Eiropas līmeņa dokumenti. Izglītības standarti. Svešvalodu un/vai otrās valodas programmu paraugi. (L2)
2. Lietpratība kā komplekss sasniedzamais rezultāts, caurviju prasmes, vērtības un ieradumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvē. (L2)
3. Mācību satura plānošana: mācību priekšmeta programma, tematiskais plāns, stundas plāns. Valodu stundu plānošana atkarībā no stundās izmantotajām valodu mācīšanas/mācīšanās metodēm un pieejām, un stundām izvirzītajiem mērķiem. Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai pēc R.Gaņjē. Mācību satura plānošana, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Svešvalodas un/vai otrās valodas mācību priekšmeta programmas paraugu, tematisko plānu un stundu plānu izpēte, analīze un apspriešana e-vidē. Vienas tēmas tematiskā plānojuma izstrāde, tā prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

4. Mācību grāmatu un citu materiālu (piemēram, autentiskie materiāli, elektroniskie mācību materiāli) izvēle un adaptēšana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Mācību palīg līdzekļu izmantošana svešvalodas un/vai otrā valodas mācību stundās. (L2, P4, Pd12)

Patstāvīgais darbs: Mācību līdzekļa izvērtēšanas kritēju izveide; mācību līdzekļa (pēc izvēles) izvērtēšana atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem un analīze, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd12)

5. Klases darba organizēšanas svešvalodas un/vai otrās valodas mācību stundās. Kas ir klases darba organizēšana, tā sastāvdaļas? Saskarsmes modeļi. Galdu izvietojums. Norādījumu sniegšana.

<p>Monitorings. Žesti. Tāfeles izmantošana. Jautājumu uzdošanas paņēmieni. Mācību procesa organizēšana klātienē un/vai attālināti. (L2)</p> <p>6. Dažādu vecumposmu izglītojamo psiholoģiskās vecuma īpatnības, mācīšanās īpatnības, mācīšanās stili, daudzveidīgie spēju veidi un attiecīgās aktivitātes. Atgriezeniskās saiknes nodrošināšana. (L2)</p> <p>7. Valodas aspekti: vārdu krājuma apguve, gramatikas un fonētikas mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas aspektu apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P6, Pd18).</p> <p>Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde vārdu krājuma apguvei, gramatikas un fonētikas mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd18)</p> <p>8. Valodas prasmju attīstība: receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību mācīšana. Metodiskā materiāla attiecīgo valodas prasmju apguvei izstrāde, prezentēšana un apspriešana e-vidē. (S2, P8, Pd24)</p> <p>Patstāvīgais darbs: Metodiskā materiāla izstrāde valodas prasmju (receptīvo (klausīšanās un lasīšana) un produktīvo (rakstīšana un runāšana) darbību) mācīšanai. Metodisko materiālu prezentēšana un apspriešana e-vidē. (Pd24)</p> <p>9. Diferencētas pieejas īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Pašvadīta mācīšanās. EVP (Eiropas Valodu Portfelis). Svešvalodu zināšanu novērtēšanas un pilnveides rīks OLS (Online Linguistic Support). (S2)</p> <p>10. Vērtēšanas aspekti, īstenojot mācību procesu klātienē un/vai attālināti. Testēšana, testu veidi, to sastādīšanas kritēriji un dažādi izglītojamo progresu novērtēšanas veidi (formatīvā, summatīvā vērtēšana, SLA). Kļūdu labošanas stratēģijas (S2).</p> <p>11. Digitālās mācību platformas (piem., skolo.lv; uzdevumi.lv; soma.lv u.c.). Digitālie mācību rīki un tehnoloģiskie risinājumi svešvalodas un/vai otrās valodas apguvei. (S4)</p> <p>12. Valodas mācīšanas un mācīšanās perspektīvas. Valodas mācīšanas metodes pēdējos 100 gados (L2).</p> <p>13. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšana dažādām vajadzībām / īpašiem mērķiem. Profesionālā svešvaloda un/vai otrā valoda. Biznesa svešvaloda un/vai otrā valoda. Akadēmiskā svešvaloda un/vai otrā valoda. (L2)</p> <p>14. Starpdisciplināritātes īstenošana svešvalodas un/vai otrās valodas mācību procesā. Kopīgas stundas plānošana un mācīšana. (S2)</p> <p>15. Svešvalodas un/vai otrās valodas mācīšanas rīki, tehnikas, aktivitātes. Attēli un zīmējumi valodas mācīšanā. Stāstu stāstīšanas metode. Dziesmu, skaitāmpantiņu un dzejoļu izmantošana valodas mācīšanā. Skolēnu radošo spēju un iztēles attīstīšana, izmantojot lelles, lomu spēles un drāmu u.c. Noslēguma projekta (mācību stunda) izstrāde, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana (S2, P10, Pd30).</p> <p>Patstāvīgais darbs: Noslēguma projekts. Detalizēta mācību stundas (klātienē un/vai attālinātās) plāna izstrāde atbilstoši deviņiem mācību notikumiem efektīvai stundai pēc R.Gaņjē, tā realizēšana prakses vietā, prezentēšana/aizstāvēšana un apspriešana. Esošās situācijas izpēte kādā no pedagogiskās prakses klasēm, identificējot mācību grūtības, kuras skolēniem ir radušās kāda svešvalodu aspekta vai prasmju apguvē; detalizēta mācību stundas plāna izstrāde un realizēšana klasē problēmas mazināšanai vai risināšanai; prezentācijas izstrāde, iekļaujot informāciju par konstatēto mācību problēmu, realizēto stundas plānu problēmas mazināšanai vai risināšanai un izdarītajiem secinājumiem. (Pd30)</p>
<p><i>Obligāti izmantojamie informācijas avoti</i></p> <p>ANĢĻU VALODA:</p> <p>1. Harmer, J. (2019). <i>The Practice of English Language Teaching</i>. 5th ed., 8th. imp. Harlow: Pearson Education Limited.</p> <p>2. Larsen-Freeman, D., Anderson, M. (2015). <i>Techniques in Language Teaching</i>. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>3. Thornbury, S. (2017). <i>The New A-Z of ELT</i>. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.</p>

ZVIEDRU VALODA:

4. Åkerberg, T., Norefalk, Ch. Svenska som andraspråk 1. – NA Förlag, 2014.
5. Åkerberg, T., Norefalk, Ch. Svenska som andraspråk 2 & 3. – NA Förlag, 2015.
6. Portāls zviedru valodas apguvei: www.kreativpedagogik.se

Papildus informācijas avoti

1. *Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors* (2020). Pieejams tiešsaistē PDF formātā <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
2. *Eiropas Padome* (2007). *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. Akreditētais modelis Nr. 92. Rīga: Eiropas Padome.
3. *Eiropas Padome* (2007). *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)*. *Norādījumi skolotājiem*. Rīga: Eiropas Padome
4. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
5. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

ANĢĻU VALODA:

6. Dudeney, G., Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education ESL.
7. Harmer, J. (2004). *How to Teach Writing*. Pearson Education ESL.
8. Kelly, G. (2006). *How to Teach Pronunciation*. Pearson Education ESL.
9. Liepa, S., Semeņeca, J., Oļehnoviča, I. (2021). Gamification in education: a case study of using gamification in the acquisition of English verb tenses. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
10. Liepa, S. (2019). CLIL pamati: Kāpēc un kā CLIL darbojas. Metodisko rakstu krājums. Mācību saturs un valodas integrēta apguve – CLIL: ietvari, pieredze, izaicinājumi. Nr. 5. Atb. red. M. Burima. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2019. 184 lpp.
11. Oļehnoviča, I., Liepa, S., Dilba, V. (2021). Tertiary education students' attitude to distance learning and E-platforms and tools for its implementation. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
12. Penny Ur. (2012). *A course in English language teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
13. Richards J.C. (2017) *Curriculum Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
14. Scrivener, J. (2014). *Cambridge Handbooks for Language Teachers: Classroom Management Techniques*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching*. 3rd ed. Oxford: Macmillan Education.
16. Scrivener, J. (2010). *Teaching English Grammar*. Oxford: Macmillan Education.
17. Semeņeca J., Liepa S., Oļehnoviča I. (2021) Use of authentic videos for developing transversal skills in secondary school EFL classroom. EDULEARN21 Proceedings. 13th International Conference on Education and New Learning Technologies (5-6 July, 2021). Online Conference.
18. Sharma P., Barrett B., Jones F., Underhill A. (2011). *400 Ideas for Interactive Whiteboards*. Oxford: Macmillan Education.
19. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Education ESL.
20. Wilson, J.J. (2008). *How to Teach Listening*. Pearson Longman.

ZVIEDRU VALODA:

21. Calgren, I., Marton F. Lärare av i morgon. - Kristianstads Boktryckeri AB, 2001.

22. Oļehnoviča I., Tretjakova J., Liepa S. (2020). Metaphors Instrumental in Achieving the Pragmatic Effect in Animal Rights Advertisements. Research in Language, 2020, vol. 18 (4) (pp.441-451) DOI: 10.18778/1731-7533.18.4.06

Periodika un citi informācijas avoti

1. Digitālais EVP. Pieejams tiešsaistē: <https://evp.visc.gov.lv>
2. Online Linguistic Support. Pieejams tiešsaistē: <https://erasmusplusols.eu/en/>
3. Mācīšanās platforma skolo.lv. Pieejams tiešsaistē: <https://skolo.lv/>
4. Skola2030 mājaslapa. Pieejams tiešsaistē: <https://www.skola2030.lv/lv>
5. Valsts Izglītības Satura Centrs. Pieejams tiešsaistē: <https://www.visc.gov.lv/lv>

ANĢĻU VALODA:

6. Oxford Academic. ELT Journal. Pieejams tiešsaistē: <https://academic.oup.com/eltj>
7. European-American Journals. International Journal of English Language Teaching (IJELT). Pieejams tiešsaistē: <https://www.eajournals.org/journals/international-journal-of-english-language-teaching-ijelt/>

ZVIEDRU VALODA:

8. www.kreativpedagogik.se
9. www.urskola.se
10. <https://www.skolverket.se/>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/I/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts angļu un zviedru valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	SOCIĀLĀS UN PILSONISKĀS JOMAS MĀCĪBU METODIKA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	Izgl4026
<i>Zinātnes nozare</i>	Izglītības zinātnes
<i>Kursa līmenis</i>	4
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	32
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
<i>Kursa autors(-i)</i>	
Dr.sc. admin., doc. Ausma Golubeva (sociālo zinību mācību metodika) (Latvijas Universitāte) Dr. sc. soc., doc. Ilze Šenberga (vēstures mācību metodika) (Daugavpils Universitāte)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Dr. sc. soc., viesdoc. Ilze Šenberga (<i>vēstures mācību metodika</i>), Mg. hist., vieslekt. Signita Gabrāne (<i>sociālo zinību mācību metodika</i>), Mg. hist., lekt. Andris Kupšāns (<i>sociālo zinību mācību metodika</i>)	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Atbilstoši uzņemšanas prasībām.	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
Studiju kursa mērķis ir veidot sociālās un pilsoniskās jomas izglītības standartiem un profesijas standartam "Skolotājs" atbilstošas profesionālās kompetences. Kurss orientēts uz studējošo aktīvu iesaistīšanos darba vidē balstītu studiju aktivitātēs, strādājot ar normatīvajiem dokumentiem, mācību līdzekļiem, speciālo literatūru, konstruējot zināšanas par sociālās un pilsoniskās jomas mācību būtību, mērķi, uzdevumiem, saturu, organizēšanu kompetenču pieejas kontekstā, pilnveidojot skolotāja profesionālās prasmes un kompetences.	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
I. Sociālo zinību mācību metodika (L8, S8, P16,Pd48) <ol style="list-style-type: none"> 1. Sociālo zinību un sociālo zinātņu mācību priekšmets, tā saturs reglamentējošajos normatīvajos dokumentos (L2,P2). 2. Mācību procesa plānošana sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā. Caurviju prasmes (L 2,P4). 3. Mācību metodiskie līdzekļi, digitālie rīki sociālajās zinībās un sociālajās zinātnēs (L2, S2,P2). 4. Mācību stundas modelēšana sociālajās zinībās (S2,P2). 5. Sociālemocionālās un pašvadītas mācīšanās iespējas sociālās zinībās (L2, S2,P2). 6. Uz sadarbību, pilsonisko līdzdalību, problēmrisināšanu un jaunradi vērsta mācību procesa iespējas un izaicinājumi sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā (S2,P2). 7. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā. Atgriezeniskā saite (P2). II. Vēstures mācību metodika (L8,S8,P16, Pd48) <ol style="list-style-type: none"> 1. Vēsture kā skolas mācību priekšmets (L2). 2. Mācību stundas organizēšana vēstures mācībās (L2, S2,P2). 3. Mācību līdzekļi vēstures mācību priekšmetā (S2,P2). 	

4. Digitālie rīki vēstures stundās (L2, S2, P2).
5. Kā orientēt skolēnus uz zināšanu konstruēšanu vēstures mācībās? (L2, S2)
6. Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni (P4).
7. Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasmes veidošana, jaunrades attīstība vēstures mācību stundās (P2).
8. Vērtēšanas veidi un formas. Refleksija un pašvērtējums (P4).

L – lekcija

S – seminārs

Pd- patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Skaidro sociālo zinību un vēstures mācību specifiku, mērķi, uzdevumus un saturu. Pārzina pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības standartus, izprot to izveides pamatprincipus, formulētos sasniedzamos rezultātus.
2. Demonstrē izpratni par dažādām mācību organizācijas formām un metodēm, standartā noteiktajām caurviju prasmēm un to pilnveides iespējām darbā ar dažāda vecuma un spēju līmeņa izglītojamiem.
3. Atšķir vērtēšanas pieejas, veidus un formas, izprot refleksijas un pašvērtējuma būtību.

PRASMES

4. Spēj atbilstoši kompetences pieejas prasībām un ievērojot jomas standartu prasības izstrādāt un realizēt stundas plānu, formulēt tās mērķi, uzdevumus, skolēniem plānotos sasniedzamos rezultātus.
5. Izvēlās un realizē atbilstošas darbības formas un veidus, mācību metodes un metodiskos paņēmienus, kas vērsti uz zināšanu konstruēšanu, uz mācīšanos iedziļinoties un veicina izglītojamo pašvadības, kritiskās domāšanas, sadarbības, jaunrades, digitālās un pilsoniskās līdzdalības prasmes.
6. Ievērojot vēstures un citu informācijas avotu specifiku un izglītojamo spēju līmeni, veido kompleksus mācību uzdevumus; izmanto stratēģijas, kas attīsta caurviju prasmes, sociālās un metakognitīvās prasmes.
7. Izvēlās un pamato izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanai atbilstošus paņēmienus, sniedz daudzveidīgu atgriezenisko saiti, veido daudzveidīgus pārbaudes darbus un pašvērtējuma piemērus.
8. Izmanto digitālos rīkus mācību satura komunikēšanai un uzdevumu veidošanai, organizē izglītojamo zināšanu un prasmju pilnveidošanu un vērtēšanu digitālajās platformās.

KOMPETENCE

9. Spēj darba vidē plānot, realizēt un izvērtēt kompetenču pieejā balstītu, izglītības standartiem atbilstošu skolēniem plānoto sasniedzamo rezultātu realizēšanu, izmantojot mūsdienīgus mācību materiālus un digitālos rīkus. sasaistīt mācību stundas mērķi, uzdevumus, izmantojamo mācību līdzekļu saturu, metodiskos paņēmienus, virzot izglītojamos uz standartos definēto rezultātu sasniegšanu.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem, starppārbaudījumiem. Noslēguma pārbaudījums – eksāmens ir studiju kursa laikā izveidotās darba mapes (patstāvīgi veikti darbi, ar kursa tēmām saistītās literatūras analīze) prezentācija.

I. Sociālo zinību mācību metodika (Pd48)

- Pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības "Sociālās un pilsoniskās jomas" standartu analīze (lielās idejas, sasniedzamie rezultāti). Mācību programmu: Sociālās zinībās 1.-9. klasei un Sociālās zinātnes II analīze.
- Viena temata apguves izplānošana, izmantojot atpakaļvērsto plānošanu. Kompleksa mācību uzdevuma izstrāde. Metodisko un mācību materiālu konkrētam vecumposmam kritiska atlase, izmantošana. Atgādņu un komplekso uzdevumu izstrādāšana konkrētam tematam.

- Mācību stundas tipi. Uz zināšanu konstruēšanu vērstas mācību stundas modelēšana.
- Metodiskajā un zinātniskajā literatūrā atrod, izvērtē un apkopo metakognitīvās un motivācijas stratēģijas konkrētam vecumposmam.
- Mācību projekta izveide, prezentēšana un savstarpējā vērtēšana.
- Mācību materiāla izstrāde konkrētai stundai un vecumposmam, izmantojot digitālos rīkus.
- Snieguma līmeņa aprakstu izvērtēšana un izstrādāšana specifisko prasmju novērtēšanai (pilsoniskā līdzdalība, sadarbība, medijpratība, finanšu pratība...) Atgriezeniskās saites veidi. Informācijas tehnoloģijas vērtēšanā.

II. Vēstures mācību metodika (Pd48)

- Pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības "Sociālās un pilsoniskās jomas" standartu analīze (struktūra, saturs, vēstures mācības kopējā kontekstā, SR). Mācību programmas vēsturē pamatskolā analīze (struktūra, saturs, SR).
- Mācību stundas plānu, atbilstoši programmai, izveide.
- Vēstures mācību grāmatu apzināšana, salīdzināšana un vērtēšana, atbilstoši standartu prasībām. Radošs darbs grupās: maketa „Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē” izveide.
- Izmantojot dažāda veida avotus, uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu, izstrāde.
- Atgādņu, kas veicinātu novērošanas, analīzes un sintēzes prasmju attīstīšanu, izstrāde.
- Izmantojot dažāda veida avotus, atbilstošu uzdevumu izstrāde.
- Uzdevumu izstrāde, izmantojot DT, zināšanu konstruēšanā vēstures stundās.
- Izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, darbs grupā, ekskursija, intervija, aptauja), izstrādā mācību stundas scenāriju.
- Darbs ar metodisko materiālu “Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā” (5.-17.lpp.) un ziņojumu par formatīvo un summatīvo vērtēšanu (raksturojums un atšķirības mācību procesā) sagatavošana.
https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/mac_sasn_vert_vdsk.pdf
- Pārbaudes darbu, ņemot vērā standartā norādītos sagaidāmos rezultātus, izstrāde.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu rezultātus kursa apguves laikā. Noslēguma pārbaudījumu studējošie drīkst kārtot, ja ir iegūti pozitīvi vērtējumi visos starppārbaudījumos. Starppārbaudījumi:

1. starppārbaudījums: sociālo zinību mācību projekta izveide, prezentēšana un savstarpējā vērtēšana. Vērtēšanas kritēriju un pārbaudes darba izstrāde sociālajās zinībās-30%.
2. starppārbaudījums: radošs darbs- makets “Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē”. Mācību stundas scenārija izstrāde vēsturē –40 %.

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens, darba mapes (portfolio) sociālajā un pilsoniskajā jomā prezentācija-30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+		+
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU

Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegtā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);

Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);

Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);

Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);

Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);

Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās – vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekventā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

I. Sociālo zinību mācību metodika (L8,S8,P16,Pd48)

1. Sociālo zinību mācību priekšmets, to saturs reglamentējošos normatīvajos dokumentos (L2,P2)

Mācību saturs sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā. Lielās idejas, skolēniem plānotie sasniedzamie rezultāti pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pakāpēs.

Patstāvīgais darbs. Mācību programmu: Sociālās zinībās 1.-9. klasei un Sociālās zinātnes II analīze.

2. Mācību procesa plānošana sociālajā un pilsoniskajā jomā (L2,P4)

Kompetenču pieeja mācību procesā: caurviju prasmju attīstīšana, ieradumu veidošana un darbināšana, reālajā dzīvē balstīts un izmantojams mācību saturs un prasmes.. Skolēncentrēts mācību process. Atpakaļ vērstā plānošana- Sasniedzamo rezultātu formulēšana un vērtēšanas plānošana.

Patstāvīgais darbs: Viena temata apguves izplānošana, izmantojot atpakaļvērsto plānošanu. Kompleksa mācību uzdevuma izstrāde. Darbu prezentācija.

3.Mācību metodiskie materiāli un līdzekļi (L2,S2,P2)

Mācību līdzekļu daudzveidība un izmantošanas iespējas priekšmeta specifisko prasmju un caurviju prasmju attīstīšanai. Digitālās tehnoloģijas.

Metodisko materiālu un līdzekļu pielāgošanas iespējas atbilstoši saturam, izglītojamo vecumam, pieejamiem resursiem. Ieteikumi un prasības metodisko materiālu izstrādē.

Patstāvīgais darbs: digitālo metodisko un mācību materiālu konkrētam vecumposmam kritiska atlase, izmantošana.

4.Mācību stundas modelēšana sociālajās zinībās (S2,P2)

Starppārbaudījums. Mācību stundas plānu izstrāde sociālajās zinībās atbilstoši stundas tipam un sasniedzamajam rezultātam.

Patstāvīgais darbs: mācību stundas tipi. Uz zināšanu konstruēšanu vērsta mācību stundas modelēšana. Atgādņu un komplekso uzdevumu izstrādāšana konkrētai stundai/tematam. Mācību materiāla izstrādāšana konkrētai stundai un vecumposmam, izmantojot digitālos rīkus.

5.Sociāli emocionālās un pašvadītas mācīšanās iespējas sociālajās zinībās (L2, S2,P2)

Pašvadītas mācīšanās un sociālemocionālās mācīšanās raksturojums. Metakognitīvās, vadīšanas un motivācijas stratēģijas. Stresa vadība. Pilsoniskā līdzdalība.

Patstāvīgais darbs: atrod, izvērtē un piedāvā metakognitīvās un motivācijas stratēģijas konkrētam vecumposmam.

6. Uz sadarbību, pilsonisko līdzdalību, problēmrisināšanu un jaunradi vērsta mācību procesa iespējas un izaicinājumi sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā (S2,P2)

- Grupu veidošanas metodika. Lomas grupā. Kooperatīvās mācīšanās būtība-Konfliktu atpazīšana, risināšanas iespējas. Argumentēta viedokļa, kritikas izteikšana un uzklausišana.
- Līdzdalības projekti. Biznesa plāns jaunrades un radošuma veicināšanai. Sociālā uzņēmējdarbība. Digitālo rīku izmantošana prasmju attīstīšanai.

Patstāvīgais darbs:

Mācību projekta izveide, prezentēšana un savstarpējā vērtēšana, izmantojot digitālos rīkus.

7. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā. Atgriezeniskā saite (P2).

Vērtēšanas plānošana. Kompleksais sniegums. Snieguma līmeņa apraksti specifiskajām un caurviju prasmēm, formatīvā vērtēšana. Summatīvā vērtēšana, vērtēšanas kritēriji. Informācijas tehnoloģijas vērtēšanā.

Patstāvīgais darbs: Snieguma līmeņa aprakstu izvērtēšana un izstrādāšana specifisko prasmju novērtēšanai (pilsoniskā līdzdalība, sadarbība, medijpratība, finanšu pratība) Atgriezeniskās saites veidi.

Starppārbaudījums sociālajās zinībās. Vērtēšanas kritēriju un pārbaudes darba izstrāde un prezentācija.

II. Vēstures mācību metodika (L8, S8,P16,Pd48)

1.Vēsture kā skolas mācību priekšmets (L2)

Vēsture: process, zinātne, mācību priekšmets – kopējais un atšķirīgais. Vēstures mācību saturs (standarts, programma) un plānojums.

Patstāvīgais darbs: pamatskolas un vidusskolas "Sociālās un pilsoniskās jomas" mācību standartu analīze (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, SR). Mācību programmas vēsturē pamatskolā analīze (struktūra, saturs, SR).

2. Mācību stunda vēstures mācībās (L2, S2,P2)

Mācību stundas gaitas plānošanas principi, materiāla atlase. Mācību vielas apguves un izglītojamo prasmju attīstības plānojums. Mācību uzdevumu un sagaidāmo rezultātu formulēšana.

Izstrādāto mācību stundu plānu prezentēšana un apspriešana.

Patstāvīgais darbs:mācību stundas plāna, balstīta programmā, izveide.

3. Mācību līdzekļi vēstures mācību priekšmetā (S2,P2)

Iespiesto un uzskatāmo līdzekļu veidi, to raksturojums un nozīme vēstures apguvē. Mācību līdzekļu izmantošanas metodiskie noteikumi.

Mācību grāmatās piedāvāto resursu iespējas: patstāvīgā darba rezultātu prezentēšana un apspriešana.

Patstāvīgais darbs: mācību grāmatu vēsturē apzināšana, salīdzināšana un vērtēšana, atbilstoši standarta prasībām. Radošs darbs grupās. Maketa „Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē ” izveide.

4 .Digitālie rīki vēstures stundās (L2, S2,P2)

Digitālās prasības attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās: pieeja, galvenās metodes.

Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriede.

Patstāvīgais darbs: DT izmantošana uzdevumu izstrādē.

5. Kā orientēt skolēnus uz zināšanu konstruēšanu vēstures mācībās? (L2, S2)

Izstrādājamo uzdevumu un mācību līdzekļu (darba lapas) specifika, izveides nosacījumi un noformēšana, sagaidāmā rezultāta noteikšana, pildāmo uzdevumu un jautājumu formulēšana. Mācību materiāla izvēle. Dažādu veida avotu (rakstītie, vizuālie, audio, kartes) raksturojums. Naratīvo avotu (hronikas, vēsturiskie sacerējumi, daiļliteratūra, sāgas, memuāri, prese, statistika), vizuālo (miniatūras, freskas, gleznas, skulptūras, arhitektūra, filmas) un audio avotu izmantošanas iespējas mācīšanās procesā (darbs ar dažāda veida vēstures avotiem).

Izstrādāto uzdevumu/darba lapu prezentēšana un apspriešana.

Patstāvīgais darbs: izmantojot dažāda veida avotus un digitālos rīkus, izstrādā uzdevumus /darba lapas, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu.

6. Kritiskās domāšanas un problemrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni (P4)

Pieejas būtība. Izmantojamās metodes. Problēmu noteikšanas un definēšanas prasmes veicināšana. Pašvadītas mācīšanās prasmju attīstība, strādājot ar vēstures avotiem un cita veida informācijas avotiem un izvēloties atbilstošus darbības veidus: pieeja un galvenās metodes.

Izstrādāto atgādņu un uzdevumu prezentēšana un apspriede.

Patstāvīgais darbs: izstrādā atgādnes, kas veicinātu novērošanas, analīzes, un sintēzes prasmju attīstīšanu, veido atbilstošus uzdevumus, izmantojot dažāda veida avotus.

7. Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasību veidošana, jaunrades attīstība vēstures mācību stundās (P2)

Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasību veidošanas iespējas, nosacījumi un metodes vēstures mācībās. Izglītojamo jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās. Vēstures mācību organizācijas formas un veidi, izmantojamās metodes.

Izstrādāto scenāriju prezentēšana un apspriede.

Patstāvīgais darbs:izvēloties kādu no sadarbību veicinošām metodēm (lomu spēle, darbs grupā, ekskursija, intervija, aptauja), izstrādāt mācību stundas scenāriju.

8. Vērtēšanas veidi un formas. Refleksija un pašvērtējums (P4)

Gūto atziņu prezentēšana un apspriešana. Formatīvās un summatīvās vērtēšanas, refleksijas piemēru izveide. Izstrādāto pārbaudes darbu prezentēšana un apspriede (S4).

Patstāvīgais darbs:izlasīt "Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā" Metodiskais materiāls.5.-17.lpp. (https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/mac_sasn_vert_vdsk.pdf) un

sagatavot ziņojumu par formatīvo un summatīvo vērtēšanu (raksturojums un atšķirības mācību procesā). Izstrādāt pārbaudes darbu, ņemot vērā standartā norādītos sagaidāmos rezultātus.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Fry, H., Ketteridge S., Marshall, S.A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education (2021). New York/London: Routledge
Pieejams:https://biblioteca.pucv.cl/site/colecciones/manuales_u/A%20Handbook%20for%20Teaching%20and%20Learning%20in%20Higher%20Education%20Enhancing%20academic%20and%20Practice.pdf
2. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija. LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: <https://doi.org/10.22364/ml/2018>
3. Metzger, S. A., Harris, L. McA. (2018). The Wiley International Handbook of History Teaching and Learning. | New York : Wiley-Blackwell. Pieejams: Arizona State University<https://ebookclubstore.com/product/the-wiley-international-handbook-of-history-teaching-and-learning-ebook-pdf/>
4. Talekau P., Nayak J. (2019), Education Paper 5 history. Pieejams: https://ddceutkal.ac.in/Syllabus/MA_Education/Education_Paper_5_history.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Catlaks, G. (2018) Mācību satura un pieejas uzsvāri jaunajā pamatizglītības standartā. Pieejams: http://izm.gov.lv/images/aktualitates/2018/IZM-preses-konference-Guntars-Catlaks_Bajaruns_11102018_.pdf.
2. Dumpe, M. (2016). Mācību ekskursija kā efektīva mācību organizācijas forma ekonomikas stundās. Pieejams: http://rmdv.lv/wp-content/uploads/2017/10/mac_eksk.pdf
3. Geka, S. (2013). Sociālās spēles. Rīga: RaKa.
4. Kragis, I. (2019). Radošums un kritiskā domāšana. Rīga: Mansards.
5. Lemešonoka, I. (2018). Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem, Zvaigzne ABC.
6. Nokes, J. D. (2013) Building students' historical literacies : learning to read and reason with historical texts and evidence. New York: Routledge Pieejams: <http://linc.nus.edu.sg/record=b3256576>
7. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem. (2018). Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=268342>
8. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/309597>
10. Oliņa, Z., Namsone, D. France, I. (2018).Kompetence kā komplekss skolēna mācīšanās rezultāts. Mācīšanās lietpratībai. Rīga: Latvijas Universitāte.
11. Popham, W.J. (2017). Classroom Assessment: What Teachers Need to Know. (8th Edition), Pearson.
12. Redfern A (2015). The essential guide to classroom practice. Routledge. Pieejams: <https://www.taylorfrancis.com/books/9781317627524>

<p>13. Reece, I., Walker, S. (2016). Teaching, training and learning: A practical guide (6th ed.). Business Education Publishers Ltd.</p> <p>14. Renwick, M. (2014). Digital Student Portfolios. A Whole School Approach to Connected Learning and Continuous Assessment. Theory and Practice. Amazon Media EU</p> <p>15. Teaching social studies: a methods book for methods teachers (2017). / ed. by S.G. Grant, J. Lee, K. Swan. - Charlotte, NC : Information Age Publishing.</p>
<p>Periodika un citi informācijas avoti</p>
<p>1. Butova, Y. (2015) The history of development of competency - based education. European Scientific Journal. Pieejams: https://ejournal.org/index.php/esj/article/viewFile/5728/5535</p> <p>2. European Journal of Education. Pieejams: https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14653435</p> <p>3. Journal of Research in Science Teaching. Pieejams: https://onlinelibrary.wiley.com/toc/10982736/50/1</p> <p>4. VISC izstrādātie metodiskie materiāli. Pieejams: http://www.visc.gov.lv</p> <p>5. VISC sadarbības partneru izstrādātie metodiskie materiāli. Pieejams: http://www.visc.gov.lv</p> <p>6. http://www.academia.edu/420967/Student-Centered_Teaching_Methods_In_the_History_Classroom_Ideas_Issues_and_Insights_for_New_Teacher</p> <p>8. http://theewc.org/uploads/content/History_teaching_today_manual_1.pdf</p> <p>9. http://www.facinghistory.org/teachingstrategies</p> <p>10. http://historymatters.gmu.edu/browse/secrets/</p> <p>11. http://www.historians.org/teaching-and-learning/classroom-content/resources/aha-teaching-division/training-teachers-to-teach-history-in-k-12-schools/salem-state-college</p>
<p>Piezīmes</p>
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Skolotājs" studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/l/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.</p> <p>Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

Studiju kursa nosaukums	VESELĪBAS UN FIZISKĀS AKTIVITĀTES JOMAS MĀCĪBU METODIKA
Studiju kursa kods (DUIS)	Izgl4027
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	4
Kreditpunkti	4
ECTS kreditpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	32
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa autors(-i)	
Dr. biol., prof. Inta Māra Rubana (<i>Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija</i>) Dr. paed., asoc. prof. Helēna Vecenāne (<i>Liepājas Universitāte</i>) Dr. paed., asoc. prof. Ivars Kravalis (<i>Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg. biol., vieslekt. Irēna Kuņicka, Dr. psych., doc. Aļona Korniševa, Dr. paed., asoc. prof. Sergejs Čapulis	
Priekšzināšanas	
Uzņemšanas prasību apjomā	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kurss izveidots, lai dotu iespēju studējošajiem ar augstāko izglītību sporta un veselības jomā iegūt zināšanas, prasmes un kompetences pedagoģiskā procesa īstenošanai veselības un fiziskās aktivitātes jomā pamatzglītībā un veselības, drošības un fiziskās aktivitātes jomā vispārējā vidējā izglītībā atbilstoši kompetenču pieejai.</p> <p>Studiju kursa mērķis ir nodrošināt iespēju studējošajiem papildināt skolotāja profesijas standartā noteiktās prasmes un attīstīt spēju kvalitatīvi īstenot mācību procesu priekšmetā "Sports un veselība" veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā pamatzglītībā un vispārējās vidējās izglītības pakāpē.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dot iespēju studējošajiem iegūt zināšanas, attīstīt prasmes un kompetences uz veselību orientētas sporta izglītības īstenošanai, veselības kompetences attīstīšanai un veselīga dzīvesveida sekmēšanai izglītojamo ikdienā; 2) atbalstīt veselības, fiziskās aktivitātes un drošības mācību procesa plānošanas un īstenošanas pedagoģisko iemaņu un pedagoģiski digitālās kompetences veidošanos; 3) izvēlēties mācību saturu un metodes atbilstoši izglītojamo vajadzībām un izglītības standartos definētajiem sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošajā jomā; 4) izmantot digitālos rīkus un lietotnes mācību procesa diferenciacijai un individualizācijai, veicinot izglītojamo mācīšanās mērķu sasniegšanu; 5) vērtēt mācību procesu un izglītojamo sasniegumus, sekmējot viņu personības attīstību un mācību sasniegumu izaugsmi. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	

1. Sasniedzamie rezultāti veselības jautājumos mācību jomā „Veselība un fiziskā aktivitāte” pamatzīdītībā un „Veselība, drošība un fiziskā aktivitāte” vispārējā vidējā izglītībā (L2).
2. Dzīvesveida un veselības saistība. Veselības izglītības nozīme paradumu veidošanā. Izglītības veselības jomā mērķis un uzdevumi. Mācību pieejas un tehnoloģijas veselības jomā (L2, P2).
3. Mācību metožu pielāgošana izglītojamo vecumam un sagatavotībai, mācību saturam, mācību uzdevumiem un sasniegtajiem rezultātiem veselības jomā. Digitālo rīku izmantošana izglītojamo mācību mērķu sasniegšanai un individuālā mācību snieguma uzlabošanā (S2, P4, Pd16).
4. Svarīgākās veselības jomā apgūstamās speciālās un vispārīgās prasmes. Caurviju prasmju apguve veselības jomā (L2, S2, P4, Pd16).
5. Reālai dzīvei pietuvinātu situāciju veidošana, lēmumu pieņemšana un problēmu risināšana saistībā ar fiziskajām aktivitātēm, uzturu, izsargāšanos no slimībām, emociju un stresa pārvaldīšanu, konfliktu risināšanu, fizisko un emocionālo drošību (L2, P2, S2).
6. Sasniegto rezultātu vērtēšana veselības jomā. Izglītojamo rezultātu vērtēšanai un atgriezeniskai saites iegūšanai izmantojamie digitālie rīki. Digitālo platformu izmantošana vērtēšanas datu saglabāšanai, informācijas nodošanai un analīzei (S2, P4, Pd16).
7. Veselības, drošības un sporta izglītības pamatnostādnes pasaules un Eiropas Savienības valstīs. Sporta pedagogijas būtiskākie aspekti, fiziskā izglītība vispārējās izglītības iestādēs (izglītības standartu un mācību priekšmetu satura pārzināšana), tās starppriekšmetu saikne un caurviju prasmes. Sporta pedagogijas jēdziena būtība (L2, P2, Pd6).
8. Sporta pedagogijā lietotie terminoloģiskie skaidrojumi un metodes, starppriekšmetu saikne un tās pielietojums mērķtiecīgā izglītošanās procesa izveidē. Bērncentrētas mācību vides pielāgošana un drošības noteikumi saistībā ar fiziskajām aktivitātēm paredzamās situācijās. Nodarbību plānošanas, organizēšanas, īstenošanas un vērtēšanas vadlīnijas dažādās izglītības pakāpēs (L2, P2, Pd6).
9. Mūsdienīga sporta un veselības stunda skolā, tās galvenie uzdevumi. Veselības, drošības un sporta izglītības mācību stundu un nodarbību plānošana, organizēšana un īstenošana, mācību sasniegumu un rezultātu vērtēšana. Digitālo lietotņu izmantošana mācību procesa plānošanā un organizēšanā (L4, S8, P12, Pd36).

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd – patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS

1. Izskaidro sakarības starp veselību ietekmējošiem paradumiem un veselību, skaidro veselības kompetences būtību, veido mācību uzdevumus atbilstīgi izglītojamo veselības kompetences attīstīšanai.
2. Pārzina faktus, likumsakarības un teorijas veselības un fiziskās aktivitātes jautājumos, izmanto zināšanas mācību satura plānošanai un īstenošanai, integrējot digitālos rīkus un lietotnes mācību procesā.
3. Zina, formulē un prot izskaidrot veselības un sporta izglītības pamatnostādnes, atpazīst mūsdienu sporta un veselības mācību stundu vadīšanas metodoloģiju vispārējā izglītībā un pedagogiskās pieejas to organizēšanā, drošas un bērncentrētas mācību vides veidošanā.

PRASMES

4. Veido iekļaujošu, emocionāli drošu, bērncentrētu vidi mācību procesa īstenošanai, pielāgo mācību saturu izglītojamo vajadzībām, mācību mērķim un uzdevumiem.
5. Plāno un vada mācību procesu, izvēloties mācību metodes atbilstoši izglītojamo vecumposmam, sasniegtajiem rezultātiem, sagatavotībai un drošības noteikumiem un izmantojot digitālos rīkus izglītojamo mācību procesa diferenciacijai un individualizācijai.

6. Izmanto formatīvās vērtēšanas rezultātus un izglītojamo pašvērtējumu viņu personības izaugsmei un mācību sasniegumu uzlabošanai, izskaidro izglītojamajiem mācību sasniegumu novērtēšanas kritērijus un rezultātus.

KOMPETENCE

7. Mērķtiecīgi izvēlas mācību saturu un metodes atbilstīgi izglītojamo vajadzībām un sasniedzamajiem rezultātiem veselības un fizisko aktivitāšu jomā, plāno un īsteno mācību aktivitātes, kas sekmē izglītojamo spēju izmantot zināšanas un prasmes dažādās vidēs un situācijās lēmumu pieņemšanai veselības nostiprināšanai.
8. Organizē dzīves situācijām pietuvinātu mācību procesu, kopveselumā īstenojot veselības, drošības un fiziskās aktivitātes jomas mācību saturu pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā.
9. Novērtē savu pedagoģisko kompetenci mācību procesa īstenošanai atbilstošajā mācību jomā, izmanto digitālos resursus sava pedagoģiskā un metodiskā darba dažādošanai un pilnveidošanai.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

I. daļa. VESELĪBAS KOMPONENTES MĀCĪBU METODIKA

1. Mācību metodes zināšanu apguvei veselības jomā

Rakstiski analizēt četru mācību metožu piemērotību zināšanu apguvei izvēlētajā vecumposmā, ilustrēt katras metodes izmantojumu ar piemēru.

2. Mācību aktivitātes vispārīgo prasmju attīstīšanai pamatizglītības pakāpē

Izveidot mācību aktivitātes atbilstoši tematikai, kas iezīmēta sasniedzamajos rezultātos veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā, beidzot 3., 6. un 9. klasi (veselīgs dzīvesveids, veselību veicinoša vide, drošība dažādās vidēs). Darbs tiek sagatavots rakstiski un iesniegts vērtēšanai. Katrs studējošais nodarbības laikā prezentē vienu aktivitāti ar teorētisku pamatojumu par atbilstošās vispārīgās prasmes nozīmi veselības kompetences attīstībā (atkarībā no studējošo skaita grupā vai frontāli). Pārējie studējošie piedalās sagatavotā piemēra apspriešanā (mācību aktivitātes piemērotība prasmes attīstīšanai, atbilstība vecumposmam un plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem).

3. Uzdevumi un vērtēšanas kritēriji sasniegto rezultātu novērtēšanai pamatizglītības 4.-6. klases posmā un vispārējā vidējā izglītībā

Sagatavot rakstisku darbu un iesniegts docētājam vērtēšanai. Grupā vai frontāli tiek prezentēts vērtēšanas uzdevums un/vai snieguma līmeņu apraksts. Studējošie piedalās prezentācijas vērtēšanā atbilstoši pašu izstrādātajiem kritērijiem.

II.daļa. FIZISKĀS AKTIVITĀTES MĀCĪBU METODIKA VISPĀRĒJĀ IZGLĪTĪBĀ

Fiziskās aktivitātes, drošības un veselības izglītības aktualitātes izglītības sistēmā Latvijā un Eiropā

Sagatavot un prezentēt materiālu par fiziskās aktivitātes, drošības un veselības izglītības aktualitātēm izglītības sistēmā Latvijā un Eiropā. Analizēt fizisko izglītību reglamentējošo dokumentu, veselības un fiziskās izglītības standartu un programmas, salīdzināt mācību sasniedzamos rezultātus ar Eiropas un citu valstu veselības un fiziskās izglītības standartiem un programmām.

Metodiskās literatūras analīze. Stundu vērošana

.1. Izpētīt ar nodarbību plānošanas, organizēšanas, īstenošanas un vērtēšanu saistīto pedagoģisko literatūru un metodiskos materiālus.

.2. Vērot un dokumentēt sporta un veselības stundas dažādās izglītības pakāpēs (sākumizglītībā, pamatizglītībā un vidējā izglītībā), atzīmēt sporta un veselības stundā lietotās metodes, t.sk. digitālās tehnoloģijas. Analizēt iegūtos datus un sniegt būtiskākās atziņas un ieguvumus personiskās pedagoģiskās pieredzes bagātināšanai par vēroto pedagoģisko procesu sporta un veselības stundās.

Sporta un veselības stundas konspekta izstrāde 1.-3. kl.

Sagatavot prezentēšanai sporta un veselības stundas konspektu sākumizglītības posmā no 1.-3.kl. Kopumā jāaptver visas klases.

Sporta un veselības stundas konspekta izstrāde 4.-6. kl.

Sagatavot prezentēšanai sporta un veselības stundas konspektu un sagatavoties sporta stundas modelēšanai pamatizglītības posmā no 4.-6. kl. Kopumā jāaptver visas klases.

Sporta un veselības stundas konspekta izstrāde 7.-9. kl.

Sagatavot prezentēšanai sporta un veselības stundas konspektu un sagatavoties sporta stundas modelēšanai pamatizglītības posmā no 7.-9. kl., katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei. Kopumā jāaptver visas klases.

Sporta un veselības stundas konspekta izstrāde 10.-12. kl.

Sagatavot prezentēšanai sporta un veselības stundas konspektu un sagatavoties sporta stundas modelēšanai vidējās izglītības posmā no 10.-12. kl., katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei. Kopumā jāaptver visas klases.

Digitālo tehnoloģiju izmantošana sporta un veselības stundās

Sagatavot prezentēšanai sporta un veselības stundas konspektu, kuras saturā izmantojamas viedierīces un lietotnes (sirds ritma mērīšana, ķermeņa kompozīcijas noteikšana, soļu skaitītāji, kaloriju patēriņš fiziskās aktivitātes laikā, orientēšanās apvidū - navigācijas un apvidus karšu lietojums) un sagatavoties sporta un veselības stundas modelēšanai pamatizglītības un vidējās izglītības posmā, katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei. Izveidot Sporta vai Veselības dienas scenāriju. Kopumā jāaptver visas klases.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Vērtējums par sniegumu studiju kursā veidojas, summējot vērtējumu starppārbaudījumos kursa norises laikā. Eksāmenu studējošie kārto tikai tad, kad nokārtoti abi starppārbaudījumi.

Starppārbaudījumi:

1. Mācību metodes zināšanu apguvei veselības jomā. Mācību aktivitāšu piemērs vispārīgo prasmju attīstīšanai pamatizglītībā. Uzdevumi un vērtēšanas kritēriji sasniegto rezultātu novērtēšanai vienā no pamatizglītības pakāpēm un vidējā izglītībā. Dzīvei pietuvinātu situāciju veidošana un problēmu risināšana veselības, drošības un fiziskās aktivitātes jomā sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošos veselības jautājumos (30%).
2. Sporta un veselības stundas modelēšana pamatizglītības 1.posma izglītojamajiem (1.-3.kl., 4.-6.kl.). Sporta un veselības stundas modelēšana pamatizglītības 2. posma izglītojamajiem (7.-9.kl.) un vispārējās vidējās izglītības posma izglītojamajiem (30%).

Noslēguma pārbaudījums: eksāmens.

Eksāmena vērtējumu veido vērtējumi par:

- 1) pirmo un otro starppārbaudījumu, mācību stundu modelēšanu atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā, izvirzītajai mācību situācijai (saskaņā ar mācību stundas mērķi, saturu, uzdevumiem, izglītojamo vecumposmu, kustību prasmēm, fiziskajai sagatavotībai) un zināšanām sporta pedagogijā (60% no kopējā vērtējuma);
- 2) problēmas risinājumu mācību standartam atbilstošā integrētā veselības un fizisko aktivitāšu jautājumā (40% no kopējā vērtējuma).

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējums veidojas kā iepriekš minēto komponentu summatīvs vērtējums.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+		+	+	+	+	+	
2.starppārbaudījums			+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Summatīvi vērtējot studējošā sniegumu, tiks izmantoti kritēriji no B. Blūma taksonomijas kognitīvajai un afektīvajai jomai. Vērtējums ir atkarīgs no tā, kuru līmeņu domāšanas un emocionālie procesi tiek izmantoti un ir atpazīstami studējošā sniegumā, gan līdzdarbojoties studiju procesā, gan starppārbaudījumu darbu izstrādē un prezentācijā.

Kognitīvā joma:

Zināšanas - spēja atrast atbilstošu informāciju vai faktus bez nepieciešamības tos izprast - **5** (viduvēji);
Izpratne - spēja saprast un interpretēt informāciju, aprakstīt vai izteikt to citiem vārdiem - **6** (gandrīz labi);
Pielietošana - spēja izmantot apgūto materiālu jaunās situācijās, savā profesionālajā darbībā - **7** (labi);
Analīze un sintēze - spēja sadalīt informāciju komponentēs, saskatīt to mijattiecības, izcelt atsevišķas idejas un spēja savienot atsevišķus faktus, idejas vienā veselumā - **8** (ļoti labi);
Izvērtēšana - spēja spriest par faktu, ideju nozīmi, vērtību atbilstību konkrētam nolūkam - **9** (teicami);
Jaunrade - spēja ģenerēt jaunas idejas, pieejas, metodes, stratēģijas - **10** (izcili).

Afektīvā joma ietver ar mācīšanās emocionālo komponenti saistītos jautājumus pieaugošā sarežģītības secībā - no vienkāršas vēlmes iegūt informāciju līdz uzskatu, ideju un attieksmju integrācijai.

To veido piecas pamatkategorijas un katrai no tām ir attiecināms vērtējums:

Saņemšana - vēlme saņemt informāciju, studējošais ar interesi nododas darbam, ar cieņu klausās pārējos, ir jūtīgs pret sociālajām problēmām - **6** (gandrīz labi);

Atsaukšanās - vērojama studējošā aktīva līdzdalība studiju procesā, viņš izrāda interesi par studiju kursu, vēlas prezentēt savu viedokli, piedalās diskusijās, izjūt prieku, palīdzot citiem - **7** (labi);

Vērtēšana - no vienkāršas vērtības pieņemšanas līdz dziļām saistībām, studējošais demonstrē ticību demokrātiskiem procesiem, novērtē zināšanu nozīmīgumu ikdienas dzīvē, izrāda rūpes par citu labklājību, ir jūtīgs pret individuālajām un kultūras atšķirībām - **8** (ļoti labi);

Organizēšana - procesi, kuros studējošais iesaistās, mēģinot savienot dažādas vērtības, risināt konfliktus, internalizēt vērtības. Studējošais uzņemas atbildību par savu uzvedību un rīcību, pieņem profesionālās ētikas standartus, pielāgo savu uzvedību vērtību sistēmai - **9** (teicami);

Raksturošana - studējošajam piemīt vērtību sistēma, ietverot uzskatus, idejas un attieksmes, kas nosaka viņa/-as uzvedību konsekvētā un paredzamā veidā, studējošais demonstrē pašpaļāvību patstāvīgā studiju darbā, profesionālu un ētisku rīcību, izrāda pozitīvu personisko, sociālo un emocionālo pielāgošanos - **10** (izcili).

Kursa saturs

1.DAĻA. VESELĪBAS KOMPONENTES MĀCĪBU METODIKA (L8, S8, P16, Pd 48)

1. Veselības komponents izglītības jomā „Veselība un fiziskā aktivitāte” (L2).

Izglītību reglamentējošie dokumenti. MK noteikumi. Lielās idejas un sasniedzamie rezultāti mācību jomā „Veselība un fiziskā aktivitāte” pamatzglītībā un „Veselība, drošība un fiziskā aktivitāte” vispārējā vidējā izglītībā (L2).

2. Izglītības veselības jomā mērķis un uzdevumi (L2, P2).

Dzīvesveida un veselības saistība. Izglītības nozīme paradumu veidošanā un slimību profilaksē. Galvenie jēdzieni veselības izglītībā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) definējumā, veselības veicināšanas un veselības izglītības teorijā (L2).

Latvijas skolēnu un pieaugušo veselību ietekmējošie paradumi. Izglītības veselības jautājumos mērķis un uzdevumi (definē studējošie). Mācību saturs atbilstoši mācību mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem veselības un fiziskās aktivitātes jomā. Mācību pieejas un tehnoloģijas veselības jomā (P2).

3. Mācību metožu pielāgošana mācību saturam, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem veselības jomā (P4, S2).

Mācību organizācijas formu, mācību stratēģiju un mācību metožu izmantošanas iespējas veselības jomas satura apgūvē: teorija un personīgais viedoklis. Mācību metožu priekšrocību un trūkumu analīze veselības jautājumu apgūves kontekstā vai SVID analīze (P2).

Mācību metožu un paņēmieni piemērotība veselības jautājumu apguvei dažādās pamatzglītības pakāpēs un vidējā izglītībā (P2).

Digitālo rīku izmantošana izglītojamo mācību mērķu sasniegšanai un individuālā mācību snieguma uzlabošanai (lietotnes uzdevumu, spēļu, testu veidošanai: www.learningapps.org, www.kahoot.com, www.quizizz.com, www.vocaroo.com; lietotnes konkrētas prasmes apgūšanai, mērķa iegūšanai (Handstand Journey, Thenics, Splits Training, Six Pack 30 day workout u.c.) (S2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: mācību metodes zināšanu apguvei veselības jomā.

4. Veselības jomā apgūstamās speciālās un vispārīgās prasmes. Caurviju prasmju apguve veselības jomā (L2, S2, P4).

Svarīgākās veselības jomā apgūstamās speciālās un vispārīgās prasmes (vērtējoša domāšana, lēmumu pieņemšana, pretošanās citu psiholoģiskam spiedienam, savu emociju izpratne un vadība, efektīva saziņa un sadarbība u.c.). Veselības jomā nepieciešamās caurviju prasmes. Veselības jomā apgūstamās prasmes PVO ieteikumos, cilvēka veselības uzvedība teorētiskajos modeļos, praksē un personīgajā pieredzē. (L2).

Prasmes veselības uzvedības maiņas teorētiskajos modeļos, praksē un pieredzē (S2).

Prasmju attīstības pakāpenība. Prasmju attīstīšana visās izglītības pakāpēs (P2).

Lēmumu pieņemšanas stratēģijas un to izmantošana mācību uzdevumos un reālās dzīves situācijās (P2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: vienas mācību aktivitātes piemēra sagatavošana vispārīgo prasmju attīstīšanai katrā pamatzglītības pakāpē saistībā ar fiziskajām aktivitātēm, uzturu, personīgo higiēnu, emociju pārvaldīšanu, konfliktu risināšanu, fizisko un emocionālo drošību, veselību veicinošu vidi.

5. Veselības kompetence kā mācību jomas apguves rezultāts (L2, S2, P2).

Veselības kompetence (zināšanu, prasmju un pieredzes izmantošana atkarībā no konteksta) kā mācību rezultāts. Vērtību un attieksmes nozīme veselības kompetences attīstībā. Skolēna un skolotāja sadarbība kompetenču attīstīšanai. Bērncentrētas, emocionāli drošas vides veidošana. Ētikas principu ievērošana mācību procesā (L2). Mācību aktivitātes lēmumu pieņemšanai un problēmu risināšanai saistībā ar fiziskajām aktivitātēm, uzturu, aizsargāšanos no slimībām, emociju un stresa pārvaldīšanu, konfliktu risināšanu, fizisko un emocionālo drošību (P2).

Dzīvei pietuvinātu situāciju veidošana un problēmu risināšana sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošos veselības jautājumos veselības, drošības un fiziskās aktivitātes jomā. Privātuma un konfidencialitātes principu ievērošana dzīvei pietuvinātās situācijās (S2).

6. Sasniegto rezultātu vērtēšana veselības jomā (S2, P4).

Atgriezeniskās saites nodrošināšana mācību procesā. Pašvērtējuma un formatīvās vērtēšanas nozīme skolēna personības attīstībā un sasniegto mācību rezultātu izaugsmē. Skolēnu un skolotāja sadarbība skolēnu snieguma vērtēšanā (S2).

Vērtēšanas uzdevumu un kritēriju izstrāde mācību sasniegumu vērtēšanai pamatzglītībā un vidējā izglītībā (P2). Izglītojamo rezultātu vērtēšanai un atgriezeniskai saites iegūšanai izmantojamie digitālie rīki. Digitālo platformu izmantošana vērtēšanas datu saglabāšanai, informācijas nodošanai un analīzei (www.e-klase.lv, www.eliis.lv, www.tavaklase.lv u.c.) (P2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: vērtēšanas uzdevumi un kritēriji sasniegto rezultātu novērtēšanai izvēlētā un sasniedzamajiem rezultātiem atbilstošā tēmā pamatzglītības posmā 4.-6. kl. un vidējās izglītības posmā.

2. DAĻA. FIZISKĀS AKTIVITĀTES MĀCĪBU METODIKA VISPĀRĒJĀ IZGLĪTĪBĀ (L8, S8, P16, Pd48).

7. Veselības, drošības un sporta izglītības pamatnostādnes pasaules un Eiropas Savienības valstīs. Sporta pedagogijas būtiskākie aspekti, fiziskā izglītība vispārējās izglītības iestādēs (izglītības standartu un mācību priekšmetu satura pārzināšana), tās starppriekšmetu saikne un caurviju prasmes. Sporta pedagogijas jēdziena būtība (L2, P2).

Fiziskās aktivitātes, veselības un fiziskās izglītības pamatnostādnes Eiropā un Latvijā un citviet. Veselības un fiziskās aktivitātes izglītības standartu un citu reglamentējošo saistošo likumu un dokumentu

raksturojums un lietošana pedagogiskajā procesā. Vērtēšanas uzdevumu un kritēriju izstrāde mācību sasniegumu vērtēšanai vidusskolā (L2).

Studējošo patstāvīgā darba prezentācija par izvēlēto tematiku lekcijas tēmas ietvaros (P2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: materiālu sagatavošana un prezentēšana par veselības, drošības un fiziskās aktivitātes aktualitātēm izglītības sistēmā Latvijā un Eiropā. Fizisko izglītību reglamentējošo dokumentu izskatīšana, veselības un fiziskās izglītības standarta un programmu analīze, mācību sasniegamo rezultātu salīdzinājums ar Eiropas un citu valstu veselības un fiziskās izglītības standartiem un programmām.

8. Sporta pedagogijā lietotie terminoloģiskie skaidrojumi un metodes, starppriekšmetu saikne un tās pielietojums mērķtiecīgā izglītošanās procesa izveidē. Bērncentrētas mācību vides pielāgošana un drošības noteikumi saistībā ar fiziskajām aktivitātēm paredzamās situācijās. Nodarbību plānošanas, organizēšanas, īstenošanas un vērtēšanas vadlīnijas dažādās izglītības pakāpēs (L2, P2).

Sporta pedagogijas jēdziena būtība. Sporta pedagogijā lietotie terminoloģiskie skaidrojumi un metodes, starppriekšmetu saikne un tās pielietojums mērķtiecīgā izglītošanās procesa izveidē. Bērncentrētas mācību vides pielāgošana fiziskajām aktivitātēm un drošības noteikumi saistībā ar fiziskajām aktivitātēm paredzamās situācijās. Nodarbību plānošanas, organizēšanas, īstenošanas un vērtēšanas vadlīnijas dažādās izglītības pakāpēs (L2).

Studējošo patstāvīgā darba prezentācija par izvēlēto tematiku no lekcijas tēmām un diskusijas par sporta stundu vērošanas analīzes rezultātiem un būtiskākām atziņām un ieguvumiem personiskās pedagogiskās pieredzes bagātināšanai par vēroto pedagogisko procesu sporta stundās (P2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: 1) ar nodarbību plānošanu, organizēšanu, īstenošanu un vērtēšanu saistītās pedagogiskās literatūras un metodisko materiālu pētīšana; 2) sporta un veselības stundu vērošana un dokumentēšana dažādās izglītības pakāpēs (sākumizglītības, pamatzglītības un vidējās izglītības pakāpē), atzīmējot sporta un veselības stundā lietotās metodes; iegūto datu analīze un būtiskāko atziņu un ieguvumu sniegšana personiskās pedagogiskās pieredzes bagātināšanai par vēroto pedagogisko procesu sporta un veselības stundās.

9. Mūsdienīga sporta un veselības stunda skolā, tās galvenie uzdevumi. Veselības, drošības un sporta izglītības mācību stundu un nodarbību plānošana, organizēšana un īstenošana, mācību sasniegumu un rezultātu vērtēšana. Digitālo rīku un lietotņu izmantošana mācību stundu plānošanā un organizēšanā (L4, S8, P12).

Fiziskā aktivitāte, kustību apguve un biomotoro spēju attīstīšana sākumizglītības posmā (1.-3.kl.), pamatzglītības posmā 4.-6.kl., 7.-9.kl., vidējās izglītības posmā. Nodarbību un mācību stundu plānošana, satura izvēle, organizēšana un vadīšana. Vadlīnijas Sporta dienu/svētku, Veselības dienu un citu ar fizisko aktivitāti saistīto pasākumu plānošanai, organizēšanai un īstenošanai (L2).

Sporta svētku/Veselības dienas plānošana un organizēšana. Scenārija konkrētai vecuma grupai prezentēšana (S2).

Fiziskā aktivitāte, kustību apguve un biomotoro spēju attīstība sākumizglītības posma izglītojamajiem (1.-3.kl.). Mācību stundu plānošana, satura izvēle, organizēšana un vadīšana (S2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: sporta un veselības stundas konspekta sākumizglītības posmā 1.-3. kl. sagatavošana prezentēšanai. Kopumā jāaptver visas klases (P2).

Tēma "Sporta un veselības stundas modelēšana sākumizglītības posma izglītojamajiem (1.-3. kl.)". Sporta un veselības stundas prezentēšana un novadīšana (sporta un veselības stundas modelēšana) praktiskās nodarbības ietvaros pēc sastādītā sporta un veselības stundas konspekta vecuma grupai no 1.-3. kl., katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei. Kopumā jāaptver visas klases (P2).

Fiziskā aktivitāte, kustību apguve un biomotoro spēju attīstība pamatzglītības posmā no 4.-6. kl. un no 7.-9.kl. Mācību stundu plānošana, satura izvēle, organizēšana un vadīšana (S2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: sporta un veselības stundas modelēšana pamatzglītības posmā 4.-6. kl. un stundas konspekta sagatavošana prezentēšanai. Kopumā jāaptver visas klases.

Tēma "Sporta un veselības stundas modelēšana pamatizglītības posma izglītojamajiem (4.-6.kl.)". Sporta un veselības stundas prezentēšana un novadīšana (sporta un veselības stundas modelēšana) praktiskās nodarbības ietvaros pēc sastādītā sporta un veselības stundas konspekta pamatizglītības posma izglītojamajiem (4.-6. kl.), katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei, kopumā jāaptver visas klases (P2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: sporta un veselības stundas modelēšana pamatizglītības posmā 7.-9. kl. un stundas konspekta sagatavošana prezentēšanai, katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei, kopumā jāaptver visas klases.

Tēma "Sporta un veselības stundas modelēšana pamatizglītības posma izglītojamajiem (7.-9. kl.)". Sporta un veselības stundas prezentēšana un novadīšana (sporta un veselības stundas modelēšana) praktiskās nodarbības ietvaros pēc sastādītā sporta un veselības stundas konspekta pamatizglītības posma izglītojamajiem (7.-9. kl.), katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei, kopumā jāaptver visas klases (P2).

Fiziskā aktivitāte, drošība, kustību apguve un biomotoro spēju attīstība vidējās izglītības posmā. Mācību stundu plānošana, satura izvēle, organizēšana un vadīšana (S2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: sporta un veselības stundas modelēšana un stundas konspekta sagatavošana prezentēšanai vidējās izglītības posmā no 10.-12. kl., katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei, kopumā jāaptver visas klases.

Tēma "Fiziskā aktivitāte, kustību apguve un biomotoro spēju attīstība vidējās izglītības posmā". Praktiskā nodarbība notiek izglītības iestādē (ja ir šāda iespēja). Sporta un veselības stundas prezentēšana un novadīšana (sporta un veselības stundas modelēšana) pēc sastādītā sporta un veselības stundas konspekta vidusskolas izglītojamajiem (10.-12. kl.), katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei, kopumā jāaptver visas klases (P2).

Digitālo tehnoloģiju (viedierīču, lietotņu u.c.) lietojums sporta un veselības stundu mācību procesā telpās un brīvā dabā (lietotnes telefonā noieto soļu un konkrētu aktivitāšu (piemēram, skriešana, iešana, riteņbraukšana, apļa treniņš, peldēšana u.c.) reģistrēšanai (S Health, Health Apple, Health Huawei); viedo pulksteņu lietotnes noieto solu reģistrēšanai, pulsa, paterēto kaloriju, kilometru u.c. mērīšanai (Garmin Connect, FitBit, Polar); lietotne treniņu un vingrinājumu reģistrēšanai, soļu, kilometru mērīšanai, dažādu aktivitāšu reģistrēšanai (piemēram, slēpošana, iekštelpu treniņi u.c.) (Strava, MapMyRun, MapMyWalk). Sporta un veselības dienu organizēšanas un vadīšana (L2).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: sporta un veselības stundas konspekta, kuras saturā izmantojamas sporta viedierīces un lietotnes (sirds ritma mērīšana, ķermeņa kompozīcijas noteikšana, soļu skaitītāji, kaloriju patēriņš fiziskās aktivitātes laikā, orientēšanās apvidū - navigācijas un apvidus karšu lietojums) modelēšana un sagatavošana prezentēšanai pamatizglītības un vidējās izglītības posmā, katrs studējošais gatavo konspektu vienai klasei. Sporta vai Veselības dienas scenārija izveidošana, kopumā jāaptver visas klases.

Sporta un veselības stundu prezentēšana un novadīšana (sporta un veselības stundas modelēšana) pēc sastādītā sporta un veselības stundas konspekta, pielietojot digitālās tehnoloģijas (viedierīces, lietotnes) sporta un veselības stundu procesā telpās un brīvā dabā. Sporta vai Veselības dienas scenārija apspriešana un izvērtēšana (P2).

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Education for Health. Teaching and Learning Strategy for 2020 (2020) Pieejams: <https://www.educationforhealth.org/wp-content/uploads/Education-for-Health-Teaching-and-Learning-Strategy-15-12-15.pdf>
2. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem (2018). Ministru kabineta noteikumi Nr. 747. <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>

3. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem (2019). Ministru kabineta noteikumi Nr. 416. <https://likumi.lv/ta/id/309597>
4. Digitālās tehnoloģijas sportā un veselībā (2021). *Domāt. Darīt. Zināt*, 16. ziņu izdevums skolotāju atbalstam pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanai. Skola2030. Pieejams: https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/zurnal_16.pdf
5. Sports un veselība. Pamatkursa programmas paraugs vispārējai vidējai izglītībai. Pieejams: <https://mape.skola2030.lv/resources/528>

Papildus informācijas avoti

1. Ābele, A. (2018). Sporta psiholoģija: teorija un prakse. Rīga: RaKa.
2. Golovejs, Dž. (2018). Skriešana iesācējiem: kā uzsākt skrējēja dzīvesveidu; populārās skriet-soļot-skriet metodes izmantošana; uzturs, motivācija un traumu novēršana. Rīga: Jumava.
3. Health behavior models. (2014). Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/261773590_Health_Behavior_Models
4. Holt, H., Shirley, A. (2016). Lesson planning for elementary physical education: meeting the national standards & grade-level outcomes. Reston, VA: SHAPE, American Society of Health and Physical Educators, Human Kinetics.
5. Jansone, R., Fernāte, A., Bula-Biteniece, I. (2016). Sporta pedagogija vakar, šodien, rīt. Rīga: RaKa.
6. Ļesņičija, R. (2011). Mana grāmatiņa. Sports. Skolotāja grāmata. Rīga: RaKa.
7. Matisāne, L., Romanovska, G. (2013). Veselības izglītība vispārējā vidējā un profesionālajā izglītībā. Metodisks materiāls Elektronisks izdevums. VISC. Pieejams: <http://www.visc.gov.lv>
8. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija. Zin. red. D. Namsone. Pieejams: <https://www.siic.lu.lv/skolam/petnieciba/monografija-macisanas-lietpratibai/>
9. Metodiskais līdzeklis skolotājiem pusaudžu fiziskā, emocionālā, intelektuālā un sociālā līdzsvara pilnveidei (2017). Valsts pētījumu programma INOSOTEREHI. Pieejams: <http://telerehabilitation.lv/sites/default/files/Methodika.%20Ievads.%20.pdf>
10. Modulis "Fiziskā veselība" 7.-9. klasei. Pieejams: Mācību resursu krātuve (skola2030.lv)
11. Positive Youth Development Through Sport (2016). Routledge.
12. Pusaudžu fiziskā, emocionālā un sociālā līdzsvara attīstība iekļaujošajā izglītībā (2016). Rēzekne: Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija.
13. Sports un veselība 1.–9. klasei. Mācību priekšmeta programmas paraugs. Pieejams: <https://mape.skola2030.lv/resources/170>
14. Veselības un drošības jautājumu aktualizēšana sākumskolā (2012). Metodisks līdzeklis.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Antoneviča L., Kuņicka I., Mihailova A. (2015). 4. klašu skolēnu fiziskā attīstība un fiziskās aktivitātes ilgtspējības kontekstā. International conference Bridging Education and Science for Sustainable Development. Daugavpils: DU Akadēmiskais apgāds "Saule", p. 41.
2. Bula-Biteniece I. (2015). Holistiskā pieeja ģimenes sportā. Promocijas darbs. LSPA.
3. Capulis, S., Dombrovskis, V., & Guseva, S. (2018). An athlete's psychological personality type and social adaptation in sports. (2nd ICSEP 2018) International Conference on Sport, Education and Psychology. The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences, 42, 45-54. <http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2018.06.02.6> e-ISSN: 2357-1330.
4. Dravniece, I. (2018). Latviešu tautas tradicionālās rotaļas. Pieejams: https://www.lspa.lv/files/research/2018/LATVIESU_TAUTAS_TRADICIONALAS_ROTALAS_ML_2018.pdf
5. Dravniece, I., Upītis, I., Solovjova, J. (2017). Latviešu tradicionālās spēles un rotaļas gadskārtu un godu svētkos. Pieejams: https://www.lspa.lv/files/research/2017/I_Dravniece_I_Upitis_J_Solovjova.pdf
6. Health Education Journal. Pieejams: <https://journals.sagepub.com/home/hej>
7. Physical Education and Sport Pedagogy. (n.d.). The official journal of the Association for Physical Education. Pieejams: <http://www.tandfonline.com/toc/cpes20/current>
8. Kā attīstīt caurviju prasmes? Metodiskais līdzeklis skolotājam (2020). Pieejams: <https://mape.skola2030.lv/resources/6285>

9. Mārtinsone, K., Freimane, G. (2019). Veselības psiholoģija – psiholoģijas zinātnes apakšnozare un profesionālās darbības joma. Rīga: RSU.
10. Mārtinsone, K., Sudraba, V. (zin.red.) (2016). Veselības psiholoģija. Rīga: RSU.
11. Mārtinsone, K., Sudraba, V. (zin.red.) (2019). Veselības psiholoģija: teorijas un prakses starpdisciplinārā perspektīva. Rīga: RSU.
12. Sporta izglītība un fiziskās aktivitātes Eiropas skolās (2013). European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. Sporta izglītība un fiziskās aktivitātes Eiropas skolās. Eurydice ziņojums. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs.
13. Vecenāne, H. (2016). Studentu veselīga dzīvesveida izpratne un veidošanās mīļsakarības. Promocijas darbs. Rīga, LSPA.
14. <https://www.skola2030.lv/lv>
15. <https://www.tavaklase.lv/video/sports-visam-klasem/>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Skolotājs” studiju kurss izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.8.2.1.0/18/l/005 "Daugavpils Universitātes studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” modernizācija Latvijas izglītības sistēmas ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	VALSTS, CIVILĀ UN VIDES AIZSARDZĪBA
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	VidZP021
<i>Zinātnes nozare</i>	Vides zinātne
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	32
<i>Semināru stundu skaits</i>	-
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa autors(-i)</i>	
PhD, docents Igors Trofimovs Mg.env.sc., lektors Dainis Lazdāns	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
PhD, docents Igors Trofimovs Mg.env.sc., lektors Dainis Lazdāns	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
<p>Studiju kurss nodrošina zināšanas par civilās aizsardzības organizācijas un kontroles pasākumiem, par vidē noritošajiem procesiem, cilvēku darbību ietekmi uz tiem un potenciālos risinājumus esošo vides problēmu risināšanai un preventīvas rīcības. Studiju kursa ietvaros studējošie saņem rekomendācijas, kā dzīves ekstremālos apstākļos, t.s. ārkārtējās situācijās iespējams pasargāt savu dzīvību un veselību, sniegt nepieciešamo palīdzību citiem cilvēkiem. Studiju kursā iegūtās zināšanas par vides zinātni un ilgtspējīgu attīstību veicinās studējošos pieņemt lēmumus un prognozēt rīcības, lai nodrošinātu tautsaimniecības attīstību, ilgtspējīgus resursu pārvaldības un ieguves principus, neradot negatīvu ietekmi uz vidi un tās kvalitāti.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: Iepazīstināt studējošos ar LR likumdošanu civilajā aizsardzībā, aizsardzības un drošības politiku, visaptverošas valsts aizsardzības konceptu; radīt vispusīgu priekšstatu par civilo, vides un darba aizsardzību, par vidi un tās komponentiem, savstarpējām un organismu un vides attiecībām, cilvēka ietekmi uz vidi, mūsdienu vides problēmām un iespējamajiem to risinājuma ceļiem, vides pārvaldību, vides tehnoloģijām un ilgtspējīgas attīstības principiem un perspektīvām, kā arī attīstīt prasmes atpazīt bīstamas situācijas un rīkoties ārkārtējās situācijās.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt studējošo izpratni par civilo aizsardzību un tās tiesisko regulējumu. 2. Radīt priekšstatu par vides pārvaldību, vides tehnoloģijām un ilgtspējīgas attīstības principiem un perspektīvām. 3. Apskatīt vides elementus un to saistību, ekosistēmu funkcijas, nozīmi un dažādas aizsardzības stratēģijas. 4. Aplūkot patērētāju sabiedrības izraisīto vides degradāciju, klimata pārmaiņas un to negatīvās sekas mūsdienu pasaulē, kā arī ilgtspējīgas attīstības principus un piemērus. 5. Sniegt zināšanas par iespējamām katastrofu veidiem, pazīmēm un praktiskās iemaņas katastrofu seku likvidēšanas pasākumos. 6. Iepazīties ar iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem civilajā aizsardzībā. 7. Iemācīt operatīvi rīkoties ārkārtas situācijās un sniegt pirmo palīdzību. 	

Studiju kursa kalendārais plāns

1. Mūsdienu drošības situācija Latvijā. Valsts civilās aizsardzības sistēmas struktūra, organizācija un vadība. Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana. L2, Pd2
2. Tiesiskais regulējums valsts civilās aizsardzības sistēmas darbības nodrošināšanai. Valstī īpašie tiesiskie režīmi. Apdraudējuma riska novērtēšana. L2, Pd4
3. Valsts iestāžu, pašvaldību, komersantu, un iedzīvotāju tiesības un pienākumi civilajā aizsardzībā. L2, Pd2
4. Valstī iespējamās katastrofas un to sekas. Civilās aizsardzības pasākumu plānošana. Preventīvie, reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamie pasākumi. L2, Pd2
5. Valsts civilās aizsardzības plāns. Pašvaldību civilās aizsardzības komisijas. L2, Pd4
6. Bīstamās vielas, to klasifikācija un prasības to glabāšanai un pārvadāšanai. Paaugstinātas bīstamības objekti, tā īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumi un tiesības. L2, Pd2
7. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi. Trauksmes un apziņošanas sistēmas darbības principi. L2, Pd4
8. Evakuācijas pasākumi. Pirmās palīdzības sniegšanas prasmes un palīdzības izsaukšana. L2, Pd4
9. Ievads vides aizsardzībā. Cilvēks un vide. Zemes sistēmas un to mijiedarbība. Vides zinātne. Vielu un enerģijas aprite vidē. L2, Pd3
10. Cilvēka un sabiedrības atkarība no vides un tās ekosistēmu sniegtajiem pakalpojumiem. Vides galvenās funkcijas – resursu nodrošināšana, vides parametru regulācija, atbalsta pakalpojumi, nemateriālie pakalpojumi. L2, Pd2
11. Dabas resursu veidi, resursu klasifikācija. Resursu noplicināšana un izsmelšana. L2, Pd2
12. Jēdziens "ilgtspējīga attīstība". Ekoloģiskā pēda. L2, Pd2
13. Vides piesārņojums. Vides kvalitātes degradācija. Ar šiem jautājumiem saistītās vides problēmas. Vides veselība. Piesārņojošo vielu un faktoru ietekme uz cilvēku, citiem dzīvajiem organismiem un ekosistēmām. Kaitīgo iedarbības faktoru ietekmju normēšana. Vides risks, tā modeļi un novērtēšana. L2, Pd1
14. Dabas aizsardzības sistēma, aizsardzības plānošana un pasākumi. Starptautiskā sadarbība vides aizsardzībā un ilgtspējīgā attīstībā. Starptautiskās sadarbības attīstības posmi vides aizsardzībā. L2, Pd1
15. Atkritumu apsaimniekošana un notekūdeņu attīrīšana. Dabas aizsardzība. Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās – cēloņi un riski. L2, Pd3
16. Vides tehnoloģijas. Videi draudzīga ražošana. Energoefektivitāte. Vides piesārņojuma samazināšanas tehnoloģijas. Klimata tehnoloģijas. L2, Pd10

L – lekcija

Pd – patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti**ZINĀŠANAS:**

1. Izprot Valsts civilās aizsardzības sistēmas struktūru, organizāciju, vadību un tiesisko regulējumu, Valsts iestāžu, pašvaldību, komersantu un iedzīvotāju tiesības un pienākumus civilajā aizsardzībā.
2. Apzinās valsts apdraudējuma specifiku, valstī iespējamās katastrofas un to sekas, kā arī preventīvos, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas neatliekamos pasākumus un atjaunošanas pasākumus katastrofu un dažādu krīžu gadījumos.
3. Pārzina vides aizsardzību, tās saturu un nepieciešamību mūsdienu sabiedrības un cilvēces attīstības kontekstā; izprot vides un sabiedrības mijiedarbību, galvenās vides problēmas, to cēloņus un risinājumus; ilgtspējīgas attīstības koncepciju un principus, ilgtspējīgas attīstības indikatorus un to nozīmi vides aizsardzībā; izprot Zemi kā vienotu sistēmu, tās komponentus, vielu un enerģijas apriti dabā.

PRASMES:

4. Spēj analītiski novērtēt valsts apdraudējuma specifiku, īpaši hibrīdapdraudējuma gadījumā (informācijas telpas un kiberaudraudējums) un adekvāti rīkoties valsts apdraudējuma, katastrofu un ārkārtas situāciju gadījumos.

5. Spēj patstāvīgi analizēt un sistematizēt informāciju par vides stāvokli un to ietekmējošajiem faktoriem, darboties komandā dažāda mēroga vides problēmu un situāciju analizē un vides aizsardzības jautājumu risināšanā; spēj analizēt ilgtspējīgas attīstības indikatorus.
6. Prot orientēties katastrofu veidos un atpazīt katastrofas pazīmes; orientēties dažādu katastrofu veidu seku likvidēšanas pasākumos; sniegt pirmo palīdzību nelaimes gadījumos.

KOMPETENCE:

7. Spēj profesionāli un efektīvi pielietot teorētiskās zināšanas praksē; patstāvīgi orientēties civilās aizsardzības tiesiskā regulējumā; orientēties katastrofu veidos un dažādu katastrofu veidu seku likvidēšanas pasākumos.
8. Spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju un to izmantot, pieņemt lēmumus un risināt problēmas cilvēka un dabas mijiedarbības procesos; izvērtēt savas darbības ietekmi uz vidi un sabiedrību.
9. Spēj strādāt un komunicēt grupā, izpratni un toleranci attiecībā uz citu cilvēku pausto viedokli un viņu izteiktajām domām.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Patstāvīgais darbs ir saistīts ar lekcijā analizēto tematu un ietver literatūras avotu analīzi un praktisko uzdevumu veikšanu. Patstāvīgo darbu ietvaros studējošie veic starppārbaudījumu.

Patstāvīgie praktiskie darbi:

1. Iepazīties ar literatūru par nacionālo drošību, analizēt hibrīdapdraudējuma dažādas formas.
2. Apgūt iedzīvotāju tiesības un pienākumus valsts aizsardzības ietvaros.
3. Iepazīties ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu.
4. Iepazīties ar valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas organizēšanas un uzturēšanas kārtību, aprakstīt dažādu institūciju lomu Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas uzturēšanā un funkcionēšanā.
5. Iepazīties ar Latvijas un starptautiskajām par drošību un kodoldrošību atbildīgajām institūcijām un analizēt to svarīgākos pienākumus.
6. Kurša apguves laikā veidot "Kursa terminu glosāriju", kurā tiek fiksēti jēdzieni un to skaidrojumi; lai nodrošinātu regulāru saziņu ar studējošajiem un atgriezenisko saiti, studējošie pēc katras lekcijas nosūta docētājam jēdzienus, kuri, viņuprāt, būtu jāiekļauj "Kursa terminu glosārijā"; kursa apguves beigās docētājs kontrolē pierakstu pareizību.
7. Izmantojot Interneta resursus (www.youtube.com) noskatīties filmu "Zeme mūsu mājas" (angļu valodā "Home"); piefiksēt piecas vides problēmas, kuras filmā atspoguļotas, uzrakstīt ieteikumus kā varētu šīs problēmas risināt, un kāds ir personīgais ieguvums noskatoties šo filmu.
8. Interneta vidē atrast trīs interesantus faktus par kādu no ekosistēmas elementiem (ūdens, gaiss, augsne u.t.t.); atrast informācijas avotos ziņas par trīs apdraudētām sugām (augi, dzīvnieki), rakstiski atbildēt – kāpēc šīs sugas ir apdraudētas un kas tiek darīts, lai saglabātu.
9. Balstoties uz savu pieredzi un zināšanām uzrakstīt vismaz trīs reālus priekšlikumus/idejas, kā var dzīvot "zaļi", ekonomēt resursus (enerģiju, ūdeni u.c.) un samazināt cilvēka radīto ietekmi uz vidi; atrast informācijas avotos un aprakstīt uzņēmumu, kurš kādā Latvijas pašvaldībā veic dabas resursu ieguvī/pārstrādi u.tml., ko ražo vai pārstrādā, kā ietekmē vidi.
10. Interneta vidē (www.pdf.lv) izpildīt testu "Ekoloģiskās pēdas nospiedums"; izdarīt secinājumus, kurās jomās pats studējošais tērē visvairāk resursu, ko varētu mainīt, lai patēriņu samazinātu.
11. Atrast informācijas avotos ar kādām metodēm var veikt monitoringu; uzrakstīt vismaz pa vienam piemēram – gaisa, ūdens, zemes, bioloģiskās daudzveidības monitorings.
12. Atrast informāciju par kādu vides organizāciju pasaulē, īsi aprakstīt to: nosaukums; uz ko vērsta darbība; cik dalībnieku; kādus pasākumus/akcijas rīko.
13. Atrast informācijas avotos un īsi aprakstīt kādu uzņēmumu Latvijā, kas veic atkritumu apsaimniekošanu vai kādu no tās posmiem: kur atrodas; kāda ir darbības teritorija; kāda veida atkritumus apsaimnieko; kā notiek apsaimniekošana; kāda ir uzņēmuma radītā ietekme uz vidi.
14. Novērtēt dabas resursus un vides stāvokli X pagastā/ pilsētā Latvijā, iekļaujot informāciju par: dabas resursu izvērtējums; vides problēmu apzināšana; risinājumi problēmu ierobežošanai, samazināšanai; vispārīgs teritorijas raksturojums (daba, vide); pakalpojumi, preces, resursi, uzņēmumi, kas iegūst, izmanto dabas resursus; dabas aizsardzība, aizsargājamas teritorijas; vides

piesārņojums – atkritumi, notekūdeņi, piesārņojumu radoši uzņēmumi; notekūdeņu attīrīšana; vides tehnoloģijas; cita ar vidi saistīta informācija (vides tūrisms, ar vides aizsardzību saistīti pasākumi u.c.); ieteikumi vides stāvokļa uzlabošanai, vides izglītības popularizēšanai teritorijā.									
Prasības kredītpunktu iegūšanai									
Studiju kursa vērtējums veidojas no starppārbaudījuma un noslēguma testa par kursa ietvaros apgūto informāciju. Noslēguma pārbaudījumu studējošie drīkst kārtot tikai tad, ja ir nokārtots starppārbaudījums.									
1. Obligātais lekciju apmeklējums un aktīva līdzdarbošanās tajās – 20%. 2. STARPPĀRBAUDĪJUMS: Faktori, kas var izraisīt krīzi Latvijā. Paaugstinātas bīstamības objekti jūsu reģionā un to trauksmes un apziņošanas sistēmu darbības principi – 20%. 3. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Ieskaite (rakstisks pārbaudījums par kursa ietvaros apgūto informāciju) – 60%.									
STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI									
Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte; iegūtās prasmes; iegūtā kompetence atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.									
STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA									
Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Starppārbaudījums	+	+		+		+	+		
Ieskaite	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kursa saturs									
1. Mūsdienu drošības situācija Latvijā. Valsts civilās aizsardzības sistēmas struktūra, organizācija un vadība. Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana. L2, Pd2 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar literatūru par nacionālo drošību, analizēt hibrīdapdraudējuma dažādas formas. 2. Tiesiskais regulējums valsts civilās aizsardzības sistēmas darbības nodrošināšanai. Valstī īpašie tiesiskie režīmi. Apdraudējuma riska novērtēšana. L2, Pd4 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Apgūt iedzīvotāju tiesības un pienākumus valsts aizsardzības ietvaros. 3. Valsts iestāžu, pašvaldību, komersantu, un iedzīvotāju tiesības un pienākumi civilajā aizsardzībā. L2, Pd2 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumu. 4. Valstī iespējamās katastrofas un to sekas. Civilās aizsardzības pasākumu plānošana. Preventīvie, reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamie pasākumi. L2, Pd2 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar valsts agrinās brīdināšanas sistēmas organizēšanas un uzturēšanas kārtību, aprakstīt dažādu institūciju lomu Valsts agrinās brīdināšanas sistēmas uzturēšanā un funkcionēšanā. 5. Valsts civilās aizsardzības plāns. Pašvaldību civilās aizsardzības komisijas. L2, Pd4 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pašvaldību civilās aizsardzības komisiju sastāvs, uzdevumi, tiesības un pienākumi jūsu reģionā. 6. Bīstamās vielas, to klasifikācija un prasības to glabāšanai un pārvadāšanai. Paaugstinātas bīstamības objekti, tā īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumi un tiesības. L2, Pd2 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar Latvijas un starptautiskajām par drošību un kodoldrošību atbildīgajām institūcijām un analizēt to svarīgākos pienākumus. 7. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi. Trauksmes un apziņošanas sistēmas darbības principi. L2, Pd4 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar Latvijas un starptautiskajām par drošību un kodoldrošību atbildīgajām institūcijām un analizēt to svarīgākos pienākumus.									

8. Evakuācijas pasākumi. Pirmās palīdzības sniegšanas prasmes un palīdzības izsaukšana. L2, Pd4
PATSTĀVĪGAIS DARBS: Veidot "Kursa terminu glosāriju", kurā fiksēt kursa ietvaros apgūtos jēdzienus un to skaidrojumus.

STARPPĀRBAUDĪJUMS: Faktori, kas var izraisīt krīzi Latvijā. Paaugstinātas bīstamības objekti jūsu reģionā un to trauksmes un apziņošanas sistēmu darbības principi.

9. Ievads vides aizsardzībā. Cilvēks un vide. Zemes sistēmas un to mijiedarbība. Vides zinātne. Vielu un enerģijas aprite vidē. L2, Pd3

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Izmantojot Interneta resursus (www.youtube.com) noskatīties filmu "Zeme mūsu mājas" (angļu valodā "Home"). Piefiksēt piecas vides problēmas, kuras filmā atspoguļotas. Uzrakstīt ieteikumus kā varētu šīs problēmas risināt, un kāds ir personīgais ieguvums noskatoties šo filmu.

10. Cilvēka un sabiedrības atkarība no vides un tās ekosistēmu sniegtajiem pakalpojumiem. Vides galvenās funkcijas – resursu nodrošināšana, vides parametru regulācija, atbalsta pakalpojumi, nemateriālie pakalpojumi. L2, Pd2

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atrast Interneta vidē trīs interesantus faktus par kādu no ekosistēmas elementiem (ūdens, gaiss, augsne u.t.t.). Atrast informācijas avotos ziņas par trīs apdraudētām sugām (augi, dzīvnieki). Rakstiski atbildēt – kāpēc šīs sugas ir apdraudētas un kas tiek darīts, lai saglabātu.

11. Dabas resursu veidi, resursu klasifikācija. Resursu noplicināšana un izsmelšana. L2, Pd2

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Balstoties uz savu pieredzi un zināšanām uzrakstīt vismaz trīs reālus priekšlikumus/idejas, kā var dzīvot "zaļi", ekonomēt resursus (enerģiju, ūdeni u.c.) un samazināt cilvēka radīto ietekmi uz vidi. Atrast informācijas avotos un aprakstīt uzņēmumu, kurš kādā Latvijas pašvaldībā veic dabas resursu ieguvu/pārstrādi u.tml. Ko ražo vai pārstrādā? Kā ietekmē vidi?

12. Jēdziens "ilgtspējīga attīstība". Ekoloģiskā pēda. L2, Pd2

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Interneta vidē (www.pdf.lv) izpildīt testu "Ekoloģiskās pēdas nospiedums". Izdarīt secinājumus, kurās jomās pats studējošais tērē visvairāk resursu. Ko varētu mainīt, lai patēriņu samazinātu.

13. Vides piesārņojums. Vides kvalitātes degradācija un ar to saistītās vides problēmas. Vides veselība. Piesārņojošo vielu un faktoru ietekme uz cilvēku, citiem dzīvajiem organismiem un ekosistēmām. Kaitīgo iedarbības faktoru ietekmju normēšana. Vides risks, tā modeļi un novērtēšana. L2, Pd1

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atrast informācijas avotos ar kādām metodēm var veikt monitoringu. Uzrakstīt vismaz pa vienam piemēram – gaisa, ūdens, zemes, bioloģiskās daudzveidības monitorings.

14. Dabas aizsardzības sistēma, aizsardzības plānošana un pasākumi. Starptautiskā sadarbība vides aizsardzībā un ilgtspējīgā attīstībā. Starptautiskās sadarbības attīstības posmi vides aizsardzībā. L2, Pd1

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atrast informāciju par kādu vides organizāciju pasaulē. Īsi aprakstīt to: nosaukums; uz ko vērsta darbība; cik dalībnieku; kādus pasākumus/akcijas rīko.

15. Atkritumu apsaimniekošana un notekūdeņu attīrīšana. Dabas aizsardzība. Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās – cēloņi un riski. L2, Pd3

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atrast informācijas avotos un īsi aprakstīt kādu uzņēmumu Latvijā, kas veic atkritumu apsaimniekošanu vai kādu no tās posmiem. Kur atrodas? Kāda ir darbības teritorija? Kāda veida atkritumus apsaimnieko? Kā notiek apsaimniekošana? Kāda ir uzņēmuma radītā ietekme uz vidi.

16. Vides tehnoloģijas. Videi draudzīga ražošana. Energoefektivitāte. Vides piesārņojuma samazināšanas tehnoloģijas. Klimata tehnoloģijas. L2, Pd10

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Dabas resursu un vides stāvokļa novērtējums X pagastā/ pilsētā Latvijā. Jāiekļauj informācija: dabas resursu izvērtējums; vides problēmu apzināšana; risinājumi problēmu ierobežošanai, samazināšanai; vispārīgs teritorijas raksturojums (daba, vide); pakalpojumi, preces, resursi, uzņēmumi, kas iegūst, izmanto dabas resursus; dabas aizsardzība, aizsargājamas teritorijas; vides piesārņojums – atkritumi, notekūdeņi, piesārņojumu radoši uzņēmumi; notekūdeņu attīrīšana; vides tehnoloģijas; cita ar vidi saistīta informācija (vides tūrisms, ar vides aizsardzību saistīti pasākumi u.c.); ieteikumi vides stāvokļa uzlabošanai, vides izglītības popularizēšanai teritorijā.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Kļava, G. & Kusīņš, J. (2011). *Civilā aizsardzība*. Rīga: Izdevniecība Drukātava.

2. Kļaviņš, M., Nikodemuss, O., Segliņš, V., Melecis, V., Virčavs, M., & Āboliņa, K. (2008). <i>Vides zinātne</i> . Rīga: Latvijas Universitāte, 599 pp. 3. Kļaviņš M., & Zaļoksnis J. (red.). (2011). <i>Vide un ilgtspējīga attīstība</i> . Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 334 lpp. 4. Nikodemuss O., & Brūmelis G. (2015). (red. un sast.). <i>Dabas aizsardzība</i> . Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 288 lpp.
Papildus informācijas avoti
1. <i>Eiropas Savienības Ārkārtējo un krīžu situāciju koordinācijas rokasgrāmata</i> . Brisele, 2006.gada 22.maijā, 9552/2/06 REV 2. 2. Kļaviņš, M. (2012). <i>Vides piesārņojums</i> . Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 200 lpp. 3. Kļaviņš, M., & Cimdiņš, P. (2004). <i>Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība</i> . Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 204 lpp. 4. Ozoliņš, R.A. (2004). <i>Civilās un darba aizsardzības pamati</i> . Mācību līdzeklis. Rīga: Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte. Pieejams: https://fizmati.lv/faili/macibu_materiali/r.a.ozolinnss_civilas_un_darba_aizsardzibas_pamati.pdf 5. <i>Par Valsts civilās aizsardzības plānu</i> . Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/317006 6. Porteous, A. (2003). <i>Dictionary of environmental science and technology</i> . 3rd edition. Willey, 705 p.
Periodika un citi informācijas avoti
1. Darba aizsardzības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/26020 2. Nacionālās drošības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/14011 3. Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/255713 4. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/68293 5. Valsts materiālo rezervju likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/302995 6. MK 2017.gada 26.septembra noteikumi Nr.582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/293820 7. MK 2017.gada 7.novembra noteikumi Nr.658 "Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/294938 8. MK 2017.gada 5.decembra noteikumi Nr.716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/295896 9. MK 2021.gada 21.janvāra noteikumi Nr.46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts". Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/320469 10. Journal of Environmental Management (e-version). 11. Journal of Environmental Sciences (e-version). 12. Journals "National Geographic", "Vides vēstis", "Ilustrētā zinātne" u.c. 13. Žurnāls "Jurista vārds". Pieejams: https://juristavards.lv 14. http://earthobservatory.nasa.gov 15. http://www.balticuniv.uu.se 16. http://www.ccb.se/ 17. http://www.infoplease.com/countries.html 18. http://www.nationalgeographic.com 19. http://www.norden.org 20. http://www.varam.gov.lv 21. http://www.vmd.gov.lv/ 22. https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/ 23. https://www.meteo.lv/ 24. https://www.zm.gov.lv/
Piezīmes
Profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" A daļas studiju kurss pilna laika studijām. Kurss tiek docēts latviešu valodā

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	UZŅĒMĒJDARBĪBA UN PROJEKTU IZSTRĀDE
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Skolas pedagogija
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32
<i>Lekciju stundu skaits</i>	8
<i>Semināru stundu skaits</i>	8
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	16
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa autors(-i)</i>	
Dr. sc. admin., docente Inta Kulberga (<i>Liepājas Universitāte</i>) Dr. paed., profesore Linda Pavītola (<i>Liepājas Universitāte</i>) Dr. paed., docente Inta Ostrovska (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Dr. paed., docente Inta Ostrovska Mg paed., lektore Larisa Silova	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
<p>Studiju kurss paredz studējošo profesionālās kompetences veicināšanu, pamatojoties uz zināšanām par darba tiesisko attiecību regulējumu, uzņēmējdarbības pamatiem, projektu izstrādi un cilvēkresursu vadīšanu, tai skaitā par sociālā dialoga veidošanu sabiedrībā.</p> <p>Studiju kursa ietvaros tiek veidots izglītības iestādes attīstības plāns, ņemot vērā ekonomiskās un demogrāfiskās situācijas prognozes, konkurences priekšrocības un uzņēmējdarbības aspektus. Praktiski izstrādājot projektus, tiek radīta izpratne par projektiem, to veidiem un mērķiem, kā arī iegūtas zināšanas un prasmes dažādu projektu izstrādē un vadībā, plānošanā un kontrolē.</p> <p>KURSA MĒRĶIS: Veidot izpratni par ekonomisko procesu ietekmi uz izglītības iestāžu darbu, nacionāla un starptautiska mēroga projektu iespējām izglītības vidē, kā arī attīstīt prasmi argumentēti diskutēt un aizstāvēt dažādus viedokļus par aktuālajām problēmām ekonomikas, uzņēmējdarbības un izglītības jomās.</p> <p>KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sniegt ieskatu ekonomikas un uzņēmējdarbības jomās un īpatnības izglītības aspektā. 2. Sniegt ieskatu izglītības iestāžu stipro un vājo pušu/stratēģisko aspektu novērtēšanā. 3. Radīt izpratni par izglītības iestāžu konkurences priekšrocību izmantošanu, novērtējot konkurentus un izmantojot projektu īstenošanas iespējas. 4. Apgūt prasmi orientēties un analizēt statistikas datus par demogrāfisko un ekonomisko situāciju valstī, pašvaldībā. 5. Apgūt pamatprasmes finanšu resursu plānošanā. 6. Attīstīt praktiskas iemaņas projektu izstrādāšanā un vadīšanā, plānošanā un kontrolē. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads izglītības ekonomikā, pamatnostādnes. Statistikas datu ieguve un apstrāde par ekonomisko un demogrāfisko situāciju valstī un pašvaldībā. (L2, S2) 2. Konkurentu novērtējums izmantojot faktoru analīzi. Izglītības iestādes konkurences priekšrocību novērtējums. (S2, Pd8) 	

3. Izglītības iestādes attīstības un finanšu plāna izstrāde. (P2, Pd8)
4. Uzņēmējdarbības vide. Uzņēmējdarbības valstiskā regulēšana/likumdošanas aspekti. Uzņēmējdarbības specifika. Uzņēmumu un komercdarbības formu tipoloģija. (L2, S2, Pd4)
5. Uzņēmējdarbības uzsākšana. Uzņēmējdarbības riska veidi un to samazināšanai pasākumi. Uzņēmuma resursi, finansēšanas aspekti. (L2, S2, Pd4)
6. Reālu projektu izglītības jomā apskats, labās prakses piemēru analīze. Projektu darbības būtība. Projekta vadītāja un komandas darbs. (L2, P6, Pd8)
7. Projekta vadīšana. Projekta darbības fāzes. (P8, Pd16)

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd – patstāvīgais darbs

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Zina par ekonomiskām un demogrāfiskām norisēm valstī un pašvaldībā, izglītības pārvaldības sistēmām un struktūrām, akcentējot to dažādību un savstarpējo saistību.
2. Izprot izglītības sistēmas perspektīvos mērķus un attīstības virzienus un saikni ar ekonomikas procesiem un finanšu resursu plānošanu, kā arī izprot uzņēmējdarbības specifiku.
3. Zina par nacionāla un starptautiska mēroga projektu izstrādi un īstenošanu, kā arī projektu konkursu veidiem izglītības vidē.

PRASMES:

4. Prot veikt statistikas datu analīzi, SVID analīzi un plānot finanšu resursus; apstrādāt un sistematizēt informāciju, izmantojot teorētiskās zināšanas praktisko aprēķinu veikšanā.
5. Prot novērtēt izglītības iestāžu konkurences priekšrocības un saskatīt iespējas ilgtspējīgai attīstībai.
6. Prot izstrādāt un īstenot dažāda veida aktuālus projektus izglītības jomā atbilstoši sabiedrības sociālajam pieprasījumam.

KOMPETENCE:

7. Spēj patstāvīgi plānot un veidot izglītības iestādes attīstības plānus, balstoties uz tās konkurences priekšrocībām, ekonomiskās un demogrāfiskās situācijas statistikas datu analīzi un ilgtermiņa attīstības prognozēm.
8. Spēj sagatavot projekta pieteikumu un tā dokumentāciju īstenošanai izglītības vidē; pielietot teorētiskās zināšanas par uzņēmējdarbību, uzņēmuma dibināšanu.
9. Spēj kritiski reflektēt savu mācīšanās pieredzi, veikt pašnovērtēšanu savas darbības kvalitātei un analizēt profesionālās kompetences izaugsmi.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Patstāvīgo darbu ietvaros studējošie veic divus starppārbaudījumus pamatojoties uz praktisko darbu uzdevumiem:

1. Novērtēt izglītības iestādes ģeogrāfiskā novietojuma priekšrocības, prognozēt izglītojamo skaita dinamiku.
2. Plānot izglītības iestādes attīstību, veidojot prognozes un izstrādājot ideju realizācijas plānu.
3. Novērtēt izglītības iestāžu konkurences priekšrocības un saskatīt iespējas ilgtspējīgai attīstībai.
4. Analizēt projektu dokumentāciju un labās prakses pieredzi. Analizēt projekta vidi izglītības iestādē.
5. Apzināties iespējamās risinājumus projektu īstenošanai izglītības vidē: orientēties projektu konkursu piedāvājumā, atlasīt labās prakses piemērus un pārņemt to pieredzi.

1. starppārbaudījums. Inovatīva pakalpojuma vai produkta radīšana izglītības iestādē.

Patstāvīgā darba uzdevumi:

1. Izstrādāt inovatīvu risinājumu izglītības iestādes konkurētspējas paaugstināšanai.
2. Novērtēt inovatīvajam risinājumam nepieciešamos finanšu līdzekļus un avotus.

Sasniedzamais rezultāts:

1. Zina par ekonomiskām un demogrāfiskām norisēm valstī un pašvaldībā, izglītības pārvaldības sistēmām un struktūrām, akcentējot to dažādību un savstarpējo saistību.

2. Izprot izglītības sistēmas perspektīvos mērķus un attīstības virzienus un saikni ar ekonomikas procesiem un finanšu resursu plānošanu, kā arī izprot uzņēmējdarbības specifiku.
3. Zina par nacionāla un starptautiska mēroga projektu izstrādi un īstenošanu, kā arī projektu konkursu veidiem izglītības vidē.
4. Prot veikt statistikas datu analīzi, SVID analīzi un plānot finanšu resursus; apstrādāt un sistematizēt informāciju, izmantojot teorētiskās zināšanas praktisko aprēķinu veikšanā.
5. Prot novērtēt izglītības iestāžu konkurences priekšrocības un saskatīt iespējas ilgtspējīgai attīstībai.
6. Spēj patstāvīgi plānot un veidot izglītības iestādes attīstības plānus, balstoties uz tās konkurences priekšrocībām, ekonomiskās un demogrāfiskās situācijas statistikas datu analīzi un ilgtermiņa attīstības prognozēm.
7. Spēj kritiski reflektēt savu mācīšanās pieredzi, veikt pašnovērtēšanu savas darbības kvalitātei un analizēt profesionālās kompetences izaugsmi.

2. starppārbaudījums. Projekta izstrāde starp institucionālās sadarbības īstenošanai izglītības un sociālajā vidē.
Patstāvīgā darba uzdevumi:

1. Izstrādāt projekta pieteikuma uzmetumu, atbilstīgi nepieciešamajai projekta dokumentācijai.
2. Apzināties iespējamās sadarbības partnerus.

Sasniedzamais rezultāts:

1. Prot izstrādāt un īstenot dažāda veida aktuālus projektus izglītības jomā atbilstoši sabiedrības sociālajam pieprasījumam
2. Spēj sagatavot projekta pieteikumu un tā dokumentāciju īstenošanai izglītības vidē; pielietot teorētiskās zināšanas par uzņēmējdarbību, uzņēmuma dibināšanu.
3. Spēj kritiski reflektēt savu mācīšanās pieredzi, veikt pašnovērtēšanu savas darbības kvalitātei un analizēt profesionālās kompetences izaugsmi..

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Noslēguma pārbaudījumu studenti kārtot tikai tad, ja ir kārtoti visi starppārbaudījumi.
 Studiju kursa vērtējums veidojas, summējot:

- 1). Aktīva piedalīšanās lekcijās un praktiskajās nodarbībās - 20%.
- 2). Studenta patstāvīgo darbu (divi starppārbaudījumi) savlaicīga izpilde un prezentācija – 40%.
- 3). Noslēguma pārbaudījums: eksāmens (pārbaudījums par kursa ietvaros apgūto informāciju) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+		+		+
2. starppārbaudījums						+		+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ievads izglītības ekonomikā, pamatnostādnes. Statistikas datu ieguve un apstrāde par ekonomisko un demogrāfisko situāciju valstī un pašvaldībā. (L2, S2)

LEKCIJA: Ievads izglītības ekonomikā, pamatnostādnes.

SEMINĀRS: Statistikas datu ieguve un apstrāde par ekonomisko un demogrāfisko situāciju valstī un pašvaldībā, izglītības pārvaldības sistēmā un struktūrā, akcentējot to dažādību un savstarpējo saistību.

2. Konkurentu novērtējums izmantojot faktoru analīzi. Izglītības iestādes konkurences priekšrocību novērtējums. (S2, Pd8)

SEMINĀRS: Konkurentu novērtējums izmantojot faktoru analīzi.

Novērtēt izglītības iestādes stiprās un vājās puses, salīdzināt ar tuvākajiem konkurentiem,

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Izglītības iestādes konkurences priekšrocību novērtējums. Novērtēt izglītības iestādes ģeogrāfiskā novietojuma priekšrocības, prognozēt izglītojamo skaita dinamiku.

3. Izglītības iestādes attīstības un finanšu plāna izstrāde. (P2, Pd8)

PRAKTISKAIS DARBS: Plānošana kā organizācijas funkcija. Plānu veidi un klasifikācija. Plānošanas īpatnības izglītības jomā un iestādē. Finanšu plāna būtība, izstrādes posmi un īpatnība izglītības iestādē. Izstrādāt inovatīvu risinājumu izglītības iestādes konkurētspējas paaugstināšanai. Veidot iemaņas patstāvīgi plānot un veidot izglītības iestādes attīstības plānus, balstoties uz tās konkurences priekšrocībām, ekonomiskās un demogrāfiskās situācijas statistikas datu analīzi un ilgtermiņa attīstības prognozēm. Novērtēt inovatīvajam risinājumam nepieciešamos finanšu līdzekļus un avotus. Apgūt finanšu plāna būtību un novērtēt inovatīvajam risinājumam nepieciešamos finanšu līdzekļus un avotus.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Plānot izglītības iestādes attīstību, veidojot prognozes un izstrādājot ideju realizācijas plānu.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: ekonomisko un demogrāfisko norišu valstī un pašvaldībā, izglītības pārvaldības sistēmas un struktūras analīze, akcentējot to dažādību un savstarpējo saistību; izprot izglītības sistēmas perspektīvos mērķus un attīstības virzienus un saikni ar ekonomikas procesiem un finanšu resursu plānošanu; izpratne par nacionāla un starptautiska mēroga projektu izstrādi un īstenošanu, kā arī par projektu konkursu veidiem izglītības vidē.

4. Uzņēmējdarbības vide. Uzņēmējdarbības valstiskā regulēšana/likumdošanas aspekti. Uzņēmējdarbības specifika. Uzņēmumu un komercdarbības formu tipoloģija. (L2, S2, Pd4)

LEKCIJA: Uzņēmējdarbības vide Latvijā, tās raksturojums un pasākumi vides uzlabošanā. Biznesa idejas formulēšana un uzņēmējdarbības vides faktoru novērtēšana.

SEMINĀRS: Pārskata sastādīšana par komercdarbības formām.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Izstrādāt inovatīvu risinājumu izglītības iestādes konkurētspējas paaugstināšanai. Novērtēt inovatīvajam risinājumam nepieciešamos finanšu līdzekļus un avotus.

5. Uzņēmējdarbības uzsākšana. Uzņēmējdarbības riska veidi un to samazināšanai pasākumi. Uzņēmuma resursi, finansēšanas aspekti. (L2, S2, Pd4)

LEKCIJA: Riska veidi. Uzņēmējdarbības atbalsta fondi un programmas Latvijā. Uzņēmuma dibināšanas dokumentu izstrādāšana un tā reģistrēšana.

SEMINĀRS: Uzņēmuma saimnieciskās darbības analīze. Uzņēmuma darbības plānošana. Mārketinga darbība uzņēmumā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Novērtēt inovatīvajam risinājumam nepieciešamos finanšu līdzekļus un avotus.

6. Reālu projektu izglītības jomā apskats, labās prakses piemēru analīze. Projektu darbības būtība. Projekta vadītāja un komandas darbs (L2, P6, Pd8)

LEKCIJA: Reālu projektu izglītības jomā apskats, labās prakses piemēru analīze.

PRAKTISKIE DARBI: Projekta vides analīze - organizācijas kultūra un struktūra, atbalsts iniciatīvai: iepazīties ar konkrētas izglītības iestādes Reālu projektu izglītības jomā, labās prakses piemēru analīze. Projektu darbības būtība. Projekta vadītāja un komandas darbs. Projekta plānošanas process, dokumentu analīze. Projekta pieteikuma sagatavošana un dokumentācija. Projekta uzsākšana, iespējamības analīze, risku analīze, iespējamo rezultātu analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Projekta dokumentācijas un labās pieredzes analīze. Projekta vides analīze izglītības iestādē. Iespējamie risinājumi īstenošanai izglītības vidē.

7. Projekta vadīšana. Projekta darbības fāzes. (P8, Pd16)

PRAKTISKIE DARBI: Projekta vadīšana. Projekta darbības fāzes. Darbības satura un izmaiņu vadība, risku vadība, projekta kvalitātes vadība, projekta vadības rīki. Projekta uzraudzība un kontrole. Projekta rezultātu novērtēšana un pieredzes apkopošana. Apzināt projekta vadības rīkus. Projekta uzraudzība un kontrole. Projekta rezultātu novērtēšana un pieredzes apkopošana. Projekta izstrāde starpinstitutionālās sadarbības īstenošanai izglītības un sociālajā vidē

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Projekta pieteikuma uzmetuma izstrāde atbilstīgi nepieciešamajai projekta dokumentācijai. Iespējamo sadarbības partneru apzināšana; par prasmēm veikt pašnovērtēšanu savas darbības kvalitātei un spēju sagatavot projekta pieteikumu un tā dokumentāciju īstenošanai izglītības vidē.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: izstrādāt projekta pieteikuma uzmetumu, atbilstīgi nepieciešamajai projekta dokumentācijai. Iespējamo sadarbības partneru apzināšana; par prasmēm veikt pašnovērtēšanu savas darbības kvalitātei un spēju sagatavot projekta pieteikumu un tā dokumentāciju īstenošanai izglītības vidē.

L – lekcija

S – seminārs

P – praktiskais darbs

Pd – patstāvīgais darbs

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Eteris E., Vasiļevska D. (2024) Bizness jaunajā gadsimtā: izaicinājumi un panākumi. Politiskā ekonomika un uzņēmējdarbība Eiropā un pasaulē. R.: Turība. ISBN: 9789934543449
2. Skadiņa H., Zvirgzdiņa R. (2024) Pārrobežu biznesa modeļa vadība. R.: Turība ISBN: 9789943543456 Uzņēmējdarbības pamati. Mentorings jauniešu uzņēmējdarbības atbalstam, BONUS LT-LV (2018). <https://estudijas.du.lv/course/view.php?id=4232> On-line.
3. Sviķis, A. (2018). *MATRIC tīklojums : oriģināls biznesa pārvaldības modelis*. Rīga: Zvaigzne ABC, 142 lpp. ISBN 9789934073540.
4. Gail, Levitt (2013). *Team planning for project managers and business analysts*. Boca Raton, FL, CRC Press

Papildus informācijas avoti

1. Bikse, V. (2015). *Makroekonomika: teorija un politika*. Liepājas Universitāte. Liepāja: LiePu. 269 lpp. ISBN 9789934522512.
2. *A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide)* 6th edition. (2017). Project Management Institute.
3. *A Guide to the Project Management Body of Knowledge* (2013). Pennsylvania: Project Management Institute, INC
4. Aleksejeva, L., Aleksejevs, M., & Ostrovska, I. (2020). *A comprehensive place-based approach for smart growth in cross border territories*. DEFIN '20: Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference March 2020. Article No.: 36 Pages 1–4 <https://doi.org/10.1145/3388984.3390645> <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3388984.3390645>
5. Aleksejeva,, L., Špilova,, V., Jermolajeva, E., Ostrovska, I., & Oļehnovičs, D. (2018). *Regional risks and challenges in smart growth in Latgale region (Latvia)*. Journal of security and sustainability. ISSUES ISSN 2029-7017 print/ISSN 2029-7025 online. 2018 June, Volume 7, Number 4, pp. 727-739 <http://jssidoi.org/jssi/papers/papers/view/305>.
6. Aleksejeva, L., Špilova, V., Jermolajeva, E., Ostrovska I., & Oļehnovičs, D. (2017). *Smart growth in Latgale region of Latvia: An overview of multiple-helix actors*. Proceedings of the 8 th International Scientific Conference Rural Development 868-873.lpp. Article DOI: <http://doi.org/10.15544/RD.2017.165> <http://conf.rd.asu.lt/index.php/rd/article/view/565/995>.
7. Barets, R. (2008). *Vērtīborientētas organizācijas izveide: visas sistēmas kultūras transformācijas koncepcija*. Rīga: Biedrība "Domas spēks".
8. Curriculum handbook "Education for Sustainable Development in Educational Processes: Approaches and Methods". (2018). *The international Erasmus+ project "Methods for ESD – competencies and curricula"(MetESD)*, No.2015-1-DE-02-KA202-002346 lead by Vechta University.
9. Džounss, R. (2008). *Projektu vadības pamati: Praktisks ceļvedis projektu vadībā un izpildē*. Rīga: SIA Lietišķās informācijas centrs.
10. Forands, I. (2006). *Projekta menedžments*. Rīga: Latvijas Izglītības fonds.
11. Geipele I., & Tambovceva T. (2004). *Projektu vadīšana studijām un biznesam*. Rīga: Valters un Rapa.
12. Hyttinen, Kirsi (2017). *Project Management Handbook*. Laurea University of Applied Sciences
13. Jansons, V. (2015). *Mārketinga pētījumi: teorija un prakse SPSS 20 vidē*. Rīga: RTU Izdevniecība (RTU Poligrāfijas birojs). 400 lpp.
14. Jermolajeva, E., Rivža, B., Aleksejeva, L., Špilova, V., & Ostrovska I. (2017). *Smart Growth as a Tool for Regional Convergence: Evidence from Latgale Region of Latvia*. Economics and Sociology, 10 (4), 203-

<p>224. doi:10.14254/2071-789X.2017/10- 4/16 http://www.economics-sociology.eu/?550,en_smart-growth-as-a-tool-for-regional-convergence-evidence-from-latgale-region-of-latvia.</p> <p>15. Kondrāte, I. (2008). <i>Ekonomika : grafiki un shēmas, formulas, termini</i>. Rīga: Zvaigzne ABC.</p> <p>16. Ostrovska, I., Rivza, B., Aleksejeva, L., & Kusina, B. (2020). <i>Comparative analysis of smart development of territories: The example of Daugavpils and Ilukste municipality</i>. Proceedings of the 2020 International Conference "Economic science for rural development", No 54 Jelgava, LLU ESAF, 12-15 May 2020, pp. 181-189 DOI: 10.22616/ESRD.2020.54.022 181 ISSN 2255-9930 on line ISBN 978-9984-48-345-0 (E-book) http://www.esaf.llu.lv/sites/esaf/files/files/lapas/Krajums_Nr_54_07.07.2020.pdf</p> <p>17. <i>Projektu vadība</i>. (2007). Rīga: SIA Lietišķās informācijas dienests.</p> <p>18. Račko, E. (2014). <i>Latvijas reģionu konkurētspējas novērtējums: monogrāfija</i>. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saule".</p> <p>19. Romanovska, A., Aleksejeva, L., Aleksejevs, M., Jonane, L. & Ostrovska, I. (2020). <i>The Role of Trade Union in the System of Higher Education in Latvia: the Analysis of the Demonstration Organisation Survey</i>. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA) 1-2 April 2020 Seville, Spain. Pp 5516-5525. ISBN: 978-0-9998551-4-1</p> <p>20. Rokasgrāmata projektu vadīšanā (2013). SIA „NK Konsultāciju birojs”.</p> <p>21. Ruperte, I. (2010). <i>Uzņēmuma vadīšana: īsi par galveno teorijā un praksē</i>. Rīga: Jumava.</p> <p>22. Špilova, V., Ostrovska, I., Aleksejeva L., Jermolajeva, E., & Oļehnovičs, D. (2017). <i>A Review of the Literature on Smart Development: Lessons for Small Municipalities</i>. International Journal of Economics and Financial Issues, 2017, 7(1), 460-469. https://www.econjournals.com/index.php/ijefi</p> <p>23. Špilova, V., Jermolajeva, E., Ostrovska, I., Aleksejeva, L., & Oļehnovičs, D. (2016). <i>Assessing presence of institutions of vocational education as factor contributing to economic activity in small municipalities</i>. Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET), Special Issue for INTE 2016, November 2016, pp. 326-335. ISSN (2146-7242 new), ISSN (1303-6521 old). Pieejams: http://www.int-e.net/intepubs.</p> <p>24. Zināšanu ekonomika Latvijas lauku un reģionu dzīvotspējai (2018). Red. Dr.habil.oec. B.Rivž. Jelgava. ISBN 978-9934-8744-0-6.</p>	<p>Periodika un citi informācijas avoti</p>
<ol style="list-style-type: none"> http://ec.europa.eu http://www.esfondi.lv http://www.izm.gov.lv https://www.makroekonomika.lv/ http://www.mananauda.lv/ https://www.naudasskola.lv/ http://www.viaa.gov.lv http://www.free-management-ebooks.com/news/project-management-skills-pdf-free-download/ www.trade.lv www.financenet.lv www.likumi.lv 	<p>Piezīmes</p>
<p>Profesionālā bakalaura studiju programmas “Sākumizglītības skolotājs” A. daļas studiju kurss.</p> <p>Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>	

Studiju kursa nosaukums	IZGLĪTĪBAS VADĪBA
Studiju kursa kods (DUIS)	IzgIP002
Zinātnes nozare	Vadībzinātne (izglītības vadība)
Kursa līmenis	3
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
Kursa autors(-i)	
Dr.psych., Mg.ed., docente Aļona Korniševa (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., profesore Davidova Jeļena (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.sc.admin., docente Gunta Kraģe (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.psych., Mg.ed., docente Aļona Korniševa Dr.paed., profesore Jeļena Davidova Dr.psych., profesore Irēna Kokina Dr.paed., docente Inta Ostrovska	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kurss dod iespēju studējošajiem padziļināt izpratni un papildināt teorētiskās un praktiskās zināšanas par izglītības vadību, tās principiem un funkcijām. Studiju kursa ietvaros studējošie gūst zināšanas par izglītības iestādes vadību, datu aizsardzību, personāla vadību, izglītības iestāžu kvalitātes vadību, finansēšanu, izglītības tiesisko regulējumu, pārmaiņu vadīšanu un uzņēmējdarbības vadīšanu. Studiju kursa apguves rezultātā tiek kritiski izvērtēta skolotāja loma un vieta izglītības iestādes vadībā, mācību procesa vadīšanā, izglītības iestāžu vadības problēmu risināšanā.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot izpratni par vadīšanas procesu, stratēģisko vadīšanu un pārmaiņu vadību izglītības iestādēs, skolotāja lomu izglītības iestādes vadībā un vadības problēmu risināšanā.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot izpratni par vadītāja un līdera nozīmi izglītības iestādes kultūras veidošanā un tās ietekmi uz izglītības iestādes sniegumu. 2. Attīstīt prasmi izvērtēt pašreizējo situāciju izglītībā stratēģiskās vadības kontekstā. 3. Gūt izpratni par izglītības iestādes pašvērtējuma izstrādes un akreditācijas procesu. 4. Gūt izpratni par uzņēmējdarbības plānošanu un uzņēmējdarbības kompetences attīstīšanu. 5. Gūt izpratni par izglītības projektu sagatavošanu un inovatīvu risinājumu ieviešanu izglītības procesā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU PROCESA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izglītības vadība kā kompleksās izpētes objekts. (L2, S2, Pd8) 2. Valsts un pašvaldības izglītības politika. (L2, S2, Pd8) 3. Uzņēmējdarbības būtība un loma, attīstības tendences. Uzņēmējdarbības plānošana, uzsākšanas uzdevumi. (L4, S4, Pd8) 4. Vadītāja kompetences. Personāla vadīšana izglītības iestādē. Komandas veidošana (L2, S2, Pd8) 5. Izglītības projekta vadība. (L4, S4, Pd8) 	

6. Pārmaiņu vadīšana. Izglītības kvalitātes vadība. (L2, S2, Pd8)								
Studiju rezultāti								
ZINĀŠANAS:								
1. Izprot izglītības sistēmu Latvijā un izglītības iestādes vadības procesa funkcijas un principus, skolotāja lomu izglītības iestādes pašvērtējuma izstrādes un akreditācijas procesā. 2. Zina stratēģiskās plānošanas teorētiskos pamatus, jaunākās tendences stratēģiskajā vadīšanā izglītības iestādē un uzņēmējdarbībā. 3. Zina izglītības projektu izstrādes un vadīšanas pamatus.								
PRASMES:								
4. Sadarbojas ar pedagogiskajā procesā iesaistītajiem un nozaru speciālistiem pedagogiskā procesa un uzņēmējdarbības plānošanā un vadīšanā. 5. Analizē izglītības iestādes darbību, sniedzot priekšlikumus tās uzlabošanai.								
KOMPETENCE:								
6. Akcentē uzmanību uz izglītības iestādes darbības kvalitātes nodrošināšanas jautājumiem, kā arī iestādē ieviešamajām inovatīvām pieejām. 7. Argumentē priekšlikumus izglītības iestādes problēmu risināšanā. 8. Argumentēti skaidro un diskutē par vadības teorijas un uzņēmējdarbības aspektiem.								
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums								
Patstāvīgais darbs ietver literatūras avotu analīzi un praktisko uzdevumu veikšanu. Patstāvīgo darbu ietvaros studējošie: <ol style="list-style-type: none"> strādā ar avotiem (vārdnīcām, zinātniskiem literatūras avotiem, zinātniskiem rakstiem); gatavo prezentācijas par individuāli izvēlētiem tēmām un aizstāv tās; analizē grupas biedru uzstāšanos, formulē jautājumus semināros un piedāvā problēmsituāciju risinājumus; gatavojas diskusijām par semināros un praktiskajos darbos izvirzītām tēmām; sagatavo uzņēmējdarbības projektu izglītības procesā; sagatavo izglītības projektu grupā un īsteno to. 								
Prasības kredītpunktu iegūšanai								
Studiju kursa gala vērtējumu veido starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma vērtējums. Noslēguma pārbaudījumu studējošie drīkst kārtot tikai tad, ja nokārtoti visi starppārbaudījumi. <ol style="list-style-type: none"> Aktīva dalība semināros – 20%. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 40%: Uzņēmējdarbības projekta sagatavošana un prezentēšana – 20%. Izglītības projekta sagatavošana un īstenošana – 20%. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (eseja par vadības teorijas aspektiem) – 40%. 								
STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI								
Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr.5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.								
STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA								
Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.starppārbaudījums		+		+				+
2.starppārbaudījums	+		+		+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+
Kursa saturs								
1. Izglītības vadība kā kompleksās izpētes objekts. L2, S2, Pd8								

LEKCIJA: Populārākās vadīšanas koncepcijas. Vadīšanas un inovāciju procesi. Izglītības iestādes filozofija. Izglītības iestādes kultūras veidošana. Izglītības iestādes vadības funkcijas un principi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Izglītības iestādes misijas un vīzijas sagatavošana un prezentēšana. Izglītības iestādes kultūras analīze.

SEMINĀRS: Vadītāju tipi un vadītāju līmeņi. Vadītāju klasifikācija pēc organizatoriskā darbības veida un pēc līmeņa organizācijas struktūrā. Vadīšanas prasmes, to raksturojums. Konformisma loma cilvēku uzvedībā. Sabiedrības psiholoģiskā ietekme uz cilvēku. Dzīves pozīciju, nostādņu veidošanās.

2. Valsts un pašvaldības izglītības politika. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Izglītība kā politikas sastāvdaļa. Starptautiskās un Latvijas izglītības sistēmas pamatprincipu attīstība. Likumdošana izglītības jomā. Stratēģiskā vadība izglītībā. Stratēģiskās plānošana. Jaunākās tendences stratēģiskajā vadīšanā izglītības iestādē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Publikāciju par izglītības stratēģisko vadīšanu atlase un kritiskā izvērtēšana. Izglītības sistēmas Latvijā kritiskā analīze un salīdzināšana ar citu valstu izglītības sistēmu. Mūsdienu situācijas izvērtējums izglītības stratēģiskās vadības kontekstā.

SEMINĀRS: Pašreizējās un prognozējamās cilvēku resursu pārvaldības tendenču kritiskā analīze.

3. Uzņēmējdarbības būtība un loma, attīstības tendences. Uzņēmējdarbības plānošana, uzsākšanas uzdevumi. L4, S4, Pd8

LEKCIJA: Uzņēmējdarbības vides raksturojums Latvijā. Uzņēmējdarbības attīstības tendences: videi draudzīga uzņēmējdarbība, inovatīva uzņēmējdarbība, sociāli atbildīga uzņēmējdarbība. Uzņēmuma iekšējā vide.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mūsdienu uzņēmējdarbības situācijas izvērtēšana izglītības vadības kontekstā.

SEMINĀRI: Uzņēmējdarbības plānošanas principi un veidi. Biznesa plāns. Biznesa ideju meklēšana, analīze. Dažādu biznesa ideju analīze. Uzņēmējdarbības formas un nosaukuma izvēle. Darbības vietas izvēle. Sākotnējo investīciju aprēķins.

4. Vadītāja kompetences. Personāla vadīšana izglītības iestādē. Komandas veidošana. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Izglītības iestādes vadītāja kompetences un personības iezīmes veiksmīgai darbībai. Vadītāja personības integratīvās īpašības: kognitīvie, emocionālie un darbības raksturojumi. Voluntārisma izpausmes. Autoritātes būtība. Pašvērtējums, sevis izvērtējuma nepieciešamība vadītāja amatā. Empātija, tolerance, spējas pārliecināt, stratēģiskā domāšana, lēmumu pieņemšana, atbildība, uzmanība utt.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Teoriju analīze par vadītāja kompetencēm, raksturu un stilu. Tipisku izglītības vadītāja personības tipu sagatavošana. Teoriju analīze par cilvēkresursu vadīšanas novērtēšanas metodēm. Komandas veidošanas principu raksturojums. Gatavošanās diskusijai par pozitīvas vides veidošanu izglītības iestādē.

SEMINĀRS: Cilvēkresursu vadība. Personāla mainība. Darba un organizācijas iekšējo faktoru sakarības ar personāla mainību noteikšana. Grupa un komanda. Līderība komandā. Lomas jēdziens. Lēmumu pieņemšana. Cilvēkresursu vadīšanas novērtēšanas metodes. Komandas veidošanas principi. Motivācijas un lojalitātes veidošana. Pozitīvas vides veidošanas nosacījumi un metodes.

5. Personāla vadīšana izglītības iestādē. Komandas veidošana. L1, S1, Pd8

LEKCIJA: Cilvēkresursu vadība. Personāla mainība. Darba un organizācijas iekšējo faktoru sakarības ar personāla mainību noteikšana. Grupa un komanda. Līderība komandā. Lomas jēdziens. Lēmumu pieņemšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Teoriju analīze par cilvēkresursu vadīšanas novērtēšanas metodēm. Rasturot komandas veidošanas principu raksturojums. Prezentācijas "Motivācijas un lojalitātes veidošana" sagatavošana. Gatavošanās diskusijai par pozitīvas vides veidošanu izglītības iestādē.

SEMINĀRS: Cilvēkresursu vadīšanas novērtēšanas metodes. Komandas veidošanas principi. Motivācijas un lojalitātes veidošana. Pozitīvas vides veidošanas nosacījumi un metodes.

6. Izglītības projekta vadība. L4, S4, Pd8

LEKCIJA: Projekta pazīmes, projekta process: no problēmas līdz idejai, no idejas līdz produktam (rezultātam). Izglītības projekti Latvijā un pasaulē. Izglītības projektu sistēma un process. Projekta struktūrplāna veidošana. Projekta vadītājs un komanda. Projekta pasūtītājs un viņa funkcijas. Projekta saturiskā izstrāde. Projekta sagatavošana ieviešanai. Projekta produkts (rezultāts), pašnovērtējums. Ārējais novērtējums projekta novērtēšanā. Sabiedriskās attiecības projekta vadībā.

<p>PATSTĀVĪGAIS DARBS: Materiāla sagatavošana izglītības projektam. Sagatavotā projekta īstenošana augstskolā.</p> <p>SEMINĀRI: Izglītības projekta sagatavošana. Projektu prezentēšana, kritiskā izvērtēšana atbilstoši kritērijiem.</p> <p>7. Pārmaiņu vadīšana. Izglītības kvalitātes vadība. L2, S2, Pd8</p> <p>LEKCIJA: Pārmaiņu vadības principi. Izglītības iestādes, izglītības programmas un pedagogu kvalitātes novērtēšana; mentora darba kvalitātes kontrole. Kvalitātes vadība izglītības iestādē (efektīva skola). Izglītības iestādes pašvērtējuma izstrādes un akreditācijas process. Vadītāju novērtēšana. Teoriju analīze par pārmaiņu ieviešanas stratēģijām jeb soļiem un kvalitātes vadības instrumentiem.</p> <p>PATSTĀVĪGAIS DARBS: Materiāla sagatavošana diskusijai par izglītības iestādes kultūras nozīmi kvalitātes nodrošināšanā.</p> <p>SEMINĀRS: Pārmaiņu ieviešanas stratēģijas jeb soļi. Kvalitātes vadības instrumenti. Akreditācija. Vadītāju novērtēšana.</p>	
Obligāti izmantojamie informācijas avoti	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Abizāre-Vagre, V. (2011). Uzņēmējdarbības pamati. Lekciju konspekti. Rīga: Alberta koledža. Pieejams: https://www.alberta-koledza.lv/upload/old/downloads/Uznamejdarbibas_pamati_Abizare.pdf 2. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) (2017). 6th edition. Project Management Institute. Pieejams: https://prothoughts.co.in/wp-content/uploads/2022/06/a-guide-to-the-project-management-body-of-knowledge-6e.pdf <p>LR likumi</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Darba likums (2012). Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/26019 4. Izglītības likums (1998). Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/50759 <p>LR Ministru kabineta noteikumi</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Ministru kabineta noteikumi Nr.660 (2007). Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/164271 6. Ministru kabineta noteikumi Nr.618 (2020). Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru, citu Izglītības likumā noteiktu institūciju un izglītības programmu akreditācijas un izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas kārtība. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/317820 	
Papildus informācijas avoti	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Adizess, I. K. (2018). Prasmīga pārmaiņu vadība. Ievads organizāciju terapijā. Rīga: Zvaigzne ABC, 336 lpp. 2. Biznesa plāna veidošanas pamatprincipi (2011). Biedrība biznesa izglītībai skolās. Pieejams: http://miljons.jal.lv/Documents/bp/ka_veidot_biznesa_planus.pdf 3. Bokums, J., & Forands, I. (2000). Personālvadības rokasgrāmata. Rīga. 4. Celma, D. (2006). Vadītājs un vadīšana izglītībā. Rīga: Raka. 5. Dāvidsone, G. (2008). Organizāciju efektivitātes modelis. ODA, Jelgava. 6. IIQM-HE (2016). Kompetencēs balstītas augstākās izglītības iekšējās kvalitātes vadības rokasgrāmata. Pieejams: https://aic.lv/portal/content/files/IQM-Handbook_LV_1.pdf 7. NCB – Projektu vadīšanas nacionālās kompetences vadlīnijas, versija 3.1. (2012). Latvijas nacionālā projektu vadīšanas asociācija (LNPVA). Pieejams: https://lnpva.lv/wp-content/uploads/2021/02/NCB_3.1.pdf 8. Rokasgrāmata projektu vadīšanā (2013). Rīga: SIA „NK Konsultāciju birojs”. Pieejams: https://www.dialogs-ab.lv/wp-content/uploads/2011/06/SIF-Smiltene-Rokasgramata-par-projektu-vadisanu-2013.pdf 9. Uzņēmējdarbības kompetences ietvarstruktūra (2016). Eiropas Komisija. Pieejams: http://muzizglitiba.gov.lv/sites/default/files/Uznamejdarbibas_kompetences_ietvarstruktura.pdf 10. Uzņēmējdarbības pamati – skolēnu mācību uzņēmuma (SMU) veidošana (2021). Specializētā kursa programma vispārējai vidējai izglītībai. Junior Achievement Latvia. Pieejams: https://mape.gov.lv/api/files/6D53E0AB-2A8B-4A88-9340-35103E7E5F82/download 	
Periodika un citi informācijas avoti	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Educational Administration Quarterly. Pieejams: https://us.sagepub.com/en-us/nam/journal/educational-administration-quarterly 	

2. Educational Management Administration and Leadership. Pieejams: <https://us.sagepub.com/en-us/nam/journal/educational-management-administration-leadership>
3. International Journal of Educational Management. Pieejams: <https://www.emeraldgrouppublishing.com/journal/ijem>
4. Quality Assurance in Education. Pieejams: <https://www.emeraldgrouppublishing.com/journal/qae>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" A daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Kurss tiek docēts latviešu valodā.

Studiju kursa nosaukums	PEDAGOĢISKĀ PROCESA TIESISKIE ASPEKTI
Studiju kursa kods (DUIS)	IzglP004
Zinātnes nozare	Izglītības zinātnes
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studējošā patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa autors(-i)	
Dr. paed., profesore Jeļena Davidova (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr. paed., docente Jeļena Badjanova (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr. paed., asoc. profesore Linda Daniela (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr. paed., profesore Jeļena Davidova Dr. paed., docente Jeļena Badjanova	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>KURSA MĒRĶIS: Sekmēt studējošo izpratni par Latvijas Republikas normatīvo aktu sistēmu kopumā un izglītības sistēmas kontekstā, lai nodrošinātu izglītojamo tiesības un apzinātu savas tiesības, pienākumus un atbildību.</p> <p>KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iepazīstināt studentus ar normatīvo aktu sistēmu. 2. Iepazīstināt studentus ar skolēnu, skolotāju un vecāku tiesību, pienākumu un atbildības regulējumu normatīvajiem aktos. 3. Sekmēt studentu izpratnes attīstību par iespējām sadarboties ar dažādām institūcijām, lai nodrošinātu izglītojamo tiesību ievērošanu dažādās vidēs un apzinātu savas tiesības, pienākumus un atbildību. 4. Veicināt studējošo personīgās attieksmes un kritiskās domāšanas attīstību, patstāvīgi integrējot teorētiskās zināšanas praksē. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Normatīvo aktu sistēma Latvijas Republikā. (L2, S2, Pd6) 2. Skolēnu, skolēnu un vecāku tiesības, pienākumi un atbildība. (L2, S2, Pd6) 3. Izglītības sistēmas normatīvais regulējums. (L2, S2, Pd6) 4. Normatīvie akti, kas regulē fizisko personu datu aizsardzību. (L2, S2, Pd6) 5. Normatīvie akti, kas regulē darbošanos digitālā vidē. (L2, S2, Pd6) 6. Normatīvie akti, kas regulē rīcību ārkārtas situācijās. (L2, S2, Pd6) 7. Normatīvie akti, kas regulē sadarbību ar citām institūcijām, atbildības robežas un kompetenci (L2, S2, Pd6) 8. Normatīvie akti, kas regulē pedagoga darba attiecības (L2, S2, Pd6) <p>L – lekcija S – seminārs Pd – patstāvīgais darbs</p>	
Studiju rezultāti	
ZINĀŠANAS	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Izprot normatīvo aktu sistēmu. 2. Prot analizēt problēmsituācijas un atpazīt izglītojamo tiesību pārkāpumus. 3. Izprot tiesību, pienākumu un atbildības savstarpējo vienotību. 4. Izprot savu tiesību, pienākumu un atbildības robežas. <p>PRASMES</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Sistēmiski analizē problēmsituācijas, kurās ir konstatējumi normatīvo aktu pārkāpumi. 6. Prot definēt tiesību subjektu prioritātes un analizēt problēmsituāciju kopveselumā. 7. Pieņem pamatotus lēmumus, lai prioritāri nodrošinātu izglītojamo tiesību aizsardzību. <p>KOMPETENCE</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Patstāvīgi un atbildīgi analizē dažādas problēmsituācijas un definē iespējamus risinājumus. 9. Patstāvīgi un atbildīgi plāno savu sadarbību ar citām institūcijām, kas nodrošina normatīvos aktos definēto tiesību ievērošanu, kā prioritāti izvirzot izglītojamo tiesības.
<p><i>Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums</i></p> <p>Patstāvīgā darba ietvaros studējošie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analizē normatīvos aktus, kas regulē skolēnu, skolotāju un vecāku tiesību pienākumu un atbildību apkopo informāciju; 2) gatavojas semināra nodarbībām; 3) analizē piemērus par tiesību pārkāpumiem gan fiziskā, gan digitālā vidē; 4) izstrādā mācību temata plānojumu par skolēnu iepazīstināšanu ar tiesību pārkāpumu riskiem, ko prezentē semināra nodarbībās; 5) analizē pašvaldības saistošos normatīvos dokumentus un to saistību ar LR normatīvajiem aktiem.
<p><i>Prasības kredītpunktu iegūšanai</i></p> <p>Studiju kursa vērtējums veidojas, summējot dažādus starppārbaudījumus visa kursa norises laikā. Noslēguma pārbaudījumu studenti drīkst kārtot tikai tad, ja nokārtoti visi starppārbaudījumi.</p> <p>STARPPĀRBAUDĪJUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Patstāvīgi veikts darbs, apkopojot informāciju par skolēnu, skolotāju un vecāku tiesībām, pienākumiem un atbildību – 30%. <p><i>Prasības starppārbaudījuma nokārtošanai:</i> iesniegts individuāli izstrādāts skolēnu, skolotāju un vecāku tiesību, pienākumu un atbildību regulējošo normatīvu apkopojums.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Konkrētas mācību nodarbības/stundas/temata apguves plānojums par iespējamām tiesību pārkāpumiem fiziskā un/vai digitālā vidē – 30%. <p><i>Prasības starppārbaudījuma nokārtošanai:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) izvēlēties konkrētu tēmu, argumentēt savu izvēli; 2) sagatavot tēmas apguves plānojumu izvirzot gan sasniedzamos mērķus, uzdevumus, definējot vērtēšanas veidus un izstrādājot vērtēšanas kritērijus; 3) prezentēt savu izvēlēta temata plānojumu grupā. <p>NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Rakstisks eksāmena darbs – 40%.</p> <p><i>Prasības noslēguma pārbaudījuma nokārtošanai:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ir iesniegti un prezentēti trīs starppārbaudījuma darbi. 2) Sekmīgi nokārtots eksāmena darbs. <p>STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI</p> <p>Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024, protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.</p>

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+			+	+	
2.starppārbaudījums	+		+	+	+	+			+
3.eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Normatīvo aktu sistēma Latvijas Republikā. (L2 ,S2, Pd6)

1. LEKCIJA: Normatīvo aktu hierarhiskās attiecības sākot no Starptautiskajām konvencijām, kam Latvija ir pievienojusies, LR Satversmes, likumiem, MK noteikumiem, pašvaldību saistošajiem noteikumiem, iestāžu iekšējo kārtību regulējošiem dokumentiem un citiem dokumentiem.

1. SEMINĀRS: Diskusija par LR normatīvo aktu savstarpējo saistību.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar konvencijām, kurām Latvija ir pievienojusies izglītojamo tiesību aizsardzības jomā.

2. Skolēnu, skolēnu un vecāku tiesības, pienākumi un atbildība. (L2 ,S2, Pd6)

2. LEKCIJA: Skolēnu, skolotāju un vecāku tiesības, pienākumi un atbildība, to savstarpējā vienotība.

2. SEMINĀRS: Tiesību aktu, kuros ir definēti pienākumi, tiesības un atbildība, analīze. Konkrētas problēmsituācijas analīze, piemēroto normatīvo aktu atlase atbilstoši pārkāptajām tiesībām.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atlasīt normatīvos aktus, kuros definētas skolēnu, skolotāju un vecāku tiesības, pienākumi un atbildība. Izstrādāt skolēnu, skolotāju un vecāku tiesību, pienākumu un atbildību regulējošo normatīvo aktu apkopojumu, kas saistās ar izglītojamo tiesību nodrošināšanu.

3. Izglītības sistēmas normatīvais regulējums. (L2 ,S2, Pd6)

3. LEKCIJA: Starptautiskās konvencijas un Latvijas izglītības sistēmas normatīvais regulējums: normatīvie akti, kas regulē izglītības iestāžu darbību, mācību procesu un iespējas saņemt atbalstu.

4. SEMINĀRS: Iglītības jomas politikas dokumentu un mācību satura standartu analīze. Diskusija par dažādu sociālās atstumtības riskam pakļautu skolēnu tiesību nodrošinājumu.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīties ar vienas pašvaldības (pēc izvēles) izglītību regulējošiem normatīvajiem aktiem un veidot shēmu, kā šie dokumenti saistās ar LR normatīvajiem aktiem un pārliecināties, vai ir paredzēts sniegt atbalstu skolēniem un viņu ģimenēm, kas ir pakļauti sociālās atstumtības riskam.

4. Normatīvie akti, kas regulē fizisko personu datu aizsardzību. (L2 ,S2, Pd6)

4. LEKCIJA: Normatīvie akti, kas regulē fizisko personu datu aizsardzību. Datu aizsardzības principu pārkāpšanas sekas.

SEMINĀRS: Konkrētu problēmsituāciju analīze. Diskusija par iespējamiem problēmas cēloņiem un secīgiem soļiem šīs problēmsituācijas risināšanā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Analizēt konkrētas izglītības iestādes publiski pieejamo informāciju no datu aizsardzības perspektīvas.

5. Normatīvie akti, kas regulē darbošanos digitālā vidē. (L2 ,S2, Pd6)

5. LEKCIJA: Normatīvie akti, kas regulē darbošanos digitalajā vidē. Digitālo tehnoloģiju izmantošanas izaicinājumi (informācijas plūsma, personas datu aizsardzība, atbildības robežas u.c.).

5. SEMINĀRS: Konkrētu situāciju analīze. Diskusija par iespējamiem tiesību pārkāpumiem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Izstrādāt nodarbības plānu un aktivitāšu aprakstu darbam ar izglītojamajiem (brīvi izvēloties vecuma grupu), lai informētu par digitālās vides riskiem un iespējām šo risku mazināšanā.

6. Normatīvie akti, kas regulē rīcību ārkārtas situācijās. (L2 ,S2, Pd6)

6. LEKCIJA: Cilvēkdrošība izglītības iestādē: situāciju izvērtējums, darba drošību ietekmējošo risku atpazīšana. Dzīvībai un veselībai kritiskas situācijas un tās izraisošie faktori. Fiziski drošas mācību vides veidošana saskaņā ar darba drošības noteikumiem un ergonomikas principiem.

6. SEMINĀRS: Drošumspējas un aizsardzības aspektu mūsdienu izglītības iestādē izvērtēšana esejas veidā un prezentēšana, pamatojoties uz normatīvo dokumentu saturu. Viena no vardarbības veidiem, mobinga vai bosinga izpausmju mācību procesā (pēc izvēles) prezentēšana un kritiska izvērtēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atlasīt un kritiski izvērtēt publicētu ar drošību izglītības iestādē saistītu ārkārtējās situācijas gadījumu, balstoties uz tiesību aktiem: kritiēni, savainošanās ar asiem priekšmetiem, negadījumi

aktīvās atpūtas laikā, dzīvnieku un kukaiņu kodumi u.c. Izstrādāt "Programmu skolēnu un skolotāju veselības veicināšanai izglītības iestādē", pamatojoties uz likumiem (pēc izvēles) saistībā ar veselības aspektiem: reālās situācijas izvērtējums, darba un mācību stresa risinājuma ceļi skolēnu un skolotāju veselības veicināšanai, ieteikumi u.tml.

7. Normatīvie akti, kas regulē sadarbību ar citām institūcijām, atbildības robežas un kompetenci. (L2 ,S2, Pd6)

7. LEKCIJA: Izglītības iestādes sadarbību ar citām institūcijām reglamentējosie dokumenti. Izglītības iestādes vadītāja un darbinieku atbildības robežas un kompetences dažāda līmeņa sadarbībā.

7. SEMINĀRS: Skolotāja rīcība sadarbībā un lēmumu pieņemšana sadarbības formu izvēlē: plānošanas, organizēšanas un īstenošanas pamatspekti/pamatnosacījumi saskaņā ar tiesību aktiem. Sadarbībā ar vadību un kolēģiem izglītības iestādē. Saskarsme un komunikācija ar skolēnu vecākiem. Sadarbības un komunikācijas aspekti Latvijas un ES normatīvajos dokumentos: pētnieciskās darbības veikšana, projektu izstrāde izglītības iestādes darbības uzlabošanai un attīstībai. Sadarbības kompetencju raksturojums.

PATSTĀVĪGS DARBS: Atlasīt un analizēt normatīvus dokumentus, kas regulē sadarbību ar citām institūcijām, atbildības robežas un kompetenci. Periodikā publicētā reālā, uz sadarbību vērsta gadījuma atlase un analīze.

8. Normatīvie akti, kas regulē pedagoga darba attiecības. (L2 ,S2, Pd6)

8. LEKCIJA: Darba tiesību būtība, nozīme un normas. Pedagoģisku darbību regulējošie tiesību akti.

8. SEMINĀRS: Metodisko paņēmieni konkrētās konfliktsituācijas atrisināšanai (skolēni/skolotāji, skolotāji/vadība, skolotāji/vecāki) prezentēšana. Konfliktsituācijā iesaistīto pušu atbildības robežas definēšana, pamatojoties uz konkrētiem normatīvajiem aktiem. Reālas dzīves problēmsituācijas mācību procesā izvērtējums fokusgrupās.

PATSTĀVĪGS DARBS: Atlasīt un analizēt normatīvos dokumentus, kas regulē pedagoga darba attiecības. Pedagoģiskās darbības un profesionālās kompetences pašizvērtējuma kritēriju izstrāde un prezentēšana saskaņā ar izglītību un skolotāja profesionālo darbību regulējošiem normatīvajiem aktiem.

L – lekcija

S – seminārs

Pd – patstāvīgais darbs

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Izglītojamo tiesību aizsardzības likums. <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>
2. Vispārējās izglītības likums. <https://likumi.lv/ta/id/20243-visparejas-izglitibas-likums>
3. Izglītības likums. <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>
4. Darba likums. <https://likumi.lv/ta/id/26019-darba-likums>

Papildus informācijas avoti

1. Aleksejevs, M., Ignatjeva, S. (2014). Interaktīvo IT risinājumu iespējas darba aizsardzības sistēmas pilnveidošanā. Daugavpils Universitātes 56. starptautiskās zinātniskās konferences rakstu krājums. lpp. 111-120, ISBN 978-9984-14-701-7.
2. Darba aizsardzības rokasgrāmata (2010). Rīga.
3. Darba apstākļi un veselība darbā (2010). Rīga.
4. Darba vides riska faktori un strādājošo veselības aizsardzība: raksturlielumi, ietekme uz organismu, aizsardzība, profilakse, normatīvi, mērīšanas metodes, riska faktori un arodveselība atsevišķās nozarēs (2001). Rīga: Elpa.
5. Javier Calvo de Mora, & Kerry J. Kennedy (2019). Schools and Informal Learning in a Knowledge-Based World. London: Routledge
6. Slaidiņa, V., Skultāne, I. (2011). Darba tiesības. Rīga: Zvaigzne ABC.

LR likumi

7. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums (Pieņemts: 05.05.2016.Stājas spēkā: 01.10.2016.).
8. Darba aizsardzības likums, <http://m.likumi.lv/doc.php?id=26020>
9. Valsts valodas likums (LR Saeima 09.12.1999.)

LR Ministru kabineta noteikumi

10. Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība. <http://m.likumi.lv/doc.php?id=164271>

<p>11. Ministru kabineta noteikumi Nr. 277 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe un pirmās palīdzības pieejamība izglītības iestādēs".</p> <p>12. Ministru kabineta noteikumi Nr. 557., 14.08.2015. Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā.</p> <p>13. Ministru kabineta 2009.gada 24.novembra noteikumiem Nr. 1338 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos".</p> <p>14. Ministru kabineta noteikumi Nr.277 (23.03.2010., prot. Nr.15 24.§) "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe un pirmās palīdzības pieejamība izglītības iestādēs".</p> <p>15. Ministru kabineta 2002. gada 27. decembra noteikumu Nr. 610 "Higiēnas prasības vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēm" (www.likumi.lv; http://likumi.lv/doc.php?id=69952)</p> <p><u>Citi dokumenti</u></p> <p>16. Duffy, M.P., Sperry, L. (2012). Mobbing: Causes, consequences, and solutions. Oxford University Press.</p> <p>17. Metodiskie ieteikumi drošības jautājumu mācīšanai 1.-4.klasē klases stundās. (2011). Metodisks materiāls [tiešsaiste]. Valsts izglītības satura centrs. Rīga. http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/drosiba_1_4_klasei.pdf</p> <p>18. Pirmās palīdzības sniegšanas pamatzināšanu apmācības programmas vadlīnijas (NMPD 14.03.2012. rīkojums Nr. 1-3/88).</p> <p>19. Spruģevica, L. (2001). Drošības jautājumu apguve 1.-9. klasē. Rīga: RaKa.</p> <p>20. VISC (2011).Vesels un drošs. Atbalsta materiāls izglītojamo vecākiem un skolotājiem. Rīga. http://www.nmpd.gov.lv/nmpd/pirma_palidziba</p> <p>21. www.osha.lv. Eiropas Drošības un veselības aizsardzības aģentūras Latvijas Nacionālā kontaktpunkta mājaslapa.</p>
<p><i>Periodika un citi informācijas avoti</i></p> <p>1. Adams, G.R., & Berzonsky, M.D. (2006). <i>Blackwell Handbook of Adolescence</i>. Malden.</p> <p>2. Goswami, U. (Ed.). (2004). <i>Blackwell Handbook of Childhood Cognitive Development</i>. Malden</p> <p>Interneta resursi:</p> <p>1. http://www.sargi-sevi.lv/?id=161&sa=128</p> <p>2. http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi_/?doc=1801</p> <p>3. http://visc.gov.lv/audzinassana/metmat.shtml</p> <p>4. http://visc.gov.lv/</p> <p>5. https://www.izm.gov.lv</p> <p>6. https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums</p> <p>7. Centrālās statistikas pārvaldes dati: http://www.csb.gov.lv/notikumi/nabadzibas-riskam-vaisocialai-atstumtibal-latvija-paklauti-3-no-10-cilvekiem-43858.html</p> <p>8. Communication from the European Commission "Early Childhood Education and Care: Providing all our children with the best start for the world of tomorrow" (17.02.2011) http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/childhoodcom_en.pdf</p> <p>9. Ozoliņa, Ž. (2014). Ziņojums par cilvēkdrosības koncepcijas ieviešanu kopienu līmenī. http://www.sif.gov.lv/nodevumi/nodevumi/5985/Nodevums1_Cilvekdrosibas_koncepcija.pdf</p>
<p><i>Piezīmes</i></p> <p>Profesionālā bakalaura studiju programmas "Sākumizglītības skolotājs" A. daļas studiju kurss.</p> <p>Kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>